INTERNET DESTEKLİ ÖĞRETİM ÖRNEĞİ

Serçin BEŞİROĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Haziran 2001
ANKARA

Serçin BEŞİROĞLU tarafından hazırlanan INTERNET DESTEKLİ ÖĞRETİM ÖRNEĞİ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Yrd.Doç.Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL
Tez Yöneticisi

Bu çalışma, jürimiz tarafından Bilgisayar Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof.Dr. Doğan ÇALIKOĞLU

Üye : Doç.Dr. Halil İbrahim YALIN H.İ.Y.

Üye : Yrd.Doç.Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL

Üye :

Üye :

Bu tez, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET i

ABSTRACT ii

TEŞEKKÜR iii

ŞEKİLLERİN LİSTESİ iv

KISALTMALAR vi

1. GİRİŞ 1

2. MATERYAL VE METOT 9

3. TANIMLAR 11

4. INTERNET DESTEKLİ ÖĞRETİM 14
4.1. Internet Destekli Öğretim Kavramı 14
4.2. Internet Destekli Öğretim Çalışmaları 21
4.2.1. Yurt dışında yapılan çalışmalar 22
4.2.2. Türkiye'de yapılan çalışmalar 34
4.3. Öğretim Amaçlı Web Sitesi Tasarım Prensipleri 41
4.4. Online Ders Hazırlama Stratejileri 50
4.4.1. Online ders hazırlamada kullanılabilecek yazılımlar 55
4.4.1.1. Lotus Learning Space 55
4.4.1.2. Macromedia Authorware 56
4.4.1.3. Asymetrix ToolBook 57
4.4.1.4. FrontPage 2000 ve Quizzing Engine 59
4.4.1.5. Diğer programlar 60
4.4.2. Script dilleri 62
4.4.2.1. PHP 62
4.4.2.2. ASP 62

4.4.2.3. Java ve Javascript 64
4.4.2.4. XML 65
4.5. Problemler 66

5. ÖRNEĞİN TASARIMI VE UYGULANMASI 68
5.1. Örnek için Ders Seçimi 68
5.1.1. Dersin tanımı 69
5.1.2. Dersin amacı 69
5.2. Hedef Kitlenin Seçimi 70
5.3. Örneğin Hazırlanacağı Yazılımların Seçilmesi 70
5.4. Örneğin Kullanım Biçimi 72
5.5. Örneğin Gerçekleştirilmesi 73
5.5.1. Programların sunucuya yüklenmesi 92
5.6. Örneğin Uygulanması ve Karşılaşılan Problemler 93
5.7. Örneğin Tasarımında Göz Önünde Bulundurulan Noktalar ... 98

6. SONUÇ VE ÖNERİLER 100

KAYNAKLAR 105

EKLER 114

ÖZGEÇMİŞ 203

INTERNET DESTEKLİ ÖĞRETİM ÖRNEĞİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Serçin BEŞİROĞLU

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran 2001

ÖZET

Bu çalışmada; Internet uygulamalarından yararlanılarak (web sayfaları, forum, konuk defteri, online sohbet, e-posta ve e-posta listeleri ile video konferans, vb.) bir örnek tasarlanmıştır. Öncelikle, dünyada ve Türkiye'de konu ile ilgili gelişmeler üzerinde durulmuştur. Alanla ilgili bazı kavramların anlamları verilmiştir. Daha sonra, Internet destekli öğretim açıklanmış, yurt dışında ve Türkiye'de yapılan örnek çalışmalardan bahsedilmiştir. Bu çalışmada, öğretim amaçlı web sitesi tasarım prensipleri ile online ders hazırlama stratejileri ve örneğin uygulanmasında karşılaşılan problemler yer almaktadır. G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü VI. Dönemde verilen '*Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması*' isimli ders için geliştirilen Internet destekli öğretim örneğinin tasarım aşamaları ve gerçekleştirilmesi açıklanmıştır. Çalışmanın sonunda, elde edilen sonuçlar ve gelecekle ilgili öneriler verilmiştir.

Bölüm Kodu	:619.02.01
Anahtar Kelimeler	:Internet, uzaktan öğretim, Internet destekli öğretim, online öğretim, sanal ders, video konferans.
Sayfa Adedi	:203
Tez yöneticisi	:Yrd.Doç.Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL

AN EXAMPLE OF INTERNET SUPPORTED INSTRUCTION
(M.Sc. Thesis)

Serçin BEŞİROĞLU

GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
June 2001

ABSTRACT

An example has been projected in this study, by the method of the Internet applications (web pages, forum, chat, guest book, e-mail, listservs, videoconference, etc). Initially, the developments related to the subject in the world and in Türkiye is emphasized. The meaning of the relevant concept has been explained. Following, Internet supported instruction has been clarified; the sample studies in the world and in Türkiye have been investigated. Instructional web site design principles, strategies of preparing an online lesson and encountered problems take place in this study. The phases of design and realization of Internet supported instruction example for the lesson *'The Applications of Authoring Languages on the Internet'* given in G.U. Gazi Education Faculty Department of Computer and Instructional Technologies Education in the 6th semester has been described. The outcomes of this study and the proposal is presented at the end of the study.

Science code	:619.02.01
Key words	:Internet, distance instruction, Internet-mediated instruction, online instruction, online lesson, videoconferencing.
Page number	:203
Adviser	:Assist.Prof.Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL'e, yine kıymetli tecrübelerinden faydalandığım ve *"Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması"* dersini yönetmeme izin veren hocam Doç.Dr. Halil İbrahim YALIN'a, tüm öğrenimim boyunca bana katkılarını esirgemeyen başta Prof.Dr. Doğan ÇALIKOĞLU ve Dr. Benian TEKİNDAL olmak üzere tüm hocalarıma, manevi desteği ile beni yalnız bırakmayan ve bu çalışmadaki scriptlerin hazırlanmasında katkısı olan sevgili Erinç KARATAŞ'a, yardımları ve hoşgörüleri ile yanımda bulunan bölümdeki çalışma arkadaşlarım Ebru KILIÇ'a, Şirin KARADENİZ'e ve Tolga GÜYER'e ve benim bugünlere gelmeme en çok emeği geçen, en büyük destekçilerim olan sevgili aileme teşekkürü bir borç bilirim.

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil		Sayfa
Şekil 4.1	Uzaktan eğitimin gelişim evreleri	16
Şekil 4.2	Virginia Üniversitesi'nde online olarak verilen derslerden biri	27
Şekil 4.3	Virginia Üniversitesi'nde online olarak verilen derslerden bir diğeri	27
Şekil 4.4	ILINC Web sitesi	31
Şekil 4.5	Rockwell Software'in Web sitesi	32
Şekil 4.6	İDE_A ana sayfası	35
Şekil 4.7	BTSP örnek ders sayfası	36
Şekil 4.8	Öğretim amaçlı Web sitesi tasarımı I	42
Şekil 4.9	Öğretim amaçlı Web sitesi tasarımı II	42
Şekil 4.10	Zincir Yapılar	48
Şekil 4.11	Izgara yapılar	49
Şekil 4.12	Hiyerarşik yapılar	49
Şekil 4.13	Web-bağlantılı yapılar	50
Şekil 4.14	Internet – Bilgi Teknolojileri altyapısı	53
Şekil 5.1	BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi Web sitesinin ana sayfası	69
Şekil 5.2	Internet sitesinde ders saatinin belirtilmesi	73
Şekil 5.3	BTÖ304 Web çatısı	74
Şekil 5.4	1024*728 ekran çözünürlüğünde BTÖ304 dersinin ana sayfası	75
Şekil 5.5	800*600 ekran çözünürlüğünde BTÖ304 dersinin ana sayfası	75
Şekil 5.6	640*480 ekran çözünürlüğünde BTÖ304 dersinin ana sayfası	76
Şekil 5.7	Örnekte yer alan Öğretim Programı sayfası	77
Şekil 5.8	Öğretim Programı Sayfasında yer alan puanlama	78
Şekil 5.9	Örnekte yer alan Politikalar sayfası	78
Şekil 5.10	Örnekte yer alan Ders Notları sayfası	79
Şekil 5.11	Ders Notları sayfasından erişilebilecek bir örnek hafta	80
Şekil 5.12	Örnekte yer alan Duyurular sayfası	81
Şekil 5.13	Örnekte yer alan Ödevler sayfası	82
Şekil 5.14	Örnekte yer alan Testler sayfası	83
Şekil 5.15	Örnekte yer alan Sonuçlar sayfası	83
Şekil 5.16	Örnekte yer alan Öğrenci Projeleri sayfası	84
Şekil 5.17	Konuk Defteri sayfasına erişimin şifre ile kısıtlanması	85
Şekil 5.18	Örnekte yer alan Konuk Defteri sayfası	86
Şekil 5.19	Örnekte yer alan Forum sayfası	87
Şekil 5.20	Örnekte yer alan Chat sayfası	88
Şekil 5.21	Örnekte yer alan E-posta Listesi sayfası	89

Şekil 5.22 Örnekte yer alan Linkler sayfası 90
Şekil 5.23 Öğrencilere uygulanan Quiz örneği 91
Şekil 5.24 Ara sınav için başlama yönergesi 92
Şekil 5.25 BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi ana sayfasının ilk görüntüsü 94
Şekil 5.26 BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi ana sayfasının son hali 94
Şekil 5.27 Konuk Defteri sayfalarına erişimin şifre ile sınırlandırılması . 96

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılan bazı kısaltmalar, açıklamaları ile aşağıda sunulmuştur:

Kısaltma	Açıklama
API	Application Programming Interface - Uygulama Programı Arayüzü
ASP	Active Server Pages
BBS	Bulletin Board Systems
BDÖ	Bilgisayar Destekli Öğretim
BT	Bilişim Teknolojileri
BTSP	Bilişim Teknolojileri Sertifika Programı
CAI	Computer Aided Instruction - Bilgisayar Destekli Öğretim
CGI	Common Gateway Interface – Ortak Geçiş Arayüzü
CSS	Cascading Style Sheets
DHTML	Dynamic HyperText Markup Language
e-	Elektronik-
EKG	Elektro Kardiyo Gram
FHS	Florida High School
GC-MS	Gas Chromatograph-Mass Spectrometer
GUI	Graphical User Interface - Grafiksel Kullanıcı Arayüzü
IBE	Internet Based Instruction
ICQ	I Seek You
ID	Identifcation – Tanımlama
IDE	Internet'e Dayalı Eğitim
İDEA	Internete Dayalı Eğitim _ Asenkron
ILINC	Interactive Learning International Corp.
ISAPI	Internet Server API
IT	Information Technologies (BT)
LCD	Liquid Crystal Display
Mbsp	Mega bit per seconds

MHz	Mega Hertz
NT	New Technologies (Microsoft'un ağ işletim sistemi)
PHP	Perl Hypertext Preprocessor
SP	Service Pack –yama
SQL	Structured Query Language – Yapılandırılmış Sorgu Dili
TBÖ	Teknoloji-Tabanlı Öğretim
TBT	Technology-Based Training
VBA	Visual Basic for Applications
VHS	Virtual High School
WWW	World Wide Web
W3C	World Wide Web Konsorsiyumu
XML	Extensible Markup Language
XSL	Extensible Style Language

1. GİRİŞ

Tüm dünyada yaşanan teknolojik ve sosyal değişimlerin, eğitim alanında da yansımaları, özellikle Internet destekli öğretim modellerinin yaygınlaşması ile daha belirgin bir hal almıştır. Günümüzde bilişim teknolojilerinin eğitim alanında kullanılması çağın bir gereği olmuştur. Bilişim teknolojileri içinde ise Internet'in eğitimdeki konumu diğer teknolojilere göre çok farklı bir yerdedir.

Eğitimdeki gelişmeler karşısında hükümetler de bu konuya önem göstermek durumunda olduklarını fark etmişlerdir. Bu sebeple eğitim politikalarını tekrar gözden geçirmek ve bu alana ayrılan bütçenin artması için gerekli önlemleri almakta, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Kanada gibi pek çok gelişmiş ülke gecikmemiştir. Hindistan, Tayvan gibi gelişmekte olan ülkeler ise diğer ülkeleri bu konuda takip etmek durumunda oldukları bilinci ile hareket etmektedirler. Avrupa ülkelerinde, Amerika'da, Avustralya'da ve Japonya'da bu konunun üzerinde sıklıkla durulduğu görülmektedir. Avrupa Birliği'nin Lizbon'da gerçekleştirdiği ve alınan sonuçlar itibariyle ".com" zirvesi olarak adlandırılan zirvede AB üyesi olan tüm ülkelerde 2001 yılı sonu itibariyle tüm okulların Internet'e bağlanmış olması, 2002 yılı sonu itibariyle de bütün öğretmenlerin Internet kullanıcısı olması hedefleri konulmuştur (Evren, 2000). Türkiye'de ise Internet destekli öğretim ile ilgili çalışmalar Internet'in yaygınlaşmasına paralel olarak gelişmektedir.

Sadece hükümetler değil aynı zamanda büyük şirketler de eğitimin önemini kavramış durumdalar ve onlar da çalışanlarını eğitmek için bütçelerinde ayarlama yapmaktadırlar. Çünkü, Tanfer (2000)'in de üzerinde durduğu gibi sadece okuldan kazanılan bilgi ile yola devam etmek, bugünkü rekabet ortamında onları, yarışın gerisinde bırakacaktır. Üniversiteden mezun olan bir kişi, 3 - 4 yıldan sonra çalıştığı kurumda eğitimine devam etmezse, mesleki bilgilerinin çok kısa bir süre içinde erozyona uğraması kaçınılmazdır. Şirketler, kurum içi eğitim süresini artırmanın yollarını ararken, kaliteyi düşürmeden maliyetleri de düşürmeyi hedeflemektedirler. Bu problemin tek

çözümü ise uzaktan eğitim olarak görünmektedir. Uzaktan eğitim, her ne kadar her türlü medya kullanılarak yapılabilse de, en çok öne çıkan ve gelecek iki yıl içinde kullanımı tüm diğer medyanın toplamını geçmesi öngörülen Internet üzerinden eğitim teknolojisinin kullanılmasıdır. Bu teknolojinin kullanılmasıyla, eğitimin yüzde 30, yüzde 40'ının kurum içi Internet (intranet) üzerinden sunulmasıdır, örneğin bir bankada, oldukça fazla miktarda maliyet tasarrufu sağlamaktadır.

Eğitim ve öğrenim, zaman ve yer olarak, okulla sınırlı, çakışık ve özdeş olmamalıdır. Okul öncesinde, okul dışında ve sonrasındaki eğitimin önemi bilinmektedir. Bu, "hayat boyu eğitim" kavramının bir göstergesidir. Dolayısıyla, insanlar, bir eğitim kurumuna bağlı kalmaksızın da kendi eğitimlerine devam etmek isteyebilmektedirler. Ancak, Zurawski (2000)'nin de belirttiği gibi, bir zamanlar, eğitimsel kursa devam etmek, fedakarlıkta bulunmak anlamına geliyordu. Eğitim almak için, kişi önceden planlanmış kurs ya da seminerin bulunduğu bölgeye seyahat etmek zorunda kalıyordu. Programlar kurs zamanlarına göre ayarlanmak zorunda oluyordu ve seyahat ya da kursa katılmak uğruna, mesai günleri kaçırılıyordu. Oysa ki, teknolojik gelişmeler sayesinde, Internet'in her şeyi değiştirmesi ile çalışanlar artık diğer kaynakların eğitim programlarına köle olmak zorunda değillerdir. Bunun yerine, eğitimi, gerek duyarlarsa ya da isterlerse online olarak kendi zamanlarına göre alabilmektedirler (Zurawski, 2000). Sınıfta öğrenme kaybolmazken, giderek artan sayıda insan, geleneksel öğrenmenin tamamlayıcısı olarak Internet'i seçmektedir (DeLima, 1999).

Schoech (2000), bir çok eğitimcinin, bazı nedenlerden ötürü, öğrenmenin önümüzdeki 10 ile 20 yıl arasında heyecan verici bir şekilde değişeceğini beklediğini belirtmektedir. Birincisi, eğitim maliyetleri, tahmin edilebileceği gibi gelecekte de artmaya devam edecektir. Örneğin, Amerika'da 1985 ile 1996 arasında, 4 yıllık kamu yüksek okullarının masrafı %77 oranında ve 4 yıllık özel yüksek okulların masrafı da %91 oranında artış göstermiştir. İkincisi, öğrenme, tam zamanlı ve tamamen lise dışı olmaktan daha çok, yaşı daha

büyük, yarı-zamanlı işi olan yüksek okul öğrencileri tarafından hayat boyu süren bir işlem halini almıştır. Üçüncüsü, iş uygulamaları, eğitim arenasını yeniden yapılandırmada kullanılmaktadırlar. Dördüncüsü, eğitim teknolojisi hızla değişmektedir. Şu anda multimedya eğitim programlarına, sanal kütüphanelere ve Internet üzerinden video konferanslara erişim oldukça kolaylaşmıştır. Bu yeni teknolojiler bireyselleştirilmiş öğrenmeyi ve ev-tabanlı eğitimi desteklemektedir. Bunlar, üst düzeyde minimum bir yönetimle, fiziksel ortamın masrafı olmaksızın ve öğrencilerin seyahat etmesine gerek kalmadan üniversitelerin kurs vermelerini sağlarlar. Karslıoğlu (2000) 90'lı yıllarda bilgisayarların, insanlığın sosyal hayatındaki etkisinin arttığını ifade ederken, bu 10 yılın Internet'in atladığı yıllar olduğunu belirtmektedir. Internet, farklı teknolojilerin ve görüşün yer aldığı karmaşık tarihiyle bugünün dallanmış geniş bilgi ağını oluşturdu. 1994'te Internet'i oluşturan çerçevede kullanıcı sayısı 32 milyon kişiydi. Bugüne kadar bu sayı üstlü bir şekilde katlanarak arttı. Internet, en yeni, en az pahalı olan, en yaygın olan ve bu görevler için en etkili olan bir öğretim ortamıdır (Schoech, 2000).

Internet'in geniş bir yelpazeye yayılmış olduğu Abernathy (1999)'nin Internet'in, PowerPoint yazılımını öğrenmek, kolej diploması almak, bilgisayar belgesi için hazırlık, öğrenme becerilerini geliştirmek ve yeni kariyerlere yükselmek amacıyla kullanılabileceği sözleriyle de gözler önüne serilmektedir. Ortak öğrenme sitelerine, siber üniversitelere, hükümet merkezlerine ve yayım sponsorluğundaki öğrenme merkezlerine erişilebilir.

Teknoloji sınırları zorlandıkça, asıl çıkış amacı çok farklı olan Internet, eğitim alanına da girince, özellikle üniversitelerde ders yöneten kişilerin, Internet'ten çok farklı şekillerde yararlanmaya başladıkları görüldü. Bülbül (1998)'ün de belirttiği gibi öğretim elemanları Internet'i farklı amaçlarla kullanmaya başladılar. Kendi Web sayfalarını kullanarak, çeşitli duyurularını öğrencilerine ulaştırma imkanını buldular. Daha sonra, derste anlattıkları ders notlarını da Internet'ten yaymak iyi bir fikir oldu. Tabii ki, sınav sonuçlarının Internet aracılığı ile öğrencilere duyurulması, hem öğrenciler hem de ders veren

kişiler için büyük kolaylık olmuştur. Böylece uzaktan eğitimin bireylere ulaştırılmasının yollarından biri de Internet olmuştur.

Internet'ten faydalanan üniversite ve yüksek öğretim kurumları çok sayıda online ders sunmaktadır. Sadece Amerika'da binlerce olduğu tahmin edilmektedir. Haziran 1996'da Texas Üniversitesi, Web-tabanlı ders veren kolej ve üniversitelerde 965 ders ve 88 disiplin listelemiştir. Oysa bu sayı aynı yıl Ocak ayında 532 ders ve 72 disiplin olarak belirlenmiştir (Albright, 1996).

Yurt dışında bu konudaki çalışmalara örnek olarak, Larsen (1999), Jones International Üniversitesi'nin, özellikle Internet için tasarlanan ve bir bölgesel akreditasyon ajentasından yüzde yüz akreditasyon alan dünyanın ilk online üniversitesi olduğunu belirtmektedir. Mart 1999'da, Jones International Üniversitesi, Daniel tarafından "mega-üniversite" (100.000'den fazla öğrenciye online hizmet veren Internet ile uzaktan öğrenim sağlayan üniversite) olarak tanımlanırken, Barnard, Jones International Üniversitesi'nden tamamen online çalışan ilk "siber-üniversite" olarak bahsetmektedir (Rankin, 2000).

Amerika'daki Minnesota Üniversitesi'nin Internet için hazırladığı program grubu, bir üniversiteye kayıtlı olmayan ama web bağlantısına sahip herhangi bir kişi için uygundur. Her kurs sadece 20 öğrenci kabul etmektedir. Burada önemli olan fakülte ve öğrenciler arasındaki etkileşimi en iyi şekilde sağlamaktır. Minnesota Üniversitesi'ndeki kursları başarıyla tamamlayan öğrenciler MnTC adlı bir sertifikayı almaya hak kazanmaktadırlar. Bu sertifikayı kazanmış bir öğrenci, eğer öğrenimine devam etmek isterse, katılmış olduğu bu kurslar, o okul tarafından kabul edilmektedir. Minnesota Üniversitesi'nin online eğitim programında; siyaset biliminden istatistiğe, davranış bilimlerinden astronomi ve edebiyata kadar birçok farklı bölümde kurslara katılmak mümkündür. Diğer yandan, Phoenix Üniversitesi lise ya da üniversite mezunu olan ve çalışan kişilere yönelik programlar hazırlamaktadır. Okulun tüm A.B.D.'ye yayılmış 28 kampüsü ve öğrenim

merkezi bulunmaktadır. Bunların arasında Online Öğrenim Merkezi de yer almaktadır (PC-ONLINE, 2000).

İşler (1999), Berkeley'deki California Üniversitesi'nin, 1999 yılının sonuna kadar 175 dersi Internet üzerinden vermiş olacağına işaret etmektedir. İki yıldan kısa bir sürede Internet üzerinden verilen değişik derslere ve sertifika programlarına 1400'ün üzerinde öğrenci kaydolmuştur. Ders geliştirme başına 20.000 USD bütçe ayıran bu üniversite, Internet dersleri için Alfred Sloan Vakfı'ndan önemli miktarda maddi destek almıştır. Alfred Sloan Vakfı asenkron öğrenme projelerine 4 yılda 25 milyon doların üstünde parasal destek vermiş bulunmaktadır.

İşler (1999)'in işaret ettiği bir diğer nokta ise, İngiltere'deki Oxford Üniversitesi'nin de Internet üzerinden Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı'na Eylül 1998 tarihinde başlamış olduğudur. Gerek A.B.D.'de gerekse diğer ülkelerde (gelişmişliğine bağlı olmaksızın) onlarca üniversite yüksek öğrenimdeki bu radikal değişime ayak uydurmak durumunda kalmaktadır.

Avrupa'da Open University gibi online enstitüler, öğrencilerin, diğer ülkelerde sunulan dersleri almalarına izin vermektedirler. Staffordshire Üniversitesi'ne kayıt olan öğrenciler Ednet adı verilen Web tabanlı bir ortama katılabilmektedirler (Kim and Hairston, 1998). Online eğitimi inceleyen bir şirket olan InterEd'in yaptığı araştırmalara göre, online program uygulayan okulların %95'inin ilk siber öğrencilerini mezun ettikleri tespit edilmiştir (Howard, 2000).

Sadece üniversitelerde ya da diğer eğitim kurumlarında değil, iş alanındaki kuruluşlarda da online eğitimler verilmektedir. Örneğin, Hane (2000), Fathom'un Internet üzerinden eğitim ve bilgi konularında gerek üniversitelere gerekse kişi ve iş alanındaki kuruluşlara hizmet vermek üzere yeni kurulmuş bir şirket olduğunu bildirmiştir.

Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmalar her ne kadar yurt dışı ile karşılaştırıldığında geç başlamış olsa da, çok büyük bir hızla ilerlenmektedir. Alt yapıdan kaynaklanan bazı problemlere rağmen, bu alanda pek çok çalışma devam etmektedir. Tanfer (2000) üniversitelerin Internet üzerinden eğitime yatırım yapmaları için herhangi bir kurumdan daha çok sebebi olduğunu vurgulamaktadır. Gittikçe artan kapasite ihtiyaçlarına cevap verebilmek için gerekli kampüs ve sınıf maliyetleri önde görünen sebeplerdir. Diğer taraftan Internet'in yer ve zaman engelini ortadan kaldırması, eğitim sektörünün de global rekabete açılması anlamına gelmektedir. Internet üzerinden eğitim, sınıf eğitimine göre yüzde 90, 95 daha ucuz bir alternatiftir. Zurawski (2000)'nin bu konudaki görüşü; "eğitim kursları öneren bazı şirketler şimdilerde web üzerinden kursu öneriyorlar ve eğitim almak isteyenler bir web sitesine basitçe bağlanıyorlar, bir ID ve şifre yazıyorlar ve kendi hızlarına göre kurs üzerinde çalışıyorlar" şeklindedir.

Internet'e dayalı asenkron (eş zamansız) eğitim konusundaki Türkiye'deki ilk yapısal çalışmalar, 1997 yılında ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nde YÖK'ün kısa süreli bir projesi ile başlamıştır. Yedi ay süren bu proje daha sonra değişik bölümlerde başka somut projelerin doğmasına neden olmuştur. ODTÜ Sanal Kampüsü veya İDEA (Internete Dayalı Eğitim_Asenkron) 4 Mayıs 1998'de başlayan bir problemin çözümüne yönelik ilk somut projedir. İDEA ile, tamamen Internet ortamında ve asenkron (eş zamansız) olarak yapılan "Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı" başlatılmıştır. Bu program her yıl eylül ayında okulların açılması ile başlamakta ve akademik yıl boyunca Bilgisayar Mühendisliğinin 9 temel konusu Internet'te Türkçe olarak sunulmaktadır. Dersler, her biri 8 hafta süren dört dönemde verilmektedir. Kursiyerler, iki ayda bir ODTÜ'ye gelerek yüz yüze derslere girmekte ve sınavlara alınmaktadırlar (Türkoğlu, 2001).

Harran Üniversitesi kendi web sitesinde, eğitimde fırsat eşitsizliğini asgariye indirmek ve bazı bölümlerde var olan öğretim elemanı açığını azaltmaya yardımcı olmak amacıyla geliştirilen bir proje ile Türkiye'de ilk kez İstanbul

Üniversitesi ile Harran Üniversitesi arasında eş zamanlı interaktif uzaktan eğitim sistemi kurulduğundan bahsetmektedir. İstanbul Üniversitesi'ndeki öğretim üyesi özel bir tahtada ders anlatırken; yazdıkları, sesi ve görüntüsü özel bir teknoloji ile Harran Üniversitesi'ndeki öğrencilere anında aktarılmaktadır. Öğrenciler dersi dinleyip, derse katılabilirlerken; öğretim üyesi de öğrencileri takip edip, öğrencilerin sorularını cevaplayabilmektedir. İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi'ndeki öğrenciler aynı anda aynı dersi dinleyebilmektedirler. Şu anda Fizik, Matematik ve İktisat Bölümleri resmen interaktif eğitime başlamış durumdadır.

Türkiye'de yürütülen çalışmalara örnek vermeye devam edilecek olunursa, YÖK tarafından onaylanan ve Bilgi E-MBA olarak adlandırılan ilk elektronik işletme yüksek lisans programını başlatan İstanbul Bilgi Üniversitesi güzel bir örnek olabilir. Bu programla, pazarlama, girişimcilik, finans, insan kaynakları gibi konularda donanım kazandıracak interaktif bir program vermektedir. Dünyanın her yerinden Internet'ten izlenebilen program sonunda geçerli bir işletme yüksek lisans programı diploması verilmektedir. Ayrıca; Sakarya Üniversitesi ise Temmuz 2000'de başlayan proje ile lisans derslerini Internet destekli öğretim kapsamında sunmaktadır. Bu kapsamda 3 lisans dersini yayımlayan üniversite, gelecek yıl artan talep üzerine 10'dan fazla dersi Internet üzerinden yayımlamayı planlamaktadır. Türkoğlu (2001)'nun da belirttiği gibi, dershanelere, şirketlere, öğrencilere ve firmalara yönelik olarak bazı firmaların hazırladıkları ticari siteler de örnek olarak verilebilir.

Gerek yurt dışında gerekse yurt içinde eğitim alanında yapılan çalışmalar takip edildiğinde, herkesin bir şekilde online eğitim ile ilgili bir şeyler yapmaya çalıştığı fark edilmektedir. Bu çalışmaların kimi sadece deneme aşamasında kalırken, kimi de ticari amaçlı olarak online eğitim ortamı düzenlemeye çalışmaktadırlar. Online eğitim ortamları düzenlenirken Internet'in sunduğu bazı uygulamalardan faydalanılmaktadır. Ancak bu uygulamalar, yanlış zamanda ve yanlış yerde kullanıldığında, öğrenmeye katkısı olmamakta, hatta öğrenme ortamından uzaklaşmak için bir sebep bile olabilmektedir.

Yukarıda bahsedilen gelişmeler göz önünde bulundurularak, bu çalışmada bir sanal ders tasarımı yapılmış ve uygulamaya konulmuştur. Bu kapsamda, karmaşık on-line öğrenme ortamı düzenlenmiştir. Hazırlanan sanal ders için üniversite üçüncü sınıf öğrencilerine verilen "Internet Ortamında yazarlık Dilleri Uygulaması" dersi seçilmiştir. Bu dersin amacı, öğrencilerin Internet ortamında, yazarlık dilleri ya da script dillerini kullanarak bir ders hazırlamalarını sağlamaktır. Internet uygulamalarının kullanıldığı sanal öğretim ortamı ile yüz yüze eğitim bir arada öğrenciye sunulmuştur.

Hazırlanan bu Internet destekli öğretim örneği, online öğrenme ortamlarının düzenlenmesinde, belirli bir sistematik yaklaşımın dayanak alınması ve hangi uygulamanın hangi aşamada öğrenciye sunulması gerektiğine karar verilmesini amaç edinmiş bir çalışmadır. Online öğrenmenin, örgün öğretimde kullanımının artacağı öngörülmektedir. Dolayısı ile, bu çalışmanın, bundan sonra sanal ders hazırlayacak kişi ya da kurumlara ya da hali hazırda bir sanal ders yürütenlere yardımcı olacağı düşünülmektedir.

2. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde, Internet destekli öğretim örneği tasarlanırken kullanılan materyaller ve izlenilen metot sunulmaktadır.

Bu Internet destekli öğretim örneği hazırlanırken, ilk önce bu konuda dünyada yapılmış ve hali hazırda yapılmakta olan çalışmaların incelenmesi gerektiğine karar verildi. Bu amaçla, geniş bir literatür çalışmasının uygun olacağı tespit edildi. Bu literatür çalışması için çeşitli üniversitelerin kütüphanelerinde bulunan kitaplar tarandı. Bu kütüphanelerin üye olduğu alanla ilgisi olan dergilerde araştırma yapıldı. Çalışma sırasında dergilerin yeni sayılarının kapsanmasına özen gösterildi.

Kütüphane araştırmaları devam ederken, Internet üzerinden de literatür taraması çalışmalarına devam edildi. Gazi Üniversitesi'nin üye olduğu konu alanı ile ilgili online dergilerin eski sayıları tarandı ve yine bu araştırmalara çalışma süresince çıkan yeni sayılarda da devam edildi. Sadece Gazi Üniversitesi'nin abone olduğu online dergiler değil, aynı zamanda diğer ücretsiz erişim olanağı veren online dergilere çeşitli arama motorları sayesinde ulaşıldı. Diğer kaynaklara da yine arama motorları sayesinde erişildi. Bu sırada okunan makalelerde yer alan örneklerin web siteleri ziyaret edilerek, bu çalışmalar da takip edildi.

Bir taraftan literatür taraması devam ederken öte yandan öğrenilenler kullanılarak site oluşturulmaya başlandı. Bu sitede kullanılacak forum, sohbet odası, misafir defteri gibi öğeler için bir script dili kullanılarak veri tabanlarının işlenmesi gerektiği öğrenildi. Bu işlevi gerçekleştiren hazır scriptler, Internet'ten aranarak, bulunanlar siteye adapte edilmiştir.

Bu literatür taraması sonucunda elde edilen veriler, yurt dışında ve Türkiye'de yapılan çalışmalar olmak üzere sınıflandırılmışlardır. Daha sonra

bu sınıflandırma da kendi içinde eğitim kurumları ve şirketler olmak üzere bölümlere ayrılmıştır.

Bunun yanı sıra, verilecek olan *"BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması"* dersi için gerekli kaynaklar yine Internet'ten temin edilerek, edinilen kaynaklar düzenlenmiş ve planlanmıştır.

3. TANIMLAR

Internet destekli öğretim alanının yeni olması sebebi ile bazı kavramlar zaman zaman karıştırılmakta, birbirlerinin yerine kullanılmaktadırlar. Bu karışıklığın giderilmesi için çalışma kapsamına giren bazı genel kavramların açıklanmasında fayda görülmektedir. Bu kavramlar aşağıda sunulmaktadır:

Internet'e Dayalı Eğitim – IDE (Internet Based Instruction): Internet teknolojilerinden yararlanan ve multimedya eğitim unsurlarının entegrasyonu ve dağıtımı için bir platform sağlayan bir eğitim şeklidir. Internet/WWW üzerinden gerçekleştirilecek eğitim, basit metin dosyalarından uygulamalara, interaktif multimedya eğitime ve sanal konferansa kadar geniş bir yelpazede ürünler içerebilir. IDE; sayısal metin, ses, video ve grafikleri içermektedir (Ertuğrul, 1999).

Sanal Üniversite: Sanal Üniversite ile öğrenciler, derslerini Internet ortamında izlemekte, dersinin metnini bilgisayar ekranında okumakta ya da isterse dersin yazıcıdan çıktısını alabilmekte, her ders sonunda kendisine yöneltilen soruları yine Internet ortamında cevaplamakta, dersi ile ilişkili olarak karşılaştığı problemleri ya da derse yönelik sorularını dersin öğretim elemanına e-posta ile doğrudan ileterek öğretim elemanı ile ilişki kurabilmektedir (Gürcan 1999).

Elektronik Sınıf: Sanal üniversitelerde yer alan sınıflardır. Sanal üniversitelerin eğitim programlarındaki iletişim, e-posta, haber sayfaları ve haber grupları ile sağlanmaktadır. Her sınıf kendi grubuna ait bir e-posta kutusuna sahiptir ve bu, "elektronik sınıf" olarak hizmet verir. Bu sınıftaki bireyler arasındaki iletişim, grup üyelerinin hepsine açıktır. Her sınıf bir grup forumu oluşturmaktadır ve öğrenciler ödevlerini buraya yazarak diğer grup üyeleri ile paylaşma ve tartışma ortamı bulmaktadır (Gürcan, 1999).

Online Öğrenme: Online öğrenmede bağlanılan kurslar, bir kitabın aynısının ekrana metin olarak aktarılmasından, video ile canlı, etkileşimli öğrenme forumlarına kadar çeşitlilik arz etmektedir. Asenkron (eş zamansız) dersler, konu alanı uzmanları ile görüşmeler, online testler ve değerlendirmeler, mesaj forumları, ses dosyaları ve online kütüphaneler de bulunabilir. Streaming (duraksız) video etkileşimi bit ve byte yolları genişledikçe gelişecektir, fakat teknolojinin, kişileri çevrim-dışı bırakmasına izin verilmemelidir (Abernathy, 1999).

Eş zamanlı (senkron) iletişim: Eş zamanlı iletişim, sanal sınıf ortamında video konferans gibi sitemler kullanılarak dersi yöneten kişi ile öğrencilerin aynı anda hem birbirlerini görerek hem de duyarak iletişim kurabilmeleridir.

Eş zamanlı olmayan (asenkron) iletişim: Eş zamanlı olmayan (asenkron) iletişim ise; e-posta, forumlar, duyuru panoları gibi sitemler ile öğrencilerin birbirleri ile ve dersi veren kişiler ile iletişim kurmalarının sağlandığı bir iletişim şeklidir.

Yapısalcı Öğretim: Yapısalcı öğretim yaklaşımında bilginin ya da anlamın dış dünyada bireyden bağımsız olarak var olmadığı ve edilgen olarak dışarıdan bireyin zihnine aktarılmadığı, tersine etkin biçimde birey tarafından zihinde yapılandırıldığı görüşü yer alır. Yapısalcı görüşe göre öğrenme, öğrencinin duyu organları aracılığıyla dış dünyadan algıladığı belirli bir nesne, olay, olgu ya da kavrama ilişkin zihninde kendi gerçeğini yapılandırması ya da en azından önceki deneyimlerine dayalı olarak gerçeği yorumlaması sürecidir (Deryakulu, 2000).

Yazarlık sistemi: Kullanıcı ya da programcı açısından hiçbir programlama becerisi gerektirmeyen bilgisayar programıdır (Yalın, 1999).

Yazarlık dili: Dönüştürülmüş bir dildir; diğer bir ifadeyle bu dil, genellikle Pascal ve C gibi programlama dillerinde yazılır (Yalın, 1999).

elektronik öğrenme (e-öğrenme): Öğrencilerin, öğretimi, Internet/kurum içi Internet (intranet) yoluyla bir tarayıcı yardımı ile herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda alabilmeleridir.

4. INTERNET DESTEKLİ ÖĞRETİM

Bu bölümde, Internet destekli öğretim kavramı ile ilgili olarak genel bilgi verilecek ve bu kavram ile ilgili olarak yurt dışında ve Türkiye'de yapılan örnek çalışmalar üzerinde durulacaktır. Bu bölümde bahsi geçen örneklerin web siteleri Ek 1'de sunulmaktadır. Daha sonra, öğretim amaçlı web sitesi tasarım prensipleri ile online ders hazırlama stratejileri hakkında bilgi verilecektir. Internet destekli öğretimde karşılaşılan problemlerden de bu bölümde bahsedilecektir.

4.1. Internet Destekli Öğretim Kavramı

Internet destekli öğretim kavramının ardında, bilgisayar destekli öğretim yer almaktadır. Bu geleneğin geçmişi ise "doğrusal programlar" (linear programs) ile 1950'lere ve "dallanmış programlar" ile 1960'lara kadar gitmektedir (English & Yazdani, 1999). 1960'lardaki sistemler temel olarak olguları öğretmek ve alıştırma ve uygulama oturumları için tasarlanmıştı. Bu tip yazılımlar, "sayfa-çevirme mimarisi" (page-turning architecture) olarak tanımlanmışlardı çünkü, öğrenci için tek etkileşim sonraki sayfaya geçerken bir butona basmaktan ibaretti. Öğrenene bilgi adımlarının hızının kontrolünü verirken, bazı diğer avantajların yanı sıra zaman zaman geleneksel sınıf deneyiminden bir adım geri plana düştüğü de görülmekteydi.

BDÖ ("Bilgisayar Destekli Öğretim" - CAI "Computer Aided Instruction") programları, teknoloji ilerledikçe olgunlaştı. Grafiksel imgeler ve etkileyici metin biçimleri ile konu tekrarlama ve alıştırma testleri eklendi. Bu durum, öğrencilere daha fazla kontrol verdi ve programı daha ilgi çekici hale getirdi, ancak yine de temel dayanak noktası aynı kaldı.

Hipermedya sistemleri, öğretim yazılımlarında diğer önemli gelişmelerdir. Bu sistemler ses, video, animasyon, grafikler ve hipermetin linklerini tek bir potada eritirler. Genellikle paylaştırılmış veritabanlarına ağ erişimi verilir. Bu

yaklaşımda, öğrenene ilgilendiği konu başlıklarında gezinme imkanı verilir, böylece sadece ilerleme hızı değil aynı zamanda dersin içeriği ve sırasının da kontrolü verilmiş olur.

Internet uygulamalarına dayalı online öğrenme kavramına gelindiğinde ise, şimdiye kadar kullanılan tüm teknikler bir arada kullanılırken, üstüne yeni teknolojik gelişmeler de eklenmektedir. Video konferans, iki boyutlu/üç boyutlu sohbetler bu yeni gelişmelere örnek olarak verilebilir. Online öğrenme kavramının tarihçesinin, uzaktan eğitimin bir uzantısı olduğu gözler önüne serilmektedir. Yapılan araştırmalar, uzaktan eğitimin dört aşamada geliştiğini ortaya çıkarmıştır (Şekil 4.1). Birinci aşamasında, tamamen posta hizmetleri ile basılı materyaller kullanılmıştır (ilk uygulama 1728 yılında yapılmıştır). İkinci aşama 1900'lü yılların başlarında gelişme gösteren radyo ve televizyonun uzaktan eğitimde kullanılmaya başlamasıdır. Üçüncü aşamasında, 1990'lı yıllarının başlarında uzaktan eğitim sistemi içinde Internet ve bilgisayar ortamları sayesinde bilgiler dijital ortamlara aktarılmıştır. Bu sistem içinde, bilgisayar ve Internet, uzaktan eğitimde kullanılmaya başlanmıştır. Ders materyalleri, Internet ortamına aktarılmış olup, öğrenciler derslerini gerekli olan www sayfalarına girerek öğrenmeye çalışmaktadırlar. Son aşamasında, uzaktan eğitim içinde bilgi iletişim teknolojileri (görüntülü telefon, sanal ortamlar, gelişmiş uydu ve fiber optik kablolar vb.) kullanılarak öğrenci istediği anda ve yerde eğitim-öğretim faaliyetlerine devam edebilecektir (İşman, 1999).

Şekil 4.1. Uzaktan eğitimin gelişim evreleri

Passerini & Granger (2000) Internet teknolojilerinin yayılması ile beraber, uzaktan eğitimin geleneksel sınıf deneyimine göre "uzak"tan "yakın"a doğru kaymakta olduğunu belirtmektedirler. Her ne kadar hala fiziksel uzaklık mevcutsa da, öğrenciler arasındaki gerçek öğrenme "aralık"ı yakınlaşmaktadır. Etkileşim, geleneksel sınıftakine nazaran (özellikle geleneksel öğretim büyük sınıflarda yürütüldüğünde ve farklı fikirlerin paylaşılmasına imkan sağlamadığında) daha aktif bir hal almaktadır. Üstelik, sadece Internet'in ve World Wide Web'in kullanılması ile uzaktan eğitim, eğitimden nesnelcilik yaklaşımını uzaklaştırarak, yapısalcı bir ortama yöneltmiştir.

Internet'i öğretim amaçlı teknoloji olarak benimseyen sınıf öğreticileri daha çok önceki film yapımcılara benzemektedir. Kampüs duvarlarının ötesinde geleneksel öğretici-merkezli sınıfı genişletmek için iletişim ortamı olarak Internet'i kullanan oldukça fazla sayıda uygulama mevcuttur. Teknoloji yanlısı öğretmenler son birkaç yıllarını, e-posta, HTML ders notları, sohbet oturumları, e-posta listeleri, haber grupları ve diğer asenkron (eş zamansız) iletişim araçları hazırlamak için harcadılar. Fakat pek çok durumda, bu

öğretmenler, sıradan sınıf aktivitelerinde ders, okuma ve araştırma raporlarını tespit etmek, öğrenen tartışmalarını kolaylaştırmak vb. ne yapıyorlarsa onu tekrarlamak için Internet'i kullanmaktadırlar: Bu, kabaca izleyicinin bakış açısından sahne oyunlarının basitçe kaydedildiği ilk filmlere benzemektedir (Foshay & Bergeron, 2000; Looi, 2000).

Web sayfasına içeriği yerleştirmek, öğrenmenin garantisi değildir. Web, bilgiyi yaymanın muazzam bir yolu olabilir ama bununla gerçekten öğretilebileceği şüphelidir. Bilgi ile öğretme arasında büyük bir fark vardır ve bu temel ilke her yerde olduğu gibi Web'de de geçerlidir. 20. yüzyılın başlarında E.L. Thorndike'ın çalışmasından beri, öğrenenlerin, onlara söylenenleri değil, ne yaparlarsa onu öğrendikleri bilinmektedir. Dave Merill de öğretimin uygulama ve geribildirime ihtiyaç duyduğunu ortaya koymuştur. Bu iki madde olmadan, öğretimin olmayacağı, sadece bilginin yayılmasının söz konusu olduğu açıktır. Tesadüfi bir öğrenme olabilir, fakat herhangi bir şeyin –eğer öğrenildiyse- öğrenildiğinden gerçekten emin olunamaz ve eğer ne öğrenileceği söylenemiyorsa, buna öğretim denilemez. Bazı kimseler, sadece öğrenenleri Internet'e bağlamanın kendisinin bile değerli olacağını savunmaktadırlar. Ancak, bu, çok sağlıklı bir düşünce değildir (Foshay & Bergeron, 2000).

Uzaktan eğitim bağlamında, "herhangi bir öğrenme materyalinin ya da öğrenme ortamının genellikle *etkileşimli* olduğu söylenir. Etkileşim, iki ya da daha fazla insan arasında, bir öğrenme bağlamında, öğretmen ve öğrenci için geri bildirim alma ve katılımcıların angaje edilerek adaptasyon için bilgi ve aktivitelere dayanarak oluşan hem görev/öğretim amaçlı tamamlama hem de sosyal ilişki oluşturma amaçları ile iki-yönlü bir iletişimdir. Flottemesch (2000), sınıfta işbirlikçi bir yapı kurulduğunda, pozitif etkileşimin yükseldiğini ve öğrencilerin bilgi değiş tokuşunun artışının eğitimsel başarıyı beslediğini belirtmektedir. Etkileşim, başarıyı, güdülemeyi ve öğrencilerin aktif olarak kendi öğrenmeleri içinde yer almalarını artırır. Öğrenci-öğrenci etkileşimi,

katılımın ve geribildirimin pozitif bulunmasına rağmen eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerine köprü kurar.

Öğrenci-öğrenci etkileşimi sınıftaki öğrenci başarısı için önemli olsa da, uzaktan eğitim öğrenci etkileşimini kolaylaştırmakta problemlerle karşı karşıya gelebilir. Uzaktaki kampüslerdeki öğrencileri kapsayan araştırmalar, öğrencilerin ana kampüs sınıfında meydana gelen her şeyi duymasının, işitmesinin mümkün kılınamaması gibi bazı problemleri işaret etmektedir. Başarılı etkileşimin kolaylaştırılabilmesi için teknolojinin kendisinin düzgün bir şekilde çalışması gerekir (Flottemesch, 2000).

Tüm etkileşimler, öğrenenlerce çalışma ve yansıtma, notlar alma, sorma, cevaplama, adım adım ilerleme, ayrıntılarına girme, tartışma, sorgulama, problem çözme, bağ kurma, yapılandırma, analiz etme, değerlendirme ve sentezlemeyi kapsayan karmaşık aktiviteler içermelidir. Etkileşim hemen gerçekleşemeyeceğinden, Web-tabanlı dersler bilinçli bir şekilde tasarlanmalıdır. Çoğu zamanlar, Web-tabanlı öğretim başarısız ise, sadece teknolojinin "kötü" olmasından değil, iyi tasarlanmamış olduğundandır (Northrup, 2001). Öğrenciler, *hangi tür* teknolojinin kullanıldığından çok teknolojinin *nasıl* kullanıldığını inceleyerek etkileşimi görmek isterler.

Uzaktan eğitimciler, sınıf etkileşimlerinin pozitif sonuçları olduğunu doğrulamaktadırlar. Öğrenciler aktif olarak öğrendiklerinde, daha çok bilgi öğrenmekteler, bilgiyi daha uzun süre hatırlarında tutmaktalar, bilgiyi daha uygun bir usulle uygulamaktalar ve öğrenme sürecine devam etmektedirler. Son çalışmalar, uzaktan öğrenme ortamlarında, etkileşimin akademik başarıyı artırmaya kılavuzluk edebileceğini bulmuştur (Flottemesch, 2000).

Etkili öğretim, öğrenenleri, öğrenmek istedikleri ve ihtiyaç duydukları bilgi, içerik ve beceriler ile bütünleştirerek gerçekleşmektedir. Öğrenenler, önceki bilgi ve deneyimlerini bildikleri ile bilmeye ihtiyaç duydukları arasında köprü kurarak taşımak isterler. İyi bir öğretici gibi, teknoloji-tabanlı öğretim (TBÖ-

Technology-based training), öğrenenleri etkileşimli bir diyalog içinde tutmalıdır (Hemphill, 2000).

Ağustos 1999 ve Mayıs 2000 tarihleri arasında Oriental Üniversitesi'nde uygulamaların altını çizen faktör ve bileşenler açısından Web-tabanlı dersler için öğretim amaçlı tasarım sürecini anlamayı geliştirmek amacıyla bir çalışma tasarlanmıştır. Bu çalışmaya katılanlardan Prof. Gaines'e göre, zaman en büyük engeldir. Dersi tasarlamak vakit kaybıdır, çünkü her şeyi yüz yüze formatından online moda çevirmek zordur. Öğrenciler, eğer yönlendirmeler ve direktifler açık olmazsa hayal kırıklığı yaşayabilmektedirler. Online öğretim, yüz-yüze sınıftaki öğretimin iki katı kadar daha fazla zaman alabilmektedir. Öğrencileri güdüleyecek yollar bulunmalı, öğrencilerin gönderdikleri okunmalı, online tartışmalara rehberlik edilmeli ve e-postalara cevap verilmelidir (Kang, 2001).

Schrum'un savına göre, tam manasıyla bir online ders oluşturmak, geleneksel bir dersin oluşturulmasının iki ya da üç katı zaman alır. Fakat işin iyi tarafı, ders bir kez tasarlandığında, öğreticiye, dersin dağıtımı ve her birbirini izleyen dönemde güncellenmesi gereken içerik anlamında esneklik sağlar (Kang, 2001).

Abernathy (1999), online öğrenmenin geçici bir heves olmadığını, fakat tembeller için de olmadığını belirtmektedir. Bir web sitesine birkaç kez bağlanıp, sonrasında bir bitirme sertifikası almak beklenmemelidir. Online öğrenme, yüksek kararlılık gerektirir fakat geniş esneklik sağlar: Çoğu kez kişi kendi yerinde ve kendi zamanına, kendi hızına göre öğrenir. Dolayısıyla, öğrenenler, öğrenme eylemini gerçekleştirecekleri online öğrenme sitelerini çok iyi tanımalıdırlar.

Online öğrenme sitelerini kullanmak isteyenler, kursla ilgili bazı noktaları dikkate almalıdır. Örneğin kursun toplam maliyeti önemlidir. Öğrenci materyalleri, yazılım, kitaplar, posta desteği, öğretmen ile etkileşimli zaman,

telefon desteği veya sınıf erişim zamanı gibi ek maliyetlerin ne kadar külfet getireceği önceden tespit edilmelidir. Kursun süresinin ne kadar olduğu ve ne kadar esneklik sağlandığı öğrenilmelidir. Öğretmenin kim olduğu, özellikleri ve hangi sertifikalara sahip olduğu sorulmalıdır. Ayrıca ne kadar zamandır online olarak öğrettiği ve başka hangi dersleri verdiği de öğrenilmelidir. Kurs başlamadan önce yazılımları ve uyumlu ek programları (plug-in) edinmek önemlidir ve kurs sürecinde ekstra gereken herhangi bir şey ya da ücret olup olmadığından haberdar olunmalıdır. Herhangi bir kursun laboratuar uygulamalarını tamamlamak için hangi donanıma ihtiyaç (bilgisayar öğretimine özgü sunucular –server- gibi) duyulduğu öğrenilmelidir. Eğer çoklu sistemler gerekliyse, kursu düzenleyenlerin Internet üzerinde erişilebilir test sistemleri mi var yoksa bireyler kendilerininkini temin etmek mi durumundalar öğrenilmelidir. Hangi yazılımın gerekli olduğunu bilmek gerekir. Kurs tamamlandığında, öğretmene, öğrencinin sorularını e-posta ile göndermeye devam edip edemeyeceği sorulmalıdır. Eski öğrenciler için destek e-posta hesabının olup olmadığı öğrenilmelidir. Kişinin öğrenme sürecini izleyebilip izleyemediği belirlenmeli ve kurs tamamlama raporları elde edilmelidir. (Abernathy, 1999).

Online öğrenme sitelerini seçerken göz önünde bulundurulması gereken bir başka nokta da akreditasyon (yetki)'dur. "En İyi Uzaktan Eğitim Lisansüstü Okulları" ("The Best Distance Learning Gradute Schools", Random House, 1999)'nın ortak yazarları Vicky Phillips ve Cindy Yager'a göre, akreditasyonu olmayan online üniversitelere kayıt yaptırıldığında, kazanılan diplomanın ya da kredilerin, diğer okullar, işverenler veya meslektaşlar tarafından onaylanmaması söz konusudur. Amerika Birleşik Devletleri'nde akreditasyon, genellikle altı bölgesel akreditasyon dairelerinden birinden veya Distance Education and Training Council (Uzaktan Eğitim ve Öğretim Konseyi) ya da American Psychological Assosiation ("Amerikan Psikoloji Derneği") gibi profesyonel dairelerden verilmektedir. Akreditasyonun bir gereklilik olup olmadığına önceden karar verilir. Şimdiye kadar, A.B.D.'nin bölgesel altı kurulundan birince, tek online üniversite olarak Jones International

Üniversitesi'ne akreditasyon verilmiştir, fakat hala uygunluğu takip edilmektedir (Abernathy,1999).

Türkiye'de ise 14 Aralık 1999'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Eğitim" yönetmeliğine göre uygulama, YÖK tarafından kurulan Enformatik Türk Millî Komitesine bırakılmıştır. Bu yönetmelik daha çok üniversitelerarası ders alışverişini düzenlemeye yöneliktir (Türkoğlu, 2001; Yazıcı 2000).

4.2. Internet Destekli Öğretim Çalışmaları

Internet teknolojilerinin yaygınlaşması ve gelişmesi sonucunda derslerin Web üzerinden etkin olarak verilebileceği görülmüştür. Son dört yıl içerisinde başta Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Kanada üniversiteleri olmak üzere yurt dışında bir çok Yüksek Öğretim Kurumu, Web'e dayalı uzaktan eğitimi baz alan lisans, yüksek lisans ve doktora programları başlatmışlardır. Türkiye'de ise, daha sonra anlatılacağı üzere, ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nün ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği ile ortaklaşa başlattığı İDEA sertifika programı ve yine ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nün Eğiten projelerindeki dersler bu konuya öncülük yapmıştır (Yazıcı, 2000).

Yukarıda da belirtildiği gibi bu konuda yapılan çok sayıda çalışma vardır. Yurt dışında yapılan çalışmalar ile Türkiye'de yapılan çalışmalar sınıflandırılarak aşağıda sunulmaktadır:

4.2.1. Yurt dışında yapılan çalışmalar

Internet destekli öğretim ile ilgili olarak bazı ülkelerin özellikleri vardır. Örneğin, Derelioğlu ve Dağtaş (1998/1999), sanal üniversite fikrini ortaya atan ve ilk olarak yaşama geçiren ülkenin Amerika Birleşik Devletleri olduğunu belirtmektedir.

Tamamen Internet üzerinden verilen kursların ilk deneyimleri umut vericidir. Schutte (1997) öğrencilerin tesadüfi olarak atandığı biri sınıf diğeri Internet kursu olmak üzere iki eş istatistik kursu vermiştir. Schutte, standardize edilmiş bir test üzerinde sanal sınıf öğrencilerinin %20 daha fazla puan aldıklarını, eş iletişimi önemli ölçüde daha fazla algıladıklarını ve daha fazla sınıf çalışmasında zaman harcadıklarını bulmuştur. Öğrenciler daha rahat kavramış, materyali daha iyi anlamış ve matematikten daha fazla etkilenmiştir (Schoech, 2000).

Internet destekli eğitim sanıldığı gibi sadece yetişkinlere yönelik bir program değildir. Okul öncesi eğitimden başlayarak doktora derslerine kadar uzaktan öğretim derslerinden faydalanılabilmektedir. Günümüzde Amerika'da okul öncesi eğitimde oyunlar yolu ile uzaktan öğretim yapılabilmektedir.

Stobart ve Regan (1996), Sunderland Üniversitesi'nin, yıllardan beri uzaktan öğrenme programlarının gelişiminde yer aldığını belirtmektedir. Deniz aşırı ülkeler için önerilen yüksek lisans programları bulunmaktadır. Bu derslerden bir tanesi de Bilgisayar Tabanlı Bilgi Sistemleri Yüksek Lisans programıdır. Özellikle nesneye yönelik ("object oriented") modül olarak WWW istemci yazılımını destekleyen JavaScript kullanımını tanımlamışlardır.

Grant MacEwan Yüksek Okulu'nda, Learn Online (Online Öğrenme) projesi Sağlık ve Toplum Çalışmaları Bölümü'nün, uzaktan dersleri, mevcut basılı materyalleri Web-tabanlı formata çevirmek için bir teşebbüsüdür. Proje, işbirliğiyle online dersleri geliştirmek için 2 yıllık bir deneyim olarak başlamış,

kişisel öğretici geliştirme modelinden takım yaklaşımına geçmiştir. Bir öğretici, bir öğretim tasarımcısı, çoklu ortam elemanlarını geliştirmek için bir Web uzmanı ve derse dönüştürmek için bir HTML uzmanını içermektedir. Online derslerdeki genel öğrenme aktivitelerinden birsi de ilgili Web sitelerini gözlemlemektir (White, 2000).

Northwestern Üniversitesi'nde, online öğrenme takımını çalıştıran bir bilgisayar bilim adamı olan Roger Schank, eğitim alanındaki yeni bir çağın doğuşuna tanıklık edildiğini belirtmektedir ve bu durumun, başlangıçta filmlerin ilk zamanlarına benzeyeceğini düşünmektedir. Fakat filmler gibi, online eğitimin de şimdi olduğundan çok farklı bir şekilde gelişeceğini ifade etmektedir. Yeni teknikler gelişmektedir ve şimdi her e-öğrenme şirketi ve üniversitesi Internet'in nasıl kullanılacağı hakkında farklı bir fikre sahiptir. Örneğin, Western Governors Üniversitesi'nde dersler PDF dosyası olarak üniversite tarafından tasarlanan engin bir kütüphane veritabanından indirilebilmektedir.

Aksine, Illinois Curriculum Üniversitesi'ndeki öğrenciler, Eğitim Reformu mastır programında, profesörlerin listesinden ödevleri alıp, üniversitenin veritabanı yoluyla bu ödevleri izlemekteler ve asenkron (eş zamansız) tartışmalar --aynı anda online olmak zorunda değiller—ve WebBoard 2.0 ile gerçek-zamanlı sohbetler düzenlemektedirler.

Üç Kanada üniversitesi online programlar hazırlamaktadırlar – Alberta'nın Athabasca'sı, British Columbia'nın Open Üniversitesi, ve Tele-University du Quebec çoktan önde gitmektedirler. 1999'ın Ocak'ında İngiltere'nin Oxford Üniversitesi ilk online dersini, bilgisayar bilimleri konusunda iki yıllık sertifika programını başlattığında vermiştir. Nisan'da İngiltere'nin Open University'si Amerika Birleşik Devletleri'nin Open University'sini başlattı. 1999'ın sonbaharında, The Harvard School of Public Health'de, halk sağlığını koruma yönetiminde mastır programı online olarak verilmiştir. Stanford Üniversitesi, Chicago Üniversitesi, Carnegie Mellon Üniversitesi ve The London School of

Economics, UNext.com için ders materyalleri oluşturmaya yardım için anlaştılar (Schofield, 1999).

Western Governs Üniversitesi, Virginia'daki 22 eyaletten yaklaşık 40 yüksek okul ve üniversite ile bir tanesi Kanada'da ve bir diğeri de Guam'da olmak üzere iki üniversite ile beraber oluşturulan dersleri veren sanal bir enstitüdür. Öğrenciler, derslere Western Governs Web sitesi yoluyla kayıt olmakta, W.G.U. ödev testlerini geçerek W.G.U. dereceleri kazanmaktadırlar (Carnevale, 2000).

Scannell (1999), Wang Virtual Üniversitesi'nde, öğretim programının, temel iş uygulamalarından Web programlama tekniklerine kadar değiştiğini belirtmektedir.

Online öğrenmenin katlanarak büyümekte olduğuna dair çarpıcı bir örnek; 1993'te Peterson'ın yüksek okul rehberinde 93 "sanal üniversite"yi listelemesi ve 1997'de bu listenin 762 "siber okul"a büyümesidir. A.B.D.'deki iyi bilinen sanal üniversitelerden birisi olan Phoenix Üniversitesi'nin 48,000'den fazla diploma almaya çalışan öğrencisi olduğu bilinmektedir (Draper, 1999).

Eastmond ve Ziegahn, bilgisayar konferans sistemi yoluyla mevcut bir dersi, Web-tabanlı derse çevirerek bir online proje gerçekleştirmişlerdir. "açık-uçlu, işbirlikçi ve yansıyan işlemleri" besleyen bir online dersi tasarlamak için geleneksel öğretim sistemlerine güvenmişlerdir (Kang, 2001).

Georgia Üniversite Sistemi'nin iki-yıllık birimi olan Georgia Perimeter Yüksek Okulu'nda (eskiden DEKalb Yüksek Okulu idi), 1998-1999'da Gore, fiziksel jeoloji ile tarihsel jeoloji ve laboratuar derslerini online olarak vermiştir. Online öğretme, son bir kaç yılda, geleneksel sınıftan sanal sınıfa götüren gelişimin son adımıdır. Bu gelişimdeki ilk adım, 1994 yazının başlarında, yüz yüze jeoloji sınıfları için web sayfaları ve web ödevleri tasarlamaktı. İkinci adım, ders esnasında, web'den ders materyallerini yansıtmak için bir bilgisayar ve

LCD panel ile sınıfta öğretimdi. Üçüncü adım, eyalet çapında video konferans ağı ile yaklaşık 25 mil uzaktaki iki sınıfta, anında jeoloji dersini vermekti. Online olarak tamamen asenkron (eş zamansız) oturumda jeoloji dersini vermek, gelişimdeki bir sonraki adımdı (Gore, 2000).

A.B.D.'deki Lehigh Üniversitesi, Kimya Bölümü'nde, asıl deneyleri hazırlayıp uygularken, gaz chromatograph-mass spectrometer (GC-MS)'dan ekranları yakalamak için, hali hazırdaki yazılımları kullanarak, aygıt çalışmasında öğrencileri eğitmek amacıyla World Wide Web üzerine kurulan sanal bir GC-MS geliştirmişler. Bu kaynak, öğrencilerin Internet'e erişebildikleri herhangi bir makineyi kullanarak, aygıtı nasıl çalıştıracaklarını öğrenmelerini sağlar. Böylelikle, laboratuar saatlerinden bağımsız bir şekilde aygıt ile anlamlı deneyler yaparak bilgi toplayabilmektedirler (Waller & Foster, 2000).

Online öğrenme endüstrisi, bugüne kadar çoğunlukla diploma programlarına ve profesyonel eğitime odaklansa da, daha fazla sayıdaki dersler, özellikle yaşlı öğrenciler için tasarlanmaktadır. SeniorNet, AARP ve Columbia Üniversitesi'nce yürütülen Fathom'un sitesinde, Landon School of Economics ve diğer öğrenme kuruluşları, bu sonbaharda online sınıflarla 50'nin üstündeki Internet sörfçülerini hedeflemektedir (Larson, 2000).

Massachusetts-tabanlı International Data Corp.'a göre sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde 2002 itibariyle geçen yılki yüzde beş ile karşılaştırıldığında, online derslere 2.2 milyon insan ya da tüm orta öğretim sonrası öğrencilerin yüzde 15 kaydolacaktır (Schofield, 1999).

Wisconsin Üniversitesi MBA programı, entegre bir Lotus Notes eğitim sistemi olan Learning Space teknoloji programı ile çalışmaktadır. Bu, öğrencilere ve fakülteye ödevleri göndermeyi ve okumayı ve online sınıf tartışmaları sağlamaktadır. Learning Space sanal kampüsüne, herhangi bir endüstri–standardı Web tarayıcısına sahip bir Pentium bilgisayarı kullanarak Internet'e erişen her öğrenci ulaşılabilmektedir. Phillips (1998)'in belirttiği üzere yıllardır

sanal formda MBA sunan Colorado State's College of Business, hiç yüz-yüze oturumlara ihtiyaç duymamıştır.

İşler (1999), Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu'nda, Stanford Üniversitesi'nin Ekim 1998 yılında Elektrik-Elektronik Mühendisliği'nde tamamen Internet üzerinden verilen bir yüksek lisans (M.Sc.) programı başlattığını belirtmektedir. Burada Stanford Üniversitesi'nin olması ve bir diploma verilmesi bakımından, bu olay Internet'e dayalı asenkron (eş zamansız) eğitimde önemli bir kilometre taşıdır.

Cohen (2000), bilgisayar-tabanlı öğrenmeye kendini adayan Yeni Zelanda Üniversitesi'nin ticari bir yan kuruluşu, online öğretim için Macintosh sistemleri kullanan okutmanlara ücretsiz multimedya eğitimsel-yazılım araçları sunmakta olduğunu belirtmektedir.

VHS (Virtual High School), asenkron (eş zamansız) etkileşimli ders dağıtım sistemlerine bir örnektir. Tüm VHS dersleri, Notes yazılımları (Notes'un Learning Space) ile oluşturulmaktadır (Mather, 1998). The Virtual High School, Amerika Birleşik Devletleri'nde ve potansiyel olarak dünya çapında lise öğrencilerine, öğrenme için bir şans sunmaktadır (Rutkowski, 1999; Berman, 2000).

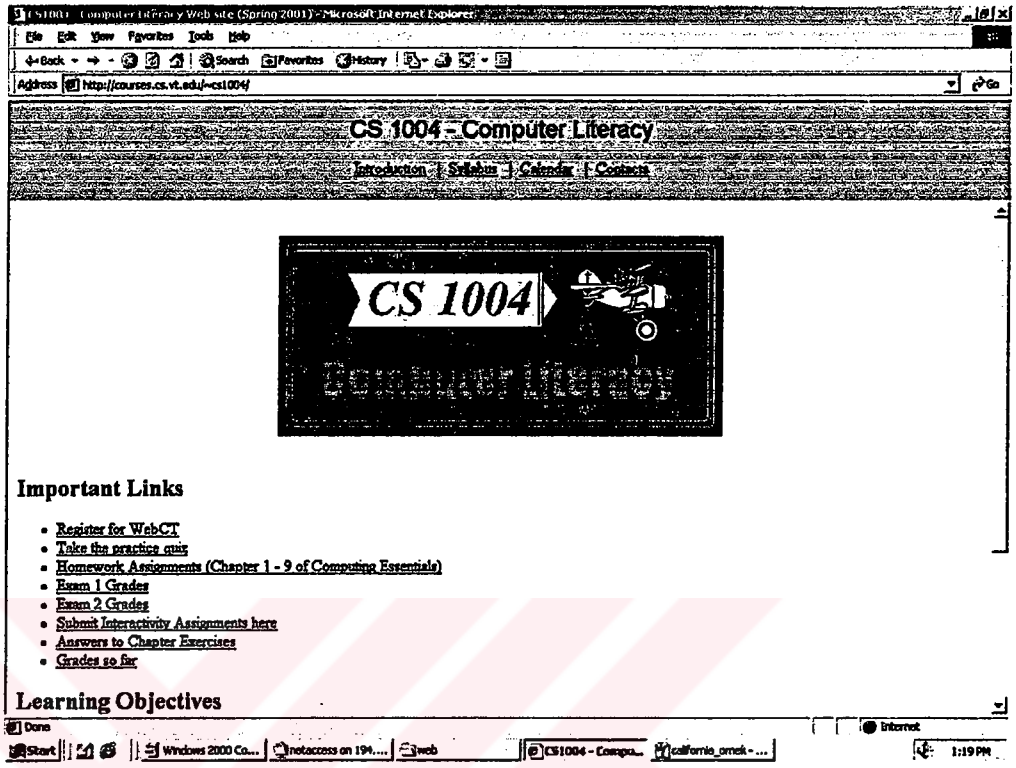

Şekil 4.2. Virginia Üniversitesi'nde online olarak verilen derslerden biri

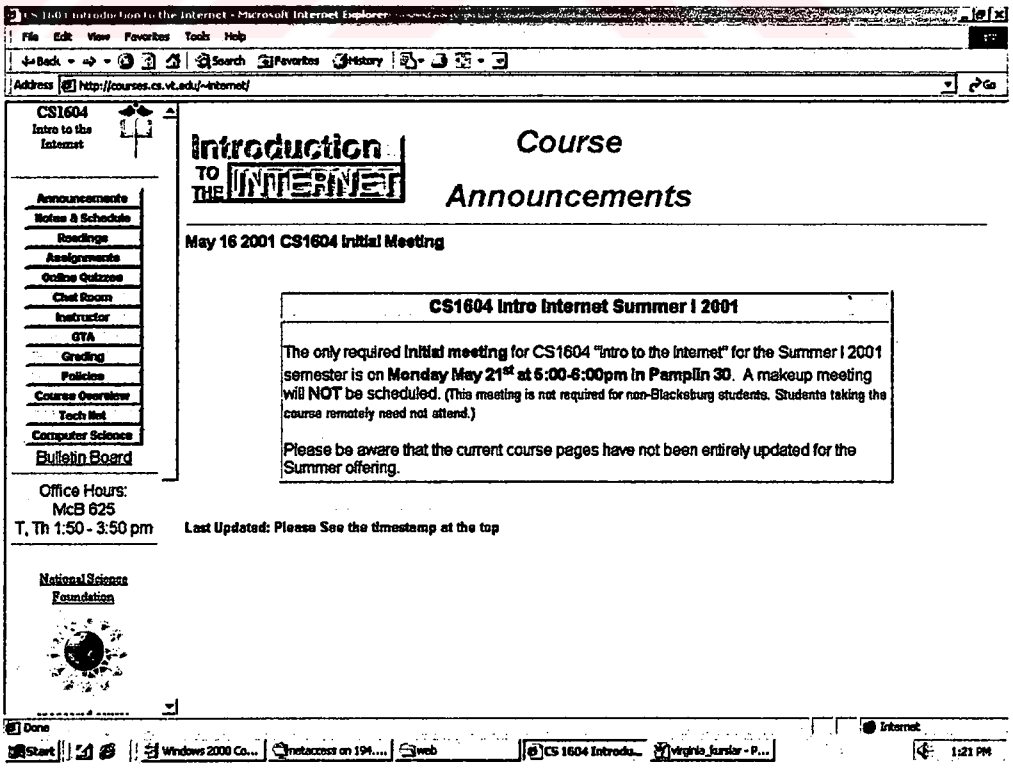

Şekil 4.3. Virginia Üniversitesi'nde online olarak verilen derslerden bir diğeri

The Virginia Internet High School ise yerel okul bölümleri ile öğrencilerine yer planlamaları yapan alternatif lise sağlamak için çalışmaktadır. Şekil 4.2 ve 4.3'te bu derslerden ikisi görülmektedir.

CyberSchool'un hedefi, dünyanın en iyi öğretmenlerince binlerce lise sınıflarında ders verilmesini mümkün kılmaktır. Bazen, CyberSchool'un öğrencileri, bir Rus öğretmenden Rusya tarihini ya da Çin'de oturan bir öğretmenden Çince'yi öğrenebilmektedirler (Rutkowski, 1999).

Thomas Edison State College yönetim konusunda online mastır programı vermektedir. Burada, öğretim amaçlı platform, haftalık olarak e-posta ile yönlendirmeleri, öğrenme grupları içinde telefon konferanslarını ve üç kısa yüz-yüze kampüs ihtisas dönemlerini içermektedir (Phillips, 1998).

Utah'ın güney doğusundaki Grand Country School District's Electronic High School, ders yazılımlarına çok geleneksel bir yaklaşım yoluyla sanal okul işine girişmiştir. Teknoloji müdürü Jolene Morris "Alternatif liselerde kullanılan öğretim programını alıp Internet üzerine ödevleri yerleştiriyoruz" demektedir.

Colorado'da yer alan The Monte Vista On-line Academy, pilot durumunun üçüncü ve son yılında olan bir programdır. Amacı henüz kamu eğitiminden geçmemiş Colorado gençliğinin eğitiminde fark yaratmaktır. Bu öğrenciler, tipik ev-öğrencileri ya da okuldan atılan ya da okula devam etmeyen öğrencilerdir (Mather, 1998).

Geleneksel üniversiteler, partnerleri ve özel şirketler ile beraber kendi derslerini online olarak verebilmek için kapışmaktadırlar. Bu yıl kolejlerin ve üniversitelerin en az %75'i Internet üzerinden dersler verecekler ve Harvard Business School ve Columbia Üniversitesi gibi elit enstitüler gittikçe artan sayıda okullar siber-tabanlı ders vereceklerdir (Howard, 2000).

On-Line Academy, 'The Schoolhouse' adı verilen Web'de sanal bir okulu devam ettirmektedir. Burada her konu, bir dizi Web sayfası olarak sunulmaktadır. Bu sayfalar, ders planını, ödevleri ve destek bilgileri içerir. E-posta ve HTML arayüzlü bilgi, öğrenciler, akranlar, öğreticiler ve okutmanlar arasındaki başlıca iletişim biçimidir (Mather, 1998).

McMahon (2001) Arap Akademi'nin kendisini, Arap Dilini, anadili Arapça olmayanlara öğreten ilk ve tek online site olarak tanımlamakta olduğuna işaret etmektedir. Eylül 1999 tarihinden beri Modern Standart Arapça, İslam Arapça'sı, konuşma diline özgü Arapça ve iş Arapçası kursları sunulmaktadır.

Calgary's Southern Alberta Institute of Technology online teknolojinin geliştirilmesi konusunda çok tecrübelidir ve gelecek için büyük planları vardır: 1980'lerde kendi ders yazılım platformları olan The Learning Manager'ı geliştirmişler ve daha sonra bunu bir A.B.D. şirketine 1990'ların başlarında bit bit satmışlardır (Schofield, 1999).

Online öğrenme seçeneklerini izlemeyi zorlaştıran bir trend, Wall Street'ten akıtılan anlaşma ve edinilenlerin heyecanıdır. Örneğin, Sylvan Learning Systems ve MCI WorldCom, Caliber Learning Network'ü oluşturmak üzere güçlerini birleştirdiler. California menşeli Yipinet, Bilgi Merkezi (Knowledge Hub)'ne daha fazla bilgi eklemek için yaptığı araştırmalarında, sağdan soldan eğitim sitelerini kapmaktadır (Abernathy, 1999).

Bir başka örnek de Mazurkecich (2000)'den gelmiştir: Taiwan'ın Acer Grubu National Chiao Tung Üniversitesi'nde e-iş (e-business) üzerine MBA yapan

öğrencilere ders vermişler, bu derslerden Stan Shih'in derslerini kaydederek 4-bölümden oluşan bir kurs haline getirip online erişime açmışlardır.

Yine Mazurkecich (2000), British Telecommunications (BT)'ın e-öğrenmeyi, tanımak için bir taktik olarak gördüğünü, Cisco Systems'ın, Chine Steel'in ve Philips'in de BT'nin bu felsefesini paylaştığını belirtmektedir. SmartForce ve DigitalThink iki büyük e-öğrenme şirketidir. Her ikisi de, şirketlerin online eğitim ders çalışması hazırlamakta kullanılabilen yazılımlar oluşturmaktadırlar (Svetcov, 2000; Jefferson, 2000).

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Colorado State, sanal iş okullarından birini başlatmıştır. Program ayrıca en zengin çoklu ortam öğretim amaçlı tasarım sistemlerinden de birini kullanmaktadır. Öğrenmenin öncelikli olarak metin tabanlı tartışmalarla gerçekleştiği bir çok Internet üniversitelerinin aksine, Colorado'nun programı, uzaktaki öğrencilere haftalık kampüs derslerinin ve sınıf oturumlarının video kasetlerini göndermektedir. Sonra konuları arkadaşları ile tartışmak için 'embanet' adı verilen konferansı kullanarak canlı sohbetlere katılmaktadırlar (Phillips, 1998).

Bir diğer örnek de Carr (2000)'ın belirttiği üzere, Kaplan Educational Centers'ın APEX Online Learning ile birleşerek, ileri yerleştirme sınavları (advanced placement exams) için online hazırlık kursu vermesidir.

ILINC (Interactive Learning International Corp., web sitesi Şekil 4.4'te görülmektedir), Internet ve kurum içi Internet (intranet) üzerinden canlı öğretim yayımı yapan enstitülere yardımcı olmak üzere LearnLinc Version 3.0 sunmuştur (Anonymous, 1998).

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

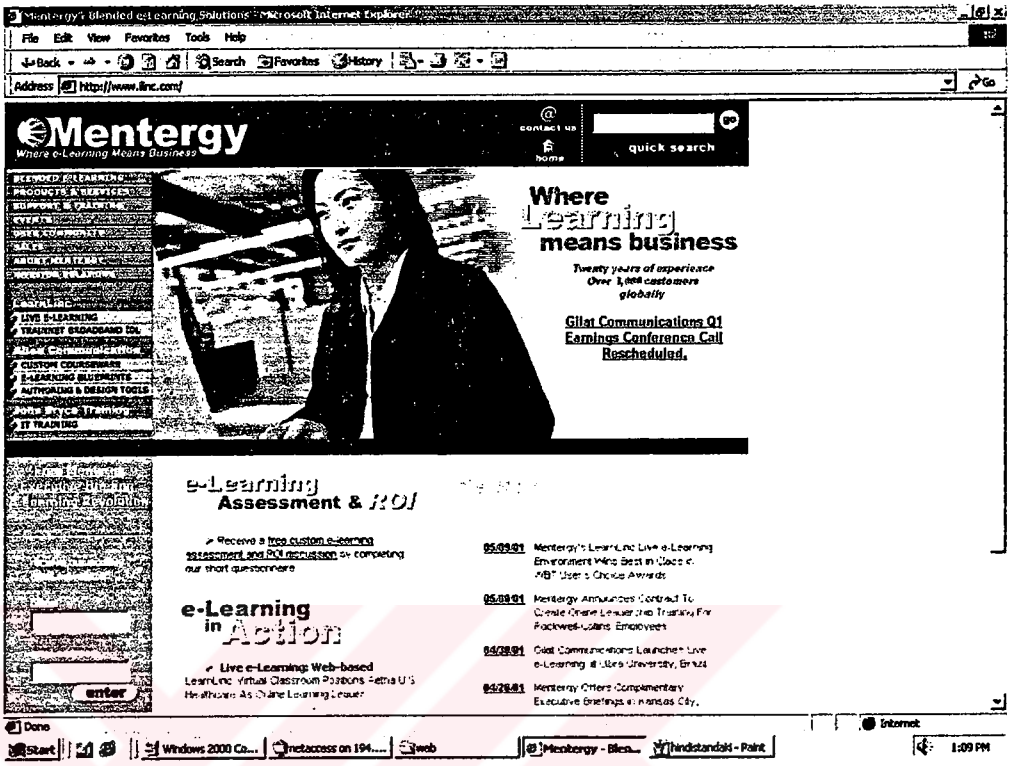

Şekil 4.4. ILINC Web sitesi

Yazarlıktaki basitlik ve öğretim amaçlı Web sitelerini güncellemek önemlidir. Lotus Domino kullanarak, herhangi bir programlama uzmanlığına sahip olamayan kişiler, kodlamaya gerek kalmadan, metin formatında bir Web sitesi kurabilmekte ve güncelleyebilmektedir (Lewis & Orton, 2000).

Test-Net, Internet tabanlı online sınav sistemi, bir soru bankası, HTML formatında online soru oluşturulmasına izin veren bir rehber, soru bankasında saklanan sorulardan online sınav oluşturabilen bir araç ve performans değerlendirme araçlarından oluşmaktadır (Türkoğlu, 2001).

Rockwell Software's Campus'de yer alan Online Learning Campus (Şekil 4.5), kayıtlı katılımcıların, belirli bir yazılımda sertifika sahibi olmak üzere sınıflara online olarak devam ettiği online bir "sınıf"tır. Sertifika paleti; İletişim, Kontrol Sistemi Geliştirme, Microsoft ve Genel İlgi'yi önermektedir. Katılımcılar Rockwell'in kursları hakkında bilgi alabilirler. Bitirmek için gerekenleri anlatan bir online kurs katalogu vardır. Bu katalogdan kurslar

seçebilirler. Katalog, sertifika paletinden taranabilir. Kurslar bir kere seçildiğinde, bir online "öğretim programı" oluşturulur; böylece süreç izlenebilir. Tipik bir online kurs öğretim programı; tamamlanması gereken aktivitelerin bir listesini ve bunları tamamlamak için ne kadar zaman izin verildiğini içerir. Aktiviteler katılımcının kendi zamanına göre tamamlanır, fakat belirli günlerde tamamlanmaları gerekir. Bu katılımcıların yoldan ayrılmamalarını sağlar. Eğitimsel "seminerler" web sitesi üzerinde önceden yapılandırılmış multimedya sunumlarını gözleyerek tamamlanır. Sunumlar Rockwell'in sunucusu üzerinde tutulur ve katılımcı seçtiği sürece izlenip tekrarlanabilir. Her sunumu bir quiz ya da test takip eder. Bu testler notla değerlendirilmezler, fakat katılımcıların ne öğrendiklerini görmeleri ve hatırlamaları amacıyla sadece onlar için bulundurulurlar.

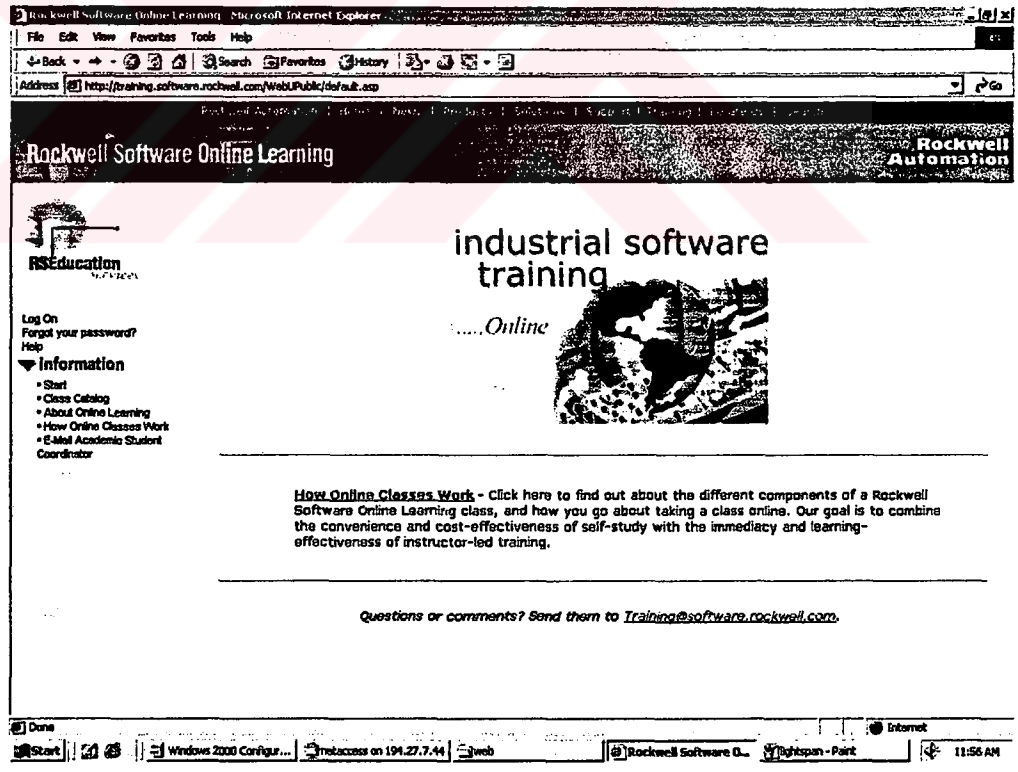

Şekil 4.5. Rockwell Software'in Web sitesi

Her kursun başından sonuna kadar, aynı kursu alan katılımcıların birbirleriyle iletişim kurabilmeleri için web sayfası üzerinde bir mesaj panosu vardır. Bu

kurslar bireysel çalışmak için değildirler. Her kurs için eğitimciler vardır ve e-posta ya da mesaj panolarından onlara erişilebilirler.

Rockwell online eğitiminin diğer bir özelliği de web konferansı yazılımı yoluyla Internet'te birbiri üstünde toplantılar düzenleyebilmesidir. Bu "AğBuluşması (NetMeeting)" teknolojisi, katılımcıların uzaklığına bakmaksızın canlı, yüz-yüze toplantıları yürütmek için ses ve dijital kamera kullanır, canlı demolar ve yardım oturumları bir kişinin masaüstünün kontrolünü paylaşarak gerçekleşebilmektedir (Zurawski, 2000).

Kenny (1999), CompUSA örneğini şu şekilde anlatmıştır: "CompUSA'nın son önerisi olan CompUniversity Online Learning, bugünün en popüler yazılım ürünleri için 30'dan fazla öğretim seminerine, belirli bir ücret karşılığında, sınırsız erişim sağlamaktadır. Windows 98, Microsoft Office, Lotus Notes gibi yazılımlar Netscape Navigator ve Internet Explorer üzerinden Internet sınıflarında verilmektedir. Her uygulama yazılım başlığı üç modül olarak sunulmaktadır: Giriş, Orta ve İleri. Kişi hangi kurs düzeyinin kendine uygun olduğundan emin değilse, bir beceri değerlendirme testini uygulayarak uygun kurs belirlenebilir. Bir seminer tamamlandıktan sonra başka bir test uygulanarak ne kadar bilginin hatırlanabildiği görülebilmektedir. Sonuçlar baz alınarak, özel dikkat harcanması gereken dersler işaretlenerek kişi uyarılacaktır."

Eğitim seminerlerinin her biri anlaşılır ve kullanımı kolaydır. Bilgisel test ve benzer alıştırmalar her derste ilerleme sağlayacaktır. Eğer bir oturumda bir ders tamamlanamazsa, ders imlenebilir ve bırakılan yer daha sonradan kolaylıkla bulunabilecektir.

Yüklendikten sonra PC'den veya ağ sunucusundan (network server) erişilen disk-tabanlı öğretim çözümlerinin aksine, Web üzerindeki öğretim programlarına erişim biraz daha yavaş olacaktır.

Bir başka örnek olan Florida Lisesi'nin sloganı, "gelecekte eğitimin herhangi bir zamanda, herhangi bir yerde, herhangi bir yolda, herhangi bir hızda" verilebileceğidir. Bu lisedeki öğrenciler, yerel öğrencilerden, ev öğrencilerinden, özel öğrencilerden, atletlerden, sanatçılardan, öğrenme güçlüğü ya da tıbbi problemleri olan öğrencilerden oluşmaktadır. Kurslar, Web üzerinden erişilebilmektedir, böylece öğrenciler bir kütüphaneden, okuldan, otelden, evden veya Internet erişimi olan herhangi bir yerden oturumu açabilmektedirler (log on). FHS'nin oluşturulmasının birincil sebebi, öğrencilere nasıl ne zaman ve nerede istiyorlarsa o öğrenme şansını vermektir (Thomas, 2000; Johnston ve Mitchell, 2000).

Sanal bir okulda, öğretim, sınıfın her zaman açık olması anlamındadır. Öğrenme şansı 7 gün, 24 saattir. Online (çevrimiçi) öğretimin en zor yanlarından biri de değişimin normlarda yaşandığı dünya üzerinde çalışmasıdır. Kurs araçlarını değiştirme, yeni donanımı öğrenme ve yeni programları deneme gibi teknolojik yükseltmeler (upgrade) yapılmalıdır. Bu ortamda, öğretmenler esnekliği, önemli bir özellik olarak görmektedirler. Öğrencileri cesaretlendiren kurslar inşa etmek için, kurs tasarımında özellikle, birden fazla konu alanında standartlara yol gösteren tümleşik dersler oluşturmada, meslektaşlarla işbirliği önemlidir. Çalışanlar, ICQ, Net Meeting, Hear Me, Dial Pad gibi araçlar için online olarak yardımlaşmaktadır.

İçeriğin pratik bir uygulaması öğrenci başarısını cesaretlendirmektedir. Ayrıca, kursu oluşturanlar, öğrencilere öğrettikleri bilgi ile onlardan neyi öğrenmelerini ve bu bilgi ile ne yapabileceklerini kendilerine sormaktadırlar. Bunu sağlamlaştırmak için, öğrencilere çok sayıda gerçek-yaşam durumlarını içermek üzere tasarlanmış aktiviteleri anında uygulama olarak vermektedirler.

4.2.2. Türkiye'de yapılan çalışmalar

Internet'e dayalı asenkron (eş zamansız) eğitim konusundaki Türkiye'deki ilk yapısal çalışmalar 1997 yılında ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nde YÖK'ün kısa

süreli bir projesi ile başlamıştır (Şekil 4.6). Yedi ay süren bu proje daha sonra değişik bölümlerde başka somut projelerin doğmasına neden olmuştur.

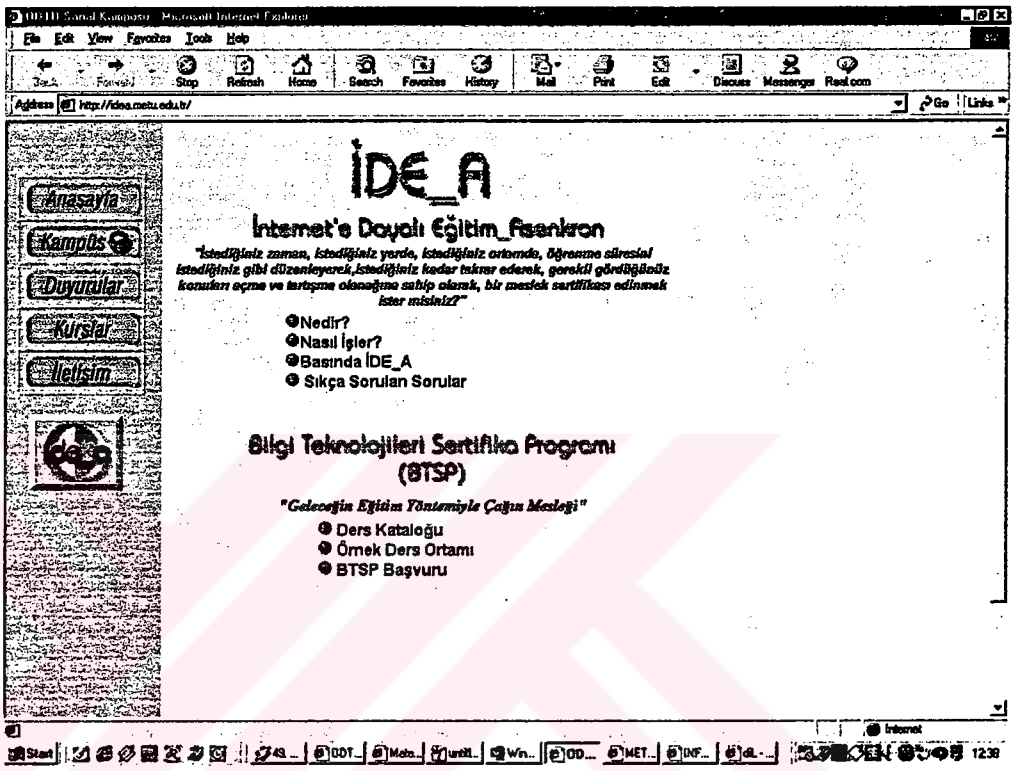

Şekil 4.6. İDE_A ana sayfası

ODTÜ Sanal Kampüsü veya İDEA (Internete Dayalı Eğitim _ Asenkron) 4 Mayıs 1998'de başlayan bir problemin çözümüne yönelik ilk somut projedir. İDEA ile, tamamen Internet ortamında ve asenkron (eş zamansız) olarak yapılan "Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı" başlatılmıştır (Şekil 4.7). Bu program her yıl eylül ayında okulların açılması ile başlamakta ve akademik yıl boyunca Bilgisayar Mühendisliği'nin 9 temel konusu Internet'te Türkçe olarak sunulmaktadır. Dersler, her biri 8 hafta süren dört dönemde verilmektedir. Kursiyerler 2 ayda bir ODTÜ'ye gelerek yüz yüze derslere girmekte ve sınavlara alınmaktadırlar (Türkoğlu, 2001).

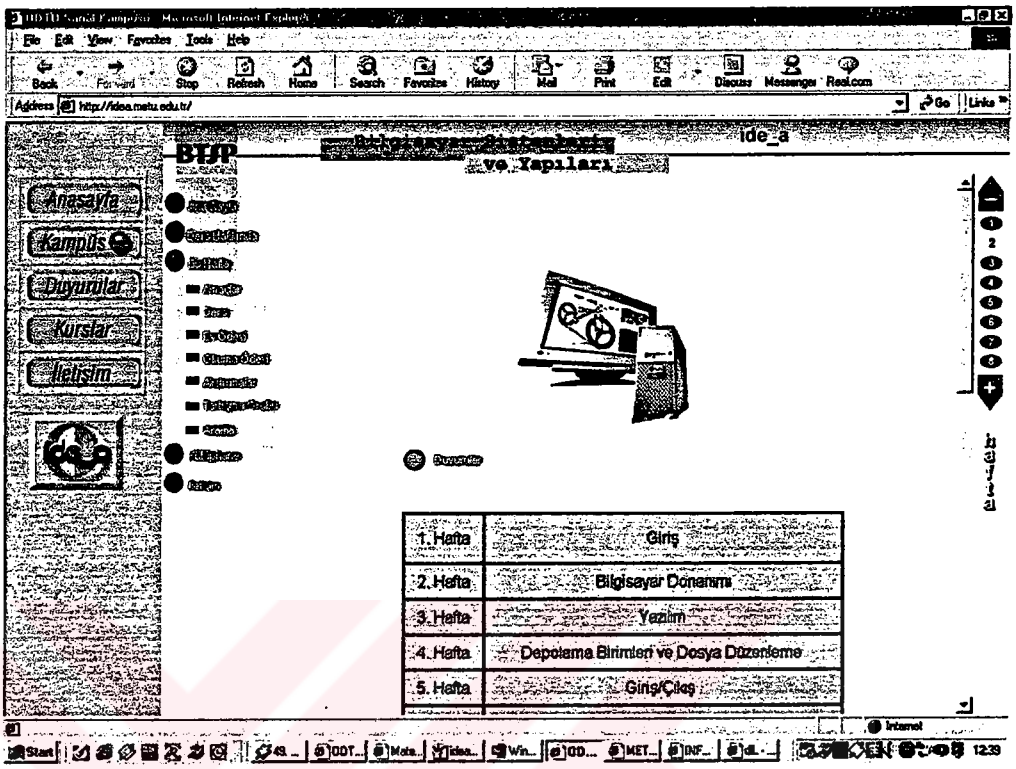

Şekil 4.7. BTSP örnek ders sayfası

Daha sonra ODTÜ'de verilen derslerin yer aldığı METU Online Eylül 1998'de başlamıştır. Eğiticilerin Eğitimi Enformatik Sertifika Programı (EĞİTEN) ise 1 Şubat 1999 tarihinde ODTÜ'de başlamıştır. İşler (1999), ODTÜ Sanal Kampüsü'nün ilk programı Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı (BTSP) olduğunu belirtmektedir. BTSP'nin amacı, Türkiye'de BT alanındaki 75.000'in üzerindeki yetişmiş eleman ihtiyacını karşılamaya katkıda bulunmaktır. Benzer problemler yurtdışında da bulunmaktadır. Örneğin A.B.D.'de işsizlik oranı %8 olmasına rağmen BT alanındaki yetişmiş eleman açığı 346.000'nin üzerinde bulunmaktadır. Avrupa'da ise bu açık 300.000 civarındadır. Bu açık, gün geçtikçe hızla artmaktadır. Bu nedenle böyle bir eğitimin önemi büyüktür.

BTSP, 4 dönemden oluşan ve 8 ay süren bir sertifika programıdır. Başlangıçta programda, her dönemde iki ders olmak üzere toplam sekiz ders verilmekteydi. Daha sonra bu sayı dokuza çıkarılmıştır. Konulan dersler Bilgisayar Mühendisliği'nin temel derslerine uygun olarak seçilmiştir ve ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğretim üyeleri tarafından tamamen Türkçe

olarak hazırlanmıştır. Dönem sonunda katılımcılar yüz-yüze dersler ve sınavlar için ODTÜ'ye davet edilmektedirler. Yapılan sınavlar sonucunda, başarılı olan katılımcılar, Bilgi Teknolojileri Sertifikası almaya hak kazanmaktadırlar.

Online eğitim olarak üniversitelerin yüksek lisans ve lisans eğitimi konusunda programlarına örnek vermek gerekirse; ODTÜ'nün başlattığı Internet üzerinden yüksek lisans eğitimi ile öğrenci derslerini Internet üzerinden alacak, ödevlerini Internet üzerinden gönderebilecektir. Eğitim sonunda öğrencilere Yüksek Lisans diploması verilmektedir.

Yıldırım ve Özden (1998)'in de belirttiği üzere yine Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nce geleneksel öğretim materyaline alternatif, WEB tabanlı, Lise 1. sınıf Biyoloji dersi için bir ders materyali hazırlanmıştır. Yazı, resim, hareketli görüntü, ses, grafik ve videonun kullanıldığı bu materyal, dolaşım sistemi ve boşaltım sistemi ünitelerini kapsamaktadır ve herhangi bir Web tarayıcı altında (Netscape, Explorer gibi) çalışabilecek şekilde geliştirilmiştir.

Dündar (1999), bir bildirisinde, Internet destekli asenkron (eş zamansız) eğitimin Türkiye'de ilk olarak Ortadoğu Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiş olmasına rağmen Kimya Eğitimi alanında ilk uygulamaların Sakarya Üniversitesi Kimya Bölümü tarafından gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Bu amaçla proje kapsamında 'İleri Spektroskopik Teknikler' adlı lisansüstü dersi Internet ortamında yayınlandı. Bu derse ulaşım için her öğrenciye derse kayıt olma neticesinde dersleri izleme hakkı tanındı.

Mesleki ve Teknik Eğitimde ders yazılımı olarak okutulan bilgisayar bakım onarım baz alınarak, bu dersin içeriği ile ilgili ders yazılım modeli oluşturulmuştur. Bu eğitim yazılımı ile bilgisayarı oluşturan donanım birimlerinin monte edilmesi ve bilgisayarı işler hale getirmek için gerekli bilgiler verilerek, bu bilgilerin uygulanması, bilgisayar ortamında öğrenciye anlatılmıştır (Bülbül, Tanrıkoloğlu ve Küçükali, 1998).

İstanbul Teknik Üniversitesi, 1800 öğrencinin ortak olarak aldığı bilişim dersi için sanal sınav yapmaktadır. Öğrenciler kampüslerde bulunan bilgisayar laboratuarlarına gelerek 10.000 soruluk soru bankasından rasgele, her öğrenci için farklı gelen soruları cevaplamaktadırlar (Türkoğlu, 2001).

Tübitak-ODTÜ-Bilten Internet teknolojileri ve Uygulamaları Grubu tarafından matematik ve eğitim alanındaki uzman hocalarla birlikte, Internet'ten matematik alanında eğitim vermek üzere matematik web sitesi geliştirilmiştir. Intermat, multimedya teknolojilerini kullanarak Internet üzerinden matematik konusunda asenkron (eş zamansız)/senkron (eş zamanlı) eğitim veren, hem öğrencinin ve velinin, hem de öğrencinin faydalanacağı kaynakların bulunduğu çok amaçlı bir sitedir (Türkoğlu, 2001).

ODTÜ'nün dışında, Türkiye'de Internet üzerinden eğitim veren ve kendini eğitim portalı olarak ve platformu olarak tanıtan Webokul projesinin misyonu, başta kolejlere ve üniversite giriş sınavlarına hazırlanan çocuk ve gençler olmak üzere; çocuk, genç, orta yaşlı ve hatta yetişkinlere Internet ve iletişim teknolojilerinden faydalanarak uzaktan eğitim imkanı sunmaktır. Sitede uygulanan testler arasında, İngilizce seviye belirleme testi ve Microsoft Office eğitimleri, lise ve üniversite sınavlarına hazırlık testleri bulunmaktadır. Üniversite sınavı için, bir de üniversite tercih danışmanı öğrencilere yardım etmektedir (PC-ONLINE, 2000).

Bu konuda yapılan çalışmalardan bir diğeri de, Internet üzerinde sunulmak üzere EKGnet (Elektro KardiyoGramnet) adında bir eğitim programıdır. Bilgisayar ortamının interaktif özelliği kullanılarak, EKG hakkında tıp öğrencilerine genel bir görüş kazandırılmak amaçlanmıştır. Özellikle Internet için tasarlanan bu eğitim programına tıp öğrencilerinin kolayca erişebilmeleri düşünülmüştür. (Çakır vd.,1999)

Başka bir sitede, Türkoğlu (2001) matematik eğitiminde Internet üzerinden matematik ve fizik derslerinin görsel ve deneysel malzemeler kullanılarak öğretilmekte olduğunu, öğrencilerin sanal simülasyonlarla, deneylerle, öğretici oyunlarla öğrenme sürecine aktif olarak katılabildiklerini belirtmektedir.

Akın ve Erdem (1995) de Boğaziçi Üniversitesi'ndeki çalışmalardan bahsetmektedir: Bilgisayar Mühendisliği bölümü öğrencilerinin lisans derslerinden olan Data Structures and Algorithms (Veri Yapıları ve Yordamlar) dersi etkileşimli hale getirilmiştir. Bu dersin temel konularından olan yığın, kuyruk, bağlı liste, ikili arama ağacı ile ilgili Java uygulamaları geliştirilip, WWW sayfaları üzerinden erişilebilir olmaları sağlanmıştır.

Baykul ve Kardaş (1999) üniversite birinci sınıf öğrencileri için giriş düzeyinde web teknolojisi kullanılarak düzenlenen Fizik I-II dersinden örnek olarak bahsetmektedirler.

Türkoğlu (2001), Bilişim Kültürü Dergisi'ndeki yazısında konu ile ilgili olarak Dexar'ı örnek vermektedir: Dijital televizyon yayıncılığının gelişmesiyle uydular üzerinden eğitim içerikli yayınlar da gün geçtikçe artmaktadır. Dexar, Türksat 1B uydusu üzerinde bulunan 24 MHz kapasitede bir DVB taşıyıcısı üzerinde IP Multicast tekniği ile yayın yapmaktadır. *"Unidersite"* diye adlandırılan proje ile de, bir merkezden yapılan video, audio veya data yayınının tüm yurt sathına aynı anda 1.2 Mbps-3 Mbps aralığında temin eden platform İstanbul Avcılar'da kurulmuştur. Unidersite Eylül 2000'de Ankara ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde IP Multicast denemeleri gerçekleştirmiş ve uzaktan eğitim konusunda olası alternatifler konusunda bilgi aktarımı yapmıştır. Bu uydular sayesinde eğitim, doküman ve yazılım dağıtımı son derece pratik bir şekilde yapılabilir.

Aslında Yazıcı (2000)'nın da vurguladığı gibi Türkiye'de Internet'e dayalı uzaktan eğitim, öğretim üyesi açığı olan üniversitelerin eksik derslerini

Internet üzerinden bir başka üniversiteden temin etmeleri yanında, daha da önemlisi, açılacak yeni programlarla yüksek öğretime daha çok öğrenci alımında büyük yararlar sağlayabilir. Üniversiteler standart programlarına aldıkları öğrenciler kadar, aynı programın uzaktan eğitim bölümüne aynı sayıda öğrenci alarak, toplam kontenjanı iki katına çıkartabilirler.

Harran Üniversitesi kendi web sitesinde, eğitimde fırsat eşitsizliğini asgariye indirmek ve bazı bölümlerde var olan öğretim elemanı açığını azaltmaya yardımcı olmak amacıyla geliştirilen bir proje ile Türkiye'de ilk kez İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi arasında eş zamanlı interaktif uzaktan eğitim sistemi kurulduğundan bahsetmektedir. İstanbul Üniversitesi'ndeki öğretim üyesi özel bir tahtada ders anlatırken; yazdıkları, sesi ve görüntüsü özel bir teknoloji ile Harran Üniversitesi'ndeki öğrencilere anında aktarılmaktadır. Öğrenciler dersi dinleyip, derse katılabilirlerken; öğretim üyesi de öğrencileri takip edip, öğrencilerin sorularını cevaplayabilmektedir. İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi'ndeki öğrenciler aynı anda aynı dersi dinleyebilmektedirler. Şu anda Fizik, Matematik ve İktisat Bölümleri resmen interaktif eğitime başlamış durumdadır.

Uzaktan eğitim konusunda son çıkan yönetmelik, 14 Aralık 1999'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Eğitim" yönetmeliğidir. Bu yönetmeliğe göre uygulanma, YÖK tarafından kurulan Enformatik Türk Millî Komitesine bırakılmıştır. Bu yönetmelik daha çok üniversitelerarası ders alışverişini düzenlemeye yöneliktir. Bu komite, ayrıca korsan olarak verilecek bu tür eğitimleri denetlemeyi de amaçlamaktadır. Bu komitede çoğu üniversite öğretim üyesi bilişimci 14 üye bulunduğu belirtilmektedir (Türkoğlu, 2001; Yazıcı 2000).

Türkoğlu (2001), uzaktan eğitim konusunda Türkiye'de yasal durum konusunda bazı düzenlemeler gerektiğini yazmaktadır. Bunlardan önemli

olanları: ders yükü tanımı, ek ders ödemeleri, web de yayımlanacak ders notları ve telif haklarıdır.

Huang (2000), Internet yoluyla e-postanın (sesli posta), e-posta listelerinin, sohbet odalarının, haber gruplarının ya da mesaj panolarının (BBS-Bulletin Board Systems), öğrenenleri, nerede ve ne zaman sisteme dahil olduklarını fark etmeksizin, bir öğrenme grubu içinde güncel tuttuğunu belirtmektedir. Forumlar kullanarak, öğrenenler beyin fırtınası yapabilirler ve işbirlikçi öğrenme ile kendi problem çözme yeteneklerini ve sosyal becerilerini geliştirebilirler.

4.3. Öğretim amaçlı web sitesi tasarım prensipleri

Hall (1999), son yıllarda, akademik ortamlarda geleneksel öğretim ile web-tabanlı öğrenmeyi direkt olarak karşılaştıran bazı deneylerin yürütüldüğünü belirtmektedir. Bu deneyler, sürekli olarak öğrencilerin web yoluyla en az geleneksel sınıflarda olduğu kadar, hatta bazı durumlarda geleneksel sınıflardan daha fazla etkilikte öğrenebildiklerini göstermektedir.

Şekil 4.8'de görüldüğü gibi, Web sitesi tasarımının başlangıç noktası, temelde metinsel ve imgesel görüntü olan sayfadır. Linkler, sayfanın diğer temel bileşenlerini düzenler ve bu sınıflandırılmış linkler web sayfasını geleneksel metinden farklı kılar. Bundan başka, linkler, web sitesinin tüm yapısını tanımlamada başlangıç noktasıdır. Web-tabanlı öğretim, başka programlara gerek duymayan hipermetin/hipermedya programlarından farklı değildir.

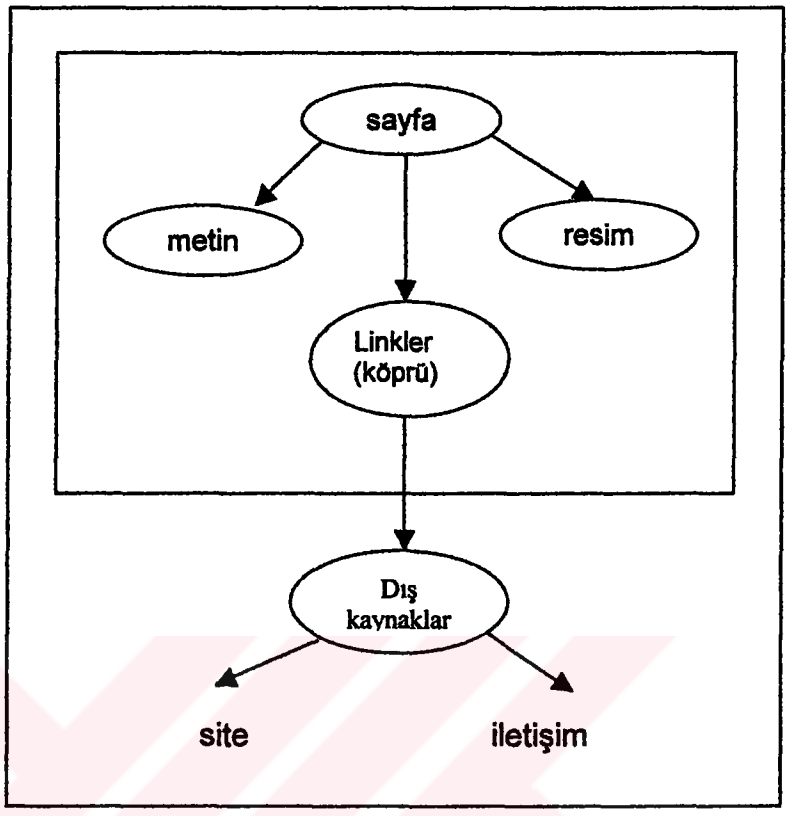

Şekil 4.8. Öğretim amaçlı web sitesi tasarımı I

Şekil 4.9. Öğretim amaçlı web sitesi tasarımı II

Öğretim amaçlı Web sitesi tasarımında (Şekil 4.9) şimdiki literatürde en tutarlı prensip, sayfada verilen metnin sınırlandırılması ve kaydırmanın (scroll) önlenmesidir. Hall (1999), bu durumun, çoğu tasarımcı tarafından desteklendiğini ve ayrıca geleneksel öğretimde, öğretim amaçlı üniteleri küçük parçalara bölmenin öğrenmeyi artırdığı ve motivasyon sağladığı şeklinde bir kanıt olduğunu vurgulamaktadır. Metni ayrı sayfalara bölmek, sadece büyük ve doğrusal bir sayfa metni alıp, bunu ardışık bir dizi sayfaya bölmekten oluşmaz, daha çok öğrenenin geleneksel metne göre okuma kontrolünü elinde bulundurmasına izin veren linkler kullanılmalıdır. Bu bağlamda, hipermetin okuma, temelde geleneksel okumadan farklıdır, öğrenen aktif bir katılımcı olmakta ve öğrenme ile yazarlık (authoring) arasındaki mesafe azalmaktadır.

Sadece metin parçaları küçük olmamalı, aynı zamanda geleneksel metin durumunda da olduğu gibi yazar genelde kısa yazmalıdır. Bilgiyi, bir bilgisayar ekranından okumak, kağıttan okumanın yüzde otuzu kadar daha yavaş olmaktadır. Her ne kadar bu problemlerin üstesinden yüksek ekran çözünürlüğü ile gelinebilmekteyse de, öğrenenler hala ekrandan metin okumanın "*sinir bozucu*" olduğunu belirtmektedirler. Bu sebeple, metin yoluyla bir öğretim amaçlı materyallerin sunumu az ve öz olmak kaydıyla birlikte planlanılmış bir çaba olmalıdır. Bilgisayardaki öğretim amaçlı metin, aynı metnin basılı kopya olarak sunulması durumunun %50 uzunluğuna sahip olmalıdır.

Metinleri oluşturan paragraflar ekranda kolaylıkla görülebilen ve okunabilecek bir biçimde yer almış olmalıdır. Genellikle yedi kelimeyi geçmeyen sade cümleler kullanılmalıdır. Anlamın bozulmaması için satır sonlarında kelimeler bölünmemelidir. Genel olarak bir paragrafta yer alması gereken satır sayısı 12 ila 16 satırı geçmemelidir. Paragraflar bölünmeden aynı ekranda bitirilmelidir. Vurgulanması istenen noktalar için italik, alt çizgi, farklı renk, yanıp sönme vb. dikkat çekiciler kullanılmalıdır. Aynı ekranda farklı yerlerde ayrı türden dikkat çekici kullanılmaktan kaçınılmalıdır. İfadelerde yazım

kurallarına uyulmalıdır. Yönergelerde olumlu cümleler kullanılmalı, çok sayıda teknik kelime ve kısaltmalar kullanmaktan ise uzak durulmalıdır. Başlıklar üç satırı geçmeyecek şekilde ayarlanmalıdır (Bülbül 1999). Bir gövde ve başlık yazı tipine karar verirken, tüm Web sayfalarında aynı yazı tipi, stili ve büyüklüğünü tutarlı kullanmak önemlidir. Sola-dayalı metin, kolay okunabilirlik için gövde metninde en çok tercih edilen hizalamadır. Ekranda öncelikle görülmesi gereken ifadeler göze çarpmalıdır. Paragraflarda okumayı kolaylaştırıcı satır aralıklarına yer verilmelidir. Gerektiğinde farklı erişimler için yapılabilecek işlemlerle ilgili yönergeler bulunmalıdır.

Bilgisayarda taklit edilecek geleneksel metnin bir yanı da, geleneksel metin sayfasının şeklinin eninden daha uzun olmasıdır. Tabii ki, gazeteler satır uzunluğunu kısaltmayı abartmak için çoklu kolonlar oluşturmaktadır. Ne yazık ki, bir çok bilgisayar ekranı bunun tam tersi biçimde tasarlanmışlardır. Bu tasarımlarda, kullanıcılar uzun satırlardan gözlerini, tekrar sonraki satırın başına çevirmek için gereken çabada zorlamaktadır ve bu durum eğer satırlar aynı kelimeler ile başlıyorsa karışık bir hal almaktadır. Araştırmalara göre kısa satırlar ile, uzun satırlara nazaran daha etkili öğrenme olmaktadır. Tasarımcılar, satır uzunluğunu daha kullanılır hale getirmek için ekranda çoklu kolonlar kullanmalı ve/veya metni grafikler ile bölmelidir.

Bilginin açıklığı ve okunaklığı; yazı tipleri, metin blokları ve başlıklar ile çevreleyen beyaz alan arasındaki kontrasta bağlıdır. Web sayfaları üzerindeki grafikler, imgeleri ve süslemeleri (embellishments) içerir. Simgeler (icons), madde imleri (bullets), oklar (arrows) ve yatay çizgiler metnin, grafiklerin, animasyonların veya multimedyanın vurgulanmasında kullanılabilen güçlü süslemelerdir. Yine de bu süslemelerin çok aşırı kullanımından kaçınılmalıdır.

Web görüntülerinde, metin ile grafik kombinasyonun kullanımı çok yaygın bir uygulamadır, imgeler dinamik, hareket içeren ya da bazı tip video imgeleri bile olabilir. Grafiksel sunumların direkt olarak, görüntülenecek metni

desteklemesi önemli bir noktadır. Web öğretim literatüründe, sürekli olarak verilen bir mesaj; grafiklerin, özelikle dinamik olanlarının çok dikkatli kullanılmasıdır.

Görsel denge; metin, köprüler ve grafikler arasındaki dengeyle ilgilidir. Metinler, sayfa konuları ve grafikler ile ilinitili bilgilerin iri parçalarında olmalıdırlar. Linkler izleyiciyi boğmamalıdır. Grafikler, göreceli olarak küçük olamalıdır ki, rahatlıkla yüklenebilsinler. Herhangi bir sitede beyaz ya da hafif pastel artalanlar en iyi renklerdir. Genelde, koyu renklerden uzak durulmalıdır.

Multimedya bakımından zengin, ayrıntılı bir sayfayı indirmek için nispeten yavaş bir modem kullanan herhangi birinin de bildiği gibi, web dokümanları bakımından indirme (download) zamanı önemli bir noktadır. Bu sebeple, tasarımcı indirme zamanını mümkün olabildiğince minimize etmelidir. Her ne kadar imgelerin, metnin gücünü attırdığı doğru ise de imgeler sadece gerektiğinde ve dikkatlice kullanılmalıdır. Genelde tek bir sayfa karmakarışık olmamalı ve çok fazla bilgi içermemelidir.

Hall (1999), tasarımcıların sayfa üzerinde, linklerin ancak açık bir amaca hizmet ediyorlarsa kullanılması gerektiği konusunda mutabakata vardıklarını belirtmektedir. Linklerin açık bir şekilde etiketlenmesini önermektedir. Öğrenenler için bir sayfa üzerindeki linklerin, aynı sayfa üzerinde başka yerlere yönlendirilmekte kullanılması öğrenenlere karmaşık gelebilmektedir. Bu sebeple, bundan kaçınılmalıdır.

Hipermetnin temel avantajlarından biri de, çoklu birbirine bağlı linkler yoluyla karmaşık bilgiyi sunmadaki potansiyelidir. Hipermetin sistemleri ile ilgili araştırmalara göre, çok fazla öğrenen kontrolü içermesi, beklenenin aksine, öğrenmenin etkililiğini azaltmaktadır. Ortalama bir öğrenen için hiperuzayın ne kadar karmaşık ve alışılmamış olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu durum çok da şaşırtıcı değildir. Bu fenomen, 'hiperuzayda kaybolma' olarak

adlandırılır. Bu sebeple, hem web tasarımcıları yayım deneyimleri hem de hipermetin öğrenme ortamları tarafından desteklenen tasarım prensiplerinin en önemlilerinden biri de öğrenene yol gösterilmesidir.

Linkin en temel tipi, bir sitedeki bir sayfadan aynı site içerisindeki başka bir sayfaya bağlantıdır. Bu iç-site linkleri, CGI script veya Java Script gibi programlama teknikleri kullanılarak oluşturulan etkileşimli aktiviteler içerebilir. Böyle aktiviteler, öğretici tarafından sağlanan bazı soru tipleri veya alıştırmalara öğrenenin cevabını isteyebilir. Öğrenenin cevabı bazı dış yerlere gönderilebilir ya da program, öğrenen için anında bazı tip geribildirimler oluşturabilir.

Programın ilerleme, geri gitme, yardım, çıkış vb. kullanımla ilgili buton (düğme) işaretleri, kullanıcının kolayca görebileceği yerde ve nitelikte olmalıdır. Ekrandaki elemanların hareketi, göz hareketlerine uygun olmalı, gözü yormamalıdır. Renklerin kullanılmasında "renk bilgisi"nden yararlanılarak hareket edilmelidir. Paragrafta dikkat çekilmesi istenen kavramlar, farklı yazı çeşidi veya farklı renk kullanılarak vurgulanmalıdır. Bilginin sunulmasında "küçük adımlar" ve "aşamalılık" ilkelerine uyulmalıdır. Yeni bir sayfaya ancak öğrencinin onayı ile geçilmelidir. Verilen bir metnin gerektirdiği grafik ya da resmin, metinle birlikte aynı ekranda yer almış olması gerekir (Bülbül,1999).

Bilgisayar ekranları çaprazlama 14 inçten, 27 ince kadar değişen boyutlardadır. Ayrıca ekran boyutu ne olursa olsun, bilgisayar sahibinin kişisel tercihine göre bu ekrana sığdırılan bilgi miktarı da farklı olur. Bunu, bilgisayar kullanıcısı ekran çözünürlük (resolution) ayarı ile yapar. Çözünürlüğü yüksek ekrana, daha çok "şey" sığar. Eğer hazırlanan sayfa kağıt üzerine döküldüğünde 56 santimetre tutuluyorsa, 14 inçlik bir ekrana, bunun yaklaşık ilk 20 santimlik bölümü sığacaktır. Ziyaretçi ekranı, sözgelimi 17 inç ve 640x480 piksel çözünürlükte ise, bu kez "bir ekran dolusu" sayfa biraz daha geniş olacak; fakat yine de 55 santimlik sayfa, ekrana

girmeyecektir. Her iki durumda da, sayfanın ekranın dışında kalan bölümünü görebilmek için, ziyaretçinin kaydırma çubukları ile sayfayı aşağı yukarı, sağa-sola oynatması, yani ekranını sayfanın üzerinde gezdirmesi gerekir .

Web'de son on yılın geliştirdiği gelenek, 14 inç ekranda ya 640x480 ya da 800x600 çözünürlük esasına uygun sayfa hazırlamaktır. Bir Web sayfası 800x600 çözünürlük esasına göre hazırlandıysa, sayfanın bir yerinde bunu ziyaretçiye hatırlatmak, Ağ Davranış Kuralları (Network Etiquette) gereğidir (Öcal, 2000).

Öğrenme yaklaşımının inşasında bilgiyi destekleyen eğitimsel bir çevre oluşturmada World Wide Web ile öğretim amaçlı yazılım araçları kombinasyonu belli bir potansiyele sahiptir (Lightfoot & Jay 1998-1999). Öğretim amaçlı tasarım, sistematik planlama ve öğretim tasarımıdır. Web sitesi oluşturulurken öğretim amaçlı tasarım ilkelerini kullanmak daha kaliteli üretime yardımcı olabilir. Tasarımda bir model kullanımı, düş kırıklığını önler ve Web sayfası oluşturmada daha etkili ve üretici zaman kullanımı sağlar. Etkili Web sitesi oluşturulurken öğretim amaçlı tasarım işleminin elemanları şunlardır:

Hedef Kitle ("Target Audience"): Kullanıcıların ihtiyaçlarını ve aradıkları bilgiyi bulma beklentilerini karşılayacak bir yapı başarmalıdır. İki ya da üç amacı tanımlayan durum, Web populasyonunu tanımlamaya yardım eder ve en uygun hedeflerin seçimini ve sitenin tasarım stratejilerini mümkün kılar.

Amaçlar: Planlama işleminde açık, doğru kurgulanmış hedef yazmak önemlidir.

Ana Sayfa ve İçerik: Bir çok site ana sayfa etrafında düzenlenmiştir. Bir ana sayfadan, ilgili belirli konular üzerindeki bilgilere köprü kurulmalıdır.

Site Gezinti Yapısı (Navigation): Bir kişi bir web sitesine bağlandığında hemen bilgiye bakmaz, önce onunla etkileşim kurar. Sitenin ve sayfaların düzeni, niyetli kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamada önemlidir. Web sayfaları, gezinti yapısı etrafında inşa edilirler. Bu yapılar bilgiye köprü kurarlar, böylece bilginin nasıl düzenlendiğine dair yapısal yol oluşturulmuş olur. Web sitesindeki tüm sayfalardan ana sayfaya direkt olarak geri dönüş sağlayan bir köprü olmak durumundadır.

Bir web sayfasına erişimde kullanılabilecek 4 temel yapı vardır:

- *Zincir yapı,* en basit organizasyon yapısıdır. Düzen; alfabetik, kronolojik ve genelden özele doğru olabilir. Bu yapı Şekil 4.10'da sunulmuştur.

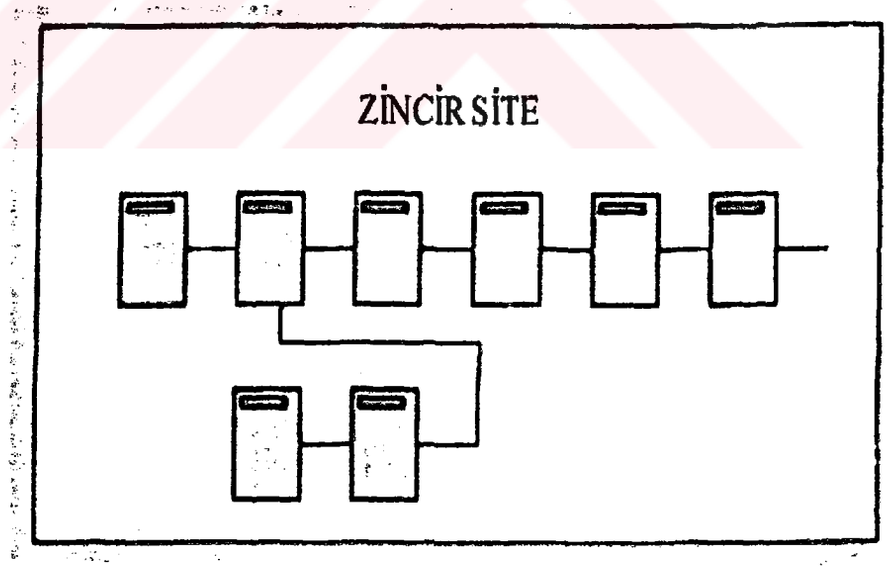

Şekil 4.10. Zincir yapılar

- *Izgara bilgi yapısı,* Şekil 4.11'de görüldüğü gibi, herhangi bir özel önem sırası takip edilmez. Örneğin, üniversitenin ders listesi ve medikal konular, ızgara yapısında düzenlenebilirler. Yine de ızgara

yapıları kullanıcı, bilgi parçaları arasındaki ilişkiyi anlamadıkça, takip edilmesi zor yapılardır.

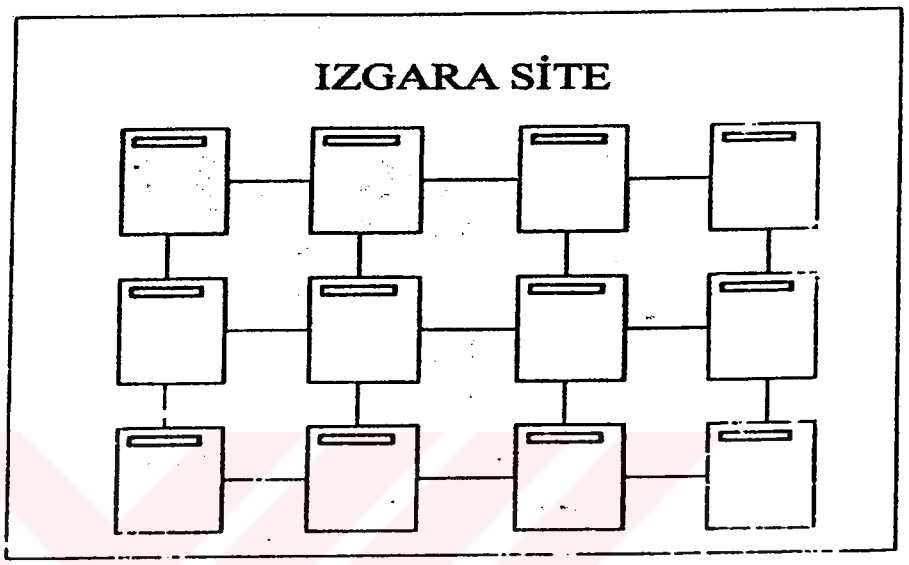

Şekil 4.11. Izgara yapılar

- *Hiyerarşik yapılar,* (Şekil 4.12) karmaşık gezinti planlarının düzenlenmesinde en genel yollardır.

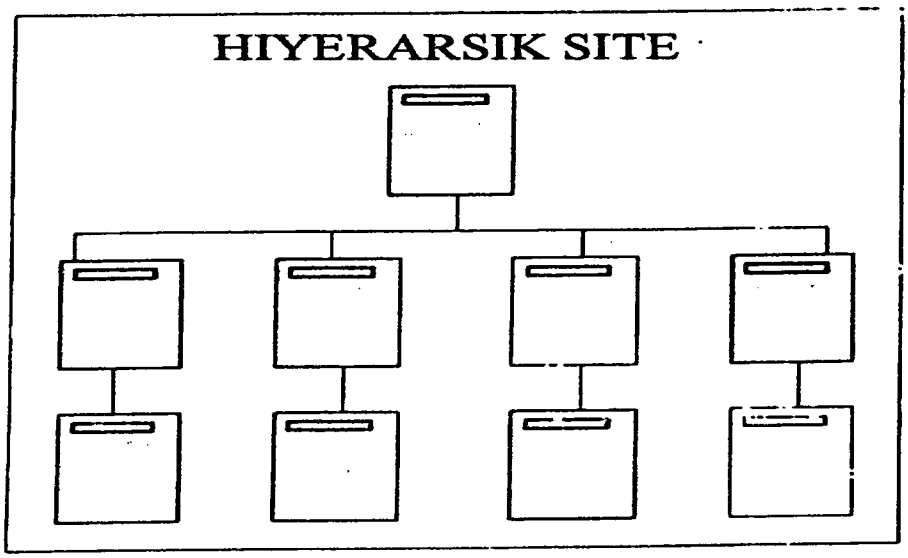

Şekil 4.12. Hiyerarşik yapılar

- *Web bağlantılı yapılar,* Şekil 4.13'te de görüldüğü gibi, kullanıcıya yapısız bir gezinti ve serbest dolaşım imkanı tanır. Bu yapı, yine de kolayca karmaşıklığa yol açabilmektedir.

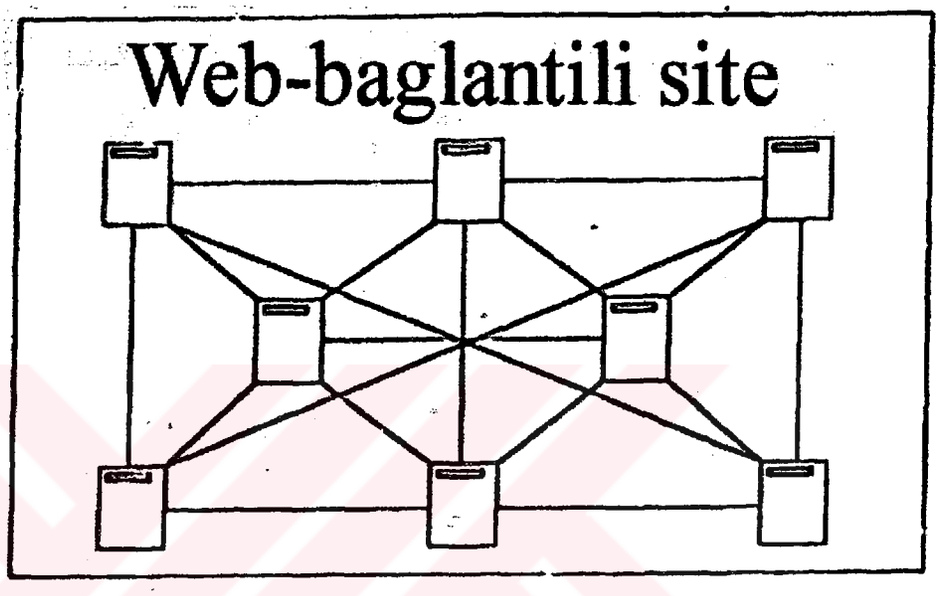

Şekil 4.13. Web-bağlantılı yapılar

Bir Web Yazarlık Programı Seçimi: Son yazarlık Web programları çok güçlü özelliklerle donatılmışlardır ve programlama becerilerine gerek duymazlar. Her ne kadar bu adım burada son sırada yer aldıysa da, bazıları önce yazılımı seçmeyi tercih edebilirler (Ruffini, 2000).

4.4. Online Ders Hazırlama Stratejileri

Harrison & Bergen (2000), online ortamda öğretmede, öğreticinin her zamanki sınıf öğretiminden çok daha fazla düzenli olmasını gerektirdiğini ve dersler başlamadan önce, dersin taslağının öğrencilere sunulmasını, böylelikle kendilerinden ne beklenildiğini görebileceklerini belirtmektedir. Geleneksel derste olduğu gibi ders taslağı; sınıf için herhangi bir ön hazırlık gerekip gerekmediğini, amaçları, anlatılacak konuların kısa bir listesini, ders için belirli bir puanlama kriterini, derse katılım ihtiyaçlarını ve kaynakçayı

içermelidir. Öğrenciler, sınavların hangi tarihte yapılacağını, testlerin dersin final puanlarını ne kadar etkileyeceğini, vs. bilmelidir.

Bir çok fakülte derslerinin sunumlarını haftalık olarak düzenlemektedirler. Eğer mümkünse, öğrencilerin gerçekten online olarak gelmelerinden önce, tüm kursun haftalık olarak planlanması yararlı olabilir. En azından dersin ilk üç haftasının önceden hazırlanması gerekir. Haftalık her modül bir çok bileşenden oluşmaktadır. İlk parçası "26 Şubat gece yarısına kadar öğreticinize makalelerinizin başlığını e-posta olarak göndermeyi unutmayın!..." gibi hatırlatıcıları içermektedir.

İkinci ve en önemli bölüm, yeni materyalin sunumudur. Teknolojinin mümkünlüğüne bağlı olarak, öğreticiler, çoğunlukla metin-tabanlı sunumlardan grafikleri, video ve ses bileşenlerini içeren köprü kurulmuş Web sayfalarına kadar değişen çeşitli seçeneklere sahiptirler.

Mercy Yüksek Okulu Matematik ve Bilgisayar Bilgi Sistemleri Bölümü'nde öğrencilerin derste gerekli olan materyali öğrenip öğrenmediklerini anlamakta online quizler ve gözetimli sınavların bir kombinasyonu kullanılmaktadır. Bunu, öğrencilere online quizleri sunup, öğrencinin kendi uygun zamanında bu quizleri bastırıp cevaplayarak, cevapları ile beraber öğreticiye e-posta yoluyla göndermeleri ve öğreticinin bu cevapları düzelterek tekrar öğrencilere en kısa zamanda e-posta ile yollamaları şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu online quizlerden ilkini, derslerin başlamasından 3 hafta sonra yapmak en uygun zamandır. Böylelikle, öğrencilerin hangi zorlukları çektikleri öğrenilebilmektedir. İkinci quiz, genellikle ara sınav ile dönem sonu sınavı arasında uygulanmalıdır.

Ders geliştirme sürecinde, online dersin başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmesi için bazı noktalara dikkat edilmelidir. Tasarım ve geliştirme sürecine erkenden başlanması online derste çıkabilecek bazı aksaklıklara vaktinde müdahale etmeyi kolaylaştır. Öğrenciler için minimum

donanım/yazılım araştırılmalıdır. Hem öğrenciler hem de öğreticiler için gerekli yönetimsel ve teknik destek tanımlanmalı ve düzenlenmelidir. Öğrenci öğrenmesini ve ders kalitesini değerlendirmek için bir plan geliştirilmelidir. Daha önceden gerçekleştirilen modeller incelenmeli, burada yapılan hatalardan ders çıkarılmalı ve bu modellerin iyi yönleri örnek alınmalıdır. Hem geleneksel hem de derslerde, ders sunumları ilan edilmelidir. Öğretici-öğrenci iletişiminin yönetimine odaklanılmalıdır. Dersin eski ve potansiyel öğrencilerine kullanışlılık testi düzenlenmelidir (Byun et al., 2000).

Soong ve diğerleri (2001), online ders kaynakları için önemli başarı faktörlerini şu şekilde belirtmektedirler:

1. İnsan Kaynakları:
    a) Öğreticiler tarafından kaynaklara yeterince zaman ve efor harcanmalıdır
    b) Öğreticilerin güdüleyici becerileri olmalıdır ve öğrencilerin bu kaynakları sürekli olarak, özellikle başlangıçta, kullanmalarını sağlamalıdır.
2. Teknik yeterlilik:
    a) hem öğreticilerin hem de öğrencilerin BT (IT) becerileri olmalıdır.
3. Düşünce yapısı (öğrenme hakkında)
    a) hem öğreticiler hem de öğrencilerin yapısalcı düşünce yapısı olmalıdır.
4. İşbirliğinin düzeyi
    a) Kurs tasarımı yüksek düzeyde işbirliğini desteklemelidir. Online tartışmalara puan verilmesi yararlı olabilir.
5. Algılanan BT altyapısı:

Niyetli kullanıcıların online kaynakları kullanıcı dostu ve yararlı olarak algılaması gerekmektedir. Yeterli teknik destek sadece eğitimci öğreticiler için değil aynı zamanda idareci öğreticiler ve öğrenciler için de dönem başından sonuna kadar sağlanmalıdır (Soong et al.,2001).

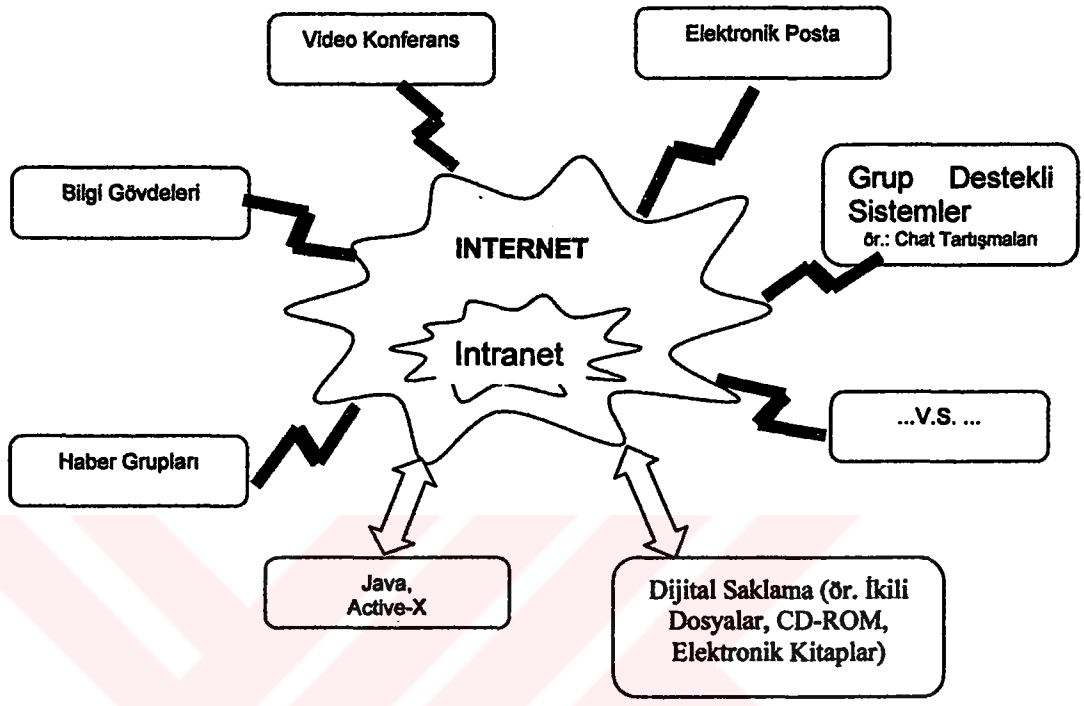

Şekil 4.14. Internet – Bilgi Teknolojileri altyapısı

Johnston & Mittchell (2000) kendi uyguladıkları model sırasında bazı dersler çıkarmışlardır (Şekil 4.14). Çıkarılan bu derslerin, tüm bu işle ilgilenen öğretim sorumlularınca yerine getirilmesi hem kendi açılarından hem de modelin ve öğrencilerin başarıları açısından önem arz etmektedir. Bu derslerden birincisi, öğrencilerle sık sık iletişim kurmanın, onların başarısında bir anahtar olduğudur. Yerinde ve kişisel olan geribildirim sağlamada tereddüt edilmemelidir. E-postalar ve değerlendirmeler üzerindeki yorumlar kişiselleştirilmeli ve bireyselleştirilmelidir. Değerlendirmeler üzerinde geribildirim sağlanmalıdır. Öğrenciler, çalışmalarının okunduğunu bilmek isterler. Bir hız grafiği oluşturulmalıdır. Öğrenciler, amaçlarına ulaşmakta ve hızlarını ayarlamakta yardıma ihtiyaç duyarlar. Hız grafikleri, kılavuzluk ederler. Aile, tatil vb. fotoğrafları paylaşmak gibi, kursa kişisel bir dokunuş eklenilebilir. Öğrenciler, öğreticileri herhangi bir "insan" gibi hissetmeyi severler. Telefon görüşmeleri yapılabilir. Öğrenciler, her 2-3 haftada bir aranabilirler. Ebeveynlerle de görüşme iyi olabilir. Bu, aile ile okul arasında

"bağ" kurmayı ve desteklemeyi sağlar. Mümkün olan kılavuzluk sağlanmalıdır.

Öğrencilere ayrılabilecek zaman, kılavuzluk yapmak üzere düzgün bir şekilde ayarlanmalıdır. Sınırlılıklar düzenlenmelidir. Eğer öğrenciler öğreticiyi aramak ya da ona soru sormak isterlerse, öğreticiyi ne zaman, nasıl ve nerede bulabileceklerini bilmelidirler. Hafta sonları müsait olunan zamanların bilinmesine izin verilebilir ve eğer planlandıysa, ses postaları, e-postalar veya her ikisi de kontrol edilmelidir. Eğer seyahatte olma durumu varsa, öğreticiye nasıl ulaşabileceklerinin bilinmesine izin verilmelidir. E-postaların öğrencilere ulaştığı farz edilmemelidir. Tüm sınıfa, haftada bir grup e-posta yaptırarak tüm öğrencilerle bağın kopmaması sağlanmalıdır. E-postaların ulaştığından emin olmak için, geribildirim ya da cevap istenmelidir, böylece kimin öğreticinin mesajlarını okuduğu öğrenilmiş olur. Genellikle, problemli öğrenciler mesajlara hiç cevap vermeyen öğrenciler olacaktır.

Günler ve hafta planlanmalıdır. Çalışmaları sınıflandırmak, öğrencileri aramak, öğretim programını geliştirmek vb. için zaman planlanmalıdır. Farklı öğrenci çalışma örneklerine yer açmak için gün veya haftayı büyük parçalara bölmek gerekir. En önemli görevi en önce yapmak üzere, görevler, günlük ve iş olarak öncelik sırasına dizilmelidir. Öğrencilerin işlerini teslim etmelerinde istikrarlı bir yöntem ve biçim kullanmaya çalışılmalıdır. İlk birkaç modülde denenen istikrarlı bir plan öğrenciler ve öğretmen için karışıklığı önleyecektir. Ödevleri teslim etmede uygulanacak yönergeler, mümkün olabildiğince açık anlatılmalıdır. Öğrencilerin herhangi bir şeyi nasıl yapabileceklerini bildikleri farz edilmemelidir. Daha geçen derste bir şeyi yapmış olmaları, bir sonraki derste onu yapmak üzere hatırlayacakları anlamına gelmez, ancak alıştırma gerektirir. Gerçekçi beklentiler olmalıdır. Öğrenciler arasında hız tutturulamıyorsa, dersin tasarımı, ödevlerin değerlendirilmesi, vb. tekrar gözden geçirilerek düzeltilmelidir.

4.4.1. Online ders hazırlamada kullanılabilecek yazılımlar

Online bir ders hazırlamak için piyasada farklı özelliklere sahip bir çok ürün bulunmaktadır. Online ders hazırlamak isteyen kişiler, bu programlardan kendi ihtiyaç ve becerilerine uygun olanını seçmek durumundadırlar. Aşağıda bu programlardan bahsedilmektedir:

4.4.1.1. Lotus Learning Space

Fakültelerde okutulan birden fazla dersin bir bütünlük içinde, tüm fakültenin yönetim boyutuna da çözüm getirecek bir yol, Lotus Learning Space'dir (Lotus Learning Space, 2001).

Herhangi bir uzaktan eğitim girişiminin temelinde yüksek kaliteli, modern, amaca uygun ve ilgi çekici bir içerik vardır. Learning Space 4.0 ürünüyle, sözcük işlemcilerden, sunu paketlerinden, web içeriği düzenleyicilerden ve dünyanın en gelişmiş yazma araçlarından (Macromedia yazma araçları dahil) hemen her türlü içerik online sınıfa alınabilir. Ayrıca IBM, NETg ve SmartForce gibi önde gelen sağlayıcılardan paketlenmiş, hazır içerikler de satın alınabilir (Lotus Learning Space, 2001).

Lotus'da ekonomi servisinin üst düzey pazarlama müdürü olan Michelle Morgan "LearningSpace teknik olmayan insanların içeriği bir araya getirmesine ve öğrencilere ulaşmak için bir online sınıf hazırlamaya izin verir." demektedir (Morris, 1999).

Lotus Learning Space'in donanım ve yazılım ihtiyaçlarına gelince, Intel Pentium II 500 ya da daha üzeri bir işlemci, 256 MG RAM (512 önerilen) NT 4.0 Server (SP4 ve üzeri) minimum konfigürasyon olarak belirlenmiştir. Ayrıca veritabanı uygulamaları için Windows NT 4.0 Server üzerinde Microsoft SQL Server 6.5 ya da 7 veya Windows NT 4.0 Server üzerinde DB/2 sürüm 5.2 veya Sun Solaris ya da NT 4.0 Server üzerinde Oracle 7.3

ya da 8.0 ve de veritabanındaki her kullanıcı için 1 MB'lık disk alanı gerekmektedir. Forum ve canlı oturumlar için de en azından Internet Explorer 4.01 SP2 veya Internet Explorer 5.0 veya Netscape Navigator 4.08 veya Netscape Communicator 4.7 tarayıcıya ihtiyaç vardır (Lotus Learning Space, 2001).

Çetin (1999), oluşturulmak istenilen kursun tipi nasıl olursa olsun, LearningSpace şablonlarının, hiçbir programlama bilgisi ya da teknik beceri gerektirmeden, online müfredatı kolayca ve hızlı bir biçimde oluşturmaya yardımcı olacağını belirtmektedir. Course Creation Helper (Kurs Oluşturma Yardımcısı) programı, kurs oluşturma sürecinde kullanıcıya adım adım kılavuzluk yapar ve kuruma özgü LearningSpace kursunun yapısal çerçevesini otomatik olarak oluşturur.

4.4.1.2. Macromedia Authorware

Macromedia firmasının 1987'de piyasaya sürdüğü eğitim programları için hazırlanmış bir yazarlık sistemidir. Kullanıcı açısından programlama becerisi gerektirmez. Öğrenilmesi, programlanma dileri kadar zor değildir, özel şablonlar ile çalışır. Ders yazılımlarını, birtakım yardımcı sihirbaz programlar kullanılarak geliştirir

Sistem ihtiyaçları ise, Pentium işlemci, minimum 16 MB (24 MB önerilir) bellek, Windows 95, 98, Me, NT 4.0 veya 2000 işletim sistemidir.

Olay temelli olup, akış şeması mantığıyla hareket etmektedir. Belirli senaryoların belli bir düzen içerisinde sıralanması mantığına dayanmaktadır. Çoklu ortam desteği güçlüdür. Çok çeşitli metin, resim, ses ve görüntü formatlarını desteklemektedir. Flash Player dosyaları olan swf dosyalarını eğitim programının içerisine direkt alarak animasyon desteği sağlar. ActiveX ve Quicktime desteği vardır. Authorware Web Packager ile hazırlanılan ve paketlenen eğitim yazılımı, Internet'te yayınlanmak için .aam uzantılı

dosyalara dönüştürülür.Authorware Web Player sayesinde, eğitim programına dünyanın her yerinden ulaşılabilir (Berk, 2001).

4.4.1.3. Asymetrix ToolBook

ToolBook yazılımının Türkiye'deki distribütörü olan Uytes (1999), hazırladığı broşürde Asymetrix ya da yeni ismi ile Click2learn Inc. kuruluşunun, Online Öğretim Sistemleri çözümünde önde gelen yazılım üreticilerinden olduğunu vurgulamaktadır. Firma, ürünleri ile Internet tabanlı eğitim ve öğretim uygulamaları geliştirme, aktarma ve yönetmek için profesyonel çözümler sunmaktadır.

Toolbook II Instructor, profesyonel geliştiriciler, tasarımcılar ve eğitimciler için programlama olanağı ile karmaşık eğitim materyallerinin kolaylıkla hazırlanabileceği online öğrenim çözümüdür. Hazır eğitim şablonları mevcuttur. 1000'den fazla öğrenim nesnesi içeren Instructor katalogunu kullanarak sürükle-bırak yöntemi ile yeni nesneler eklenebilmekte, sorular oluşturabilmekte, öğrenciyi izleyebilmek için hazırlanmış 200 nesne kullanılabilmektedir. Binlerce Active-X kontrolü ile entegre edilerek streaming medya ve ses tanıma gibi yeni çıkan bir çok teknolojiden yararlanılabilmektedir. Web'e dayalı teknolojiler – DHTML, path animation ve streaming media – kullanılarak uygulamalar, görsel olarak en etkin şekilde ulaştırılabilir.

Toolbook II Assistant, etkili eğitim ve öğretim materyallerini hızlı, kolay ve ekonomik olarak oluşturmaya ve öğrencilere ulaştırmaya yardımcı olmaktadır. Seçilen dağıtım yöntemi (Internet/Intranet, yerel ağ ya da CD-ROM) ne olursa olsun, Assistant, online öğrenim uygulamaları hazırlamayı sağlamaktadır.

Assistant, eğitim veren, etkileşimli öğrenim uygulamaları vasıtasıyla, bilgi değişimi sağlamaya ihtiyaç duyan ve standart ofis dokümanlarıyla aynı tekniği kullanarak, uygulamalarını oluşturmak isteyen profesyoneller için

çözüm üretmektedir. Sürükle-bırak arayüzünü kullanarak eğitimciler etkili eğitim dokümanı hazırlayabilmektedirler.

Hazırlanılan dersler, HTML, Java, Neron bağlantısı, yerel ağ, CD-ROM veya bunların herhangi bir kombinasyonu ile iletilerek, öğrencilerin istedikleri zaman derse katılımını sağlamak mümkündür.

Firma, her ne kadar ToolBook'un, öğretim modeli hazırlamaya elverişli olduğundan ve hazırlanan modelin kolaylıkla Web ortamına taşınabileceğinden bahsetse de, bu tam olarak gerçekleşememektedir. Hakikaten yazılım bir öğretim modeli oluşturmaya oldukça yatkın bir programdır. İçinde 'yazarlık' yapacak kişinin hazır bulacağı şablonlar bulunmaktadır ve bunları kullanmak işi oldukça kolaylaştırmaktadır.

Ancak Toolbook ortamında hazırlanılan modelde Internet uygulamaları açısından bazı problemler yaşanmaktadır. Örneğin programda mevcut bulunan "widget"lar dışında hazırlanılan scriptlerin Internet ortamında çalışma şansları yoktur. Asymetrix firmasının Web sayfalarından ulaşılabilecek forumlarda, tüm Instructor kullanıcılarının nesne isimleri değişse de asıl problemlerinin Web ortamında yapmak istediklerine erişememekten kaynaklandığı görülmektedir.

Ayrıca, tarayıcı problemini de göz ardı etmemek gerekir. Çünkü Toolbook sadece Netscape ile uyumlu çalışmakta, Internet Explorer'da ise uyarı mesajları vermektedir. Dolayısıyla bu firmanın online öğrenim için sunduğu Ingenium ürününden bahsetmek gerekir. Yine Uytes (1999)'in hazırladığı broşürde; Ingenium'un online öğrenimi, stratejik öğrenim sistemi ile birleştirdiği ve kişilerin kendi gelişmelerini izleyebilme imkanını sunduğu belirtilmektedir. Eğitim koordinatörleri ve sistem yöneticileri Ingenium Workstation'ı kullanarak, kurumsal düzeyde, eğitimleri ve personel başarı ölçümlerini kolaylıkla yapabilirlerken; öğrenciler ve çalışanlar Web Connect

modülünü kullanarak kendi tarayıcılarına gelen eğitimleri ve bireysel gelişimlerini izleyebilmektedirler.

Ingenium, her tip eğitim yönetimini desteklemekte ve eğitim yöntemlerinin optimal karışımını bulmaktadır. Ingenium'un mimarisi Internet Tabanlı Eğitim (Web Based Training), Bilgisayar Destekli Eğitim (Computer Based Training), İş Başında Eğitim (On the Job Training) ve Eğitmenli Eğitim gibi pek çok eğitim modelini desteklemektedir.

4.4.1.4. FrontPage 2000 ve Quizzing Engine

Internet uygulamalarından faydalanılacak pek çok program vardır. Hangisi ile böyle bir model hazırlanacağı üzerinde araştırma yapılırken Microsoft firmasının kendi ürünü olan FrontPage2000 Web sitesi tasarım programı için "Quizzing Engine" isimli bir yama oluşturduğu ve bu yamanın Internet ortamından ücretsiz olarak temin edilebileceği fark edildi. Quizzing Engine Internet ortamından indirilerek kurulduğunda, FrontPage'e bir menü ve çeşitli diğer ek özellikler sağlamaktadır. FrontPage'in Türkçe'ye özgün karakterlerle (ç,ğ,ı,İ,ö,ş,ü) uyumlu çalışması, kullanıcı arayüzünün iyi olması, kullanım kolaylığı gibi özellikleri, tercih sebebi olmasında etkendir. Quizzing Engine yaması da zaten FrontPage'e online ders hazırlamak için gerekli özellikleri kazandırmıştır.

Shafran (1999), FrontPage'in bir önceki sürümü için, ne görürsen onu alırsın (WYSIWYG "what you see is what you get") tarzında bir program olduğunu ve aslında tek bir program olmadığını, bir arada çalışan ve Web yayıncılığını oldukça kolaylaştıran birbiriyle ilişkili programlar grubu olduğunu söylemektedir. Schneider (2000) ise FrontPage'ten şu şekilde bahsetmektedir: "Daha başarılı tasarımcılar, Microsoft'un FrontPage 2000'inin işlevselliğini takdir edeceklerdir. Web sitesi oluşturmanın bir standardı olarak, bu, tüm sayfalar içinde tutarlı olan profesyonel bir görünüşe sahip siteler oluşturmakta kullanılabilir. Ayrıca, kullanıcıların istedikleri şekilde

HTML aktarmasına ve düzenlemesine izin verir. FrontPage, dosyaların ismi değiştiğinde ya da taşındığında otomatik olarak hiperlinkleri düzenler ve 13 tane yeni yönetim raporu ile bir bakışta sitenin durumunu özetler. Web tasarımının deneyimlileri, düğmeleri (buton) ve menü öğelerini kullanarak HTML görüntüsünde çabucak yazabilirler. "

4.4.1.5. Diğer programlar

Knowledge Adventure'ın SiteCentral'ı 3 ve daha yukarı sınıflar için tasarlanmış bir Web oluşturma aracıdır. Bu, öğrencilere ve öğretmenlere, Internet üzerinde sayfa tasarımının, birleştirme ve yerleştirmenin temel ilkelerini öğrenmeyi mümkün kılmaktadır. Kolay bir arayüz, onlara, HTML programlamanın teknik detaylarından çok içerik ve iletişim becerileri üzerinde konsantre olmayı sağlamaktadır (Schneider, 2000). Son derece kullanıcı dostu olan program ortamı, öğretmenlere ve öğrencilere Web sayfasının her elemanını ve özel bir efekti yerine sürükleyip bırakmaya izin verir. Şablon, ses, grafik ve anime edilmiş gif'in geniş bir kaynak kütüphanesini içermektedir. Program, HyperStudio yığınlarını desteklediği için, öğrenciler site oluşturma süreci esnasında kendi HyperStudio projelerini aktarabilmektedirler. SiteCentral'ın çıktısı, tüm tarayıcılarda tutarlıdır ve siteleri yerleştirmek veya grafik efektler için hiçbir ek yazılıma ihtiyaç yoktur. Program içinde çok sayıda grafik efekti, dekoratif fontlar (yazı tipleri) ve 100 tane hazır yapılmış, eğitime özgü şablonlar yer almaktadır. Windows ve PowerMacintosh'da kullanılabilmektedir (Schneider, 2000).

Tasarım kapasitesi daha üst düzey olanları arayan deneyimsiz Web yazarları için Microsoft'un Publisher 2000'i iyi bir başlangıç alanıdır. Web tasarım kapasitesine sahip bir masaüstü programı olan Publisher'ın Web sitesi tasarlamak için çok sayıda oldukça kaliteli, kullanımı kolay şablonları ve sihirbazları vardır. Diğer Microsoft Office ürünlerine benzer işlevselliği ile beraber, bir web sitesi bir arada kesilip yapıştırılabilmektedir. Site yapılandırıldığında, program bunu HTML'ye kaydetmeyi ve Web'de yayımlamayı çok kolay yapmaktadır (Schneider, 2000).

Eğitimi ve araçları bir araya getirmek üzere Macromedia, Web Design 101'in 2000 versiyonunu sunmaktadır. Paket, öğretmenlere profesyonel olarak tasarlanmış öğretim programı ve Macromedia'nın Director'ının, Dreamweaver'ının, Fireworks'ünün, Flash'ının ve Freehand'inin deneme sürümlerini sunmaktadır. Bunlar, Web sitelerinden online kurslara kadar içerik oluşturmakta kullanılabilmektedirler.

Başka bir örnek de, Macromedia'nın, etkileşimli Web-tabanlı öğrenim uygulamaları oluşturmaya yardım eden ve Dreamweaver'ın bir uzantısı olan CourseBuilder ürünüdür. Bu yazılım, programlama bilgisine ihtiyaç olmadan çekici öğrenme materyallerinin çabuk ve uygun fiyatlı yazarlığını kolaylaştırmaktadır. CourseBuilder, 40'tan fazla önceden oluşturulmuş öğrenme etkileşimi ile Dreamweaver'ın işlevselliğini artırmaktadır. Bunlar, düzenlenebilir çoktan seçmeli, doğru veya yanlış ve boşluk doldurma sorularını ve cevaplarını içermektedirler. CourseBuilder etkileşimleri, HTML ve JavaScript kullanılarak inşa edilir, hem Windows hem de Macintosh platformlarında ve bir çok tarayıcıda yayımlanması için, kursa izin veren Web'e özgü içerik oluşturmaktadırlar (Schneider, 2000). Daha az deneyime sahip kullanıcılar için Flash 4, yeni tasarımcılara, görüntü tasarlamaktan Web için animasyon oluşturmaya kadar her şeyi içeren muazzam bir öğreticiyi sunmak üzere donatılmıştır. Hızla bir Web standardı olan Flash, basit tasarımları ve güvenli bir şekilde eşsiz, çok kaliteli siteleri tüm tarayıcılara dağıtmaya izin vermektedir. Kullanıcılar, vektör grafikleri, bitmapler (ikileşlemi), MP3 audio, form girdisi (form input), hareket ve etkileşim gibi birleşik şeylerin, tahmin ettiklerinden çok daha kolay olduğunu fark etmektedirler (Schneider, 2000).

Trainersoft'un yeni online yazarlık yazılımı olan Trainersoft Versiyon 6.0, eğitimcilere, ek yazılımlar (plug-inler) olmadan, herhangi bir platformda, herhangi bir tarayıcı (browser) ile erişilebilen, hızlı ve kolay online öğrenim materyalleri hazırlamaya imkan vermektedir. Program, ayrıca, CDROM ve ağ-tabanlı öğretim hazırlayabilmektedir (Schneider, 2000).

4.4.2.Script dilleri

Yukarıda da belirtildiği gibi sadece hazır programların kullanılması, bu tarz bir Internet destekli online öğretim modelinin oluşturulmasında yeterli olamayacaktır. Dolayısı ile tıkanılan noktalarda, script dillerinin Internet ortamındaki programlama ve veritabanı işleme becerilerinden mümkün olduğunca yaralanılmalıdır. Aşağıda bu script dillerden bazılarına yer verilmektedir:

4.4.2.1. PHP

1990'ların ortalarına doğru Rasmus Lerford, kendisi için hazırladığı yazılıma Personel Home Page – PHP (Kişisel Ana Sayfa) adını verdi. Bu yazılımın büyükçe bir bölümü Perl dilinden alınmıştı (Öcal, 2000a).

PHP yorumcusu, bugün Zend-çekirdeği adı verilen bir Scripting teknolojisine dayalı olarak Zeev Suraski ve Andi Gutmans tarafından sıfırdan tamamen yeniden yazılmıştır. Zend, tıpkı Windows Script Host ve mesela Visual Basic for Applications (VBA) gibi işletim sistemine kendisi ile uyumlu Script dilleri ile yazılmış programları çalıştırma imkanı kazandıran bir teknolojidir. Bu gün bu dilin resmi adı "PHP: Perl Hypertext Preprocessor" (Hiper-metin ön-işlemcisi) olarak değiştirildi ve çeşitli Web sunucularının PHP dilini anlaması için gerekli yorumlayıcılar yeniden üretilmiştir.

PHP, bir script dilidir; yani kodları düzyazı dosyaları halinde kaydedilmekte ve kullanılacağı ortamda bir yorumlayıcı tarafından yorumlanmaktadır (Öcal, 2000).

4.4.2.2. ASP

ASP (Active Server Pages veya Türkçe karşılığı Aktif Sunucu Sayfaları) Windows 9x/Me/NT ve 2000 işletim sistemlerinde kolaylıkla çalışabilen,

sunucu tabanlı web sayfaları üretebilen bir script dilidir. Başka bir deyişle, içerisinde sunucunun işleyeceği komutları barındıran HTML sayfasıdır. Visual Basic script dilinin kolaylığını sunan ASP için öncelikle kişisel bir web sunucusunun olması gerekmektedir (PCONLINE, 2001).

Öcal (2000b), Internet programcılarının, bütün görevinin, bir sabit diskteki HTML dosyalarını alıp, ziyaretçinin tarayıcısına göndermekten ibaret olan Web sunucusu programını yeniden tasarlamaya başladıklarında, sunucunun sadece durağan sayfaları göndermesi yerine, ziyaretçiden de veri kabul etmesinin uygun olacağını düşündüklerini belirtmektedir. Bu amaçla Internet istemcisi ile sunucusunun buluştuğu noktada, yani Common Gateway Interface (Ortak Geçit Arayüzü) katmanında Web sunucusu programının, istemci programdan (tarayıcı) kendisine bilgi ve komutlar gönderilmesini sağladılar. Bu anlamda CGI, Web sunucusunun Internet ziyaretçisinin tarayıcısından gelen bilgi ve komutları işlediği veya kendi işletim sistemine aktardığı noktadır. Perl, C/C++, Delphi, Visual Basic ile yazılan bu programlar Web sunucusu tarafından çalıştırılmakta ve vereceği komutlar işletim sistemine iletilmektedir.

CGI programları ile çok şey yapılabilmektedir fakat Web sunucusuna aynı anda birden fazla kişi erişir ve aynı CGI programını çalıştırırsa, CGI programının birden fazla kopyası çalışmaya başlar. Yani, CGI programları Web sunucusunu yavaşlatır (Öcal, 2000b).

Microsoft programcıları, istemci ile sunucunun etkileşmesini, bütün sistemi yavaşlatan "harici programlar yerine, işletim sisteminin bir işlevi haline getirebileceklerini düşündüler. Bunun yolu ise işletim sisteminin Uygulama Programı Arayüzü (Application Programming Interface- API) denen unsurlarını kullanmaktı. Nitekim, Microsoft, bir dizi Internet Server API (veya kısaca ISAPI) tasarladı. ISAPI, tıpkı CGI gibi, Web sunucusu programının bulunduğu bilgisayardaki diğer programlarla alışverişi sağlar. Ne var ki,

ISAPI'den yararlanan programlar üreterek bunları Web sunucunun emrine vermek oldukça pahalı bir yoldur (Öcal, 2000b).

Öcal (2000b) bu noktada, çeşitli firmaların ISAPI benzeri "yorumlayıcılar" geliştirerek düz yazı bir script yazarak ve bu scriptin içindeki komutları sunucu programına icra ettirerek, Web tasarımcısının hayatını çok kolaylaştırabileceklerini gördüklerini belirtmektedir. Microsoft'un bu konudaki çözümü ASP oldu. NetObject firması, kendi Server Extention'larını geliştirdi. Linux-Unix dünyasında bir başka grup PHP dilinden yaralanarak PHP sayfaları sistemini geliştirdi. Bunlardan sadece Microsoft'un ASP teknolojisi birden fazla dil ile script kabul edebilen teknoloji olarak diğerlerinden ayrıldı (Öcal, 2000b).

4.4.2.3. Java ve Javascript

Java, (applett adı verilen) küçük uygulamaları, bu uygulamaların bilgisayarda çalışabilmesi için Web kanalıyla gönderilmesini sağlayan dildir. *JavaScript,* Web sayfalarına kodlar (scripts) denen küçük programların yerleştirilmesi için HTML'yi genişleten bir programdır. Appletlerin ve kodların genel amacı Web sayfalarının etkileşim hızlarını arttırmaktır. Uzak bir Web sunucusuyla etkileşime girmek yerine, Web sunucusunun bilgisayarda çalıştırdığı applett ve scriptlerle etkileşime girilir. Java ve JavaScript ayrıca animasyon yapmak amacıyla kullanılmaktadırlar. Web sunucusu, animasyonu oluşturan parçaları Internet üzerinden göndermek yerine, bilgisayarda çalışan, animasyon yapan bir applett ya da script gönderir. Tabii, bu aşamayı kullanıcı göremez (Derleme, 2000).

Java çalışan eğitimcilerin öğrenme eğrisini kolaylaştırmak amacıyla Holt Software, okullar için basitleştirilmiş Java programlama ortamı olan Ready to Program with Java Technology'yi tanıttı. Bir çok eğitim enstitülerinde Java öğretimini engelleyen geniş bilgisayar hafızasına ihtiyaç duyulmaz. Bir çok Java üreticisi, başlangıç aşamasındaki programcıların kafalarını karıştıran

karmaşık özellikler taşımaktadır. Bu program, yine de, bilgisayar biliminin temel ilkelerinin içeriğini öğrenmeyi destekleyen daha az karmaşık bir ortamdır ve öğrencilerin programlamaya bir an önce başlamalarını sağlamaktadır. Ready to Program with Java Technology, IBM e-business Technology Academic Program'ine kayıtlı üyelerce IBM'in Web sitesinden ücretsiz indirilebilmektedir (Schneider, 2000).

4.4.2.4. XML

Sırımcıyan CHIP dergisinin Eylül 2000 sayısında XML (Extensible Markup Language) meta dilinin Şubat 1998'de World Wide Web Konsorsiyumu (W3C) tarafından standart olarak belirlendiğini belirtmektedir. XML meta dil olarak tanımlanmaktadır, çünkü XML bazlı farklı dillerin gelişimine izin vermektedir. Bu sayede günümüzde MathML (Mathematical Markup Language), SMIL (Synchronized Multimedia Integration Language), VML (Vector Markup Language) ve XHTML oluşmuştur. SGML de bir meta dildir ve HTML SGML bazlı olarak geliştirilmiştir.

Kılınç (2000) ise PC LIFE'ın Ekim 2000 sayısında XML'i şu şekilde tarif etmektedir: 'İçeriği ne olursa olsun, yapısal (structured) olarak nitelendirilen bilgilerin aktarımı için kullanılacak çok geniş bir standarttır. Yapısal bir bilgi – bir kitabın içindekiler kısmı gibi- bölümler ve altbölümlerden oluşur ve görünümü bir ağaç yapısını andırır. Bilgisayar programı kaynak kodlarından, iş raporlarına ve hatta yemek tariflerine kadar kullanılan pek çok doküman yapısaldır. XML, bu tip dokümanların transferinde kullanılacak olan standart bir dildir.'

XML üç doküman tipinden oluşmaktadır; bunlardan birincisi ham verileri içeren veri dosyası, ikincisi bu veri dosyası içindeki verilerin hakkındaki kuralları (şema bilgilerini) içeren dosya, üçüncüsü ise verilerin ekranda, kağıt üzerinde veya başka bir yerde nasıl gösterileceği hakkındaki bilgileri, yani sunum bilgilerini içeren stil dosyasıdır.

XML vizyonuna paralel olarak *stil kağıtları* kavramı doğmuştur. Stil kağıdı kavramının ardında yatan temel fikir, bilgiyle, bilginin sunuluşu arasındaki farkı vurgulamaktır. Bir stil kağıdı dili, *hangi* bilginin sunulduğunu değil, bilginin *nasıl* sunulduğunu tanımlamaktadır. Örneğin sesli bir stil kağıdı, bir konuşmacının sesi ve aksanını tanımlayabilir ve bir metin dokümanıyla ilişkilendirilebilir. Stil kağıdı değiştirildiği zaman, metin değil, metni okuma biçimi değiştirilmiş olur. W3C iki stil kağıdı dili ile çalışır; *Extensible Style Language (XSL)* ve *Cascading Style Sheets (CSS)* (Derleme, 2000).

4.5. Problemler

Foshay & Bergeron (2000) özellikle yükseltilmiş dahili uygulamaların dışında, bugün ve yakın gelecekte Web uygulamalarının 28.8 Kbps'da çalışması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Birkaç yıl boyunca da özellikle evlerde bu şekilde kalacaktır. Daha hızlı modemler olsa bile, 33.6 ve 56 K modem kullanıcıları çoğu kez, modemlerinin kendi yerel telefon servislerinden daha hızlı olduğunu görerek şaşıracaklardır. Sıradan bir telefon hattının taşıyabileceği veri miktarı için bir sınır vardır ve bir ağ (Net) bağlantısı ancak onun en yavaş bileşeni kadar hızlı olabilecektir.

Şirketler, okullar ve devlet daireleri yüksek bant genişlikli (bandwith) Internet bağlantılarına ve kurum içi Internet'lere sahip olabilirler ama öğretmenler dersleri evde, uzak bölge ofislerindeki insanlara ve modem ile bağlanan gezici personele vermeyi planlamaktadırlar. Modemin bağlantı zamanı, ses ve faks sinyallerinin yayımı için kullanılan telefon hattı üzerinden aynı telefon hattının ihtiyaçları ile boy ölçüşebilmelidir. Bir çok ev ve otel odaları, ISDN, DSL veya T1 hatlarına ya da uydu bağlantılarına veya kablo modeme sahip değillerdir. Ne yazık ki bu teknolojiler büyük ortaklıklar veya okul tesisleri dışında hala yüksek ücretlidir. Ağ-tabanlı uygulama geliştiriciler bunu dikkate almalılar veya sürekli bağlanan müşterilerini sınırlayarak bağlantı ücretlerinin problem olmasını önleyebilirler (Foshay & Bergeron, 2000).

Amerikan Üniversite Profesörleri Derneği, online kursların, geleneksel sınıflardakinden daha fazla zaman-yoğunluklu olduğunu, çünkü öğretmenlerin öğrencilerin sorularını tek tek cevaplamalar gerektiğini yani daha fazla öğretmene ve bu öğretmenlere ödemek üzere daha fazla paraya ihtiyaç olduğunu söylemektedir. Daha önemlisi, böyle kursların kalitesi ile ilgili hüküm vermek zordur. Testler esnasında öğretmenler öğrencileri izleyememektedir. Sınıflara kaydolmuş öğrencilerce yapılan canlı online tartışmalar esnasında yardım edilip edilmediğini takip etmek nerede ise imkansızdır (Dobbs, 2000).

5. ÖRNEĞİN TASARIMI VE UYGULANMASI

Bu tez çalışmasına konu olacak şekilde, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü VI. Dönemde verilen BTÖ304 kodlu Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması isimli derse yönelik Internet'in çeşitli uygulamalarından yararlanılarak, bir Internet destekli ders örneği geliştirilmiştir. Bu örnek http://bote.gef.gazi.edu.tr/dersler/bto304 adresine yüklenmiştir. Örneği oluşturan sitenin kaynak kodlarından bazıları Ek 2'de sunulmaktadır. Aşağıda örneğin gelişim aşamaları yer almaktadır.

Internet ortamında ders tasarımı, son yıllarda oldukça popüler olmaya ve ihtiyaç duyulmaya başlamıştır. Web ortamına yönelik model hazırlama değişik aşamaları kapsamaktadır. Bülbül (2000) Internet ortamında yazılım tasarım sürecini; (1) Kullanıcı ihtiyacının belirlenmesi, (2) Kullanıcının belirlenmesi, (3) Teknik analiz, (4) Kullanıcı arayüzü tasarımı, (5) Eğitsel tasarım, (6) Multimedya desteği, (7) Web ortamına dönüştürme, (8) Web program desteği (9) Web sitesi kurulumu ve yönetimi ve (10) Değerlendirme aşamalarından oluştuğunu belirtmektedir. Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi örneğinde bu aşamalara uyulmaya çalışılmıştır.

5.1. Örnek için Ders Seçimi

Bu çalışma için, daha önce de belirtildiği gibi, "*BTÖ304 İnternet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması*" isimli ders seçilmiştir (Şekil 5.1). BTÖ304'ün seçilmesinin amacı, dersin Internet uygulamalarına dayalı bir ders olmasıdır. Bu şekilde bir örneğin tasarlanması, bu dersi alan öğrenciler için de bir örnek teşkil etmesi açısından önem arz etmektedir.

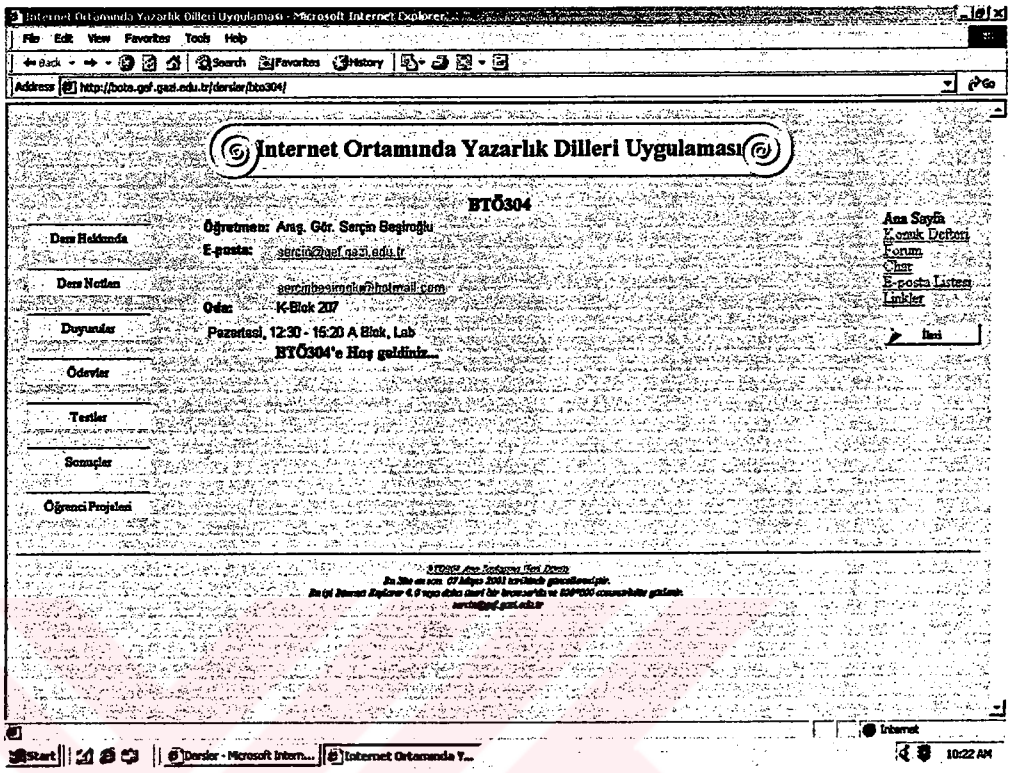

Şekil 5.1. BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi Web sitesinin ana sayfası

5.1.1. Dersin Tanımı

Öğrenciler, bilinen script dillerini ve/veya Internet ortamında yaygın olarak kullanılan yazarlık dillerini kullanarak, öğretim amaçlı Web ortamları tasarlamak ve geliştirmek durumundadırlar.

5.1.2. Dersin amacı

BTÖ304 dersinin temel amaçları; yaygın yazarlık programları ile ders geliştirme sürecini anlama, script dillerini kullanarak bilgisayar tabanlı modüller oluşturma, bir script dili/ikon tabanlı yazarlık dili kullanarak üretilen materyallere uygulanan temel kullanıcı arayüzü tasarımın uygulama ve tanımlama, yazarlık dilleri kullanılarak üretilen materyallere çoklu ortam

dosyalarını eklemek için yardımcı aygıtlar kullanma, Internet tarayıcılarını çoklu ortam kullanımı için ayarlama ve Web üzerinden dağıtılmak üzere, öğretim amaçlı materyaller tasarlama şeklinde sıralanabilir.

5.2. Hedef Kitlenin Seçimi

Bu örnek için hedef kitle yukarıda da belirtildiği gibi üniversite 3. sınıf bilgisayar bölümü öğrencileridir. Dolayısıyla, derse katılan öğrencilerin hepsi bilgisayar kullanma becerisine sahiptirler, Windows 98/Me işletim sistemlerini kullanmayı bilmekte ve Internet'i kullanmaktadırlar. Çok büyük bir kısmının İngilizce bilgisi yok denecek kadar azdır. Internet ortamında gezinti yaparken okuduğu İngilizce metinleri anlayabilecek öğrenci sayısı beş ya da altıdır. Dolayısıyla İngilizce bilgisinin yetersizliği öğrenciler açısından ve dersi yönetecek kişi açısından (dersin özelliğinden dolayı) zaman zaman problemlere neden olabilmektedir.

5.3. Örneğin Hazırlanacağı Yazılımların Seçilmesi

Böyle örneklerin hazırlanmasında seçilecek olan yazılımlar birer araçtır, dolayısıyla hangisi ile hazırlandığı önemli değildir. Örneği hazırlayacak kişilerin, bu yazılımlardan kolay bulunanını ve problem yaşamayacağı, kendine en uygun olanını seçmesi gerekir.

Üçüncü bölümde de belirtildiği üzere bu tür bir örnekte kullanılabilecek bir çok yazılım vardır. Bunlardan Lotus Learning Space'in mükemmel bir seçim olacağı düşünülmektedir. Ancak maddi kaynak bulma problemi, bu seçimi gölgede bırakmaktadır. Çünkü tüm uygulamalar için yazılımlara ve de gerekli donanıma ödenecek para miktarını karşılamak söz konusu değildir.

Authorware programının diğer programlara göre işleyiş mantığının farklı olması, öğrenilmesini biraz da olsa zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla daha önce de belirtildiği üzere, böyle programlar bu örneğin oluşturulmasında bir araçtır.

Amaç bu programların öğrenilmesi olmadığına göre, daha önce öğrenilmiş bir yazılım ile de bu örnek ortaya konabileceği için Macromedia Authorware yazılımı kullanılmamıştır. Yine bu firmaya ait CourseBuilder'da Türkçe'ye özgü (ç, ğ, ı ,İ, ö, ş, ü) karakterler kullanılamamaktadır. Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi, Türkçe işlendiğinden ötürü, bu yazlımım kullanılması sorun teşkil edecektir. Bundan dolayı, bu yazılımın kullanması uygun olmamaktadır.

Click2learn firması, her ne kadar ToolBook'un, öğretim örneği hazırlamaya elverişli olduğundan ve hazırlanan örneğin kolaylıkla Web ortamına taşınabileceğinden bahsetse de (Uytes, 1999), bu tam olarak gerçekleşememektedir. Yazılımın, bir öğretim örneği oluşturmaya oldukça yatkın bir program olduğu bir gerçektir. İçinde, 'yazarlık' yapacak kişinin hazır bulacağı şablonlar vardır ve bunları kullanmak, işi oldukça kolaylaştırmaktadır. Ancak Toolbook ortamında hazırlanılan örnekte Internet uygulamaları açısından bazı problemler yaşanmaktadır. Örneğin, programda mevcut bulunan "widget"ların dışında hazırlanılan scriptlerin Internet ortamında çalışma şansları bulunmamaktadır. Asymetrix firmasının Web sayfalarından ulaşılabilecek forumlarda, tüm Instructor kullanıcılarının nesne isimleri değişse de asıl problemlerinin Web ortamında yapmak istediklerine erişememekten kaynaklandığı görülmektedir. Ayrıca, tarayıcı problemini de göz ardı etmemek gerekir. Çünkü Toolbook sadece Netscape ile uyumlu çalışmakta, Internet Explorer'da ise uyarı mesajları vermektedir. Dolayısıyla bu firmanın online öğrenim için sunduğu 'Ingenium' isimli ürününden bahsetmek gerekmektedir. Ancak bu yazılımın kullanılabilmesi için ek yazılım ve donanım, maliyetleri arttırmaktadır. Dolayısıyla, bu firmanın ürünleri de tercih edilememiştir.

FrontPage yazılımını daha önce kullanmış olmak, kullanıcı arayüzün kuvvetli olması ve ayrıca Quizzing Engine yaması ile online ders hazırlamaya getirilen kolaylık ve Microsoft ürünlerinin birbirleri ile uyumlu çalışması, teknik yardıma gerek duyulduğunda, gerek Microsoft'un kendi sitesi gerekse diğer

kaynakların yeterli oluşu FrontPage'i cazip kılmaktadır. Tüm bunlar dikkate alındığında, Web ortamında oluşturulacak çatı için Quizzing Engine yamalı FrontPage 2000 kullanılmasına karar verildi. Ancak bu tür örnekler kompleks yapılar sergilediği için, tek bir yazılım ya da programlama veya script dilinin çözüm olamayacağı aşikardır. FrontPage de tek başına yeterli olamamıştır. Internet'in diğer uygulamaları için (forum, online sohbet, video konferans, konuk defteri, mesaj panosu, ...vb) çeşitli script dillerinin devreye sokulmasına karar verildi. Bu amaçla, Internet ortamında ücretsiz olarak dağıtılan java script, php script ve asp scriptler aranmaya başlandı. Bu scriptlerin hazır olarak aranmasının sebebi, hem daha profesyonel olarak hazırlanmış olması, hem de bunları hazırlamak için geçecek sürenin, dersin içeriğine ve tasarımına ayrılmasının daha fazla yararlı olacağına inanılmasıdır. ASP, Microsoft firmasının ürünü olması sebebi ile Internet ortamından temin edilen çeşitli scriptlerde tercih edilmiştir.

5.4. Örneğin Kullanım Biçimi

Bu örnek tasarlanırken yayılacağı ortam, dersin içeriğinden ötürü zaten kendi kendine belirlenmiştir. BTÖ304 dersinin, isminden de belli olacağı üzere Internet ortamı içerisinde yer alması gerekmektedir. Dersi alan öğrencilerin, Internet'ten yayınlanmak üzere bir "ders yazarlığı" görevini üstlenmeleri gerekmektedir. Ancak, konunun yeni olması, öğrencileri yönlendirmek için fakülte tarafından belirlenen gün ve saatte öğrencilerle yüz yüze buluşulması gerekmektedir.

Bu buluşmalar laboratuar ortamında gerçekleşmektedir. Pazartesi günleri saat 12:30 ile 15:20 arasında, öğrencilerle yüz-yüze olarak dersin amaçları, yaptıkları projeler ve soruları... vs. gibi konular tartışılmaktadır. Bu buluşma saatleri Şekil 5.2'de de görüldüğü üzere Internet sitesinde belirtilmektedir.

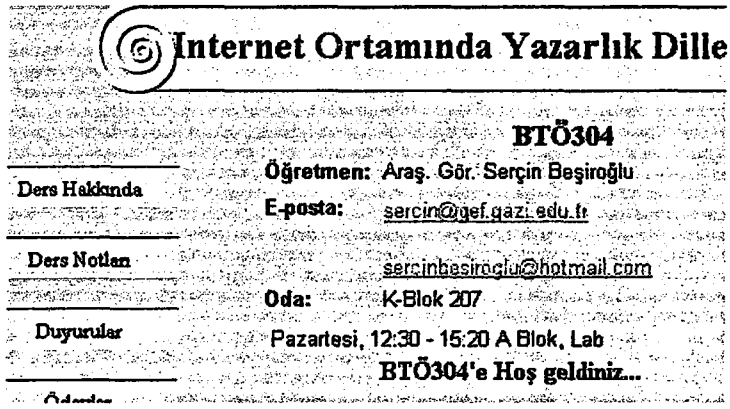

Şekil 5.2. Internet sitesinde ders saatinin belirtilmesi

Bu tartışmalar sınıf ortamında kalmamakta, forum, chat, konuk defteri ve e-posta yoluyla Internet ortamında da sürekliliğini korumaktadır.

Bu derste, tamamen bir online program benimsenmemiştir; bunun yerine, bir online program ile bir sınıf içi programın her ikisinin de en iyilerini alan bir yaklaşım izlemeye karar verilmiştir. Yani, bu örnek hibrit bir yapı üzerine inşa edilmiştir; online öğrenme ortamının sunduğu çeşitli uygulamalardan yararlanıldığı gibi yüz-yüze öğretim uygulamalarından da yararlanılmıştır. Bilişsel düzeydeki bilgiler Internet ortamından yayılırken, öğrencilerin, tasarım boyutunda yüz-yüze öğretime tabi tutulmaları birebir iletişim açısından önem arz etmektedir.

5.5. Örneğin Gerçekleştirilmesi

BTÖ304 dersinin web çatısı Quizzing Engine yamalı FrontPage 2000 ile kurulmuştur. Bu yama, özel olarak online eğitim tasarımları için hazırlandığından ötürü, bir çok unsur hazır bir şekilde oluşturulmuştur. Ancak, bu program ile hazırlanılan sayfaların çoğu, konu ile ilgisiz olduğu için silinmiş, İngilizce olan dosya isimleri Türkçe karşılıkları ile değiştirilmiştir. Ancak çatı yapısına sadık kalınmıştır (Şekil 5.3).

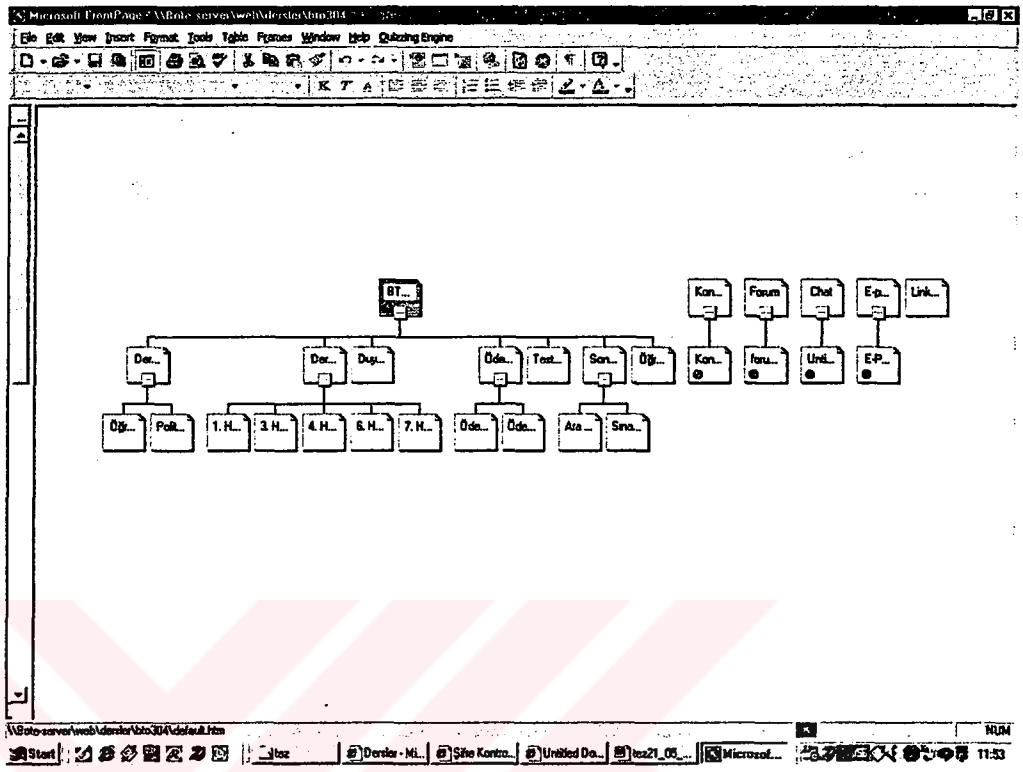

Şekil 5.3. BTÖ304 Web çatısı

Web tasarımının önemli unsurlarından birisi de ekran çözünürlüğüdür. Yukarıda da bahsedildiği gibi, bugünün şartlarında en uygun ekran çözünürlüğü 800*600'dür, dolayısıyla bu çözünürlük kullanılmış ve net etiği gereği sayfanın uygun bir yerinde bu çözünürlük, öğrenciye belirtilmiştir. Fakat yine de, her ekran çözünürlüğünde veri kaybı olmamasına özen gösterilmiştir. BTÖ304 dersinin 1024*768 ekran çözünürlüğündeki görüntüsü Şekil 5.4'te, 800*600 ekran çözünürlüğündeki görüntüsü Şekil 5.5'te ve 640*480 ekran çözünürlüğündeki görüntüsü ise Şekil 5.6'da sunulmaktadır.

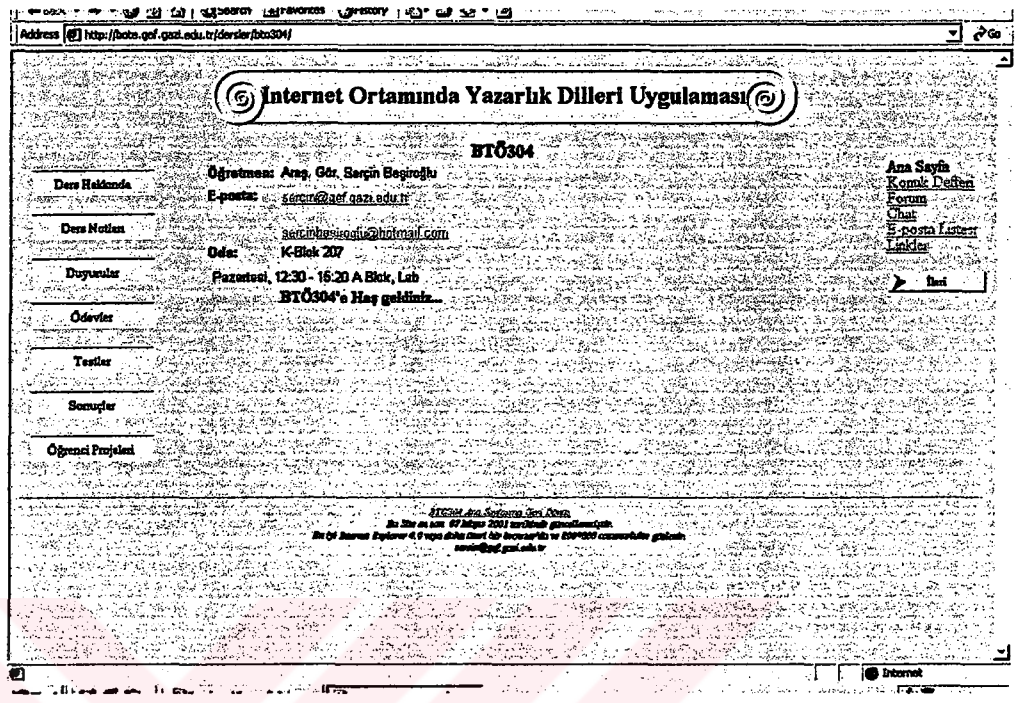

Şekil 5.4. 1024*768 ekran çözünürlüğünde BTÖ304 dersinin ana sayfası

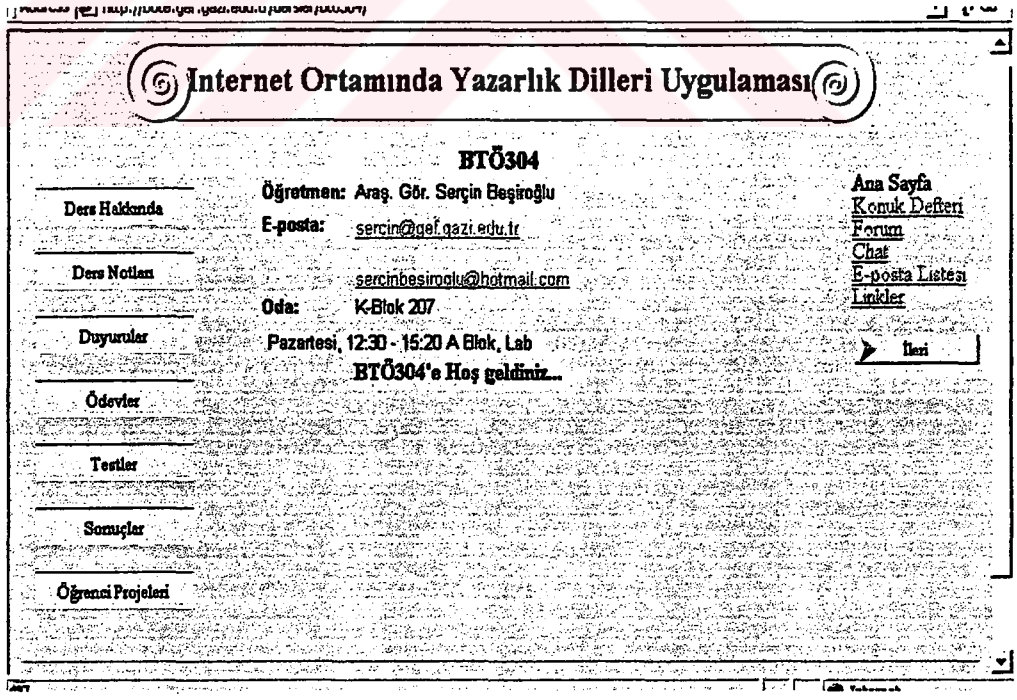

Şekil 5.5. 800*600 ekran çözünürlüğünde BTÖ304 dersinin ana sayfası

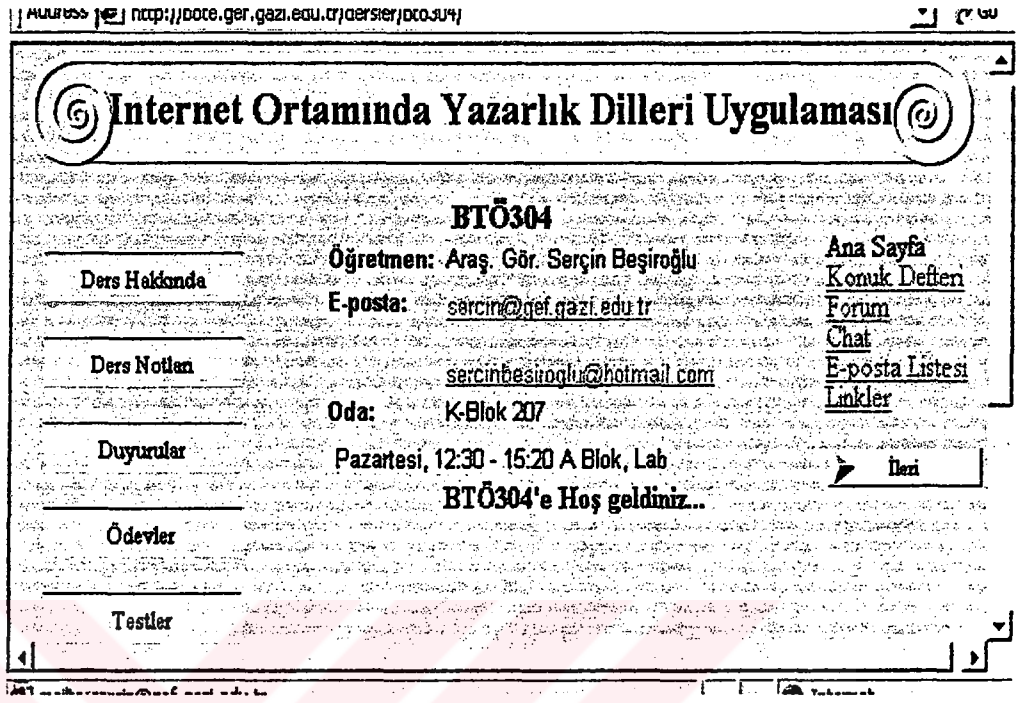

Şekil 5.6. 640*480 ekran çözünürlüğünde BTÖ304 dersinin ana sayfası

Daha önce de bahsedildiği üzere, bu örnekte kullanılan Konuk Defteri, Forum, Chat ve E-posta Listesi için hazır ASP scriptlerinden yararlanılmıştır. Bu scriptlerin gerekli kısımları Türkçe'ye çevrilerek öğrencinin kullanımına sunulmuştur.

Bu web sitesi hazırlanırken, fon rengi olarak yeşil ile sarıya yakın pastel bir renk kullanılmıştır. FrontPage içinde yer alan "Romanesque" isimli tema *Aktif Graphics* özelliği ile *Apply Using CSS* özelliği eklenerek kullanılmıştır. Böylelikle sitede göze batmayan bir canlılık sağlanmıştır. *Apply Using CSS* özelliği ile herhangi bir sayfada yapılan bir değişikliğin tüm siteyi etkilemesi sağlanmıştır. Bu sayede, tüm sayfalar ile tek tek uğraşma zorunluluğu ortadan kalmıştır.

Bu online ders sitesinde her sayfada, başlıklarda ve normal yazılarda aynı renklerin ve aynı yazı tipinin kullanılmış olmasına özen gösterilmiştir. Sayfaların çok uzun olmamasına, yazı ile öğrencinin boğulmamasına dikkat edilmiştir.

Bu örnek; menülerde yer alan sayfalar, ana sayfa ve sınav sayfalarından oluşmaktadır. Örnekte, sağ ve sol olmak üzere iki menü kullanılması uygun görülmüştür. Bu sayfalar aşağıda sunulmaktadır:

Soldaki menüde, ders ile doğrudan ilişkili 7 adet alt menü sayfası vardır.

Ders Hakkında

Bu menü maddesi iki alt başlıktan oluşmaktadır:

Öğretim Programı:

Düzey, kredi, saat ve yer gibi genel olarak ders ile ilgili bilgiler, öğretim sorumlusunun kim olduğu, bu kişiye nasıl ulaşılabileceği (e-posta adresi gibi), dersin tanımı, dersin amaçları, öğrencilerden beklenilenler, öğrencilerin görevleri, puanlama ve katılım politikası gibi bilgiler sunulmaktadır. Bu doküman hem HTML hem de Word dokümanı olarak Internet'e verilmiştir. Şekil 5.7'de bu HTML sayfasından bir görüntü sunulmaktadır. Şekil 5.8'de ise bu sayfadaki dersin puanlamasına ait bir tablo yer almaktadır.

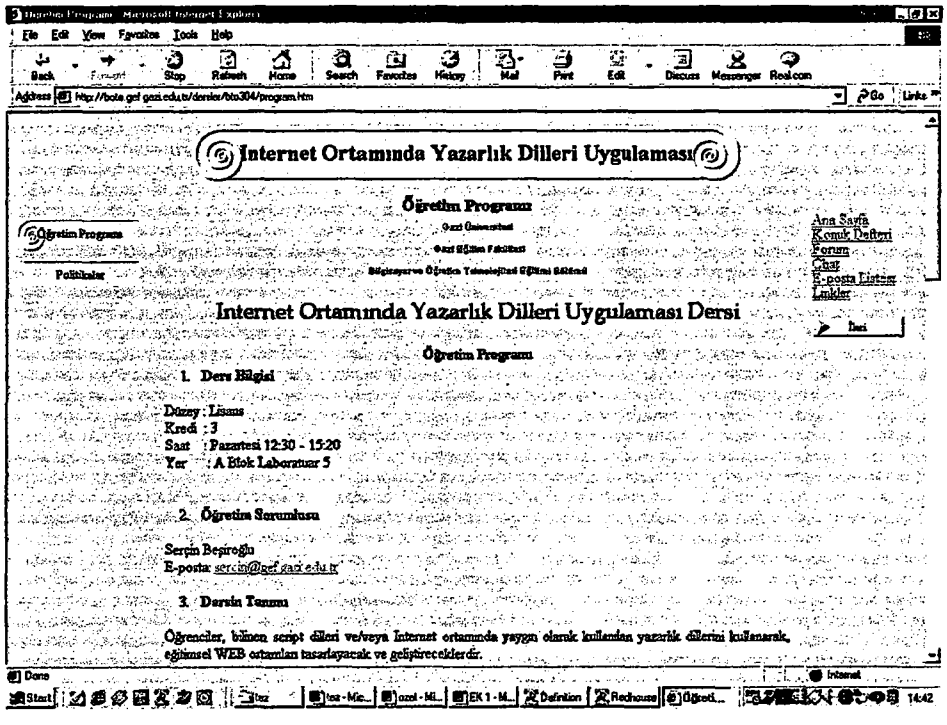

Şekil 5.7. Örnekte yer alan Öğretim Programı sayfası

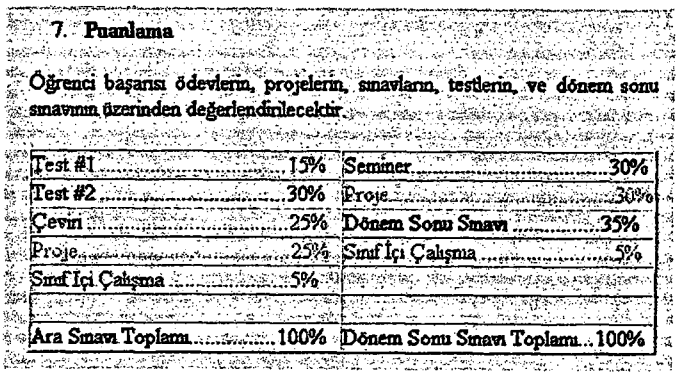

7. Puanlama

Öğrenci başarısı ödevlerin, projelerin, sınavların, testlerin, ve dönem sonu sınavının üzerinden değerlendirilecektir.

Test #1	15%	Seminer	30%
Test #2	30%	Proje	30%
Çeviri	25%	Dönem Sonu Sınavı	35%
Proje	25%	Sınıf İçi Çalışma	5%
Sınıf İçi Çalışma	5%		
Ara Sınavı Toplamı	100%	Dönem Sonu Sınavı Toplamı	100%

Şekil 5.8. Öğretim Programı Sayfası'nda yer alan puanlama

Ders Politikaları:

Bu belge de tıpkı öğretim politikalarında olduğu gibi hem HTML hem de Word dokümanı olarak Internet'e verilmiştir (Şekil 5.9). Öğrencilerden beklenilen net etiğine uygun davranışlar sıralanmıştır.

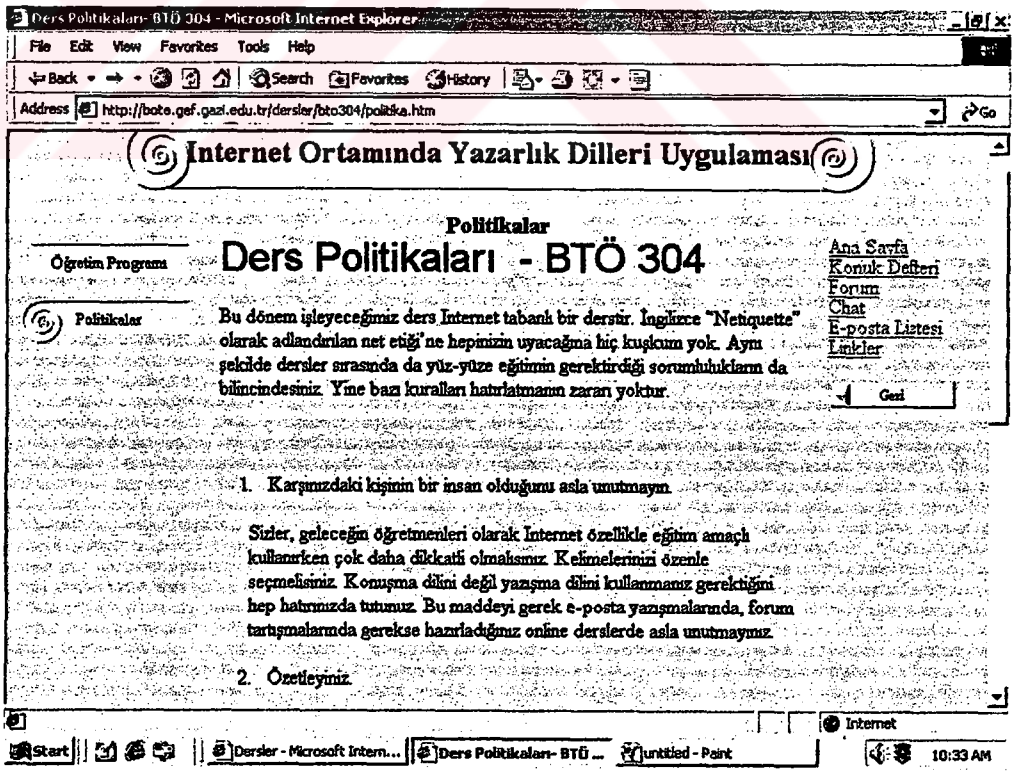

Şekil 5.9. Örnekte yer alan Politikalar sayfası

Ders Notları

Bu sayfada, her hafta incelenecek olan konu özetlenmektedir. Gerekli durumlarda, o hafta için okunacak olan makalelere, çevrilere, dokümanlara, ...vs. Word belgesi olarak link verilmiştir. Bu sayfada yer alan haftalar sondan başa doğru sıralanmaktadır. Aşağıda Şekil 5.10'da Ders Notları sayfası görünmektedir. Şekil 5.11'de ise bu sayfadan erişilebilen herhangi bir haftanın ders notu sayfası sunulmaktadır.

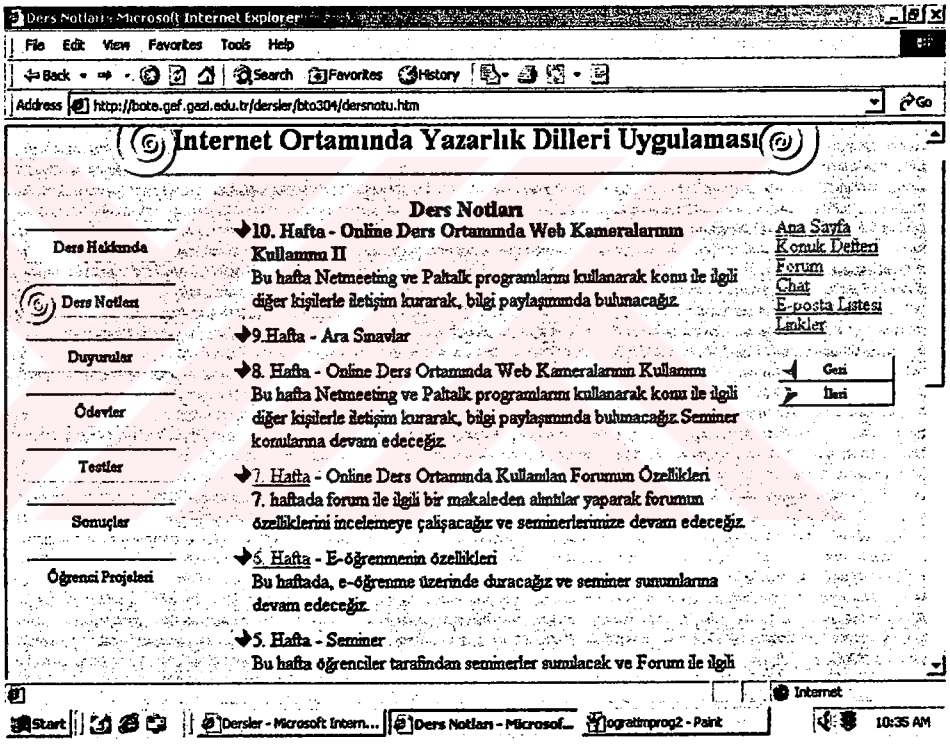

Şekil 5.10. Örnekte yer alan Ders Notları sayfası

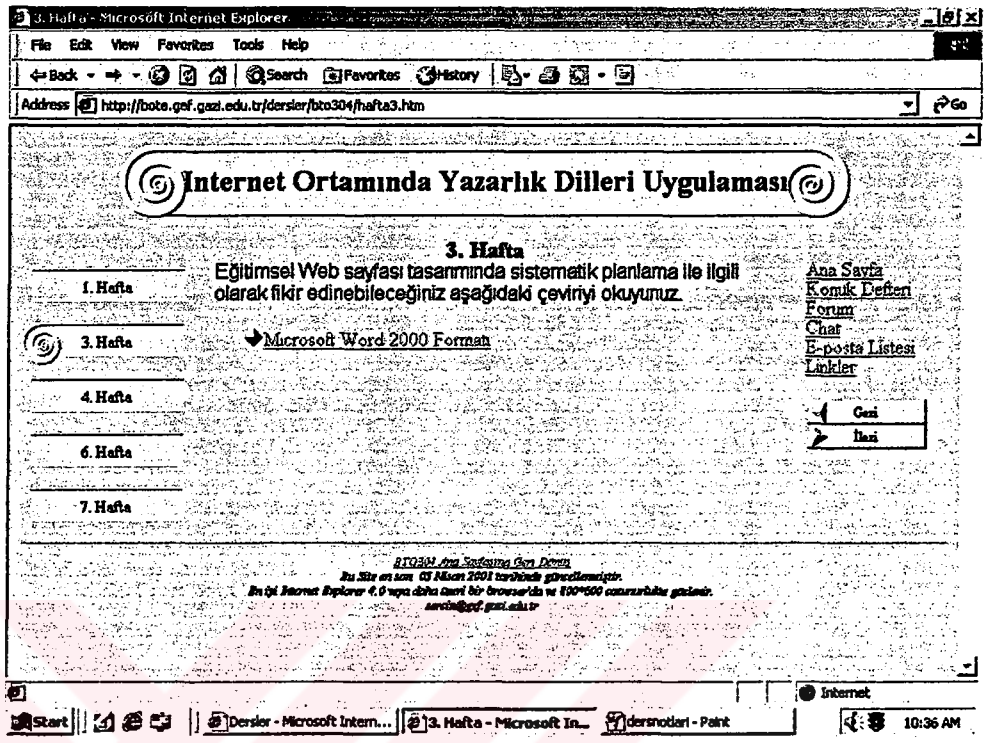

Şekil 5.11. Ders Notları sayfasından erişilebilecek bir örnek hafta

Duyurular

Bu sayfadan, Şekil 5.12'de de görüldüğü üzere, ders ile ilgi olabilecek her türlü duyuru yayınlanabilmektedir. Ancak duyurular, son duyuru en üstte olacak şekilde sıralanmaktadır.

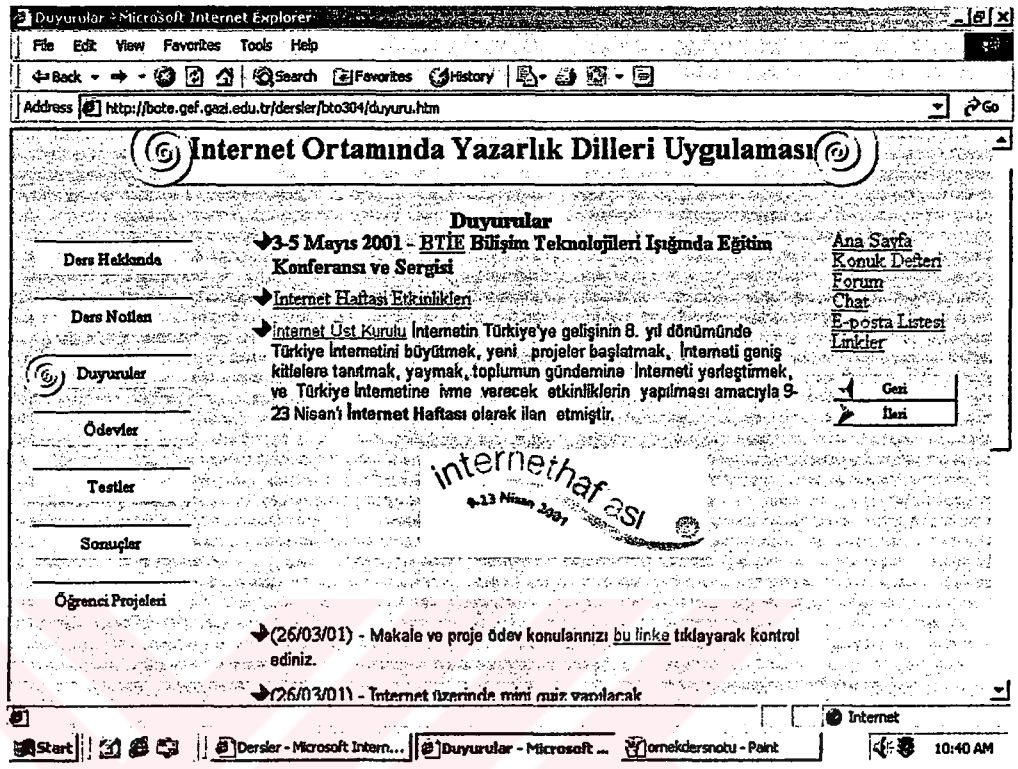

Şekil 5.12. Örnekte yer alan Duyurular sayfası

Ödevler

Ödevler sayfasında, Şekil 5.13'te de görüldüğü üzere hem öğrencilerden yapmaları istenilen ödevlerin açıklamaları yer almaktadır hem de öğrencilerin yaptığı ödevler buradan yayınlanmaktadır.

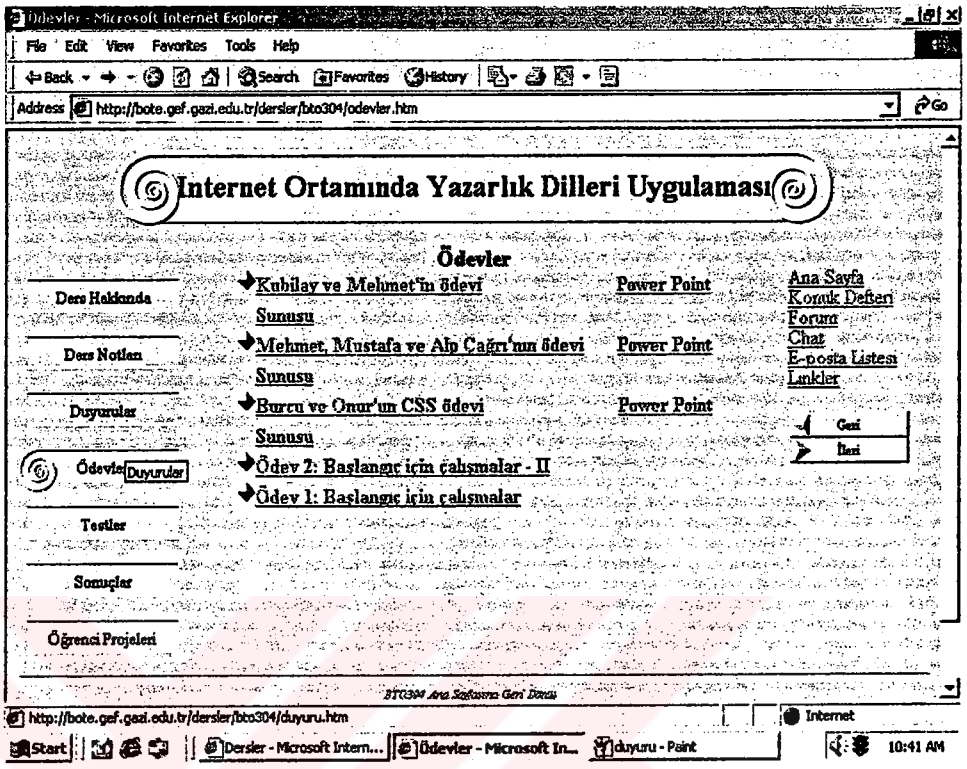

Şekil 5.13. Örnekte yer alan Ödevler sayfası

Testler

Bu sayfadan, öğrencilere dönem içinde yapılacak küçük sınavlara sadece *yapıldıkları anda* link verilmektedir. Şekil 5.14'te Testler sayfası görülmektedir.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

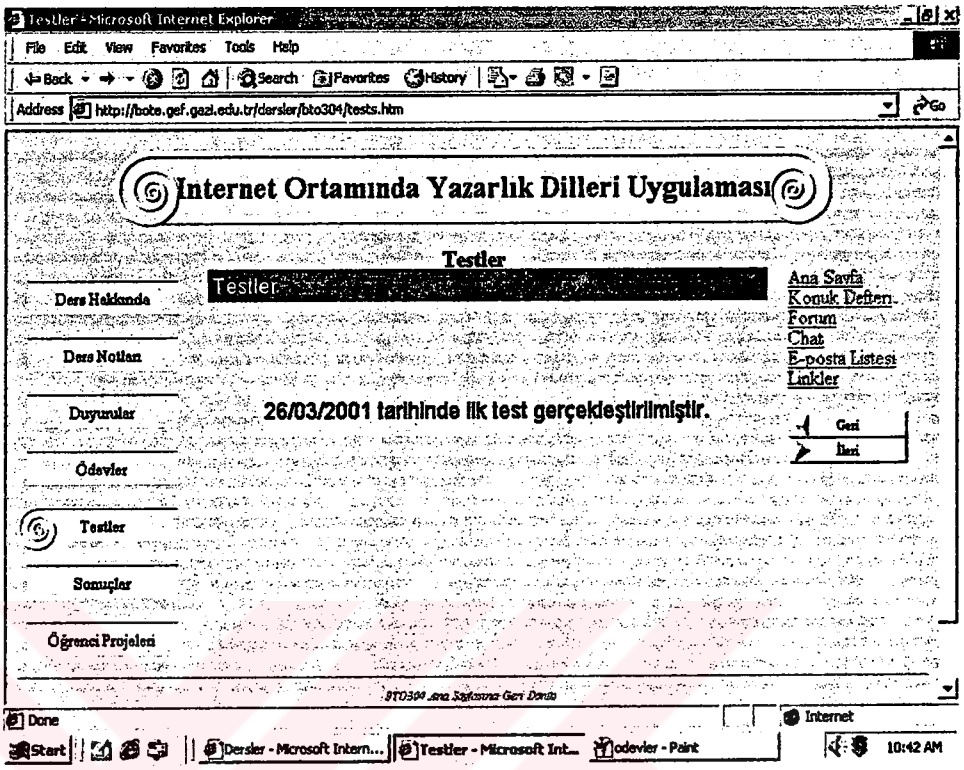

Şekil 5.14. Örnekte yer alan Testler sayfası

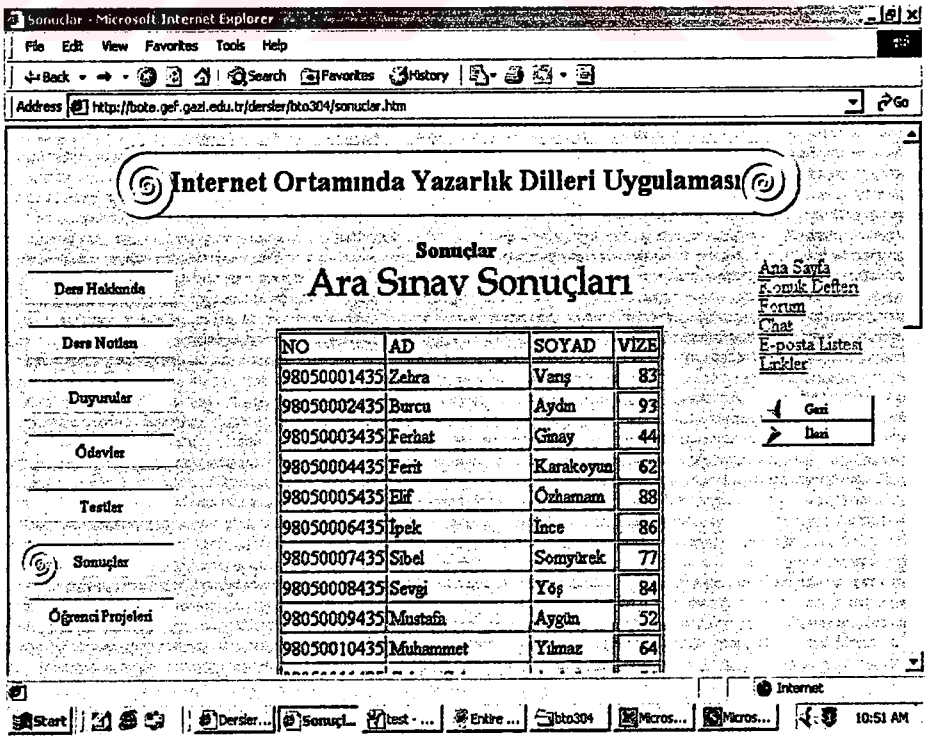

Şekil 5.15. Örnekte yer alan Sonuçlar sayfası

Sonuçlar

Öğrencilere uygulanan küçük sınavların, ara sınavın ve dönem sonu sınavının sonuçlarını açıklamakta bu sayfa kullanılmaktadır (Şekil 5.15).

Öğrenci Projeleri

Öğrenci Projeleri sayfası, şekil 5.16'da görüldüğü üzere, öğrencilerden BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri dersi için yapmaları beklenilen projelerin yayınlanmasında kullanılan bir sayfadır.

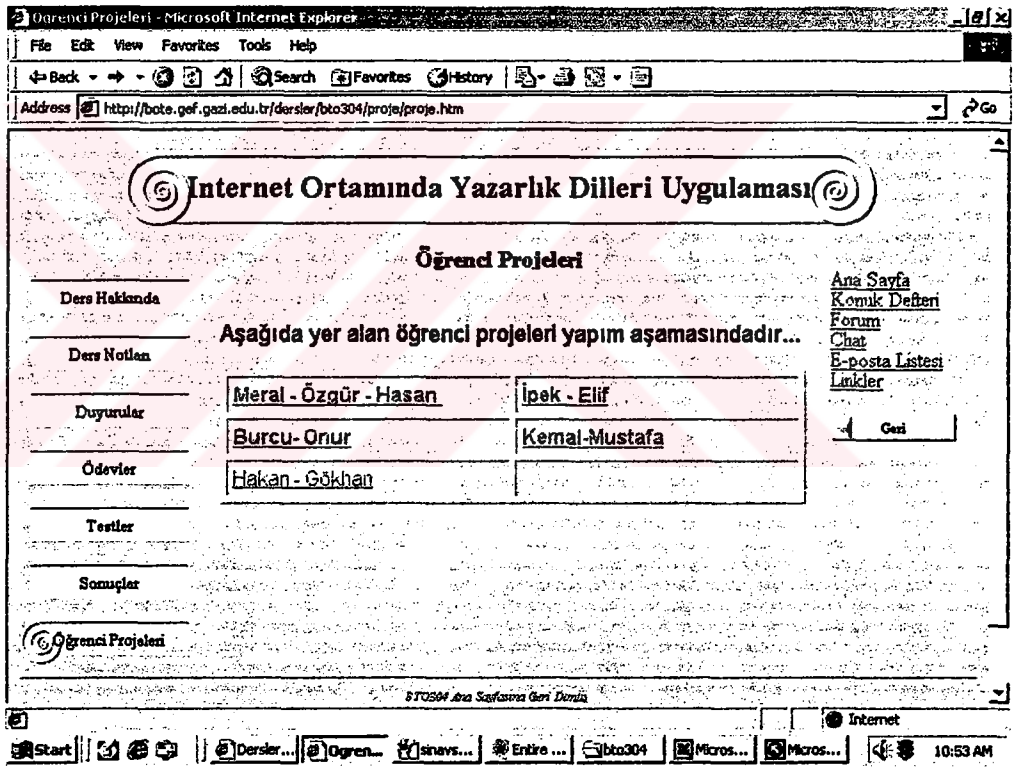

Şekil 5.16. Örnekte yer alan Öğrenci Projeleri sayfası

Sağdaki menüde ise öğrencilerin ders ile direkt ilgisi olmayan, ancak ders hakkında birbirleri ve öğretim elemanı ile iletişim kurabilecekleri, Internet uygulamalarına ve ilgili linklere erişmeleri mümkündür.

Konuk Defteri

Bu sayfa ile öğrenciler, site hakkında, ders hakkında düşündüklerini yazma imkanı bulabileceklerdir. Ancak bu sayfaya erişebilmeleri için Şekil 5.17'de

görüldüğü gibi 11 haneli öğrenci numaralarını ve kendilerine önceden verilen 6 haneli şifrelerini doğru bir şekilde girmeleri gerekmektedir. Bunun amacı, siteye dışarıdan erişenlerin, bu ders ile ilgili olarak söz hakkına sahip olmalarının gerekmemesidir.

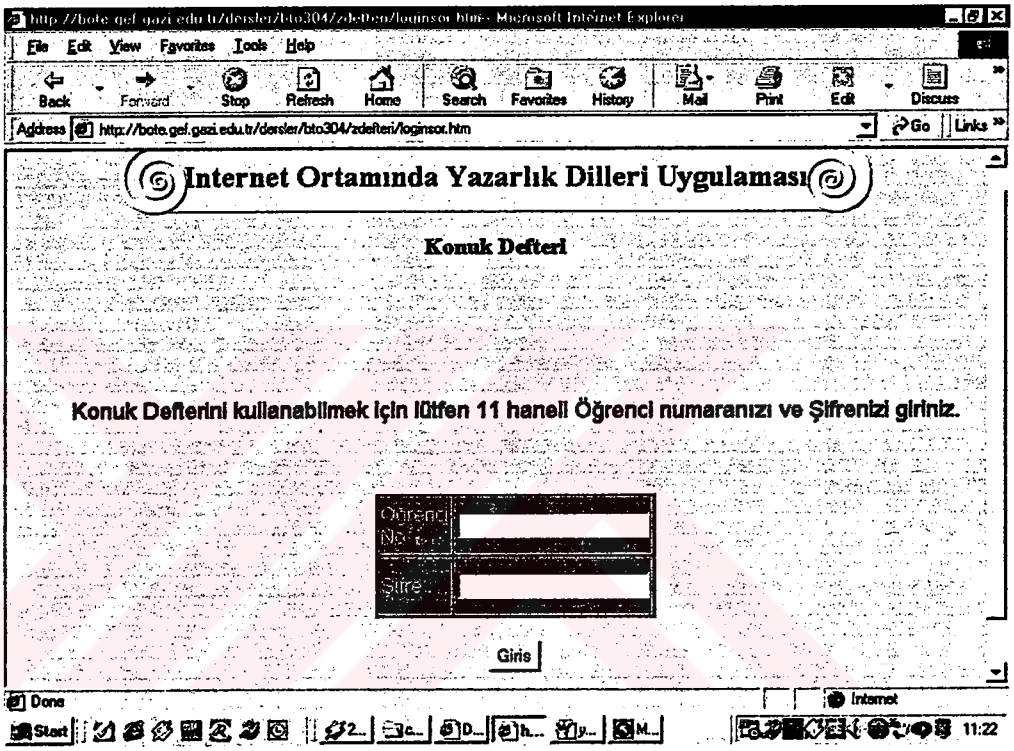

Şekil 5.17. Konuk Defteri sayfasına erişimin şifre ile kısıtlanması

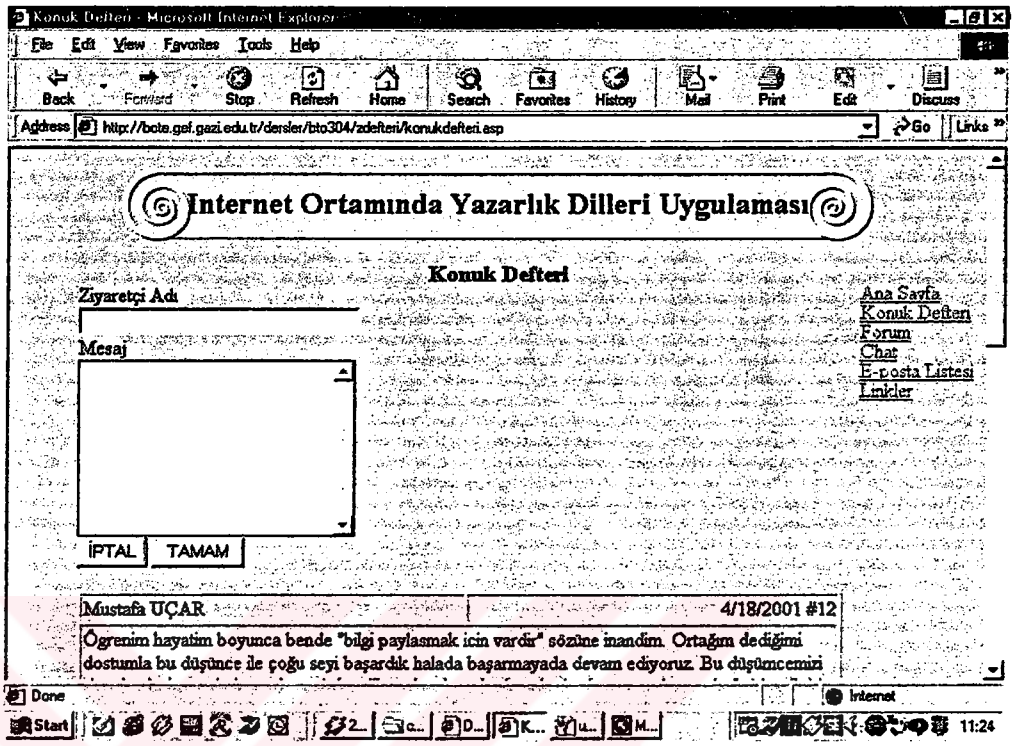

Şekil 5.18. Örnekte yer alan Konuk Defteri sayfası

Forum

Öğrencilerin, bildiklerini paylaşabilmeleri, bilmediklerini başkalarından sorup öğrenebilmeleri için birbirleri ve öğretim elemanı ile asenkron (eş zamansız) olarak iletişim kurabilmelerini sağlayan Internet uygulamasının yer aldığı bir sayfalar grubudur (Şekil 5.19). Bu sayfalara da erişebilmek için şifre denetiminden geçmek gerekmektedir. Foruma katılabilmek için her öğrenci kendisine bir takma isim ve şifre belirlemek durumundadır.

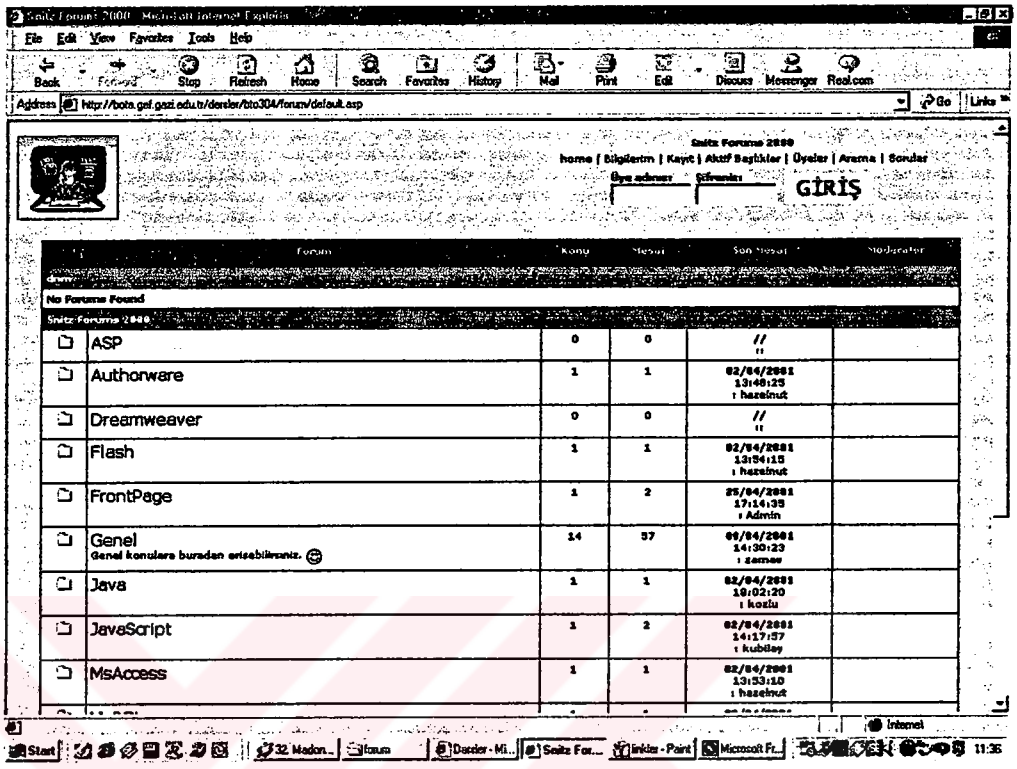

Şekil 5.19. Örnekte yer alan Forum sayfası

Bu forumda öğrenciler, foruma kimin katıldığını görebilmektedirler. Birbirlerinin gönderdikleri mesajları okuyup, bu mesajlara cevap yazma şansına sahiptirler. Forumun yönetici kısmında, ana forum konfigürasyonu, özellikleri, renkleri, kötü sözlerin yasaklanması gibi çeşitli ayarlamalar yapılabilmektedir. *Bilgilerim* kısmında, öğrenci kendisi ile ilgili foruma kayıt yaptırdığı bilgilere erişebilmekte ve bunları güncelleyebilmektedir. *Kayıt* kısmında ise, ilk defa foruma üye olmak isteyen öğrenciler gerekli bilgileri girdikten sonra foruma dahil olabilmektedir. *Aktif başlıklar* sayfalarından, son eklenilen mesajlara erişim şansı vardır. *Üyeler* sayfalarında, bu forumu kullanan diğer öğrencileri, bu öğrencilerin kaç tane mesaj gönderdiklerini ve en son hangi mesajın gönderildiğini gösteren bir listeye erişmek mümkündür. *Arama* kısmında ise verilen anahtar kelimeye göre tüm forum içinde arama yapılabilmektedir. *Sorular* kısmında da bu forum ile ilgili olarak öğrencilerin aklına takılabilecek çeşitli sorular ve bu soruların cevapları yer almaktadır.

Chat

BTÖ304 dersini alan öğrencilerin, ders hakkında sohbet edebildikleri eş zamanlı bir sohbet sayfasıdır. Ancak bu sayfaya da erişim, forum ve konuk defterinde olduğu gibi şifre ile sadece BTÖ304 dersini alan öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Dersin başlamasından birkaç hafta sonra, öğrenciler bu Internet uygulaması kullanmışlardır.

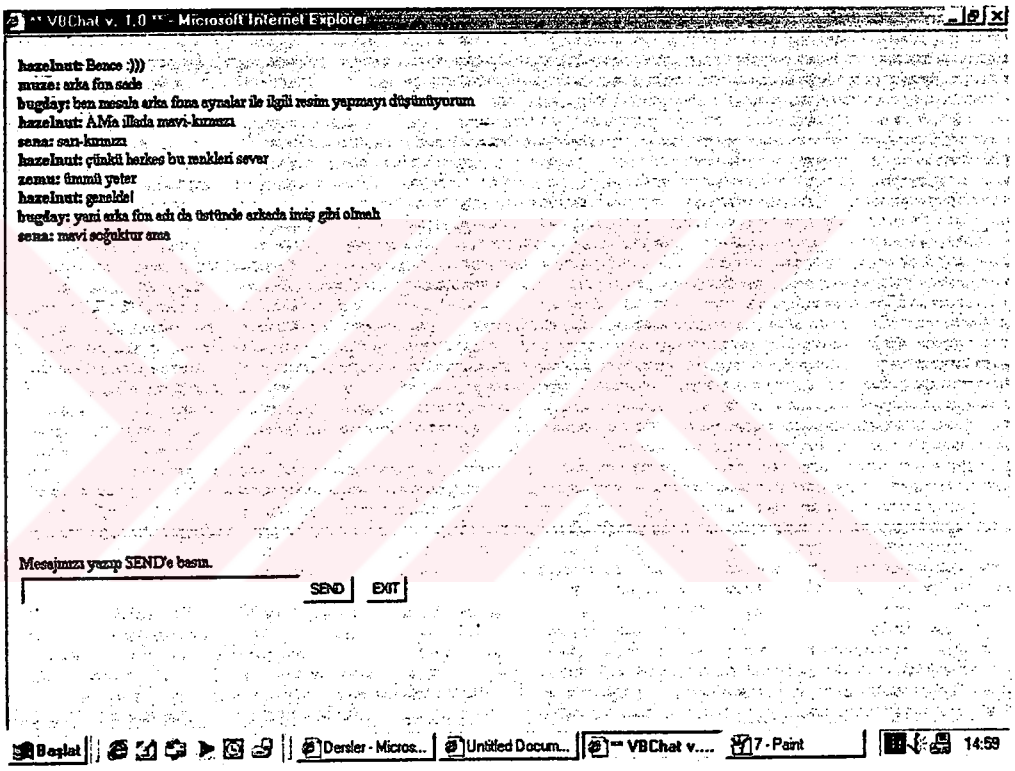

Şekil 5.20. Örnekte yer alan Chat sayfası

E-posta Listesi

E-posta listelerine üye olarak (Şekil 5.21), e-posta adreslerinin kaydını yaptıran öğrencilere dersle ilgili olarak topluca e-posta gönderilmektedir. Örneğin, Web sitesi güncellendiğinde ya da sınav tarihleri belirlendiğinde, e-posta listeleri kullanılarak tüm sınıfa aynı anda e-posta göndermek mümkündür. Öğrenciler isterlerse bu listeden ayrılma şansına sahiptirler. Diğer Internet uygulamalarında olduğu gibi bu uygulamaya erişim de sadece BTÖ304 öğrencileri için sağlanmaktadır.

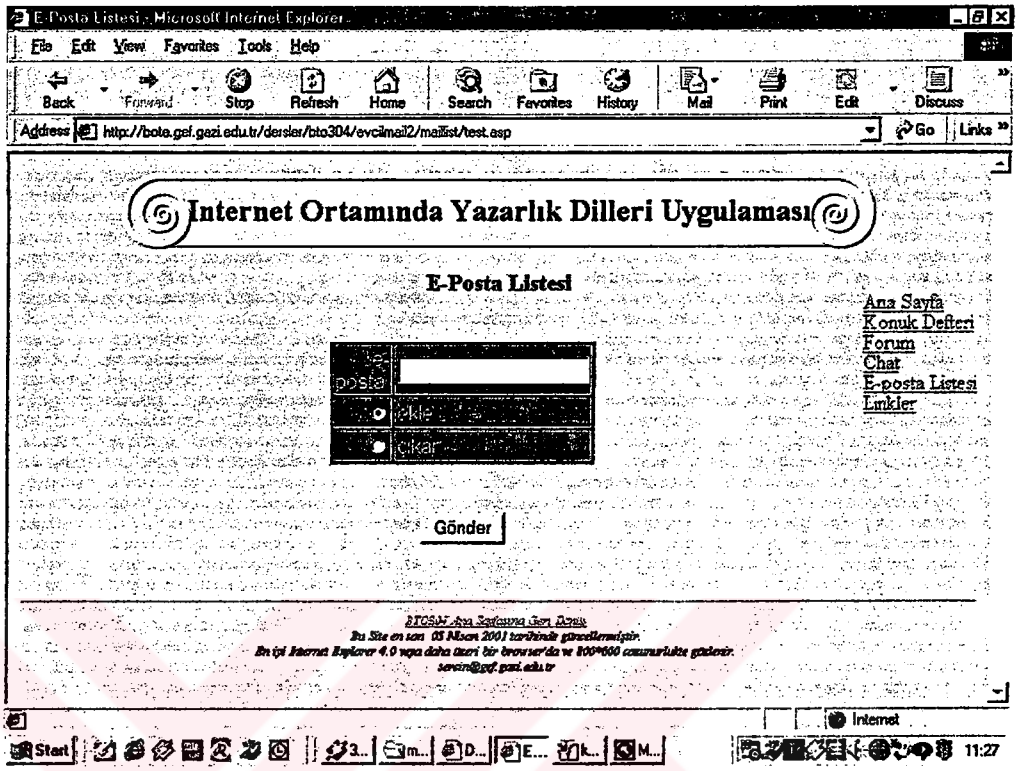

Şekil 5.21. Örnekte yer alan E-posta Listesi sayfası

Linkler

Bu sayfada ise, ders ile ilgili olabilecek çeşitli linkler verilmektedir (Şekil 5.22). Online ders veren üniversiteler, sanal okullar, ücretsiz e-posta listeleri, çeşitli script dilleri ile ilgili sitelere ait linkler yer almaktadır.

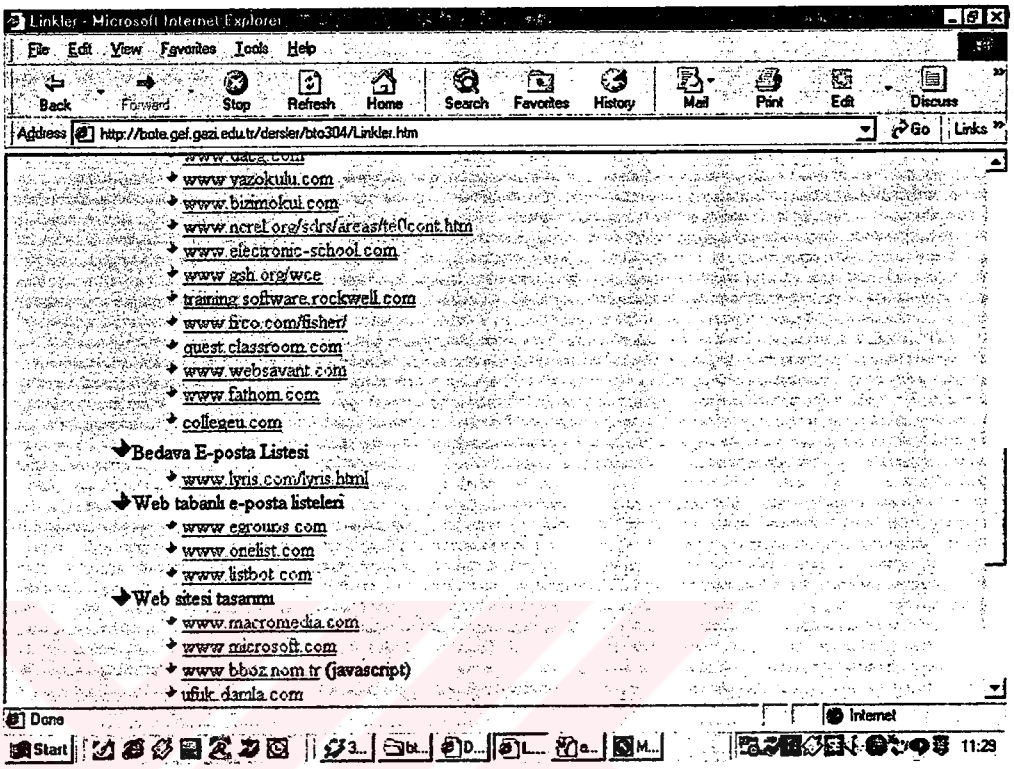

Şekil 5.22. Örnekte yer alan Linkler sayfası

Ana Sayfa

Ana Sayfada, her sayfada olduğu gibi sağ ve sol menü, dersin isminin yer aldığı banner, hangi sayfada bulunulduğunu belirten bir gezinti çubuğu ve en altta yer alan son güncelleme tarihi, hangi tarayıcı ve hangi çözünürlükte daha iyi göründüğüne ait bilgi ve siteyi hazırlayan kişiye ait e-posta adresi yer almaktadır. Ayrıca bu sayfada, öğretim elemanının adı, soyadı, ünvanı, ona erişilebilecek e-posta adresi, odasının adresi ve dersin işleneceği gün, saat ve dershanenin yeri ile 'derse hoş geldin' mesajı yer almaktadır. Eğer sitede önemli bir değişiklik yer aldıysa, dikkati çekmek için genellikle kırmızı kayan yazı ile bu bildirilmektedir. Ancak öğrencinin gözünün bu bildiri şekline alışması durumunda renklerde ve yazı fontlarında değişime gidilmektedir.

Sınavlar

Bu ders sırasında öğrencilere Internet ortamından 10 soruluk bir quiz (Şekil 5.23) ve 25 soruluk bir ara sınav uygulanmıştır. Her iki sınav da çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Her sorunun beş cevap seçeneği ve bir

doğru cevabı bulunmaktadır. Sınavlarda her soru tek bir ekranda yer almakta ve öğrenci cevap verdikçe bir sonraki soruya geçmektedir. Yanlış cevapların doğru cevaba etkisi yoktur. Her iki sınav da iki ayrı laboratuarda iki farklı grup olarak öğrencilere uygulanmıştır. Her iki sınava da başlamadan önce gerekli uyarılar sınav yönergesinde öğrencilere bildirilmiştir (Şekil 5.24). Quiz sınavının başarısı düşükken, başarı ortalaması ara sınavda artmıştır.

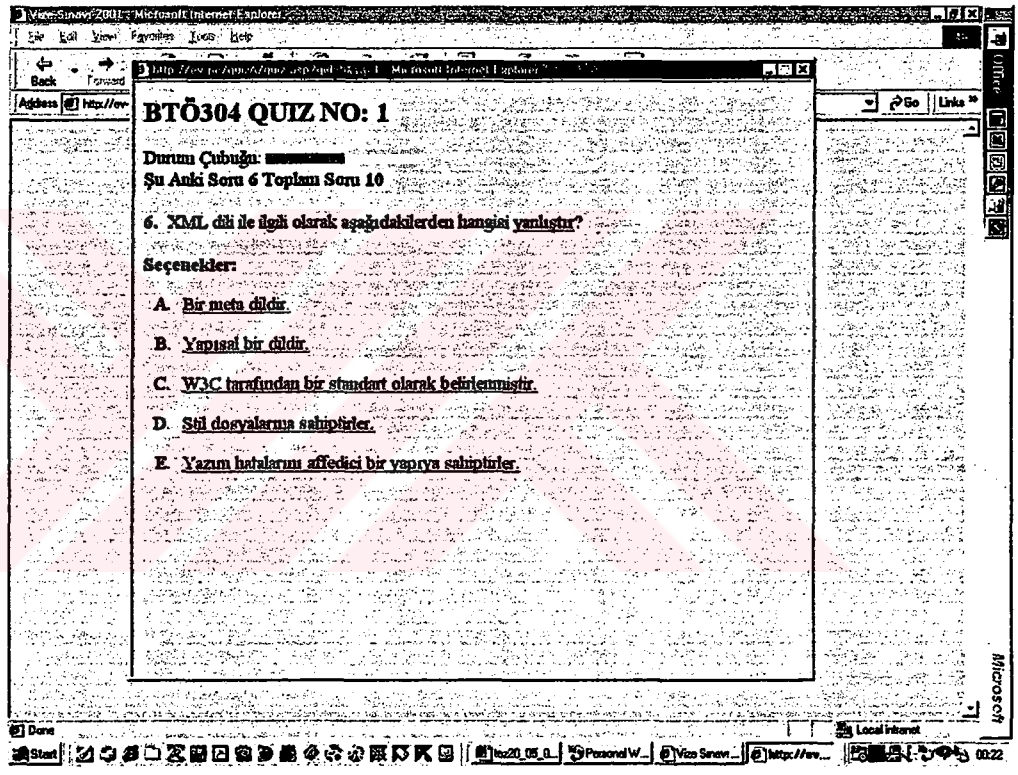

Şekil 5.23. Öğrencilere uygulanan Quiz örneği

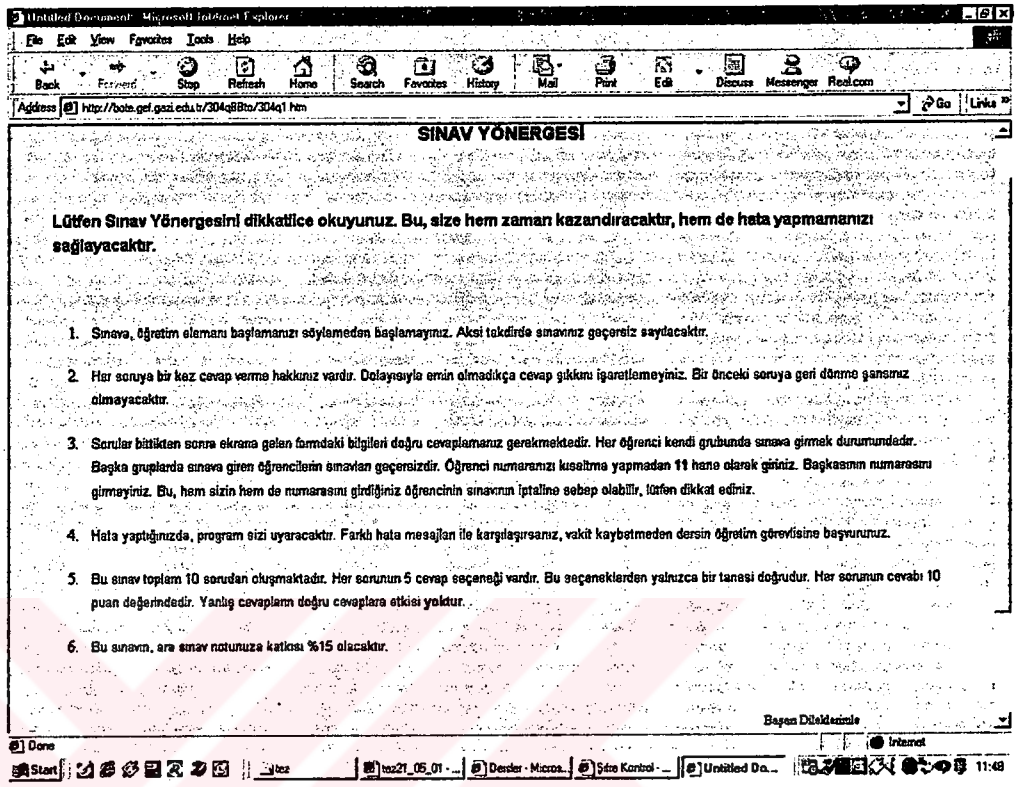

Şekil 5.24. Ara sınav için başlama yönergesi

5.5.1. Programların sunucuya yüklenmesi

Bu örnek gerçekleştirilirken, hazırlanan tüm yazılımların Internet ortamında çalıştığının gözlenmesi gerekmektedir. Hazırlık evresinin sonunda ise tüm çalışma Internet ortamına aktarılmak durumundadır. Bu, bir "Web sunucusu" anlamını taşımaktadır. Gazi Eğitim Fakültesi bünyesinde hazır bir Web sunucu mevcuttur. Normal şartlar altında, bu sunucuya erişim hakkı verildiğinde, FTP (File Transfer Protocol – Dosya Transferi Protokolü) ile dosyaların bu sunucuya bir kez yüklenmesi (upload) ve her değişiklikte yine FTP yolu ile bu dosyaların güncelleştirilmesi mümkün olmalıdır.

Ancak fakültedeki sunucunun yapısı gereği (güvenlik sebebi ile FTP erişiminin olmaması), bu mümkün olamamaktadır. Dolayısı ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü için ayrı bir sunucu kurulması kararı alınmıştır.

Ancak, idari ve ekonomik nedenlerden ötürü bunun zaman alacağı şüphesizdir. Dolayısı ile bu sunucu elde edilinceye kadar Windows 98 işletim sistemi ile çalışan bir makineye Personel Web Server (Kişisel Web sunucusu) kurularak ASP dosyalarının çalışabilmesi sağlanmıştır. Bu şekilde zamandan kazanılmıştır.

Sunucunun temin edilmesinden sonra bu sunucuya Windows 2000 işletim sistemi kurulmuş ve hazır olarak gelen IIS (Internet Information Server) programı ile ASP dosyaları otomatik olarak çalışır hale gelmişlerdir.

5.6. Örneğin Uygulanması ve Karşılaşılan Problemler

Örnek, yukarıda bahsedilen programlar ile gerçekleştirildikten sonra, ilk ders saatinde uygulanmaya konulmuştur. Örnek ilk olarak gerçekleştirildiğinde, Şekil 5.25'te de görüldüğü gibi, sağ tarafta bir menü, sol tarafta ise asıl sayfadan meydana gelmekteydi. Menü ise, sırasıyla Ders Hakkında, Ders Notları, Duyurular, Ödevler, Testler, Sonuçlar, Konuk Defteri, Chat, Forum, Mesaj Panosu, E-posta Listesi ve Linkler isimli başlıklardan oluşmakta idi. Ancak uygulama sırasında bu menünün çok kalabalık olduğu, öğrencilerin bundan rahatsızlık duyduğu fark edildi. Öğrenciler direkt olarak bu rahatsızlıklarını dile getirince, bu menü sağ ve sol olmak üzere iki menüye bölündü (Şekil 5.26). Sol menü yine ders ile birebir konu başlıklarından (Ders Hakkında, Ders Notları, Duyurular, Ödevler, Testler ve Sonuçlar) oluşurken, sağ menüye ise Konuk Defteri, Chat, Forum, Mesaj Panosu, E-posta Listesi ve Linkler yerleştirilmiştir. Ancak daha sonra soldaki menüye Öğrenci Projeleri eklenmiştir. Çünkü bu link ile öğrencilerin projeleri de bu siteden yayınlanabilecektir. Ek olarak, sağdaki menüden Mesaj Panosu çıkarılmıştır. Çünkü, mesaj panosu ile amaçlanan her şey, forum ve konuk defteri ile karşılanabilmektedir.

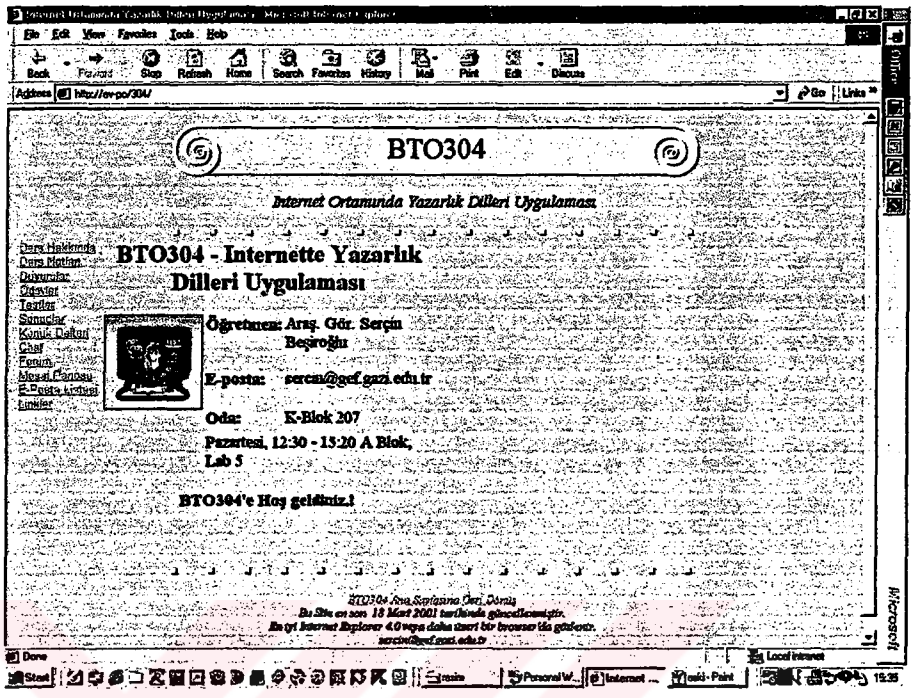

Şekil 5.25. BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi ana sayfasının ilk görüntüsü

Şekil 5.26. BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi ana sayfasının son hali

Fark edileceği üzere, ilk başlarken, ana sayfada öğretim elemanını temsil eden bir resim bulunmaktadır. Ancak bu resim, gerçek öğretim elemanını temsil etmediği için kaldırılmıştır.

Uygulamanın ilk başlarında, forum, chat ve konuk defteri sağlıklı olarak uygulanamamıştır. Bunun sebebi, bu uygulamalar ASP programlarıdır ve bunları gerçekleştirilebilmesi için gerçek IP'lere ihtiyaç vardır. Ancak bunun temin edilebilmesi, dersler başladıktan dört hafta sonrasında gerçekleşebilmiştir.

Dersler ilerledikten bir müddet sonra bu uygulamaların öğrenciler tarafından tek tek kullanılması sağlanılmaya çalışılmıştır. Ancak tüm sayfaların herkesin kullanımına açık olması, ders öğrencilerinin dışındaki kişilerin de bu uygulamalara bilinçsizce katılmalarına neden olabildiği düşünülmüştür. Dolayısıyla bu uygulamaların kötü amaçlı kullanılmalarının engellenebilmesi için Forum, Chat ve Konuk Defteri sayfalarına erişimler, şifre ile sınırlandırılmıştır.

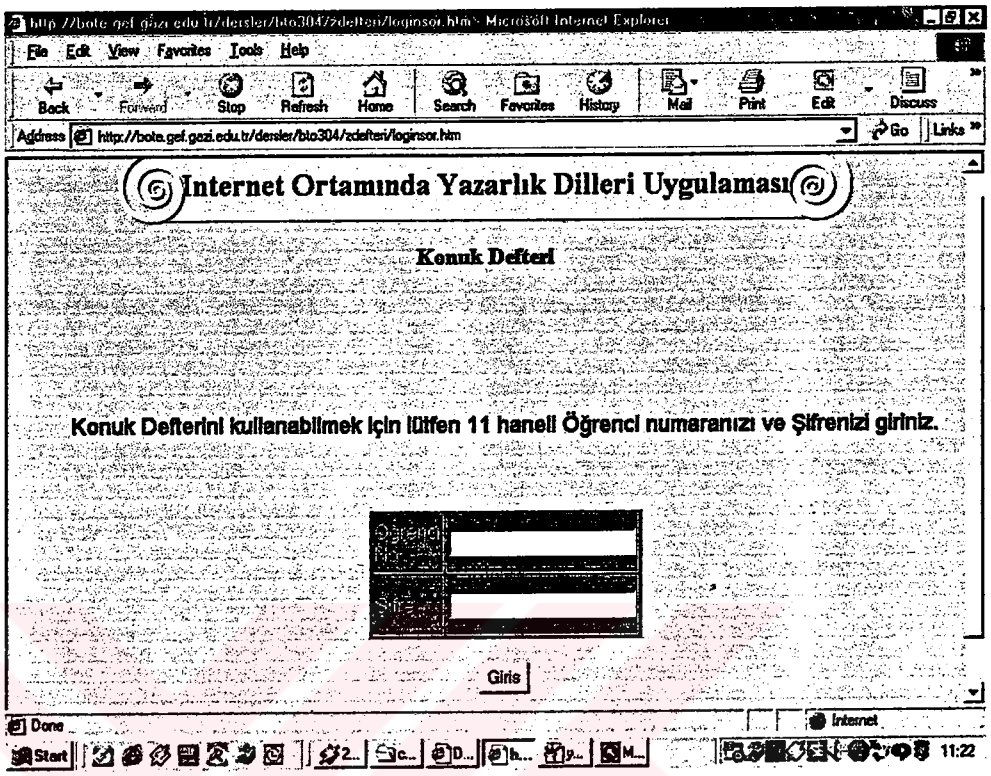

Şekil 5.27. Konuk Defteri sayfalarına erişimin şifre ile sınırlandırılması

Uygulamaların başlangıcında, öğrenciler konuk defterini kullanırken isim vermekten çekiniyorlardı. Bu, çekincenin yanlış olduğu öğrencilere uygun bir şekilde anlatılmıştır.

Forum ilk olarak kullanıldığında ise, öğrenciler forum kavramının ne olduğunu tam olarak bilememekte ve Forumu chat gibi kullanmakta idiler. Ancak Forum'un ne olduğu anlatıldıktan sonra, gerçek anlamında forum kullanılmaya başlanmıştır ve bu uygulamayı kullanıyor olmaktan memnun olduklarını ve forum sayesinde bilmedikleri pek çok şeyi öğrendiklerini defalarca dile getirmişlerdir.

Chat'in kullanımı sırasında ise, öğrencilerin çok fazla doğal davrandıkları, günlük konuşma dilinde yazıştıkları ve çoğunlukla ders konularının dışına taştıkları izlenmiştir. Zaman içerisinde bu aksaklıklar da giderilmiştir.

Konuk Defteri uygulaması en baştan itibaren amacına uygun bir şekilde kullanılmasına rağmen Forum uygulaması kadar rağbet görememiştir.

Tüm bu Internet uygulamalarının yanı sıra öğrencilere, Web kameralarını eğitimde nasıl kullanabilecekleri öğretilmek istenmiştir. Kampüs içinde iki makine arasında sesli ve görüntülü iletişim kurulabilmiştir. Ancak amaçlanan dünyanın herhangi bir yerinde bu dersin konusu ile ilgilenen bir kişi ile sesli ve görüntülü iletişim kurulması idi. Bu amaçla, Microsoft NetMeeting 3.0 ve Paltalk yazılımları denenmiştir. Her iki yazılımla da öğrenciler sadece sohbet edebilme olanağını yakalamışlardır. Sesli iletişim çok kısa bir süre için bile olsa, sağlanmış ancak görüntülü iletişim yapılamamıştır. Çünkü iletişim kurulduktan çok kısa bir süre sonra görüntüler donmuştur ya da bağlantı kurulan kişiler, kendilerinde gerekli donanımın bulunmadığını söylemişlerdir.

Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da bazı zorluklar ile karşılaşılmıştır. Her şeyden önce, her ne kadar öğrenciler ile bir laboratuar ortamında çalışılsa da, asıl çalışma ortamı Internet'tir. Internet alt yapısında karşılaşılan problemler ve üniversitenin sağladığı/sağlayamadığı kaynaklar, dersi doğrudan etkilemektedir. Dersin işlenildiği laboratuardaki tüm bilgisayarların Internet'e bağlı olması çok büyük bir avantaj gibi görünebilir. Ancak bu görüntü aldatıcı olmaktadır. Özellikle ilk bir-iki ay içinde ders saatleri olan Pazartesi günleri 12:30 – 15:20 saatleri arasında Internet'te sörf yapmak, öğrenciler için bir işkenceye dönüşmüştür. Çünkü Internet'te gezinme hızı oldukça yavaş olabilmektedir.

Ders süreci içerisinde karşılaşılan bir diğer problem de, maalesef ki laboratuar ortamında her öğrenciye bir bilgisayar düşmemesidir. Bu problem, sınıfı ikili, üçlü ve dörtlü gruplara ayırarak çözülmeye çalışılmıştır.

Öğrencilerin karşılaştığı problemlerden bir diğeri de lisanslı yazılım bulma güçlükleridir. Bu problemi de "shareware" yazılımlar kullanarak çözmeye çalışmışlardır.

5.7. Örneğin Tasarımında Göz Önünde Bulundurulan Noktalar

Bu örnekte Internet uygulamalarının yer aldığı öğretim amaçlı bir online ders ortamı tasarlama amaçlanmıştır ve bu amacı gerçekleştirmek için sistem yaklaşımından yola çıkılmıştır. Örneğin her aşamasında, ders yazılım standartlarına ve Web hazırlama ilkelerine bağlı kalınmış, ayrıca bu iki unsur birleştirilmeye çalışılmıştır.

Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi için hazırlanan Internet destekli öğretim örneğinde aşağıdaki noktalara dikkat edilmiştir:

1. *Dikkati toplamak* için yanıp sönen metinlerden, farklı renkte ve kayan yazılardan faydalanılmıştır.

2. *Öğreneni amaçlardan haberdar etmek* için her hafta konu amaçlarından bahsedilmiştir.

3. *Önceki öğrenmelerin anımsanması* sağlanmıştır.

4. *Uyarıcıyı sunmak* için web sayfalarından/sitelerinden, yazılımlardan ve notlardan yararlanılmıştır.

5. *Öğrenmeyi kılavuzlamak için* bilgi adım adım sunulmaya çalışılmış, başlıklar belirlenmiş ve ödevlere geri bildirimler sağlanmıştır.

6. *Davranışın değerlendirilmesi* için dersin laboratuar ortamındaki zamanından faydalanılmış ve tartışmalar yapılması sağlanmıştır.

7. *Geribildirim sağlama* amacıyla senkron sohbet ortamları sağlanmış, ödevler ve hazırlanılan projelerle ilgili olarak görüşler bildirilmiş ve bunun üzerinde tekrar düşünülmesi sağlanmıştır.

8. *Başarının değerlendirilmesi* için küçük sınavlar (quiz), ara sınavlar ve dönem sonu sınavlarından yararlanılmıştır. Proje-tabanlı değerlendirmeler yapılmıştır.

9. *Kalıcılık ve Transfer* için genel ders motifinden ve bağlantılar kurmadan yararlanılmıştır.

Bu noktalara dikkat edilmesine rağmen gözden kaçan unsurların da olması kaçınılmazdır. Çünkü, bu çalışmanın ekip çalışması ile hazırlanmamış olması site tasarımı ve içerik bakımından bazı sınırlılıklar doğurmuştur. Ekip elamanlarının farklı görüşleri ile öğretimin daha etkin gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Bu sınırlılıklar; içerik, grafiksel tasarım, Internet üzerinden veritabanı uygulamaları ve programlama vb. gibi konularda teknik destek olarak sıralanabilir. Örnek verilecek olursa, öğrencilere dosya transferi sağlanarak, kendi projelerini istedikleri anda güncelleme şansı verilebilirdi. Ağ işletim sistemi açısından teknik destekten yoksun olunması bu eksikliği gidememiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

BTÖ304 Internet Ortamında Yazarlık Dilleri Uygulaması dersi hem yüz-yüze hem de online bir hibrit örnek olarak 2000-2001 öğretim yılı Bahar Döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde 3. sınıf öğrencilerine yönelik şekilde verilmiş ve bu örnekten bazı sonuçlar elde edilmiştir: Aşağıda bu sonuçlar sunulmaktadır:

1. Sadece yüz-yüze gerçekleştirilen bir modelde öğretmen, en azından dersin amaçlarını sürekli olarak tekrarlayamaz. Oysa, bu örnekte öğrenci her şeye online olarak ulaşabildiğinden, öğretmenin söylediği herhangi bir şeyi kaçırması söz konusu olmamıştır. Derse katılım politikasından dersin puanlanmasına; dersin kredisinden öğrencilerden beklenenlere kadar pek çok unsur online olarak öğrenciye sunulmuştur. Öğrenciler, bu online dersle ilgili herhangi bir materyalin yazıcıdan çıktısını alma şansına da sahiptirler. Bu şekilde, öğrenciler bu noktada daha önce karşılaşılan problemleri yaşamamışlardır.

2. Her hafta, hangi konunun işleneceği online ortamdan yayınlandığı için, istekli öğrenciler önceden hazırlık yapabilmişlerdir. Böylelikle dersin akıcılığı ve verimi artmıştır.

3. Öğrenciler, daha önceleri üniversitede asılan ilanların (sınav tarihleri, sınav sonuçları, çeşitli etkinlikler, ilgi alanlarında yurt içi ve dışında yapılan çalışmalar, vb.) kaybolmalarından, öğrenememekten şikayetçilerken; bu ayrıntılara online ortamdan ulaşmaları, onları kaygılarından uzaklaştırmıştır.

4. Öğrencilerin hazırladıkları ödev ve projelerin Internet ortamından yayılması, öğrencilere kendi hatalarını görme ve diğer arkadaşlarının yaptıklarından yararlanma şansını vermiştir. Ayrıca yaptıklarının diğer

arkadaşları ve hatta tüm dünya tarafından izlenilebilecek olması, öğrencileri daha iyi ürünler üretmeye teşvik etmiştir. Güzel ürünler ortaya çıktıkça, bunları başkaları ile paylaşmak onları mutlu etmiş ve gururlandırmıştır. Bu şekilde öğrencilerin yeni şeyler keşfetmeleri ve güdülenmeleri de sağlanmıştır. Öğrencilerin, orijinal fikirler üretmeye ve kendilerini geliştirmeye çalıştıkları gözlenmiştir.

5. Konuk defteri, chat, forum gibi çeşitli Internet uygulamalarından yararlanmak, öğrencileri işbirlikçi çalışmaya yöneltmiştir. *Bilginin paylaştıkça çoğaldığını* yaşayarak öğrenmişler ve kendi bildiklerini başkasından saklamadan aktarmayı başarabilmişlerdir. Bu şekilde eleştirel düşünme yeteneklerinin arttığı gözlenmiştir.

6. Bilmediklerini sorma cesaretini, sanal ortamda daha rahat topladıkları gözlenmiştir. Bunun için de online sohbet ve forum ortamları idealdir.

7. Dersin online ortama aktarılma süreci ve sonrasında sitenin bakımı oldukça zaman alıcı işlerdir. Hatta tüm bu süreç, klasik yöntemle karşılaştırıldığında çok fazla zaman almaktadır. Çünkü, sitenin oluşturulması minimum iki ay gibi bir sürede gerçekleşmektedir. Bu süreye, dersin verilmesi sırasında sitenin güncellenmesi ve öğrencilere ayrılacak zamanın eklenmesi de gerekmektedir. En çok zaman alan kısım ise öğrencilerden gelen e-postaların cevaplanması, forumun ve chat'in gözlenmesidir. Tüm bu çalışmalar çok iyi bir şekilde planlanılmazsa, dersi veren öğretim elemanının diğer çalışmalarına vakit kalmayacağı düşünülmektedir.

8. Derslerin yüz-yüze olan kısmında, öğrencilerin ders ile ilgili olarak sormak istedikleri, anlamadıkları noktalara zaman ayrılması planlandıysa da, öğrenciler dersin bu yönünü online olarak yürütmeyi tercih etmişlerdir. Dersin yüz-yüze olan kısmı, öğrencilerin yaptıkları projelerin karşılıklı olarak tartışılmasına ayrılmıştır. Ayrıca, öğrenciler

bu zamanı Internet'e erişmek için kullanmışlardır. Aslında bunun doğal karşılanması gerekmektedir, çünkü, bir çoğunun evinde ya bilgisayarı yoktur ya da olsa bile Internet erişimleri mevcut değildir. Zaten Internet erişimi mevcut olanlar da, son zamanlarda ekonomik nedenlerden ötürü evden erişimi tercih etmemektedirler. Okuldan Internet erişimini tercih etmelerinin bir diğer nedeni ise, öğrencilerin İngilizce bilgilerinin yok denecek kadar az olmasıdır. Sınıftan Internet'e eriştiklerinde, İngilizce bilen diğer sınıf arkadaşlarından ya da öğretim elemanından bu konuda yardım alabilmişlerdir.

9. Düzenlenen bu sitenin sonraki yıllarda gerekli ufak tefek değişikliklerin yapılması ile yeniden kullanılabilecek olması, dersi veren öğretim elemanının işini kolaylaştıracaktır. Bu örneğin öğretim elemanına sağladığı kolaylıklar sınavlar için de geçerli olmuştur. Sınavlar online olarak yapıldığı için, sonuçları, anında öğrenciler tarafından öğrenilebilmiş, öğretim elemanı sınav okuma zahmetinden kurtulurken; öğrencilerin merakı da anında giderilebilmiştir.

Bu sonuçların ışığında ve tüm dönem boyunca, öğrenciler ile dersin gidişatı izlenilerek online ders hazırlanmasına yönelik bazı öneriler aşağıda sunulmaktadır:

1. Bu tür bir örnekte dersin ilerleyen haftalarında Chat ile ders konuları hakkında senkron olarak ders arkadaşları ile sohbet edebilecekleri ancak bu sohbet ortamındaki konuşmaların akademik ortama yakışacak şekilde gerçekleşmesi gerektiği anlatılmalıdır.

2. Konular ilerlediğinde, bilgi paylaşımına müsait ortamlar oluştuğunda, asenkron (eş zamansız) olarak birbirlerine bilgilerini aktarabileceklerini, sorularını sorup cevap alabilecekleri bir ortam olan Forum ile öğrenciler tanıştırılabilir. Ancak, forumların özellikleri

öğrencilere anlatılmalıdır. Örneğin yazdıklarının kalıcı olduğu, sonradan değiştirme şanslarının olmadığı öğrencilere hatırlatılmalıdır.

3. Eğer sitede kapsamlı bir forum sağlanamıyorsa, öğrencilerin mesajlarını asabilecekleri mesaj panoları kullanılabilir. Ancak forum yeterli ise bu Internet uygulamasına gerek kalmayacaktır. Dolayısıyla, sırf bulunsun diye bu uygulamanın sitede yer alması manasız olacaktır.

4. E-posta listelerinin ise, dönemin en başında, duyuru amaçlı kullanılacağı, hiçbir şekilde öğrencilerin lüzumsuz postalar ile rahatsız edilmeyeceği, eğer isterlerse bu posta listelerinden daha sonra ayrılma şanslarının olduğu anlatılmalı ve öğrencilerin bu listeye abone olmaları teşvik edilmelidir. Bu listeler ile de öğrencilere gerekli duyuruların yapılması sağlanmalıdır.

5. NetMeeting ya da benzeri programlar ile Türkiye'deki ve yurt dışındaki kişilerle öğrencilerin sesli ya da görüntülü iletişim kurmaları isteniyorsa, bu uygulama biraz daha dersin ilerleyen zamanlarına bırakılmalıdır. Çünkü öğrencilerde ders ile ilgili bilgilerin bir miktar olgunlaşmasında fayda vardır. Ancak, Internet alt yapısının yeterli olup/olmadığı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Görüldüğü üzere, bu şekilde bir örnek hazırlamak için pek çok beceri gerekmektedir. Bunları, web sitesi tasarımı, grafik tasarımı, konu alanı bilgisi, öğretim ortamı tasarımı... vb. şeklinde saymak mümkündür. Bunları tek bir kişinin mükemmel bir şekilde ortaya koyması mümkün değildir. Uzman kişilerden oluşan bir ekibin böyle bir örneği ortaya çıkarması, hiç kuşkusuz ki yaşanılacak pek çok problemin, yaşanmadan çözüme kavuşmasını sağlayacaktır.

Bu örnekte kullanılan bir çok Internet uygulaması mevcuttur. Bu uygulamaları pek çok kimse kendi online öğretim sitelerinde de kullanmaktadır. Ancak, uygulamaların bilinçsizce kullanılması, etkili öğretim amacı güden bu sitelerde ters etki yapacağı düşünülmektedir. Bu Internet uygulamalarının nasıl kullanılacağı, ne amaçla kullanılacağı, kullanırken öğrencilerin nelere dikkat etmesi gerektiği mutlaka önceden belirlenmeli ve öğrencilere anlatılmalıdır. Çünkü öğrenci, kendisine hiçbir açıklama yapılmadan ve zamanı gelmeden Chat'i, Forum'u, Konuk Defteri'ni, Mesaj Panosu'nu, ya da NetMeeting'i kullanırsa, kendi içinden geldiği gibi bu paylaşım ortamlarını ders amaçları dışına çıkarabilecektir.

Yüz-yüze eğitimin yanı sıra online bir ders hazırlanarak hibrit bir örnekle dersin işlenmesinin avantajları ortadadır. Ancak bu avantajların dezavantaja dönüşmesini engellemek, öğrencilerin motivasyonunu artırmak, derse olan ilgilerini çekmek Internet uygulamalarının doğru zamanda ve doğru yerde verilmesi ile sağlanılabilir. Dersin genel yapısı iyi analiz edilerek, gerekli Internet uygulamaları ve bunların hazırlanması için gerekli zamanın ve harcamaların önceden tespit edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Abernathy, D. J. (1999). www.online.learning. **Training & Development.** 53(9). 36-41.

Akın, H. L. ve Erdem, E. (1996). WWW üzerinde Java ile canlandırılmış bir ders uygulaması. **Türkiye 1. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu 12-15 Kasım.** MEB Film Radyo Ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı. Ankara.

Albright, M.J. (1996). Internet resources: Distance education, media centers, and the internet. **MC Journal: the Journal of Academic Media Librarianship**. 1. Summer. Web document: (http://wings. buffalo.edu/publications/mcjrnl/v4n1/intern5.htm)

Armstrong, J. (1999). Online schools for computer skills. **Training.** 36(1). 34-37.

Anonymous (1999). Online learning tool upgraded with streaming video. **T.H.E. Journal.** 26(5). 68.

Baykul, M. C., Kardaş, Y. (1999). WWW ve FTP ile Internet'te bir fizik dersinin hazırlanması. **Uzaktan Eğitim (Yaz/Kış).** 54-58.

Berk, A. (2001). G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü. **Internet Haftası Seminerleri Macromedia Authorware sunusu.** Web dokümanı: (http://bote.gef.gazi.edu.tr/web/seminer/authorware_dosyalar/ frame.htm)

Berman, S. (1999). The reality of virtual learning. **School Administrator.** 56(4). 12.

Bingöl, H. (1999). Eğitim ve bilgisayar destekli eğitim: Nasıl bir yeniden yapılanma? **24 Temmuz 1999 tarihli Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik Dergisi.**

Bülbül, H. İ. (1998). Öğretim elemanlarının Internet'i kullanma eğilimleri. **VII. Eğitim Bilimleri Kongresi 9-11 Eylül.** Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü. Konya.

Bülbül, H. İ. (1999). Öğretim amaçlı bilgisayar yazılımlarında ekran tasarımı. **Milli Eğitim.** 144. 74-79. Ankara.

Bülbül, H. İ. (2000). Internet ortamında ders yazılımı tasarımı. **IX. Eğitim Bilimleri Kongresi 27-30 Eylül.** Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi. Erzurum.

Bülbül, H. İ., Tanrıkoloğlu M. ve Küçükali M. (1998). Java kullanılarak mesleki ve teknik eğitimde kullanılacak bir ders yazılım modelinin oluşturulması. **VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 9-11 Eylül.** Cilt II. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü. Konya.

Byun, H. P., Hallett, K., Essex,C. (2000). Supporting instructors in the creation of online distance education courses: lessons learned. **Educational Technology.** 40(5). 57-60.

Carr, S. (2000). Kaplan starts online courses to help students prepare for advanced placement exams. **The Chronicle of Higher Education.** 46(28). A50.

Carnevale, D. (2000). 2 Models for collaboration in distance education, **The Chronicle of Higher Education.** 46(37). A53-A55.

Cohen, D. (2000). New Zeland scholars give away multimedia software for online learning. **The Chronicle of Higher Education.** 47(3). A42.

Cooker, D., Marsh, J., Pick, P., Rusjan, E., Thistleton W. (1998-1999). A web centered project bases learning environment. **J. Educational Technology Systems.** 27(2). 105-109.

Çakır, Ş., Buzcuoğlu, F., Kalaycı, T. A. (1999). Computer aided interactive course design. **Uzaktan Eğitim (Yaz).** 23-31.

Çetin, E. (1999). Uzaktan eğitim ve Lotus LearningSpace. **Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım.** Kara Kuvvetleri Komutanlığı. Ankara.

Davenport, D., Eraslan, E. (1998). Virtually there the Internet in support of learning. **Türkiye 2. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu 4-8 Mayıs.** MEB Film Radyo Ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı. Ankara.

DeLima, F. (1999). Web-based learning more cost effective. **Computing Canada.** 25(27). 29.

Derelioğlu, G., Dağtaş, E. (1998/1999). Uzaktan eğitim sürecinde yeni model arayışları: Sanal eğitim ve Internet üniversiteleri örneği. **Uzaktan Eğitim (Yaz/Kış).** 68.

Derleme (2000). **Hızlı ve kolay Internet kullanım kılavuzu.** Alfa. İstanbul. Bursa. Şanlıurfa.

Deryakulu, D. (2000). Yapıcı öğrenme. **Sınıfta Demokrasi.** A. Şimşek (Edt.) Eğitimsen Yayınları. Ankara.

Dobbs, K. (2000). Too much learning.com. **Training**. 37(2). 10-12.

Dollar, D. L. (2000). Building learning communities in cyberspace: Effective strategies for the online classroom. **Community College Review.** Spring. 27(4). 76.

Draper, D. C., Laughlin, J., Stammen, R. M., Sanders, G. F. (1999). Capacity building of educators for distance education. **Journal of Family and Consumer Sciences**. 91(3). 104-111.

Dündar, M. Ş. (1999). Internet destekli asenkron kimya eğitimi (İDEAK). **Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım.** Kara Kuvvetleri Komutanlığı. Ankara.

Ellin, A. (2000). The battle in cyberspace. **New York Times.** August 6. Late Edition (East Cost). 4A.15.

English, S. & Yazdani, M. (1999). Computer supported cooperative learning in a virtual university. **Journal of Computer Assisted Learning.** 15. 2-13.

Ertuğrul, E., (1999). Uzaktan eğitim nedir? Uzaktan eğitimin kurumsal ilkeleri, yöntemleri, kullanım alanları, amaçları, faydaları, teknikleri nelerdir? **Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım.** Kara Kuvvetleri Komutanlığı. Ankara.

Evren, A. (2000). Bitmeyen şarkı: BDE. **BTHABER Eğitim Dosyası Eki.** 268. 1.

Flottemesch, K. (2000). Building effective interaction in distance education: A review of the literature. **Educational Technology**. 40(3). 46-51.

Foshay, R. & Bergeron, C. (2000). Web-based education: A reality check. **Tech Trend.** 44(5). 16.

Galagan, P. A. (2000). Getting started with e-learning. **Training & Development**. 54(5). 62-64.

Gore P.J.W. (2000). Developing and teaching online courses in geology at the two-year college level in Georgia. **Computer & Geosciences**. 26(6). 641–646.

Gürcan, H. İ. (1999). Sanal üniversiteler ve sanal gazeteler. **Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu**. 15-16 Kasım. Kara Kuvvetleri Komutanlığı. Ankara.

Güvenç, B. (1995). **Japon kültürü.** Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Beşinci Baskı. Tisamat Basım Sanayii. Ankara.

Hall, R. (1999). Instructional web site design principles: A literature review and synthesis. **Virtual University Journal**. 2. 1-12.

Hammond, M. (2000). Communication within on-line forums: The opportunities, the constraints and the value of a communicative approach. **Computers & Education.** 35. 251-262.

Hane, P. J. (2000). Fathom this: Academic and cultural instutions partners to create interactive knowledge company. **Information Today.** 17(5). 29-33.

Harrison, N. & Bergen, C. (2000). Some design strategies for developing an online course. **Educational Technology**. 40(1). 57-60.

Hemphill, H. (2000). The language of instruction: Assessing the instructional syntax of technology-based training. **Educational Technology**. 40(4). 53-56.

Howard, A. (2000). Will cyber-school pass or fail?. **Insight on the News.** 16(22). 22-23.

Huang, H: (2000). Instructional technologies facilitating online courses. **Educational Technology**. 40(4). 41-46

Ingram, A. L. (2000). The four levels of web site development expertise. **Educational Technology**. 40(3). 20-28.

Ingram, A.L., Hathorn, L.G:, Evans, A. (2000). Beyond chat on the Internet. **Computers & Education**. 35. 21-35.

İşler, V. (1999). ODTÜ sanal kampüsü bilgi teknolojileri sertifika programı. **Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım 1999.** Kara Kuvvetleri Komutanlığı. Ankara.

İşman, A. (1999). Uzaktan eğitim - EDOK Uzaktan Eğitim Merkezi. **Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu**. 15-16 Kasım. Kara Kuvvetleri Komutanlığı. Ankara.

Jefferson, S. (2000). Two approaches to web-based learning. **InfoWorld.** 22(30). 54-56.

Johnston, S. & Mittchell, M. (2000). Teaching the FHS way. **Multimedia Schools.** 7(4). 52-55.

Kang, S. (2001). Toward a collaborative model for the design of web-based courses. **Educational Technology.** 41(2). 22-30.

Karslıoğlu, M. (2000). Abaküsten Pentium'a. **CHIP.** 2000/02. 248-256.

Kaya, Z. (1996). **Uzaktan eğitimde ders kitapları Açıköğretim Lisesi örneği.** Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Matbaası. Kasım. Ankara.

Kenny, C. (1999). Learn software on the web. **PC World Online.** 1-2.

Kılınç, B. (2000). Internet'in kuralları yeniden yazılıyor. **PC LIFE.** Ekim. 120.

Kim, I. & Hairston, D. (1998). Remote education. **Chemical Engineering.** 105(43). 33-37.

Larsen, N. C. (1999). Distance learning: Linking the globe through education. **World Trade.** 12(12). 74-79.

Larson, C. (2000). Back to school: A look at how and where to find the best online learning courses. **Wall Street Journal.** 10. September 11. Eastern Edition. New York.

Lewis, N. J., Orton, P. (2000). The five attributes of innovative e-learning. **Training & Development.** 54(6). 47-51.

Liaw, S. (2000). Virtual textbooks: Features and implementation. **Educational Technology.** 40(3). 46-51.

Lightfoot, M. & Jay, J. (1998-1999) Blueprint for using the World Wide Web as an interactive teaching tool. **Educational Technology Systems.** 27(4). 325-335.198-99. A.

Lohr L. L. (2000). Three principles of perception for instructional interface design. **Educational Technology.** 40(1). 45-52.

Looi, C.-K. (2000). A learning ecology perspective for the Internet. **Educational Technology.** 40 (3). 56-60.

Lotus Learning Space (2001). **Lotus Learning Space Tanıtım Broşürü.**

Maslowski, R., Visscher, A. J., Collis, B., & Bloemen, P.P.M. (2000). The formative evaluation of a web-based course-management system within a university setting. **Educational Technology.** 40(3). 5-19.

Masie, E. (2000). Creating stickier online learning sites, classrooms. **Computer Reseller News.** (837). 56.

Mather, M. A. (1998). Virtual schooling: Going the distance –any distance—to school. **Technology & Learning**. 18(8). 30-41.

Matthews, M. (2000). Videoconferencing's changing picture. **Training.** 37(9). 100-106.

Mazurkecich, K. (2000). Virtual campus. **Far Eastern Economic Review.** 21 September.

McMahon, J. (2001). Bulletin board. **Washington Report on Middle East Affairs**. 20(1). 111-113.

Morris, B. A. (1999). Distance learning. **Rough Notes.** 142(9). 33-34.

Neumann, P. G. (1998). Risks of e-education. **Association for computing machinery**. 41(10). 136-137.

Northrup, P. (2001). A framework for designing interactivity into web-based instruction. **Educational Technology**. 41(2). 31-39.

Onay, Y. Z., Yalabık, N. (1998). Bir üniversitede Internet üzerinden asenkron öğrenme için yapılanma modeli. **Türkiye 2. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu 4-8 Mayıs.** MEB Film Radyo Ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı. Ankara.

Öcal, H. **a** (2000). **PHP'ye giriş Bölüm I.** PC Life Eğitim Serisi 14. Eylül. İMG Bilişim Yayınları Kütüphanesi.

Öcal, H. **b** (2000). **Programcılar için temel ASP rehberi Bölüm I.** PC Life Eğitim Serisi 11. Haziran. İMG Bilişim Yayınları Kütüphanesi.

Özatgen, A. (2000). İnternet'e dayalı uzaktan eğitim. **Bilim Ve Teknik**. Mart. 388. Web dokümanı: (http://www.biltek.tubitak.gov.tr/dergi/00/mart/internete.pdf)

Partow-Navid, P., Slusky, L. (2000). Learning Java internationally using WebCT. **T. H. E. Journal**. 27(4). 114-120

Passerini, K. & Granger, M. J. (2000). A developmental model for distance learning using the Internet. **Computers & Education**. 34. 1-15.

PCONLINE (2000). Internet üzerinden eğitim. **PC-ONLINE.** Ekim. 18-19.

PCONLINE (2001). ASP Kursu Bölüm 1. **PC-ONLINE.** Mayıs. 16.

Phillips, V. **a** (1998). Online universities teach knowledge beyond the books. **HRMagazine.** 43(8). 120-128.

Phillips, V. b (1998). Selecting an online course authoring system: Corporate markets. **Training Magazine.** April 1998. Web dokümanı: (http://www.geteducated.com/articles/corpauth.htm)

Rankin, W. (2000). A survey of course web sites and online syllabi. **Educational Technology.** 40(2). 38-42.

Ruffini, M. F. (2000). Systematic planning in the design of an educational web site. **Educational Technology.** 40(3) 58-64.

Russel, M. (1999). Online learning communities: Implications for adult learning. **Adult Learning.** Summer.10(4). 28-31.

Rutkowski, K. (1999). Virtual schools: Charting new frontiers. **Multimedia Schools**. 6(1). 74-79. W

Shafran, A. (1997). **24 saatte FrontPage 98.** Çev.: Orhan, S., Halu, C. ve Ötenoğlu, Z. (Sams Publishing) Sistem Yayıncılık. İstanbul.

Scannell, T. (1999). Virtual learning, real students. **Computer Reseller News.** 9 August. (854). 35-36.

Schneider, J. (2000). Focus on web authoring. **T.H.E. Journal.** 27(10). 82-86.

Schoech, D. (2000). Teaching over the Internet: Results of one doctoral course. **Research on Social Work Practice.** 10(4). 467-486.

Schofield, J. (1999). Back to school online. **Maclean's**. 112(36) 22-26.

Schuyler, M. (1999). Listserv redux. **Computers in libraries**. 19(2). 28-31.

Sırımcıyan, A. (2000). HTML ve XML dilleri web sayfalarına canlılık. **CHIP.** Eylül. 324-325.

Smith, C. D., Whiteley, H. E., and Smith, S. (1999). Using email for teaching **Computers and Education**. 33(1). 15-25.

Soong, M. H. B., Chan, H. C., Chua, B. C., Loh, K .F. (2001). Critical success factors for on-line course resources. **Computers & Education.** 36. 101-120.

Stobart, S., Regan, R. (1996). The design and development of a distance learning module using a javascript supported web client. **Türkiye 1. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu 12-15 Kasım.** 583-592. MEB Film Radyo Ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı. Ankara.

Svetcov, D. (2000). The virtual classroom vs. the real one. **Forbes.** September 11. 50-54.

Tanfer, S. (2000). **BTHaber Eğitim Dosyası eki.** 268. 6.

T. H. E. Journal (1998). Online learning tool upgraded with streaming video. **T. H. E. Journal.** December. 68.

Thomas, K. (2000). Put down your pencils Fla. High School students become USA's first online class. **USA Today.** August. D.1.

Türkoğlu, R. (2001). On-line eğitim. **Bilişim Kültürü Dergisi.** 77. 26-27.

Uytes (1999). Online öğrenim sistemleri. **UYTES Uygulamalı İleri Teknoloji Sistemleri Yazısı.**

Vural, F.T. (2000). İnternete dayalı uzaktan eğitim ve yeni eğitim yaklaşımları. **BTIE 2000.** 117-123.

Yacci, M. (2000). Interactivity demystified: A structural definition for distance education and intelligent computer-based instruction. **Educational Technology.** 40(4). 5-16.

Yalın, H. İ. (1999). **Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme.** Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

Yazıcı, A.(2000). Internet'e dayalı uzaktan eğitim. **Bilişim Kültür Dergisi.** 73.

Yıldırım, Z. ve Özden, Y. (1998). Web tabanlı öğretim materyali geliştirme modeli. **Türkiye 2. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu 4-8 Mayıs.** MEB Film Radyo Ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı. Ankara.

Young, J. R. (2000). California Virtual Campus dusts off the online catalog of a predecessor. **The Chronicle of Higher Education.** 47(3). A38.

Waller, J. & Foster, N. (2000). Training via the web: a virtual instrument. **Computers & Education.** 35. 161-167.

White, C., (2000). Collaborative online course development: converting correspondence course to web: Lessons learned. **Educational Technology.** 40(6). 58-60.

Zare, R., N. (2000). On the love of teaching the challenge of online learning: A few reflections. **Journal of Chemical Education.** 77(9). 1106. Easton.

Zielinski, D. (2000). The lie of online learning. **Training.** 37(2). 38-40.

Zirkle, C., Guan, S. (2000). The journey into distance education. **Techniques.** 75 (5). 18-21.

Zurawski, L. (2000). Train on your own time. **Control Engineering**. 47(3). 66.

EKLER

EK 1

Bu örnek hazırlanırken, incelenen bazı web sitelerinin adresleri aşağıda verilmektedir:

No	Web Adresi	Açıklama
1	www.jonesinternational.edu	Jones International Üniversitesi'nin web sitesi
2	genedweb.mrs.umn.edu	Minnesota Üniversitesi'nin online eğitim programı web sitesi
3	www.phoenix.edu	Phoenix Üniversitesi'nin web sitesi
4	idea.metu.edu.tr	İDEA (İnternet'e Dayalı Asenkron Eğitim)'nın web sitesi
5	www.ido.sakarya.edu.tr/	Sakarya Üniversitesi'nin lisans dersleri ile ilgili web sitesi
6	www.webokul.com	Webokul: eğitim portalı
7	www.santel.net	Amerika'daki okul öncesi eğitimde oyunlar yolu ile uzaktan öğretim örneği.
8	learn.gmcc.ab.ca	Grant MacEwan College'ın web sitesi: Online öğrenme aktivitelerinden biri
9	cognitivearts.com	Columbia Üniversitesi ile bağlantılı öğretim amaçlı bir web sitesi
10	www.wgu.edu/wgu	Western Governors Üniversitesi'nin web sitesi
11	www.ed.uiuc.edu/ed-online/cter	Illinois Üniversitesi'nin web sitesi kurs örneği
12	www.grand.k12.ut.us/home.htm	VHS (Virtual High School)'nin asenkron etkileşimli ders dağıtım sistemi
13	www.internet-high.com/va/ mission.htm	The Virginia Internet High School'un web sitesi
14	CyberSchool.4j.lane.edu	Grand Country School District's Electronic High School'un web sitesi
15	www.arabacademy.com/ stacy.shtml	Arap Akademi'nin web sitesi
16	www.caliberlearning.com	Caliber Learning Network'ün web sitesi
17	www.yipinet.com	Yipinet Şirketi'nin web sitesi
18	training.software.rockwell.com	Rockwell Software'in web sitesi
19	ion.ii.metu.edu.tr/mainpage/ information.html	ODTÜ'nün Internet üzerinden yüksek lisans eğitimi web sitesi
20	www.sau.edu.tr/~dundar	Sakarya Üniversitesi Kimya Bölümü "İleri Spektroskopik Teknikler" lisansüstü dersi
21	www.intermat.gen.tr	Tubitak-ODTÜ-Bilten Internet teknolojileri ve Uygulamaları Grubu matematik web sitesi
22	www.meraklisina.com	Matematik Eğitimi web sitesi
23	forum.snitz.com	Forum scriptinin yer aldığı site
24	www.emrah.com	Forum scriptinin yer aldığı site
25	www.asp101.com	Sınav scriptinin yer aldığı site
26	www.haneng.com	Chat scriptinin yer aldığı site
27	evcilasp.mucit.gen.tr	e-posta listesi scriptinin yer aldığı site

EK 2

Bu örnekte yer alan bazı dosyaların kaynak kodları aşağıda verilmektedir.

Şifreleme Dosyaları

loginsor.htm

```
<form method="post" action="login1.asp">
Kullanici<input name="login" >
Sifre <input type=password name="pass">
<input type="submit" value="Giris" >
</form>
```

login1.asp

```
<%@LANGUAGE="VBSCRIPT"%>
<%
login = Request.Form ("login")
pass = Request.Form ("pass")
set Recordset1 = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
Recordset1.ActiveConnection = "dsn=sifre1;"
Recordset1.Source = "SELECT * FROM users WHERE login='" & login & "'
            and pword='" & pass & "' ; "
Recordset1.CursorType = 0
Recordset1.CursorLocation = 2
Recordset1.LockType = 3
Recordset1.Open
Recordset1_numRows = 0
if not Recordset1.EOF then
session.Timeout = 1
session("UserID") = Recordset1("ID")
session("FullName") = Recordset1("name_") & " " & Recordset1("surnam")
Response.Redirect "anasayfa.asp"
else
session.Abandon
Response.Write "Girdiginiz sifre hatali lutfen tekrar deneyin"
end if
%>

<html>
<head>
<title>Untitled Document</title>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=iso-8859-9">
<!--mstheme--><link rel="stylesheet" type="text/css" href="../../../_themes/in-
            motion2/in-m1100-1254.css"><meta name="Microsoft Theme"
            content="in-motion2 1100, default">
<meta name="Microsoft Border" content="tlrb, default">
</head>
```

```
<body><!--msnavigation--><table border="0" cellpadding="0" cellspacing="0"
        width="100%"><tr><td>

<p align="center"><strong><font face="Arial" size="3"></font></strong><br>
</p>

<p align="center"> </p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation--><table  border="0"
        cellpadding="0"  cellspacing="0"  width="100%"><tr><td
        valign="top" width="1%">

</td><td valign="top" width="24"></td><!--msnavigation--><td valign="top">
<!--msnavigation--></td><td  valign="top"  width="24"></td><td  valign="top"
        width="1%">

<p></p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation--><table  border="0"
        cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%"><tr><td>

<h5  align="center"><font  size="2"  face="Arial"  color="#006600">Bu  web
        sitesi  ile  ilgili  görü&#351;  ve  sorular&#305;n&#305;z&#305;  <a
        href="mailto:someone@microsoft.com">bote@gef.gazi.edu.tr</a
        > adresine gönderiniz.<br>

Copyright  ©  2001  Bilgisayar  ve  Öğretim  Teknolojileri  E&#287;itimi
        Bölümü<br>

Son Güncelleme: 03 April 2001</font>

</h5>

</td></tr><!--msnavigation--></table></body>
</html>
```

Konuk Defteri Dosyaları

Konukdefteri.asp

```
<%@ Language=VBScript
CodePage=1254%>

<%
Option Explicit
'Kodların çalışması bitine kadar
'sayfayı ziyaretciye göndermek icin uğraşma
response.buffer = true
%>

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9">
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-
        1254">
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr">
<title>Konuk Defteri</title>
<!--mstheme--><link rel="stylesheet" type="text/css"
        href="../_themes/romanesque2/roma1010-1254.css"><meta
        name="Microsoft Theme" content="romanesque2 1010, default">
<meta name="Microsoft Border" content="tlrb, default">
</head>
<body><!--msnavigation--><table border="0" cellpadding="0" cellspacing="0"
        width="100%"><tr><td>

<p align="center"><img border="0"
        src="../_borders/_derived/top.htm_txt_rombanna.gif" width="600"
        height="60"></p>
<p align="center" style="line-height: 100%; margin: 0"><strong><font
        size="4"><b>Konuk Defteri</b></font></strong></p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation--><table border="0"
        cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%"><tr><td
        valign="top" width="1%"><p style="line-height: 150%; margin:
        0"><font size="3"></font></p>
</td><td valign="top" width="24"></td><!--msnavigation--><td valign="top">

<form ACTION="konukdefteri.asp" METHOD="post">
   Ziyaretçi Adı <br>
   <INPUT TYPE="text" NAME="MesajYazan" SIZE=30
        MAXLENGTH=30><br>
   Mesaj <br>
   <TEXTAREA NAME="MesajMetni" ROWS=10 COLS=50
   WRAP= "VIRTUAL"></TEXTAREA><br>
```

```
    <INPUT TYPE="reset" VALUE="İPTAL">
    <INPUT TYPE="submit" VALUE="TAMAM">
</form>

<%

'Kullanacagimiz degiskenleri tanimlayalim
Dim objCnn, objRst
Dim strKullaniciAdi, strSifre
Dim strMesajYazan, strMesajMetni, strTarih
Dim strSQL
Dim trn

'Cift tirnak yazdirmak icin kullanacagimiz degisken
trn = chr(34)

'Parametrelerin degerlerini alalim
strMesajYazan = Request.Form("MesajYazan")
strMesajMetni = Request.Form("MesajMetni")

'Veritabanina baglanirken kullanacagimiz Kullanici adi (User ID) ve
'sifreyi (Password) belirleyelim
strKullaniciAdi = "Admin"
strSifre=""

'Baglanti (Connection) icin bir connection nesnesi olusturalim
set objCnn = Server.CreateObject("ADODB.Connection")
'Baglanti (Connection) parametrelerini belirleyelim
objCnn.ConnectionString = "Provider=Microsoft.Jet.OLEDB.4.0;" & _
"Data Source=d:\web\dersler\bto304\zdefteri\veritabani.mdb;" & _
"User Id=" & strKullaniciAdi & _
";Password=" & strSifre & ";"
objCnn.ConnectionTimeout = 15
objCnn.CommandTimeout = 30
objCnn.CursorLocation = 3

'Baglantiyi (connection) kuralim
objCnn.Open

'Parametreler bos degilse (yani sayfa Form action bolumunde cagrildiysa)
'Yazilanlari tblMesaj tablomuza yeni kayit olarak ekleyelim
if strMesajYazan > "" AND strMesajMetni > "" then
    'Gunun tarihi strTarih degiskenine bicimlendirilmis sekilde yaziliyor
    strTarih = Month(Date()) & "/" & Day(Date()) & "/" & Year(Date())

    'Kayit ekleyecek SQL ifadesini hazirliyoruz
    strSQL = "INSERT INTO tblMesaj" & _
    "(dateFldMesajTarihi, textFldMesajYazan, memoFldMesajMetni) " & _
```

```
    "VALUES (#" & strTarih & "#, '" & strMesajYazan & "', '" & strMesajMetni &
            "')"

    'Baglantimizdan kaydi eklemesini istiyoruz
    set objRst = objCnn.Execute(strSQL)
end if

'Hangi verileri isteyecegimizi belirleyelim
'LinklerTablosundaki butun verileri istiyoruz
strSQL = "SELECT * " & _
"FROM tblMesaj " & _
"ORDER BY autofldMesajNo DESC "

'Verileri isteyip, gelen verileri kayit setimize (recordset) koyalim
set objRst = objCnn.Execute(strSQL)

'Eski mesajlari gostermeye baslayalim
response.write "<Table border = " & trn & "1" & trn & ">" & vbcrlf

'Kayitsetinin (recordset) son kaydina gelinmedigi surece
Do while Not objRst.Eof
    'siradaki mesaji goster
    response.write "<tr>" & vbcrlf & _
                   "  <td>" & objRst("textfldMesajYazan") & "</td>" & vbcrlf &  _
                   "  <td align = " & trn & "right" & trn & ">" & _
                   objRst("datefldMesajTarihi") & "  #" & _
                   objRst("autofldMesajNo") & "</td>" & vbcrlf & _
                   "</tr>" & vbcrlf & _
                   "<tr>" & vbcrlf & _
                   "  <td colspan = " & trn & "3" & trn & ">" & _
                   objRst("memofldMesajMetni") & "</td>" & vbcrlf & _
                    "<tr>" & vbcrlf & _
    objRst.MoveNext
Loop

'Liste bittigine gore sayfamizdaki tabloyu sonlandiralim
response.write "</table>"

'Nesnelerimizi yok edelim
set objRst = Nothing
objCnn.Close
set objCnn = Nothing

%>

<p> <!--msnavigation--></td><td    valign="top"    width="24"></td><td
            valign="top" width="1%">
```

```
<p style="line-height: 100%"><font size="3"><nobr><a
href="../default.htm">Ana Sayfa</a></nobr><br><nobr><a
href="loginsor.htm">Konuk Defteri</a></nobr><br><nobr>
<a href="../forum/loginsor.htm">Forum</a></nobr><br><nobr><a
href="../chat/loginsor.htm">Chat</a></nobr><br><nobr><a
href="../evcilmail2/maillist/loginsor.htm">E-
posta Listesi</a></nobr><br><nobr><a
href="../Linkler.htm">Linkler</a></nobr></font>
<p style="line-height: 100%"></td></tr><!--msnavigation--></table><!--
msnavigation--><table border="0" cellpadding="0"
cellspacing="0" width="100%"><tr><td>

<hr align="center">
<p align="center" style="margin-top: 0; margin-bottom: 0"><a
name="disabled" href="../default.htm" webbot-href="--WEBBOT-
HOME--"><em><font size="1">BTO304
Ana Sayfas&#305;na Geri Dönü&#351;</font></em></a><font
size="1"><em><br>
Bu Site en son  05 Nisan 2001
tarihinde güncellenmi&#351;tir.</em></font></p>
<p align="center" style="margin-top: 0; margin-bottom: 0"><font
size="1"><em>En
iyi Internet Explorer 4.0 veya daha üzeri bir browser'da ve 800*600
cozunurlukte gözlenir.<br>
sercin@gef.gazi.edu.tr</em></font></p>
</td></tr><!--msnavigation--></table></body>
</html>
```

Forum Dosyaları

default.asp

```
<%@ CodePage=1254%>
<%
'#################################################################
                    ####################
'## Copyright (C) 2000  Michael Anderson
'##
'## This program is free software; you can redistribute it and/or
'## modify it under the terms of the GNU General Public License
'## as published by the Free Software Foundation; either version 2
'## of the License, or any later version.
'##
'## All copyright notices regarding Snitz Forums 2000
'## must remain intact in the scripts and in the outputted HTML
'## The "powered by" text/logo with a link back to
'## http://forum.snitz.com in the footer of the pages MUST
'## remain visible when the pages are viewed on the internet or intranet.
'##
'## This program is distributed in the hope that it will be useful,
'## but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of
'## MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE.
                    See the
'## GNU General Public License for more details.
'##
'## You should have received a copy of the GNU General Public License
'## along with this program; if not, write to the Free Software
'## Foundation, Inc., 59 Temple Place - Suite 330, Boston, MA  02111-1307,
                    USA.
'##
'## Correspondence and Questions can be sent to:
'## reinhold@bigfoot.com
'##
'## or
'##
'## Snitz Communications
'## C/O: Michael Anderson
'## PO Box 200
'## Harpswell, ME 04079
'#################################################################
                    ####################
%>
<!--#INCLUDE FILE="config.asp" -->
<!--#INCLUDE FILE="inc_functions.asp" -->
<!--#INCLUDE FILE="inc_top.asp" -->
<%
```

```
if IsEmpty(Session(strCookieURL & "last_here_date")) then
        Session(strCookieURL & "last_here_date") =
        ReadLastHereDate(Request.Cookies(strCookieURL &
        "User")("Name"))
end if

if strShowStatistics <> "1" then

        set rs1 = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")

        '## Forum_SQL
        strSql = "SELECT " & strTablePrefix & "TOTALS.P_COUNT, " &
        strTablePrefix & "TOTALS.T_COUNT, " & strTablePrefix &
        "TOTALS.U_COUNT "
        strSql = strSql & " FROM " & strTablePrefix & "TOTALS"

        rs1.open strSql, my_Conn

        Users = rs1("U_COUNT")
        Topics = rs1("T_COUNT")
        Posts = rs1("P_COUNT")

        rs1.Close
        set rs1 = nothing
end if

'## Forum_SQL - Get all Forums From DB
strSql = "SELECT " & strTablePrefix & "CATEGORY.CAT_ID, " &
        strTablePrefix & "CATEGORY.CAT_STATUS, "
strSql = strSql & strTablePrefix & "CATEGORY.CAT_NAME "
strSql = strSql & " FROM " & strTablePrefix & "CATEGORY "
strSql = strSql & " ORDER BY " & strTablePrefix &
        "CATEGORY.CAT_NAME ASC;"

set rs = my_Conn.Execute (strSql)
%>

<table border="0" width="95%" cellspacing="0" cellpadding="0"
        align="center">

 <tr>
        <td>
        <%
          ShowLastHere =
        (cint(ChkUser2(Request.Cookies(strCookieURL &
        "User")("Name"), Request.Cookies(strCookieURL &
        "User")("Pword"))) > 0)
          if strShowStatistics <> "1" then
```

```
                %>
              <table width="100%" border="0">
                <tr>
                <td>
                <% if ShowLasthere then %>
                <font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
            =strFooterFontSize %>">
                Son ziyaretiniz : - <% =ChkDate(Session(strCookieURL
            & "last_here_date")) %> <% =ChkTime(Session(strCookieURL &
            "last_here_date")) %>
                </font>
                <%else%>
                 
                <%end if%>
                </td>
                <td align="right"><font face="<% =strDefaultFontFace
            %>" size="<% =strFooterFontSize %>">Şu an <% =Posts %>
            mesaj, <% =Topics %> konu ve <% =Users %> üye
            var  </font></td>
                </tr>
              </table>
              <%
              else
                Response.Write("  ")
              end if
              %>
            </td>
</tr>

<tr>
 <td bgcolor="<% =strTableBorderColor %>">
 <table border="0" width="100%" cellspacing="1" cellpadding="4">
  <tr>
   <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"  nowrap
        valign="top"><b> </td>
   <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"  nowrap
        valign="top"><b><font  face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
        size="<% =strDefaultFontSize %>" color="<% =strHeadFontColor
        %>">Forum</font></b></td>
   <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"  nowrap
        valign="top"><b><font  face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
        size="<% =strDefaultFontSize %>" color="<% =strHeadFontColor
        %>">Konu</font></b></td>
   <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"  nowrap
        valign="top"><b><font  face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
        size="<% =strDefaultFontSize %>" color="<% =strHeadFontColor
        %>">Mesaj</font></b></td>
```

```
        <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"  nowrap
             valign="top"><b><font  face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
             size="<% =strDefaultFontSize %>" color="<% =strHeadFontColor
             %>">Son Mesaj</font></b></td>
<% if (strShowModerators = "1") or (mlev = 4 or mlev = 3) then %>
        <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"  nowrap
             valign="top"><b><font  face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
             size="<% =strDefaultFontSize %>" color="<% =strHeadFontColor
             %>">Moderator</font></b></td>
<% end if
 if (mlev = 4 or mlev = 3) or (lcase(strNoCookies) = "1") then %>
        <td align="center" bgcolor="<% =strHeadCellColor %>">
        <% PostingOptions() %>
        </td>
<% end if %>
    </tr>
<% if rs.EOF or rs.BOF then %>
    <tr>
        <td   bgcolor="<%   =strCategoryCellColor   %>"   colspan="<%   if
             (strShowModerators  =  "1")  or  (mlev  =  4  or  mlev  =  3)  then
             Response.Write("6")      else      Response.Write("5")%>"><font
             face="<%        =strDefaultFontFace        %>"        color="<%
             =strCategoryFontColor %>" size="<% =strDefaultFontSize %>"
             valign="top"><b>No Categories/Forums Found</b></font></td>
<%           if (mlev = 4 or mlev = 3) then %>
        <td   bgcolor="<%   =strCategoryCellColor   %>"><font   face="<%
             =strDefaultFontFace %>" color="<% =strCategoryFontColor %>"
             size="<%                  =strDefaultFontSize                  %>"
             valign="top"> </font></td>
<%           end if %>
    </tr>
<% else
    intPostCount  = 0
    intTopicCount = 0
    intForumCount = 0
    strLastPostDate = ""
             do until rs.EOF

                '## Forum_SQL - Build SQL to get forums via category
                strSql = "SELECT " & strTablePrefix & "FORUM.FORUM_ID, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_STATUS, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.CAT_ID, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_SUBJECT, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_URL, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_DESCRIPTION, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.CAT_ID, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_TOPICS, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_COUNT, "
```

```
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_LAST_POST, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_STATUS, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_TYPE, "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_PRIVATEFORUMS, "
                strSql = strSql & strMemberTablePrefix & "MEMBERS.MEMBER_ID, "
        strSql = strSql & strMemberTablePrefix & "MEMBERS.M_NAME "
        strSql = strSql & "FROM " & strTablePrefix & "FORUM "
                strSql = strSql & "LEFT JOIN " & strMemberTablePrefix & "MEMBERS ON "
                strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_LAST_POST_AUTHOR = "
                strSql = strSql & strMemberTablePrefix & "MEMBERS.MEMBER_ID "
                strSql = strSql & " WHERE " & strTablePrefix & "FORUM.CAT_ID = " & rs("CAT_ID") & " "
                strSql = strSql & " ORDER BY " & strTablePrefix & "FORUM.F_SUBJECT ASC;"

                set rsForum = my_Conn.Execute (strSql)

                chkDisplayHeader = true

                if rsForum.eof or rsForum.bof then
%>

    <tr>
     <td bgcolor="<% =strCategoryCellColor %>" colspan="<% if (strShowModerators = "1") or (mlev = 4 or mlev = 3) then Response.Write("6") else Response.Write("5") end if%>"><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<% =strDefaultFontSize %>" color="<% =strCategoryFontColor %>" valign="top"><b><% =ChkString(rs("CAT_NAME"),"display") %></b></font></td>
<%          if (mlev = 4 or mlev = 3) or (lcase(strNoCookies) = "1") then %>
     <td bgcolor="<% =strCategoryCellColor %>" align="center" valign="top" nowrap><b><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<% =strDefaultFontSize %>">
     <% call CategoryAdminOptions() %>
     </font></b></td>
<%          end if %>
    </tr>

<%
                    Response.Write "  <tr>" & vbCrLf
                    Response.Write "    <td bgcolor=""" & strForumCellColor & """ colspan="
```

```
                if (strShowModerators = "1") or (mlev = 4 or mlev = 3)
            then
                    Response.Write """6"""
                else
                    Response.Write """5"""
                end if
                Response.Write "><font face=""" & strDefaultFontFace &
            """ color=""" & strForumFontColor & """ size=""" &
            strDefaultFontSize & """><b>No Forums Found</b></font></td>"
            & vbCrLf
                if (mlev = 4 or mlev = 3) then
                    Response.Write "          <td bgcolor=""" &
            strForumCellColor & """><font face=""" & strDefaultFontFace &
            """ color=""" & strForumFontColor & """ size=""" &
            strDefaultFontSize & """> </font></td>" & vbCrLf
                end if
                Response.Write "  </tr>" & vbCrLf
             else
                blnHiddenForums = false
                do until rsForum.Eof
                    if ChkDisplayForum(rsForum("FORUM_ID")) then
                        if rsForum("F_TYPE") <> "1" then
                            intPostCount    = intPostCount  +
            rsForum("F_COUNT")
                            intTopicCount   = intTopicCount  +
            rsForum("F_TOPICS")
                            intForumCount = intForumCount + 1
                            if    rsForum("F_LAST_POST")    >
            strLastPostDate then
                                strLastPostDate             =
            rsForum("F_LAST_POST")
                                intLastPostForum_ID         =
            rsForum("FORUM_ID")
                            end if
                        end if

                        if chkDisplayHeader then
%>

    <tr>
     <td   bgcolor="<%   =strCategoryCellColor   %>"   colspan="<%   if
            (strShowModerators = "1") or (mlev = 4 or mlev = 3) then
            Response.Write("6")  else  Response.Write("5")  end  if%>"
            valign="top"><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
            =strDefaultFontSize   %>"   color="<%   =strCategoryFontColor
            %>"><b><%              =ChkString(rs("CAT_NAME"),"display")
            %></b></font></td>
<%          if (mlev = 4 or mlev = 3) or (lcase(strNoCookies) = "1") then %>
```

```
    <td bgcolor="<% =strCategoryCellColor %>" align="center" valign="top"
        nowrap><b><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
        =strDefaultFontSize %>">
    <% call CategoryAdminOptions() %>
    </font></b></td>
<%          end if %>
  </tr>

<%
                                chkDisplayHeader = false
                            end if
%>
  <tr>
    <td bgcolor="<% =strForumCellColor %>" align="center" valign="top">
<%                          if rsForum("F_TYPE") = 0 then
                                if rs("CAT_STATUS") = 0 then %>
                                    <a
        href="forum.asp?FORUM_ID=<%      =rsForum("FORUM_ID")
        %>&amp;CAT_ID=<%                 =rsForum("CAT_ID")
        %>&amp;Forum_Title=<%
        =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"urlpath") %>">
<%
                                    if
        rsForum("F_LAST_POST")   >   Session(strCookieURL   &
        "last_here_date") then
%>
                                        <img
        src="icon_folder_new_locked.gif"   height="15"   width="15"
        border="0" hspace="0" alt="Kilitli kategori"></a>
<%
                                    else
%>
                                        <img
        src="icon_folder_locked.gif" height="15" width="15" border="0"
        hspace="0" alt="Kilitli kategori"></a>
<%
                                    end if
                                else
                                    if rsForum("F_STATUS") <> 0
        then %>
    <a    href="forum.asp?FORUM_ID=<%      =rsForum("FORUM_ID")
        %>&amp;CAT_ID=<%                 =rsForum("CAT_ID")
        %>&amp;Forum_Title=<%
        =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"urlpath")          %>"><%
        =ChkIsNew(rsForum("F_LAST_POST")) %></a>
<%                                  else
%>
```

```
                                                    <a
        href="forum.asp?FORUM_ID=<%        =rsForum("FORUM_ID")
        %>&amp;CAT_ID=<%                    =rsForum("CAT_ID")
        %>&amp;Forum_Title=<%
        =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"urlpath") %>">
<%
                                                    if
        rsForum("F_LAST_POST")    >    Session(strCookieURL    &
        "last_here_date") then
%>
                                                        <img
        src="icon_folder_new_locked.gif"    height="15"    width="15"
        border="0" hspace="0" alt="Kilitli forum">
<%
                                                    else
%>
                                                        <img
        src="icon_folder_locked.gif"  height="15"  width="15"  border="0"
        hspace="0" alt="Kilitli forum">
<%
                                                    end if
                                                end if
                                            end if
                                        else
                                            if  rsForum("F_TYPE") = 1 then %>
    <a  href="<%  =rsForum("F_URL")&  """  target=""_blank"  %>"><img
        src="icon_url.gif"    height="16"    width="16"    border="0"
        hspace="0"></a>
<%                                          end if
                                        end if %>
    </td>
    <td<% if rsForum("F_TYPE")="1" then Response.Write(" colspan=4")
        %> bgcolor="<% =strForumCellColor %>" valign="top"
    <font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<% =strDefaultFontSize
        %>"><a  href="<%  if  rsForum("F_TYPE")  =  0  then
        Response.Write("forum.asp?FORUM_ID="                    &
        rsForum("FORUM_ID") & "&CAT_ID=" & rsForum("CAT_ID") &
        "&Forum_Title=" & ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"urlpath"))
        else    if    rsForum("F_TYPE")    =    1    then
        Response.Write(rsForum("F_URL") & """ target=""_blank") end if
        %>"><%          =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"display")
        %></a><br>
    <font    color="<%    =strForumFontColor    %>"    face="<%
        =strDefaultFontFace %>" size="<% =strFooterFontSize %>">
    <% = rsForum("F_DESCRIPTION") %>
    </font></td>
<%                                  if rsForum("F_TYPE") = 0 then
```

```
                                        if IsNull(rsForum("F_TOPICS")) then
        %>
    <td   bgcolor="<%   =strForumCellColor   %>"   align="center"
        valign="top"><font   face="<%   =strDefaultFontFace   %>"
        color="<%   =strForumFontColor   %>"   size="<%
        =strDefaultFontSize %>">0</font></td>
<%                                      else %>
    <td   bgcolor="<%   =strForumCellColor   %>"   align="center"
        valign="top"><font   face="<%   =strDefaultFontFace   %>"
        color="<%   =strForumFontColor   %>"   size="<%
        =strDefaultFontSize   %>"><%   =rsForum("F_TOPICS")
        %></font></td>
<%                                      end if
                                        if IsNull(rsForum("F_COUNT")) then
        %>
    <td   bgcolor="<%   =strForumCellColor   %>"   align="center"
        valign="top"><font   face="<%   =strDefaultFontFace   %>"
        color="<%   =strForumFontColor   %>"   size="<%
        =strDefaultFontSize %>">0</font></td>
<%                                      else %>
    <td   bgcolor="<%   =strForumCellColor   %>"   align="center"
        valign="top"><font   face="<%   =strDefaultFontFace   %>"
        color="<%   =strForumFontColor   %>"   size="<%
        =strDefaultFontSize   %>"><%   =rsForum("F_COUNT")
        %></font></td>
<%                                      end if
      if IsNull(rsForum("MEMBER_ID")) then
   strLastUser = ""
  else
   strLastUser = "<br>: "
   if strUseExtendedProfile then
                strLastUser   =   strLastUser   &   "<a
     href=""pop_profile.asp?mode=display&id="&
     RsForum("MEMBER_ID") & """>"
           else
                strLastUser   =   strLastUser   &   "<a
     href=""JavaScript:openWindow2('pop_profile.asp?mode=display
     &id=" & rsForum("MEMBER_ID") & "')"">"
           end if
   strLastUser = strLastUser & rsForum("M_NAME") & "</a>"
  end if
%>
    <td bgcolor="<% =strForumCellColor %>" align="center" valign="top"
        nowrap><font face="<% =strDefaultFontFace %>" color="<%
        =strForumFontColor   %>"   size="<%   =strFooterFontSize
        %>"><b><% =ChkDate(rsForum("F_LAST_POST")) %></b><br>
    <%          =ChkTime(rsForum("F_LAST_POST"))          %><%=
        strLastUser%></font></td>
```

```
<%                                  else
                                        if rsForum("F_TYPE") = 1 then
                                    '## Do Nothing
                                        end if
                                    end if
                                    if (strShowModerators = "1") or (mlev = 4 or
            mlev = 3) then %>
        <td bgcolor="<% =strForumCellColor %>" align="left" valign="top"><font
            face="<%        =strDefaultFontFace        %>"        color="<%
            =strForumFontColor %>" size="<% =strDefaultFontSize %>">
            <% if (listForumModerators(rsForum("FORUM_ID")) <> "") then
            Response.Write(listForumModerators(rsForum("FORUM_ID")))
            else Response.Write(" ") end if %></font></td>
<%                                  end if
                                    if (mlev = 4 or mlev = 3) or
            (lcase(strNoCookies) = "1") then %>
        <td bgcolor="<% =strForumCellColor %>" align="center" valign="top"
            nowrap>
        <% call ForumAdminOptions %>
        </td>
<%                                  end if %>
    </tr>
<%
                            else
                                    blnHiddenForums = true
                            end if ' ChkDisplayForum()
                            rsForum.MoveNext
                        loop
                end if
                rs.MoveNext
            loop
 end if
if strShowStatistics = "1" then
            WriteStatistics
end if %>
   </table>
   </td>
  </tr>
<tr>
            <td>
              <table width="100%">
              <tr>
                    <td>
                    <font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
            =strFooterFontSize %>">
                    <img alt="Yeni" src="icon_folder_new.gif" width="8"
            height="9"> Son ziyaretinizden sonra yeni mesaj yazılan
            forumlar<br>
```

```
                    <img alt="Eski" src="icon_folder.gif" width="8"
                height="9"> Son ziyaretinizden beri değişmeyen forumlar<br>
                    </font>
                    </td>
                  </tr>
                  </table>
                </td>
</tr>
</table>


<% set rs = nothing
  set rsForum = nothing %>
<!--#INCLUDE FILE="inc_footer.asp" -->
<% sub PostingOptions()
                if (mlev = 4) or (lcase(strNoCookies) = "1") then %>
   <font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<% =strDefaultFontSize
                %>">
   <a href="post.asp?method=Category"><img border="0"
                src="icon_folder_new_topic.gif" alt="Yeni kategori aç"
                height="15" width="15" border="0"></a>
   </font>
<%              end if
  end sub

function ChkIsNew(dt)
                if rsForum("F_STATUS") <> 0 then
                  if dt > Session(strCookieURL & "last_here_date") then
                    ChkIsNew = "<IMG src='icon_folder_new.gif' height=15
                width=15 border=0 hspace=0 alt='Yeni mesaj'>"
                  Else
                    ChkIsNew = "<IMG src='icon_folder.gif' height=15
                width=15 border=0 hspace=0 alt='Eski mesaj'>"
                  end if
                else
                  ChkIsNew = "<IMG src='icon_folder_locked.gif' height=15
                width=15 border=0 hspace=0 alt='Kilitli forum'>"
                end if
end function

sub CategoryAdminOptions()
                    if (mlev = 4) or (lcase(strNoCookies) = "1") then
                      if (rs("CAT_STATUS") <> 0) then %>
        <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_lock.asp?mode=Category&a
                mp;CAT_ID=<%  =rs("CAT_ID")  %>&amp;Cat_Title=<%
                =ChkString(rs("CAT_NAME"),"JSurlpath")%>')"><img
```

```
                src="icon_lock.gif" alt="Kategoriyi kilitle" border="0" hspace="0"
                WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                              else %>
        <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Category&
                amp;CAT_ID=<%           =rs("CAT_ID")           %>')"><img
                src="icon_unlock.gif" alt="Kategorinin kilidini aç" border="0"
                hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                              end if
                                if (rs("CAT_STATUS") <> 0) or (mlev = 4) then %>
        <a              href="post.asp?method=EditCategory&amp;CAT_ID=<%
                =rs("CAT_ID")                           %>&amp;Cat_Title=<%
                =ChkString(rs("CAT_NAME"),"urlpath")            %>"><img
                src="icon_pencil.gif" alt="Kategori bilgilerini değiştir" border="0"
                hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                              end if %>
        <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_delete.asp?mode=Category
                &amp;CAT_ID=<%  =rs("CAT_ID")   %>&amp;Cat_Title=<%
                =ChkString(rs("CAT_NAME"),"JSurlpath")          %>')"><img
                src="icon_trashcan.gif" alt="Kategoriyi sil" border="0" hspace="0"
                WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                              if (rs("CAT_STATUS") <> 0) or (mlev = 4) then %>
        <a                      href="post.asp?method=Forum&amp;CAT_ID=<%
                =rs("CAT_ID")%>&amp;type=0"><img                 border="0"
                src="icon_folder_new_topic.gif" alt="Yeni kategori aç" border="0"
                hspace="0" WIDTH="15" HEIGHT="15"></a>
<%                              end if
                                if (rs("CAT_STATUS") <> 0) or (mlev = 4) then %>
        <a                        href="post.asp?method=URL&amp;CAT_ID=<%
                =rs("CAT_ID")%>&amp;type=1"><img                 border="0"
                src="icon_url.gif" alt="Yeni link oluştur" border="0" hspace="0"
                WIDTH="16" HEIGHT="16"></a>
<%                              end if
                        else %>
         
<%                      end if
end sub

sub ForumAdminOptions()
if    (mLev     =     4)     or     (chkForumModerator(rsForum("FORUM_ID"),
                Session(strCookieURL    &    "username"))=    "1")    or
                (chkForumModerator(rsForum("FORUM_ID"),
                Request.Cookies(strCookieURL & "User")("Name")) = "1") or
                (lcase(strNoCookies) = "1") then
                if rsForum("F_TYPE") = 0 then
                        if rs("CAT_STATUS") = 0 then
                                if (mlev = 4) then %>
```

```
        <a
            href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Category&
            amp;CAT_ID=<%          =rs("CAT_ID")          %>')"><img
            src="icon_unlock.gif" alt="Kategorinin kilidini aç" border="0"
            hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                  end if
                    else
                        if rsForum("F_STATUS") = 1 then %>
        <a
            href="JavaScript:openWindow('pop_lock.asp?mode=Forum&amp
            ;FORUM_ID=<% =rsForum("FORUM_ID") %>&amp;CAT_ID=<%
            =rsForum("CAT_ID")          %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"JSurlpath")%>')"><img
            src="icon_lock.gif" alt="Forumu kilitle" border="0" hspace="0"
            WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                      else %>
        <a
            href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Forum&am
            p;FORUM_ID=<%                  =rsForum("FORUM_ID")
            %>&amp;CAT_ID=<%                  =rsForum("CAT_ID")
            %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"JSurlpath")%>')"><img
            src="icon_unlock.gif" alt="Forumun kilidini aç" border="0"
            hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                      end if
                    end if
                end if
                if rsForum("F_TYPE") = 0 then
                    if (rs("CAT_STATUS") <> 0 and
            rsForum("F_STATUS") <> 0) or (mlev = 4 or mlev = 3) then %>
        <a          href="post.asp?method=EditForum&amp;FORUM_ID=<%
            =rsForum("FORUM_ID")          %>&amp;CAT_ID=<%
            =rsForum("CAT_ID")          %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"urlpath")
            %>&amp;type=0"><img src="icon_pencil.gif" alt="Forum
            bilgilerini değiştir" border="0" hspace="0" WIDTH="12"
            HEIGHT="12"></a>
<%                      end if
                    else
                        if rsForum("F_TYPE") = 1 then %>
        <a          href="post.asp?method=EditURL&amp;FORUM_ID=<%
            =rsForum("FORUM_ID")          %>&amp;CAT_ID=<%
            =rsForum("CAT_ID")          %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"urlpath")
            %>&amp;type=1"><img src="icon_pencil.gif" alt="URL bilgilerini
            değiştir" border="0" hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                      end if
                    end if
```

```
                        if (mlev = 4) or (lcase(strNoCookies) = "1") then
            %>
        <a
            href="JavaScript:openWindow('pop_delete.asp?mode=Forum&a
            mp;FORUM_ID=<%                    =rsForum("FORUM_ID")
            %>&amp;CAT_ID=<%                    =rsForum("CAT_ID")
            %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"JSurlpath")      %>')"><img
            src="icon_trashcan.gif" alt="Forumu sil" border="0" hspace="0"
            WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                      end if
                        if rsForum("F_TYPE") = 0 then
                            if (mlev = 4) or (lcase(strNoCookies) = "1")
            then %>
        <a                  href="post.asp?method=Topic&amp;FORUM_ID=<%
            =rsForum("FORUM_ID")                %>&amp;CAT_ID=<%
            =rsForum("CAT_ID")                %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(rsForum("F_SUBJECT"),"urlpath")          %>"><img
            src="icon_folder_new_topic.gif" alt="Yeni konu" height="15"
            width="15" border="0"></a>
<%                              end if
                        end if
            end if
end sub

sub WriteStatistics()

            Dim Forum_Count
            Dim NewMember_Name, NewMember_Id, Member_Count
            Dim LastPostDate, LastPostLink

            set rs = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")

            Forum_Count = intForumCount

            '## Forum_SQL - Get newest membername and id from DB
            strSql = "SELECT M_NAME, MEMBER_ID FROM " &
            strMemberTablePrefix & "MEMBERS WHERE M_STATUS=1
            AND MEMBER_ID > 1"
            strSql = strSQL & " ORDER BY M_DATE desc;"
            set rs = my_Conn.Execute(strSql)
            if not rs.EOF then
              NewMember_Name = rs("M_NAME")
              NewMember_Id = rs("MEMBER_ID")
            else
              NewMember_Name = ""
            end if
```

```
'## Forum_SQL - Get Active membercount from DB
        strSql = "SELECT COUNT(MEMBER_ID) AS U_COUNT FROM "
        & strMemberTablePrefix & "MEMBERS WHERE M_POSTS > 0
        AND M_STATUS=1"
        set rs = my_Conn.Execute(strSql)
        if not rs.EOF then
          Member_Count = rs("U_COUNT")
        else
          Member_Count = 0
        end if


        LastPostDate = ""
        LastPostLink = ""
        LastPostAuthorLink = ""

        if not (intLastPostForum_ID = "") then

          '## Forum_SQL - Get lastPostDate and link to that post from
        DB
          strSql = "SELECT " & strTablePrefix & "FORUM.CAT_ID, " &
        strTablePrefix & "FORUM.FORUM_ID, "
          strSql = strSql & strTablePrefix & "FORUM.F_SUBJECT, " &
        strTablePrefix & "TOPICS.TOPIC_ID, " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_SUBJECT, "
          strSql = strSql & strTablePrefix & "TOPICS.T_LAST_POST, " &
        strMemberTablePrefix & "MEMBERS.M_NAME, " &
        strMemberTablePrefix & "MEMBERS.MEMBER_ID "
          strSql = strSql & "FROM " & strTablePrefix & "FORUM, " &
        strTablePrefix & "TOPICS, "
          strSql = strSql & strMemberTablePrefix & "MEMBERS "
          strSql = strSql & " WHERE " & strTablePrefix &
        "FORUM.FORUM_ID = " & strTablePrefix &
        "TOPICS.FORUM_ID "
          strSql = strSql & " AND " & strTablePrefix & "FORUM.CAT_ID =
        " & strTablePrefix & "TOPICS.CAT_ID "
          strSql = strSql & " AND " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_LAST_POST_AUTHOR = " & strMemberTablePrefix
        & "MEMBERS.MEMBER_ID "
          strSql = strSql & " AND " & strTablePrefix &
        "FORUM.FORUM_ID = " & intLastPostForum_ID & " "
          strSql = strSql & "ORDER BY " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_LAST_POST DESC;"

          set rs = my_Conn.Execute(strSql)

          if not rs.EOF then
```

```
            LastPostDate = ChkDate(rs("T_LAST_POST")) &
        ChkTime(rs("T_LAST_POST"))
            LastPostLink = "topic.asp?TOPIC_ID=" & rs("TOPIC_ID")
        & "&FORUM_ID=" & rs("FORUM_ID") & "&CAT_ID=" &
        rs("CAT_ID")
            LastPostLink = LastPostLink & "&Topic_Title=" &
        ChkString(rs("T_SUBJECT"),"urlpath")
            LastPostLink = LastPostLink & "&Forum_Title=" &
        ChkString(rs("F_SUBJECT"),"urlpath")
            LastPostAuthorLink = " : "
            strMember_ID = rs("MEMBER_ID")
            strM_NAME = rs("M_NAME")
            if strUseExtendedProfile then
                LastPostAuthorLink = LastPostAuthorLink & "<a
        href=""pop_profile.asp?mode=display&id="& strMember_ID &
        """>"
            else
                LastPostAuthorLink = LastPostAuthorLink & "<a
        href=""JavaScript:openWindow2('pop_profile.asp?mode=display
        &id=" & strMember_ID & "')"">"
            end if
    LastPostAuthorLink = LastPostAuthorLink & strM_NAME & "</a>"
      end if
    end if

    ActiveTopicCount = -1
    if not IsNull(Session(strCookieURL & "last_here_date")) then
      if not blnHiddenForums then
            '## Forum_SQL - Get ActiveTopicCount from DB
            strSql = "SELECT COUNT(" & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_LAST_POST) AS NUM_ACTIVE "
            strSql = strSql & "FROM " & strTablePrefix & "TOPICS "
            strSql = strSql & "WHERE (((" & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_LAST_POST)>'"& Session(strCookieURL &
        "last_here_date") & "'))"

            set rs = my_Conn.Execute(strSql)
            if not rs.EOF then
                ActiveTopicCount = rs("NUM_ACTIVE")
            else
                ActiveTopicCount = 0
            end if
      end if
    end if

    rs.close
    set rs = nothing
```

```
            ShowLastHere = (cint(ChkUser2(Request.Cookies(strCookieURL
            & "User")("Name"), Request.Cookies(strCookieURL & 
            "User")("Pword"))) > 0)
%>
              <tr>
      <td bgcolor="<% =strCategoryCellColor %>" colspan="<% if
            (strShowModerators = "1") or (mlev = 4 or mlev = 3) then
            Response.Write("7") else Response.Write("5")%>"><font
            face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
            =strDefaultFontSize %>" color="<% =strCategoryFontColor %>"
            size="+1"><b>Istatistikler</b></font></td>
    </tr>
    <tr>
     <td rowspan="<% if ShowLastHere then Response.Write("5") else
            Response.Write("4") end if %>" bgcolor="<%= strForumCellColor
            %>"> </td>
     <% if ShowLastHere then %>
      <td bgcolor="<%= strForumCellColor %>" colspan="<% if
            ((strShowModerators = "1") or (mlev = "4" or mlev = "3")) then
            Response.Write("6") else Response.Write("4") end if%>">
                <font align="left" face="<% =strDefaultFontFace %>"
            size="<% =strFooterFontSize %>">Son ziyaretiniz : <%
            =ChkDate(Session(strCookieURL & "last_here_date")) %> <%
            =ChkTime(Session(strCookieURL & "last_here_date"))
            %></font>
               </td>
               </tr>
               <tr>
               <% end if %>
              <% if intPostCount > 0 then %>
     <td bgcolor="<%= strForumCellColor %>" colspan="<% if
            ((strShowModerators = "1") or (mlev = "4" or mlev = "3")) then
            Response.Write("6") else Response.Write("4") end if%>">
     <font face="<%= strDefaultFontFace %>" size="<%
            =strFooterFontSize %>"><% if Member_Count = 1 then
            Response.Write("1 üye ") else Response.Write(Member_Count &
            " üye ") end if%>
               <% if intPostCount = 1 then Response.Write("1 mesaj ") else
            Response.Write(intPostCount & " mesaj") end if%>
               <% if intForumCount = 1 then Response.Write("1 forum") else
            Response.Write(intForumCount & " forum") end if%>
               <%if (LastPostDate = "" or LastPostLink = "" or intPostCount =
            0) then
                    Response.Write("")
              else
                    Response.Write(", son mesaj tarihi: <a href=""" &
            lastPostLink & """>"& lastPostDate & "</a>")
                    if LastPostAuthorLink <> "" then
```

```
                                Response.Write(LastPostAuthorLink & ".")
                            else
                                Response.Write(".")
                            end if
                        end if%>
                    </font>
                </td>
            </tr>
            <tr>
            <% end if %>
                <td bgcolor="<%= strForumCellColor %>" colspan="<% if
                    ((strShowModerators = "1") or (mlev = "4" or mlev = "3")) then
                    Response.Write("6") else Response.Write("4") end if%>">
                <font face="<%= strDefaultFontFace %>" size="<%
                    =strFooterFontSize %>"><%= intTopicCount %> <%if
                    intTopicCount = 1 then Response.Write(" konu") else
                    Response.Write(" konu") end if %> var
                <% if ActiveTopicCount > 0 then %>
                ve son ziyaretinizden sonra <%= ActiveTopicCount %> <a
                    href="active.asp"> <%if ActiveTopicCount = 1 then
                    Response.Write("konu") else Response.Write("konu") end
                    if%></a> için mesaj gönderildi.
                <% elseif blnHiddenForums and (strLastPostDate >
                    Session(strCookieURL & "last_here_date")) and ShowLastHere
                    then %>
                    ve son ziyaretinizden sonra <a href="active.asp">yeni mesaj
                    eklenen konular</a> var.
                    <% elseif not(ShowLastHere) then Response.Write(".")
                    else%>
                ve son ziyaretinizden beri yeni mesaj yazılmadı.
                <% end if %>
                </font>
                </td>
            </tr>
            <% if NewMember_Name <> "" then %>
            <tr>
                <td bgcolor="<%= strForumCellColor %>" colspan="<% if
                    ((strShowModerators = "1") or (mlev = "4" or mlev = "3")) then
                    Response.Write("6") else Response.Write("4") end if%>">
                <font face="<%= strDefaultFontFace %>" size="<%
                    =strFooterFontSize %>">Yeni üyemize lütfen 'hoşgeldin' deyiniz:
<%              if strUseExtendedProfile then
                                Response.Write("<a
                    href=""pop_profile.asp?mode=display&id="& NewMember_Id &
                    """>")
                        else
```

```
                                Response.Write("<a
                href=""JavaScript:openWindow2('pop_profile.asp?mode=display
                &id=" & NewMember_Id & "')"">")
                        end if
                        Response.Write(NewMember_Name & "</a>.</font>")
%>
        </td>
      </tr>
      <% end if
end sub %>
```

forum.asp

```
<%
'##################################################################
                ####################
'## Copyright (C) 2000  Michael Anderson
'##
'## This program is free software; you can redistribute it and/or
'## modify it under the terms of the GNU General Public License
'## as published by the Free Software Foundation; either version 2
'## of the License, or any later version.
'##
'## All copyright notices regarding Snitz Forums 2000
'## must remain intact in the scripts and in the outputted HTML
'## The "powered by" text/logo with a link back to
'## http://forum.snitz.com in the footer of the pages MUST
'## remain visible when the pages are viewed on the internet or intranet.
'##
'## This program is distributed in the hope that it will be useful,
'## but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of
'## MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE.
                See the
'## GNU General Public License for more details.
'##
'## You should have received a copy of the GNU General Public License
'## along with this program; if not, write to the Free Software
'## Foundation, Inc., 59 Temple Place - Suite 330, Boston, MA  02111-1307,
                USA.
'##
'## Correspondence and Questions can be sent to:
'## reinhold@bigfoot.com
'##
'## or
'##
'## Snitz Communications
'## C/O: Michael Anderson
'## PO Box 200
```

```
'## Harpswell, ME 04079
'##################################################################
            ####################
%>
<%
if          Request.QueryString("FORUM_ID")          =          ""          and
            (Request.Form("Method_Type")          <>          "login")          and
            (Request.Form("Method_Type") <> "logout") then
            Response.Redirect "default.asp"
end if
%>
<!--#INCLUDE FILE="config.asp" -->
<!--#INCLUDE FILE="inc_functions.asp" -->
<%
mypage = request("whichpage")

if mypage = "" then
            mypage = 1
end if

nDays = Request.Cookies(strCookieURL & "NumDays")

if Request.form("cookie") = 1 then

            if strSetCookieToForum = "1" then
              Response.Cookies(strCookieURL          &          "User").Path          =
            strCookieURL
            end if
            Response.Cookies(strCookieURL          &          "NumDays")          =
            Request.Form("days")
            Response.Cookies(strCookieURL    &    "NumDays").expires    =
            strForumTimeAdjust + 365
            nDays = Request.Form("Days")
            mypage = 1
end if

if nDays = "" then
            nDays = 30
end if

defDate              =              DateToStr(dateadd("d",              -(nDays),
            StrToDate(strForumTimeAdjust)))

if (strAuthType = "nt") then
            set my_Conn = Server.CreateObject("ADODB.Connection")
            my_Conn.Open strConnString
            call NTauthenticate()
            if (ChkAccountReg() = "1") then
```

```
                call NTUser()
            end if
end if

'if strPrivateForums = "1" then
'           if Request("Method_Type") = "" and (mLev <> 4) then
'             chkUser4()
'           end if
'end if
%>
<!--#INCLUDE FILE="inc_top.asp" -->
<%
if strPrivateForums = "1" then
            if Request("Method_Type") = "" and (mLev <> 4) then
              chkUser4()
            end if
end if


if (mLev = 4) or (chkForumModerator(Request.QueryString("FORUM_ID"),
            Session(strCookieURL & "username"))= "1") or
            (chkForumModerator(Request.QueryString("FORUM_ID"),
            Request.Cookies(strCookieURL & "User")("Name")) = "1") or
            (lcase(strNoCookies) = "1") then
            AdminAllowed = 1
else
            AdminAllowed = 0
end if

'## Forum_SQL - Find out if the Category is Locked or Un-Locked and if it
            Exists
strSql = "SELECT " & strTablePrefix & "CATEGORY.CAT_STATUS "
strSql = strSql & " FROM " & strTablePrefix & "CATEGORY "
strSql = strSql & " WHERE " & strTablePrefix & "CATEGORY.CAT_ID = " &
            Request.QueryString("CAT_ID")

set rsCStatus = my_Conn.Execute (StrSql)

'## Forum_SQL - Find out if the Topic is Locked or Un-Locked and if it Exists
strSql = "SELECT " & strTablePrefix & "FORUM.F_STATUS "
strSql = strSql & " FROM " & strTablePrefix & "FORUM "
strSql = strSql & " WHERE " & strTablePrefix & "FORUM.FORUM_ID = " &
            Request.QueryString("FORUM_ID")

set rsFStatus = my_Conn.Execute (StrSql)

'## Forum_SQL - Get all topics from DB
```

```
strSql ="SELECT " & strTablePrefix & "TOPICS.T_STATUS, " &
        strTablePrefix & "TOPICS.CAT_ID, "
strSql = strSql & strTablePrefix & "TOPICS.FORUM_ID, " & strTablePrefix &
        "TOPICS.TOPIC_ID, "
strSql = strSql & strTablePrefix & "TOPICS.T_VIEW_COUNT, " &
        strTablePrefix & "TOPICS.T_SUBJECT, "
strSql = strSql & strTablePrefix & "TOPICS.T_MAIL, " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_AUTHOR, "
strSql = strSql & strTablePrefix & "TOPICS.T_REPLIES, " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_LAST_POST, "
strSql = strSql & strTablePrefix & "TOPICS.T_LAST_POST_AUTHOR, "
strSql = strSql & strMemberTablePrefix & "MEMBERS.M_NAME, "
strSql = strSql & strMemberTablePrefix & "MEMBERS_1.M_NAME AS
        LAST_POST_AUTHOR_NAME "
strSql = strSql & " FROM " & strMemberTablePrefix & "MEMBERS, "
strSql = strSql & strTablePrefix & "TOPICS, "
strSql = strSql & strMemberTablePrefix & "MEMBERS AS " &
        strMemberTablePrefix & "MEMBERS_1 "
strSql = strSql & " WHERE " & strMemberTablePrefix &
        "MEMBERS.MEMBER_ID = " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_AUTHOR "
strSql = strSql & " AND " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_LAST_POST_AUTHOR = "& strMemberTablePrefix
        & "MEMBERS_1.MEMBER_ID "
strSql = strSql & " AND " & strTablePrefix & "TOPICS.FORUM_ID = " &
        Request.QueryString("FORUM_ID") & " "
if nDays = "-1" then
        strSql = strSql & " AND " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_STATUS <> 0 "
end if
if nDays > "0" then
        strSql = strSql & " AND " & strTablePrefix &
        "TOPICS.T_LAST_POST > '" & defDate & "'"
end if
strSql = strSql & " ORDER BY " & strTablePrefix & "TOPICS.T_LAST_POST
        DESC "

if strDBType = "mysql" then 'MySql specific code
        if mypage > 1 then
          intOffset = CInt((mypage-1) * strPageSize)
          strSql = strSql & " LIMIT " & intOffset & ", " & strPageSize & " "
        end if

        '## Forum_SQL - Get the total pagecount
        strSql2 = "SELECT COUNT(" & strTablePrefix &
        "TOPICS.TOPIC_ID) AS PAGECOUNT "
        strSql2 = strSql2 & " FROM " & strTablePrefix & "TOPICS "
```

```
                strSql2 = strSql2 & " WHERE      " & strTablePrefix &
                "TOPICS.TOPIC_ID > 0 "
                strSql2 = strSql2 & " AND " & strTablePrefix &
                "TOPICS.FORUM_ID = " & Request.QueryString("FORUM_ID")
                & " "
                if nDays = "-1" then
                  strSql2 = strSql2 & " AND      " & strTablePrefix &
                "TOPICS.T_STATUS <> 0 "
                end if
                if nDays > "0" then
                  strSql2 = strSql2 & " AND " & strTablePrefix &
                "TOPICS.T_LAST_POST > '" & defDate & "'"
                end if

                set rsCount = my_Conn.Execute(strSql2)
                if not rsCount.eof then
                  maxpages = (rsCount("PAGECOUNT") \ strPageSize )
                        if rsCount("PAGECOUNT") mod strPageSize <> 0 then
                              maxpages = maxpages + 1
                        end if
                else
                  maxpages = 0
                end if

                rsCount.close

                set rs = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
'               rs.cachesize=20

                rs.open  strSql, my_Conn, 3
                if not (rs.EOF or rs.BOF) then
                  rs.movefirst
                end if

else 'end MySql specific code

                set rs = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
                rs.cachesize=20

                rs.open  strSql, my_Conn, 3
                if not (rs.EOF or rs.BOF) then
                  rs.movefirst
                  rs.pagesize = strPageSize
                  maxpages = cint(rs.pagecount)
                  rs.absolutepage = mypage
                end if

end if
```

```
'## Forum_SQL - Get all Forum Categories From DB
strSql = "SELECT CAT_ID FROM " & strTablePrefix & "CATEGORY"

set rsCat = my_Conn.Execute (StrSql)

%>
<script language="JavaScript">
<!----
function jumpTo(s) {if (s.selectedIndex != 0) top.location.href =
        s.options[s.selectedIndex].value;return 1;}

function setDays() {document.DaysFilter.submit(); return 0;}
// -->
</script>

<table border="0" width="95%">
 <tr>
  <td width="33%" align="left" nowrap><font face="<% =strDefaultFontFace
        %>" size="<% =strDefaultFontSize %>">
  <a href="default.asp"><img src="icon_folder_open.gif" alt="Bütün
        forumlar" height="15" width="15" border="0"></a> <a
        href="default.asp">Bütün forumlar</a><br>
  <img src="icon_bar.gif" height="15" width="15" border="0"><img src="<%
        if rsCStatus("CAT_STATUS") <> 0 and rsFStatus("F_STATUS")
        <> 0 then Response.Write("icon_folder_open_topic.gif") else
        Response.Write("icon_folder_closed_topic.gif") %>" height="15"
        width="15" border="0"> <%
        =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"display")
        %></font>
  </font></td>
  <td align="center" width="33%"><font face="<% =strDefaultFontFace %>"
        size="<% =strDefaultFontSize %>">
<% if (mlev = 4 or mlev = 3 or mlev = 2 or mlev = 1) or (lcase(strNoCookies)
        = "1") or (Request.Cookies(strCookieURL & "User")("Name") = ""
        or Request.Cookies(strCookieURL & "User")("Pword") = "") then
        %>
    <center><% call PostNewTopic() %></center>
<% else %>
     
<% end if %>
  </font></td>
  <td align="center" width="33%">
  <form action="<% =Request.ServerVariables("SCRIPT_NAME") & "?" &
        Request.Querystring %>" method="post" name="DaysFilter">
  <select name="Days" onchange="javascript:setDays();">
   <option value="0" <% if ndays = "0" then Response.Write("
        SELECTED")%>>Bütün konuları göster</option>
```

```
    <option value="-1" <% if ndays = "-1" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Bütün açık konuları göster</option>
    <option value="1" <% if ndays = "1" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son günün konularını göster</option>
    <option value="2" <% if ndays = "2" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son 2 günün konularını göster</option>
    <option value="5" <% if ndays = "5" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son 5 günün konularını göster</option>
    <option value="7" <% if ndays = "7" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son 7 günün konularını göster</option>
    <option value="14" <% if ndays = "14" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son 14 günün konularını göster</option>
    <option value="30" <% if ndays = "30" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son 30 günün konularını göster</option>
    <option value="60" <% if ndays = "60" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son 60 günün konularını göster</option>
    <option value="120" <% if ndays = "120" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son 120 günün konularını göster</option>
    <option value="365" <% if ndays = "365" then Response.Write("
          SELECTED")%>>Son yılın konularını göster</option>
   </select>
   <input type="hidden" name="Cookie" value="1">
  </form>
   </td>
  </tr>
  <tr>
          <td colspan="2">
          </td>
    <td align="right">
<% if maxpages > 1 then %>
   <table border="0" align="right">
    <tr>
     <td valign="top"><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
          =strDefaultFontSize %>"><b>Sayfalar:</b>  </font></td>
     <td valign="top"><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
          =strDefaultFontSize %>"><% Call Paging() %></font></td>
    </tr>
   </table>
<% else %>
    
<% end if %>
   </td>
  </tr>
</table>
<table    border="0"    width="95%"    cellspacing="0"    cellpadding="0"
          align="center">
 <tr>
  <td bgcolor="<% =strTableBorderColor %>">
```

```
<table border="0" width="100%" cellspacing="1" cellpadding="4">
 <tr>
  <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"><b><font
       face="<%  =strDefaultFontFace  %>"  size="<%
       =strDefaultFontSize %>"> </font></b></td>
  <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"><b><font
       face="<%  =strDefaultFontFace  %>"  size="<%
       =strDefaultFontSize  %>"  color="<%  =strHeadFontColor
       %>">Konu</font></b></td>
  <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"><b><font
       face="<%  =strDefaultFontFace  %>"  size="<%
       =strDefaultFontSize  %>"  color="<%  =strHeadFontColor
       %>">Yazan</font></b></td>
  <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"><b><font
       face="<%  =strDefaultFontFace  %>"  size="<%
       =strDefaultFontSize  %>"  color="<%  =strHeadFontColor
       %>">Cevap</font></b></td>
  <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"><b><font
       face="<%  =strDefaultFontFace  %>"  size="<%
       =strDefaultFontSize  %>"  color="<%  =strHeadFontColor
       %>">Okuyan</font></b></td>
  <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"><b><font
       face="<%  =strDefaultFontFace  %>"  size="<%
       =strDefaultFontSize %>" color="<% =strHeadFontColor %>">Son
       Mesaj</font></b></td>
<% if (AdminAllowed = 1) or (lcase(strNoCookies) = "1") then %>
  <td  align="center"  bgcolor="<%  =strHeadCellColor  %>"><b><font
       face="<%  =strDefaultFontFace  %>"  size="<%
       =strDefaultFontSize %>"><%  call  ForumAdminOptions()
       %></font></b></td>
<% end if %>
 </tr>
<% if rs.EOF or rs.BOF then %>
 <tr>
  <td colspan="7" bgcolor="<% =strForumCellColor %>"><font face="<%
       =strDefaultFontFace  %>"  size="<%  =strDefaultFontSize
       %>"><b>No Topics Found</b></font></td>
 </tr>
<% else
       rec = 1
       do until rs.EOF or (rec = strPageSize + 1) %>
 <tr>
  <td   bgcolor="<%   =strForumCellColor   %>"   align="center"
      valign="center"><a                href="topic.asp?TOPIC_ID=<%
      =rs("TOPIC_ID")                    %>&amp;FORUM_ID=<%
      =Request.QueryString("FORUM_ID")   %>&amp;CAT_ID=<%
      =Request.QueryString("CAT_ID")     %>&amp;Topic_Title=<%
      =ChkString(left(rs("T_SUBJECT"),                  50),"urlpath")
```

```
            %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
            %>"><%
             if rsCStatus("CAT_STATUS") <> 0 and rsFStatus("F_STATUS")
            <> 0 and rs("T_STATUS") <> 0 then %><%
            =ChkIsNew(rs("T_LAST_POST")) %><%
             else
                  if rs("T_LAST_POST") > Session(strCookieURL &
            "last_here_date") then
%>
                  <img src="icon_folder_new_locked.gif" height="15"
            width="15" border="0" hspace="0" alt="Kilitli konu">
<%
                  else
%>
                  <img src="icon_folder_locked.gif" height="15" width="15"
            border="0" hspace="0" alt="Kilitli konu">
<%
                  end if
             end if %></a></td>
      <td   bgcolor="<%  =strForumCellColor  %>"  valign="center"
            align="left"><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
            =strDefaultFontSize %>"><a href="topic.asp?TOPIC_ID=<%
            =rs("TOPIC_ID")                %>&amp;FORUM_ID=<%
            =Request.QueryString("FORUM_ID")   %>&amp;CAT_ID=<%
            =Request.QueryString("CAT_ID")   %>&amp;Topic_Title=<%
            =ChkString(left(rs("T_SUBJECT"),                50),"urlpath")
            %>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
            %>"><%  =ChkString(left(rs("T_SUBJECT"),  50),"display")
            %></a> </font><% if strShowPaging = "1" then
            TopicPaging() end if%></td>
      <td   bgcolor="<%  =strForumCellColor  %>"  valign="center"
            align="center"><font face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
            size="<%  =strDefaultFontSize  %>"  color="<%
            =strForumFontColor                %>"><%
            =ChkString(rs("M_NAME"),"display") %></font></td>
      <td   bgcolor="<%  =strForumCellColor  %>"  valign="center"
            align="center"><font face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
            size="<%  =strDefaultFontSize  %>"  color="<%
            =strForumFontColor %>"><% =rs("T_REPLIES") %></font></td>
      <td   bgcolor="<%  =strForumCellColor  %>"  valign="center"
            align="center"><font face="<%  =strDefaultFontFace  %>"
            size="<%  =strDefaultFontSize  %>"  color="<%
            =strForumFontColor  %>"><%  =rs("T_VIEW_COUNT")
            %></font></td>
      <%
      if IsNull(rs("T_LAST_POST_AUTHOR")) then
```

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

```
        strLastAuthor = ""
      else
        strLastAuthor = "<br> "
        if strUseExtendedProfile then
                        strLastAuthor = strLastAuthor & "<a
          href=""pop_profile.asp?mode=display&id="&
          rs("T_LAST_POST_AUTHOR") & """>"
                else
                        strLastAuthor = strLastAuthor & "<a
          href=""JavaScript:openWindow2('pop_profile.asp?mode=display
          &id=" & rs("T_LAST_POST_AUTHOR") & "')"">"
                end if
        strLastAuthor = strLastAuthor & rs("LAST_POST_AUTHOR_NAME")
          & "</a>"
      end if
      %>
      <td bgcolor="<% =strForumCellColor %>" valign="center" align="center"
          nowrap><font face="<% =strDefaultFontFace %>" color="<%
          =strForumFontColor %>" size="<% =strFooterFontSize
          %>"><b><% =ChkDate(rs("T_LAST_POST")) %></b> <%
          =ChkTime(rs("T_LAST_POST"))
          %><%=strLastAuthor%></font></td>
<%          if AdminAllowed = 1 or strNoCookies = "1" then %>
      <td bgcolor="<% =strForumCellColor %>" valign="center" align="center"
          nowrap>
<%                if rsCStatus("CAT_STATUS") = 0 then %>
       <a
          href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Category&
          amp;CAT_ID=<% =Request.QueryString("CAT_ID") %>')"><img
          src="icon_unlock.gif" alt="Kategorinin kilidini aç" border="0"
          hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%              else
                        if rsFStatus("F_STATUS") = 0 then %>
       <a
          href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Forum&am
          p;FORUM_ID=<%          =Request.QueryString("FORUM_ID")
          %>&amp;CAT_ID=<%          =Request.QueryString("CAT_ID")
          %>&amp;Forum_Title=<%
          =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"JSurlpath")
          %>')"><img src="icon_unlock.gif" alt="Forumun kilidini aç"
          border="0" hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                      else
                                if rs("T_STATUS") <> 0 then %>
       <a
          href="JavaScript:openWindow('pop_lock.asp?mode=Topic&amp;
          TOPIC_ID=<%       =rs("TOPIC_ID")%>&amp;FORUM_ID=<%
          =rs("FORUM_ID")                    %>&amp;CAT_ID=<%
          =Request.QueryString("CAT_ID")     %>&amp;Topic_Title=<%
```

```
                =ChkString(rs("T_SUBJECT"),"JSurlpath")          %>')"><img
                src="icon_lock.gif" alt="Konuyu kilitle" border="0" hspace="0"
                WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                                  else %>
        <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Topic&amp
                ;TOPIC_ID=<%        =rs("TOPIC_ID")%>&amp;FORUM_ID=<%
                =rs("FORUM_ID")                          %>&amp;CAT_ID=<%
                =Request.QueryString("CAT_ID")      %>&amp;Topic_Title=<%
                =ChkString(rs("T_SUBJECT"),"JSurlpath")          %>')"><img
                src="icon_unlock.gif" alt="Konunun kilidini aç" border="0"
                hspace="0" WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%                                  end if
                            end if
                        end if
                        if (AdminAllowed = 1) or (rsCStatus("CAT_STATUS") <>
                0 and rsFStatus("F_STATUS") <> 0 and rs("T_STATUS") <> 0)
                then %>
        <a              href="post.asp?method=EditTopic&amp;TOPIC_ID=<%
                =rs("TOPIC_ID")  %>&amp;FORUM_ID=<%  =rs("FORUM_ID")
                %>&amp;CAT_ID=<%     =rs("CAT_ID")     %>&amp;auth=<%
                =ChkString(rs("T_AUTHOR"),"urlpath")
                %>&amp;Forum_Title=<%
                =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
                %>&amp;Topic_Title=<%
                =ChkString(rs("T_SUBJECT"),"urlpath")          %>"><img
                src="icon_pencil.gif" alt="Mesaji değiştir" border="0" hspace="0"
                WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
<%              end if %>
        <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_delete.asp?mode=Topic&am
                p;TOPIC_ID=<%  =rs("TOPIC_ID")  %>&amp;FORUM_ID=<%
                =rs("FORUM_ID")                          %>&amp;CAT_ID=<%
                =Request.QueryString("CAT_ID")      %>&amp;Topic_Title=<%
                =ChkString(rs("T_SUBJECT"),"JSurlpath")          %>')"><img
                src="icon_trashcan.gif" alt="Konuyu sil" border="0" hspace="0"
                WIDTH="12" HEIGHT="12"></a>
        <a              href="post.asp?method=Reply&amp;TOPIC_ID=<%
                =rs("TOPIC_ID")  %>&amp;FORUM_ID=<%  =rs("FORUM_ID")
                %>&amp;CAT_ID=<%        =Request.QueryString("CAT_ID")
                %>&amp;Topic_Title=<%
                =ChkString(rs("T_SUBJECT"),"urlpath")
                %>&amp;Forum_Title=<%
                =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
                %>"><img src="icon_reply_topic.gif" alt="Cevap yaz" height="15"
                width="15" border="0"></a>
    </td>
<%          end if %>
```

```
    </tr>
<%              rec = rec + 1
                rs.MoveNext
              loop
 end if %>
   </table>
   </td>
 </tr>
 <tr>
 <td colspan="5">
 <% if maxpages > 1 then %>
   <table border="0" align="left">
    <tr>
     <td valign="top"><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
          =strDefaultFontSize %>"><b> <% =maxpages %> sayfa:
             </b></font></td>
     <td valign="top"><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
          =strDefaultFontSize %>"><% Call Paging() %></font></td>
    </tr>
   </table>
<% else %>
    
<% end if %>
            </td>
            </tr>
</table>

<table width="100%">
 <tr>
  <td align="center" valign="top" width="33%">
  <table>
   <tr>
    <td>
          <p><font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<%
         =strFooterFontSize %>">
          <img alt="Yeni" src="icon_folder_new.gif" width="8" height="9">
         Son ziyaretinizden sonra yeni mesaj eklendi<br>
          <img alt="Eski" src="icon_folder.gif" width="8" height="9">
         populer konu <% if lcase(strHotTopic) = "1" then %>(<img
         alt="Populer konu" src="icon_folder_hot.gif" width="8"
         height="9"> <% =intHotTopicNum %> veya daha fazla
         mesaj.)<% end if %><br>
          <img alt="Kilitli" src="icon_folder_locked.gif" width="8"
         height="9"> Kilitli konu<br>
          </font></p>
           </td>
          </tr>
         </table>
```

```
    </td>
    <td align="center" valign="top" width="33%">
<% if (mlev = 4 or mlev = 3 or mlev = 2 or mlev = 1) or (lcase(strNoCookies)
                = "1") then %>
                  <p      align="center"><center><%      call      PostNewTopic()
                %></center></p>
<% else %>
        
<% end if %>
    </td>
    <td align="center" valign="top" width="33%">
<!--#INCLUDE FILE="inc_jump_to.asp" -->
    </td>
  </tr>
</table>
<!--#INCLUDE FILE="inc_footer.asp" -->
<%
Function ChkIsNew(dt)
                if lcase(strHotTopic) = "1" then
                  if dt > Session(strCookieURL & "last_here_date") then
                        if rs("T_REPLIES") >= intHotTopicNum Then
                              ChkIsNew =    "<img  src='icon_folder_new_hot.gif'
                height=15 width=15 border=0 hspace=0 alt='Populer konu'>"
                        else
                              ChkIsNew =      "<img    src='icon_folder_new.gif'
                height=15 width=15 border=0 hspace=0 alt='Yeni konu'>"
                        end if
                  Else
                        if rs("T_REPLIES") >= intHotTopicNum Then
                              ChkIsNew =      "<img    src='icon_folder_hot.gif'
                height=15 width=15 border=0 hspace=0 alt='Populer konu'>"
                        else
                              ChkIsNew = "<img  src='icon_folder.gif'  height=15
                width=15 border=0 hspace=0>"
                        end if
                  end if
                else
                  if dt > Session(strCookieURL & "last_here_date") then
                        ChkIsNew =  "<img src='icon_folder_new.gif' height=15
                width=15 border=0 hspace=0 alt='Yeni konu'>"
                  Else
                        ChkIsNew    =    "<img    src='icon_folder.gif'    height=15
                width=15 border=0 hspace=0>"
                  end if
                end if
End Function

sub PostNewTopic()
```

```
%>
<font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<% =strDefaultFontSize
        %>">
<% if rsCStatus("CAT_STATUS") = 0 or rsFStatus("F_STATUS") = 0 then
        if (AdminAllowed = 1) then %>
          <a href="post.asp?method=Topic&amp;FORUM_ID=<%
        =Request.QueryString("FORUM_ID")%>&amp;CAT_ID=<%
        =Request.QueryString("CAT_ID")%>&amp;Forum_Title=<%
        =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
        %>"><img src="icon_folder_locked.gif" alt="Kilitli konu"
        height="15" width="15" border="0"></a> <a
        href="post.asp?method=Topic&amp;FORUM_ID=<%
        =Request.QueryString("FORUM_ID")%>&amp;CAT_ID=<%
        =Request.QueryString("CAT_ID")%>&amp;Forum_Title=<%
        =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
        %>">Yeni konu</a>
<%      else %>
          <img src="icon_folder_locked.gif" alt="Kilitli kategori"
        height="15" width="15" border="0"> Kilitli kategori
<%      end if
        else
          if rsFStatus("F_STATUS") <> 0 then %>
              <a href="post.asp?method=Topic&amp;FORUM_ID=<%
        =Request.QueryString("FORUM_ID")%>&amp;CAT_ID=<%
        =Request.QueryString("CAT_ID")%>&amp;Forum_Title=<%
        =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
        %>"><img src="icon_folder_new_topic.gif" alt="Yeni konu"
        height="15" width="15" border="0"></a> <a
        href="post.asp?method=Topic&amp;FORUM_ID=<%
        =Request.QueryString("FORUM_ID")%>&amp;CAT_ID=<%
        =Request.QueryString("CAT_ID")%>&amp;Forum_Title=<%
        =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
        %>">Yeni konu</a>
        <%    else %>
              <img src="icon_folder_locked.gif" alt="Kilitli forum"
        height="15" width="15" border="0"> Kilitli forum
        <%    end if
        end if %>
</font>
<%
end sub

sub ForumAdminOptions()
%>
<font face="<% =strDefaultFontFace %>" size="<% =strDefaultFontSize
        %>">
<%      if (AdminAllowed = 1) or (lcase(strNoCookies) = "1") then
          if rsCStatus("CAT_STATUS") = 0 then
```

```
                    if mlev = 4 then %>
  <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Category&
                amp;CAT_ID=<% =Request.QueryString("CAT_ID") %>')"><img
                src="icon_folder_unlocked.gif" alt="Kategorinin kilidini aç"
                height="15" width="15" border="0"></a>
<%                  else %>
  <img    src="icon_folder_locked.gif"   alt="Kilitli   kategori"   height="15"
                width="15" border="0">
<%                  end if
                 else
                    if rsFStatus("F_STATUS") <> 0 then %>
  <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_lock.asp?mode=Forum&amp
                ;FORUM_ID=<%              =Request.QueryString("FORUM_ID")
                %>&amp;CAT_ID=<%          =Request.QueryString("CAT_ID")
                %>&amp;Forum_Title=<%
                =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"JSurlpath")
                %>')"><img  src="icon_folder_locked.gif"  alt="Forumu kilitle"
                height="15" width="15" border="0"></a>
<%                  else %>
  <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_open.asp?mode=Forum&am
                p;FORUM_ID=<%             =Request.QueryString("FORUM_ID")
                %>&amp;CAT_ID=<%          =Request.QueryString("CAT_ID")
                %>&amp;Forum_Title=<%
                =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"JSurlpath")
                %>')"><img src="icon_folder_unlocked.gif" alt="Forumun kilidini
                aç" height="15" width="15" border="0"></a>
<%                  end if
                 end if
                 if      (rsCStatus("CAT_STATUS")      <>      0      and
                rsFStatus("F_STATUS") <> 0) or (AdminAllowed = 1) then %>
      <a          href="post.asp?method=EditForum&amp;FORUM_ID=<%
                =Request.QueryString("FORUM_ID")     %>&amp;CAT_ID=<%
                =Request.QueryString("CAT_ID")     %>&amp;Forum_Title=<%
                =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"JSurlpath")
                %>&amp;type=0"><img src="icon_folder_pencil.gif" alt="Forum
                bilgilerini değiştir" border="0" hspace="0" WIDTH="15"
                HEIGHT="15"></a>
<%               end if %>
  <a
                href="JavaScript:openWindow('pop_delete.asp?mode=Forum&a
                mp;FORUM_ID=<%            =Request.QueryString("FORUM_ID")
                %>&amp;CAT_ID=<%          =Request.QueryString("CAT_ID")
                %>&amp;Forum_Title=<%
                =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"JSurlpath")
```

```
            %>')"><img src="icon_folder_delete.gif" alt="Forumu sil"
            height="15" width="15" border="0"></a>
  <a                href="post.asp?method=Topic&amp;FORUM_ID=<%
            =Request.QueryString("FORUM_ID")%>&amp;CAT_ID=<%
            =Request.QueryString("CAT_ID")%>&amp;Forum_Title=<%
            =ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"JSurlpath")
            %>"><img src="icon_folder_new_topic.gif" alt="Yeni konu"
            height="15" width="15" border="0"></a>
<%          end if %>
</font>
<%
end sub
sub Paging()
            if maxpages > 1 then
              if mypage = "" then
                    pge = 1
              else
                    pge = mypage
              end if
              scriptname = request.servervariables("script_name")
              Response.Write("<table border=0 cellspacing=0 cellpadding=1
            valign=top><tr>")
              for counter = 1 to maxpages
                    if counter <> cint(pge) then
                          ref = "<td align=right bgcolor=" & strPageBGColor
            & "><font face=" & strDefaultFontFace & " size=" &
            strDefaultFontSize & ">" & " " & widenum(counter) & "<a
            href='" & scriptname
                          ref = ref & "?FORUM_ID=" &
            Request.QueryString("FORUM_ID")
                          ref = ref & "&CAT_ID=" &
            Request.QueryString("CAT_ID")
                          ref = ref & "&Forum_Title=" &
            ChkString(Request.QueryString("FORUM_TITLE"),"urlpath")
                          ref = ref & "&whichpage=" & counter
                          ref = ref & "'>" & counter & "</a></font></td>"
                          Response.Write ref
                    else
                          Response.Write("<td align=right bgcolor=" &
            strPageBGColor & "><font face=" & strDefaultFontFace & "
            size=" & strDefaultFontSize & ">" & " " & widenum(counter)
            & "<b>" & counter & "</b></font></td>")
                    end if
                    if counter mod strPageNumberSize = 0 then
                          Response.Write("</tr><tr>")
                    end if
              next
              Response.Write("</tr></table>")
```

```
            end if
end sub

sub TopicPaging()
   mxpages = (rs("T_REPLIES") / strPageSize)
   if mxPages <> cint(mxPages) then
      mxpages = int(mxpages) + 1
   end if
   if mxpages > 1 then
            Response.Write("<table border=0 cellspacing=0
          cellpadding=0><tr><td valign=""center""><font face=" &
          strDefaultFontFace & " size=" & strFooterFontSize & "><img
          src=""icon_posticon.gif"" border=""0""></font></td>")
            for counter = 1 to mxpages
                  ref = "<td align=right bgcolor=" & strForumCellColor &
          "><font face=" & strDefaultFontFace & " size=" &
          strFooterFontSize & ">"
                  if ((mxpages > 9) and (mxpages > strPageNumberSize))
          or ((counter > 9) and (mxpages < strPageNumberSize)) then
                        ref = ref & " "
                  end if
                  ref = ref & widenum(counter) & "<a href='topic.asp?"
      ref = ref & "TOPIC_ID=" & rs("TOPIC_ID")
      ref = ref & "&FORUM_ID=" & rs("FORUM_ID")
      ref = ref & "&CAT_ID=" & rs("CAT_ID")
      ref = ref & "&Topic_Title=" & ChkString(left(rs("T_SUBJECT"),
          50),"urlpath")
      ref = ref & "&Forum_Title=" &
          ChkString(Request.QueryString("FORUM_Title"),"urlpath")
                  ref = ref & "&whichpage=" & counter
                  ref = ref & "'>" & counter & "</a></font></td>"
                  Response.Write ref
                  if counter mod strPageNumberSize = 0 then
                        Response.Write("</tr><tr><td> </td>")
                  end if
            next
    Response.Write("</tr></table>")
            end if
end sub
%>
```

config.asp

```
<%
'#################################################################
            ###################
'## Copyright (C) 2000  Michael Anderson
'##
```

```
'## This program is free software; you can redistribute it and/or
'## modify it under the terms of the GNU General Public License
'## as published by the Free Software Foundation; either version 2
'## of the License, or any later version.
'##
'## All copyright notices regarding Snitz Forums 2000
'## must remain intact in the scripts and in the outputted HTML
'## The "powered by" text/logo with a link back to
'## http://forum.snitz.com in the footer of the pages MUST
'## remain visible when the pages are viewed on the internet or intranet.
'##
'## This program is distributed in the hope that it will be useful,
'## but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of
'## MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE.
        See the
'## GNU General Public License for more details.
'##
'## You should have received a copy of the GNU General Public License
'## along with this program; if not, write to the Free Software
'## Foundation, Inc., 59 Temple Place - Suite 330, Boston, MA  02111-1307,
        USA.
'##
'## Correspondence and Questions can be sent to:
'## reinhold@bigfoot.com
'##
'## or
'##
'## Snitz Communications
'## C/O: Michael Anderson
'## PO Box 200
'## Harpswell, ME 04079
'#####################################################################
        ####################
%>
<%
on error resume next
Session.LCID = 1033 '## Do Not Edit
Response.Buffer = true

dim strDBType, strConnString, strTablePrefix, strMemberTablePrefix '## Do
        Not Edit

'#####################################################################
        ####################
'## SELECT YOUR DATABASE TYPE AND CONNECTION TYPE
'#####################################################################
        ####################
'strDBType = "sqlserver" '## access, sqlserver or mysql
```

```
strDBType = "access" '## access, sqlserver or mysql
'strDBType = "mysql" '## access, sqlserver or mysql

' ## Make sure to uncomment one of the strConnString lines !!
'strConnString = "DRIVER={Microsoft Access Driver (*.mdb)};
        DBQ=c:\inetpub\dbroot\snitz_forums_2000.mdb" '## MS Access
        97
'strConnString = "DRIVER={Microsoft Access Driver (*.mdb)}; DBQ=" &
        Server.MapPath("/fpdb/snitz_forums_2000.mdb") '## MS Access
        97 using virtual path
'strConnString = "Provider=Microsoft.Jet.OLEDB.4.0;Data Source=" &
        Server.MapPath("/fpdb/snitz_forums_2000.mdb") '## MS Access
        2000 using virtual path

'VERILERI SAKLAMAK ICIN ACCESS MDB DOSYASI KULLANACAKSANIZ
'C:\Inetpub\Clients\sitem.com\data\db_forum.mdb YAZAN YERE
'KENDI VERITABANINIZIN YERINI VE ADINI YAZINIZ
'BUNU NASIL BULACAGINIZI BILMIYORSANIZ
'http://emrah.com/asp/Asp_VbScript_ile_veritabanina_baglanma.asp
        ADRESINDEKI
'YAZIYI (OZELLIKLE SONDA YER ALAN PUF NOKTASI BOLUMUNU
        OKUYUNUZ

strConnString = "Provider=Microsoft.Jet.OLEDB.4.0;Data
        Source=c:\Inetpub\wwwroot\forum\db_forum.mdb;" '## MS
        Access 2000
'strConnString = "driver={SQL
        Server};server=SERVER_NAME;uid=SQL_USER;pwd=PASSW
        ORD;database=DATABASE_NAME" '## MS SQL Server 7
'strConnString =
        "driver=MySQL;server=SERVER_NAME;uid=MYSQL_USER;pw
        d=PARRWORD;database=DATABASE_NAME" '## MySQL

strTablePrefix = "FORUM_"
strMemberTablePrefix = "FORUM_"

'#################################################################
        ###################
'## Do Not Edit Below This Line - It could destroy your forums and lose data
'#################################################################
        ###################

dim strVersion, strForumTitle, strCopyright, strTitleImage, strHomeURL,
        strForumURL, strCookieURL
dim strAuthType, strSetCookieToForum
dim strEmail, strUniqueEmail, strMailMode, strMailServer, strSender
dim strDateType, strTimeAdjust, strTimeType, strForumTimeAdjust
```

```
dim strMoveTopicMode, strIPLogging, strPrivateForums, strShowModerators,
        strShowRank, strAllowForumCode, strAllowHTML
dim strNoCookies, strEditedByDate
dim intHotTopicNum, strHotTopic
dim strIMGInPosts
dim strHomepage, strICQ, strAIM, strInForumAdmin, strSecureAdmin,
        strIcons, strGfxButtons
dim strBadWordFiler, strBadWords
dim strDefaultFontFace, strDefaultFontSize, strHeaderFontSize,
        strFooterFontSize
dim strPageBGColor, strDefaultFontColor
dim strLinkColor, strLinkTextDecoration, strVisitedLinkColor,
        strVisitedTextDecoration, strActiveLinkColor, strHoverFontColor,
        strHoverTextDecoration
dim strHeadCellColor, strHeadFontColor, strCategoryCellColor,
        strCategoryFontColor
dim strForumFirstCellColor, strForumCellColor, strAltForumCellColor,
        strForumFontColor, strForumLinkColor
dim strTableBorderColor, strPopUpTableColor, strPopUpBorderColor,
        strNewFontColor, strTopicWidthLeft, strTopicNoWrapLeft,
        strTopicWidthRight, strTopicNoWrapRight
dim strRankColor1, strRankColor2, strRankColor3
dim strRankLevel0, strRankLevel1, strRankLevel2, strRankLevel3,
        strRankLevel4, strRankLevel5
dim intRankLevel0, intRankLevel1, intRankLevel2, intRankLevel3,
        intRankLevel4, intRankLevel5
dim strShowStatistics, strShowImagePoweredBy, strLogonForMail,
        strShowPaging, strShowTopicNav, strPageSize,
        strPageNumberSize

strCookieURL = Left(Request.ServerVariables("Path_Info"),
        InstrRev(Request.ServerVariables("Path_Info"), "/"))
if Application(strCookieURL & "ConfigLoaded")= "" or
        IsNull(Application(strCookieURL & "ConfigLoaded")) or
        blnSetup="Y" then

        ' if the configvariables aren't loaded into the Application object
        ' or after the admin has changed the configuration
        ' the variables get (re)loaded

        set my_Conn = Server.CreateObject("ADODB.Connection")
        my_Conn.Errors.Clear

        my_Conn.Open strConnString

        if blnSetup <> "Y" then
          for counter = 0 to my_conn.Errors.Count -1
                ConnErrorNumber = my_conn.Errors(counter).Number
```

```
            if my_conn.Errors(counter).Number <> 0 then
                  my_conn.Errors.Clear
                  Response.Redirect
"setup.asp?RC=1&CC=1&strDBType=" & strDBType & "&EC=" &
ConnErrorNumber
            end if
  next
end if

my_conn.Errors.Clear


'## Forum_SQL
strSql = "SELECT C_STRVERSION "
strSql = strSql & ", C_STRFORUMTITLE "
strSql = strSql & ", C_STRCOPYRIGHT "
strSql = strSql & ", C_STRTITLEIMAGE "
strSql = strSql & ", C_STRHOMEURL "
strSql = strSql & ", C_STRFORUMURL "
strSql = strSql & ", C_STRAUTHTYPE "
strSql = strSql & ", C_STRSETCOOKIETOFORUM "
strSql = strSql & ", C_STREMAIL "
strSql = strSql & ", C_STRUNIQUEEMAIL "
strSql = strSql & ", C_STRMAILMODE "
strSql = strSql & ", C_STRMAILSERVER "
strSql = strSql & ", C_STRSENDER "
strSql = strSql & ", C_STRDATETYPE "
strSql = strSql & ", C_STRTIMEADJUST "
strSql = strSql & ", C_STRTIMETYPE "
strSql = strSql & ", C_STRMOVETOPICMODE "
strSql = strSql & ", C_STRIPLOGGING "
strSql = strSql & ", C_STRPRIVATEFORUMS "
strSql = strSql & ", C_STRSHOWMODERATORS "
strSql = strSql & ", C_STRALLOWFORUMCODE "
strSql = strSql & ", C_STRALLOWHTML "
strSql = strSql & ", C_STRNOCOOKIES "
strSql = strSql & ", C_STRSECUREADMIN "
strSql = strSql & ", C_STRHOTTOPIC "
strSql = strSql & ", C_INTHOTTOPICNUM "
strSql = strSql & ", C_STRIMGINPOSTS "
strSql = strSql & ", C_STRHOMEPAGE "
strSql = strSql & ", C_STRICQ "
strSql = strSql & ", C_STRYAHOO "
strSql = strSql & ", C_STRAIM "
strSql = strSql & ", C_STRICONS "
strSql = strSql & ", C_STRGFXBUTTONS "
strSql = strSql & ", C_STREDITEDBYDATE "
strSql = strSql & ", C_STRBADWORDFILTER "
```

```
strSql = strSql & ", C_STRBADWORDS "
strSql = strSql & ", C_STRDEFAULTFONTFACE "
strSql = strSql & ", C_STRDEFAULTFONTSIZE "
strSql = strSql & ", C_STRHEADERFONTSIZE "
strSql = strSql & ", C_STRFOOTERFONTSIZE "
strSql = strSql & ", C_STRPAGEBGCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRDEFAULTFONTCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRLINKCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRLINKTEXTDECORATION "
strSql = strSql & ", C_STRVISITEDLINKCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRVISITEDTEXTDECORATION "
strSql = strSql & ", C_STRACTIVELINKCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRHOVERFONTCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRHOVERTEXTDECORATION "
strSql = strSql & ", C_STRHEADCELLCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRHEADFONTCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRCATEGORYCELLCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRCATEGORYFONTCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRFORUMFIRSTCELLCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRFORUMCELLCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRALTFORUMCELLCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRFORUMFONTCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRFORUMLINKCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRTABLEBORDERCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRPOPUPTABLECOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRPOPUPBORDERCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRNEWFONTCOLOR "
strSql = strSql & ", C_STRTOPICWIDTHLEFT "
strSql = strSql & ", C_STRTOPICNOWRAPLEFT "
strSql = strSql & ", C_STRTOPICWIDTHRIGHT "
strSql = strSql & ", C_STRTOPICNOWRAPRIGHT "
strSql = strSql & ", C_STRSHOWRANK "
strSql = strSql & ", C_STRRANKADMIN "
strSql = strSql & ", C_STRRANKMOD "
strSql = strSql & ", C_STRRANKLEVEL0 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKLEVEL1 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKLEVEL2 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKLEVEL3 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKLEVEL4 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKLEVEL5 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLORADMIN "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLORMOD "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLOR0 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLOR1 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLOR2 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLOR3 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLOR4 "
strSql = strSql & ", C_STRRANKCOLOR5 "
```

```
strSql = strSql & ", C_INTRANKLEVEL0 "
strSql = strSql & ", C_INTRANKLEVEL1 "
strSql = strSql & ", C_INTRANKLEVEL2 "
strSql = strSql & ", C_INTRANKLEVEL3 "
strSql = strSql & ", C_INTRANKLEVEL4 "
strSql = strSql & ", C_INTRANKLEVEL5 "
strSql = strSql & ", C_STRSIGNATURES "
strSql = strSql & ", C_STRSHOWSTATISTICS "
strSql = strSql & ", C_STRSHOWIMAGEPOWEREDBY "
strSql = strSql & ", C_STRLOGONFORMAIL "
strSql = strSql & ", C_STRSHOWPAGING "
strSql = strSql & ", C_STRSHOWTOPICNAV "
strSql = strSql & ", C_STRPAGESIZE "
strSql = strSql & ", C_STRPAGENUMBERSIZE "
strSql = strSql & ", C_STRFULLNAME"
strSql = strSql & ", C_STRPICTURE"
strSql = strSql & ", C_STRSEX"
strSql = strSql & ", C_STRCITY"
strSql = strSql & ", C_STRSTATE"
strSql = strSql & ", C_STRAGE"
strSql = strSql & ", C_STRCOUNTRY"
strSql = strSql & ", C_STROCCUPATION"
strSql = strSql & ", C_STRBIO"
strSql = strSql & ", C_STRHOBBIES"
strSql = strSql & ", C_STRLNEWS"
strSql = strSql & ", C_STRQUOTE"
strSql = strSql & ", C_STRMARSTATUS"
strSql = strSql & ", C_STRFAVLINKS"
strSql = strSql & ", C_STRRECENTTOPICS"
strSql = strSql & ", C_STRHOMEPAGE"
strSql = strSql & " FROM " & strTablePrefix & "CONFIG "

'Response.Write strSQL
'Response.End

set rsConfig = my_Conn.Execute (strSql)

Application.Lock
Application(strCookieURL & "strVersion") =
rsConfig("C_STRVERSION")
Application(strCookieURL & "strForumTitle") =
rsConfig("C_STRFORUMTITLE")
Application(strCookieURL & "strCopyright") =
rsConfig("C_STRCOPYRIGHT")
Application(strCookieURL & "strTitleImage") =
rsConfig("C_STRTITLEIMAGE")
Application(strCookieURL & "strHomeURL") =
rsConfig("C_STRHOMEURL")
```

```
Application(strCookieURL & "strForumURL") =
rsConfig("C_STRFORUMURL")

Application(strCookieURL & "strAuthType") =
rsConfig("C_STRAUTHTYPE")
Application(strCookieURL & "strSetCookieToForum") =
rsConfig("C_STRSETCOOKIETOFORUM")
Application(strCookieURL & "strEmail") =
rsConfig("C_STREMAIL")
Application(strCookieURL & "strUniqueEmail") =
rsConfig("C_STRUNIQUEEMAIL")
Application(strCookieURL & "strMailMode") =
rsConfig("C_STRMAILMODE")
Application(strCookieURL & "strMailServer") =
rsConfig("C_STRMAILSERVER")
Application(strCookieURL & "strSender") =
rsConfig("C_STRSENDER")
Application(strCookieURL & "strDateType") =
rsConfig("C_STRDATETYPE")
Application(strCookieURL & "strTimeAdjust") =
rsConfig("C_STRTIMEADJUST")
Application(strCookieURL & "strTimeType") =
rsConfig("C_STRTIMETYPE")
Application(strCookieURL & "strMoveTopicMode") =
rsConfig("C_STRMOVETOPICMODE")
Application(strCookieURL & "strIPLogging") =
rsConfig("C_STRIPLOGGING")
Application(strCookieURL & "strPrivateForums") =
rsConfig("C_STRPRIVATEFORUMS")
Application(strCookieURL & "strShowModerators") =
rsConfig("C_STRSHOWMODERATORS")
Application(strCookieURL & "strAllowForumCode") =
rsConfig("C_STRALLOWFORUMCODE")
Application(strCookieURL & "strIMGInPosts") =
rsConfig("C_STRIMGINPOSTS")
Application(strCookieURL & "strAllowHTML") =
rsConfig("C_STRALLOWHTML")
Application(strCookieURL & "strNoCookies") =
rsConfig("C_STRNOCOOKIES")
Application(strCookieURL & "strSecureAdmin") =
rsConfig("C_STRSECUREADMIN")
Application(strCookieURL & "strHotTopic") =
rsConfig("C_STRHOTTOPIC")
Application(strCookieURL & "intHotTopicNum") =
rsConfig("C_INTHOTTOPICNUM")
Application(strCookieURL & "strHomepage") =
rsConfig("C_STRHOMEPAGE")
Application(strCookieURL & "strICQ") = rsConfig("C_STRICQ")
```

```
Application(strCookieURL & "strYAHOO") =
rsConfig("C_STRYAHOO")
Application(strCookieURL & "strAIM") = rsConfig("C_STRAIM")
Application(strCookieURL & "strIcons") =
rsConfig("C_STRICONS")
Application(strCookieURL & "strGfxButtons") =
rsConfig("C_STRGFXBUTTONS")
Application(strCookieURL & "strEditedByDate") =
rsConfig("C_STREDITEDBYDATE")
Application(strCookieURL & "strBadWordFilter") =
rsConfig("C_STRBADWORDFILTER")
Application(strCookieURL & "strBadWords") =
rsConfig("C_STRBADWORDS")
Application(strCookieURL & "strDefaultFontFace") =
rsConfig("C_STRDEFAULTFONTFACE")
Application(strCookieURL & "strDefaultFontSize") =
rsConfig("C_STRDEFAULTFONTSIZE")
Application(strCookieURL & "strHeaderFontSize") =
rsConfig("C_STRHEADERFONTSIZE")
Application(strCookieURL & "strFooterFontSize") =
rsConfig("C_STRFOOTERFONTSIZE")
Application(strCookieURL & "strPageBGColor") =
rsConfig("C_STRPAGEBGCOLOR")
Application(strCookieURL & "strDefaultFontColor") =
rsConfig("C_STRDEFAULTFONTCOLOR")
Application(strCookieURL & "strLinkColor") =
rsConfig("C_STRLINKCOLOR")
Application(strCookieURL & "strLinkTextDecoration") =
rsConfig("C_STRLINKTEXTDECORATION")
Application(strCookieURL & "strVisitedLinkColor") =
rsConfig("C_STRVISITEDLINKCOLOR")
Application(strCookieURL & "strVisitedTextDecoration") =
rsConfig("C_STRVISITEDTEXTDECORATION")
Application(strCookieURL & "strActiveLinkColor") =
rsConfig("C_STRACTIVELINKCOLOR")
Application(strCookieURL & "strHoverFontColor") =
rsConfig("C_STRHOVERFONTCOLOR")
Application(strCookieURL & "strHoverTextDecoration") =
rsConfig("C_STRHOVERTEXTDECORATION")
Application(strCookieURL & "strHeadCellColor") =
rsConfig("C_STRHEADCELLCOLOR")
Application(strCookieURL & "strHeadFontColor") =
rsConfig("C_STRHEADFONTCOLOR")
Application(strCookieURL & "strCategoryCellColor") =
rsConfig("C_STRCATEGORYCELLCOLOR")
Application(strCookieURL & "strCategoryFontColor") =
rsConfig("C_STRCATEGORYFONTCOLOR")
```

```
Application(strCookieURL & "strForumFirstCellColor") =
rsConfig("C_STRFORUMFIRSTCELLCOLOR")
Application(strCookieURL & "strForumCellColor") =
rsConfig("C_STRFORUMCELLCOLOR")
Application(strCookieURL & "strAltForumCellColor") =
rsConfig("C_STRALTFORUMCELLCOLOR")
Application(strCookieURL & "strForumFontColor") =
rsConfig("C_STRFORUMFONTCOLOR")
Application(strCookieURL & "strForumLinkColor") =
rsConfig("C_STRFORUMLINKCOLOR")
Application(strCookieURL & "strTableBorderColor") =
rsConfig("C_STRTABLEBORDERCOLOR")
Application(strCookieURL & "strPopUpTableColor") =
rsConfig("C_STRPOPUPTABLECOLOR")
Application(strCookieURL & "strPopUpBorderColor") =
rsConfig("C_STRPOPUPBORDERCOLOR")
Application(strCookieURL & "strNewFontColor") =
rsConfig("C_STRNEWFONTCOLOR")
Application(strCookieURL & "strTopicWidthLeft") =
rsConfig("C_STRTOPICWIDTHLEFT")
Application(strCookieURL & "strTopicNoWrapLeft") =
rsConfig("C_STRTOPICNOWRAPLEFT")
Application(strCookieURL & "strTopicWidthRight") =
rsConfig("C_STRTOPICWIDTHRIGHT")
Application(strCookieURL & "strTopicNoWrapRight") =
rsConfig("C_STRTOPICNOWRAPRIGHT")
Application(strCookieURL & "strShowRank") =
rsConfig("C_STRSHOWRANK")
Application(strCookieURL & "strRankAdmin") =
rsConfig("C_STRRANKADMIN")
Application(strCookieURL & "strRankMod") =
rsConfig("C_STRRANKMOD")
Application(strCookieURL & "strRankLevel0") =
rsConfig("C_STRRANKLEVEL0")
Application(strCookieURL & "strRankLevel1") =
rsConfig("C_STRRANKLEVEL1")
Application(strCookieURL & "strRankLevel2") =
rsConfig("C_STRRANKLEVEL2")
Application(strCookieURL & "strRankLevel3") =
rsConfig("C_STRRANKLEVEL3")
Application(strCookieURL & "strRankLevel4") =
rsConfig("C_STRRANKLEVEL4")
Application(strCookieURL & "strRankLevel5") =
rsConfig("C_STRRANKLEVEL5")
Application(strCookieURL & "strRankColorAdmin") =
rsConfig("C_STRRANKCOLORADMIN")
Application(strCookieURL & "strRankColorMod") =
rsConfig("C_STRRANKCOLORMOD")
```

```
Application(strCookieURL & "strRankColor0") =
rsConfig("C_STRRANKCOLOR0")
Application(strCookieURL & "strRankColor1") =
rsConfig("C_STRRANKCOLOR1")
Application(strCookieURL & "strRankColor2") =
rsConfig("C_STRRANKCOLOR2")
Application(strCookieURL & "strRankColor3") =
rsConfig("C_STRRANKCOLOR3")
Application(strCookieURL & "strRankColor4") =
rsConfig("C_STRRANKCOLOR4")
Application(strCookieURL & "strRankColor5") =
rsConfig("C_STRRANKCOLOR5")
Application(strCookieURL & "intRankLevel0") =
rsConfig("C_INTRANKLEVEL0")
Application(strCookieURL & "intRankLevel1") =
rsConfig("C_INTRANKLEVEL1")
Application(strCookieURL & "intRankLevel2") =
rsConfig("C_INTRANKLEVEL2")
Application(strCookieURL & "intRankLevel3") =
rsConfig("C_INTRANKLEVEL3")
Application(strCookieURL & "intRankLevel4") =
rsConfig("C_INTRANKLEVEL4")
Application(strCookieURL & "intRankLevel5") =
rsConfig("C_INTRANKLEVEL5")
Application(strCookieURL & "strShowStatistics") =
rsconfig("C_STRSHOWSTATISTICS")
Application(strCookieURL & "strShowImagePoweredBy") =
rsconfig("C_STRSHOWIMAGEPOWEREDBY")
Application(strCookieURL & "strLogonForMail") =
rsconfig("C_STRLOGONFORMAIL")
Application(strCookieURL & "strShowPaging") =
rsconfig("C_STRSHOWPAGING")
Application(strCookieURL & "strShowTopicNav") =
rsconfig("C_STRSHOWTOPICNAV")
Application(strCookieURL & "strPageSize") =
rsconfig("C_STRPAGESIZE")
Application(strCookieURL & "strPageNumberSize") =
rsconfig("C_STRPAGENUMBERSIZE")
Application(strCookieURL & "strFullName") =
rsconfig("C_STRFULLNAME")
Application(strCookieURL & "strPicture") =
rsconfig("C_STRPICTURE")
Application(strCookieURL & "strSex") = rsconfig("C_STRSEX")
Application(strCookieURL & "strCity") = rsconfig("C_STRCITY")
Application(strCookieURL & "strState") =
rsconfig("C_STRSTATE")
Application(strCookieURL & "strAge") = rsconfig("C_STRAGE")
```

```
Application(strCookieURL & "strCountry") =
rsconfig("C_STRCOUNTRY")
Application(strCookieURL & "strOccupation") =
rsconfig("C_STROCCUPATION")
Application(strCookieURL & "strBio") = rsconfig("C_STRBIO")
Application(strCookieURL & "strHobbies") =
rsconfig("C_STRHOBBIES")
Application(strCookieURL & "strLNews") =
rsconfig("C_STRLNEWS")
Application(strCookieURL & "strQuote") =
rsconfig("C_STRQUOTE")
Application(strCookieURL & "strMarStatus") =
rsconfig("C_STRMARSTATUS")
Application(strCookieURL & "strFavLinks") =
rsconfig("C_STRFAVLINKS")
Application(strCookieURL & "strRecentTopics") =
rsconfig("C_STRRECENTTOPICS")
Application(strCookieURL & "strHomePage") =
rsconfig("C_STRHOMEPAGE")
Application.UnLock

if blnSetup <> "Y" then
  for counter = 0 to my_Conn.Errors.Count -1
        if my_Conn.Errors(counter).Number <> 0 or Err.number
> 0 then

                myConnError = my_Conn.Errors(counter).Number
                my_Conn.Errors.Clear
                Err.Clear

                strSql = "SELECT " & strTablePrefix &
"CONFIG.C_STRVERSION, "
                strSql = strSql & strTablePrefix &
"CONFIG.C_STRSENDER "
                strSql = strSql & " FROM " & strTablePrefix &
"CONFIG "

                set rsInfo = my_Conn.Execute (StrSql)
                strVersion = rsInfo("C_STRVERSION")
                strSender = rsInfo("C_STRSENDER")

                rsInfo.Close
                set rsInfo = nothing
                my_Conn.Close
                set my_Conn = nothing

                Response.Redirect
"setup.asp?RC=2&CC=1&MAIL="                                    &
```

```
                Server.UrlEncode(strSender)      &      "&VER="      &
                Server.URLEncode(strVersion) & "&strDBType="& strDBType &
                "&EC=" & myConnError
                        end if
                  next
                end if

                my_Conn.Close
                set my_Conn = nothing
                Application.Lock
                Application(strCookieURL & "ConfigLoaded")= "YES"
                Application.UnLock

        end if

        ' ## Read the config-info from the application variables...

        strVersion = Application(strCookieURL & "strVersion")
        strForumTitle = Application(strCookieURL & "strForumTitle")
        strCopyright = Application(strCookieURL & "strCopyright")
        strTitleImage = Application(strCookieURL & "strTitleImage")
        strHomeURL = Application(strCookieURL & "strHomeURL")
        strForumURL = Application(strCookieURL & "strForumURL")
        strAuthType = Application(strCookieURL & "strAuthType")
        strSetCookieToForum      =      Application(strCookieURL      &
                "strSetCookieToForum")
        strEmail = Application(strCookieURL & "strEmail")
        strUniqueEmail = Application(strCookieURL & "strUniqueEmail")
        strMailMode = Application(strCookieURL & "strMailMode")
        strMailServer = Application(strCookieURL & "strMailServer")
        strSender = Application(strCookieURL & "strSender")
        strDateType = Application(strCookieURL & "strDateType")
        strTimeAdjust = Application(strCookieURL & "strTimeAdjust")
        strTimeType = Application(strCookieURL & "strTimeType")
        strMoveTopicMode = Application(strCookieURL & "strMoveTopicMode")
        strIPLogging = Application(strCookieURL & "strIPLogging")
        strPrivateForums = Application(strCookieURL & "strPrivateForums")
        strShowModerators = Application(strCookieURL & "strShowModerators")
        strAllowForumCode = Application(strCookieURL & "strAllowForumCode")
        strIMGInPosts = Application(strCookieURL & "strIMGInPosts")
        strAllowHTML = Application(strCookieURL & "strAllowHTML")
        strNoCookies = Application(strCookieURL & "strNoCookies")
        strSecureAdmin = Application(strCookieURL & "strSecureAdmin")
        strHotTopic = Application(strCookieURL & "strHotTopic")
        intHotTopicNum = Application(strCookieURL & "intHotTopicNum")
        strICQ = Application(strCookieURL & "strICQ")
        strYAHOO = Application(strCookieURL & "strYAHOO")
        strAIM = Application(strCookieURL & "strAIM")
```

```
strFullName = Application(strCookieURL & "strFullName")
strPicture = Application(strCookieURL & "strPicture")
strSex = Application(strCookieURL & "strSex")
strCity= Application(strCookieURL & "strCity")
strState = Application(strCookieURL & "strState")
strAge = Application(strCookieURL & "strAge")
strCountry = Application(strCookieURL & "strCountry")
strOccupation = Application(strCookieURL & "strOccupation")
strBio = Application(strCookieURL & "strBio")
strHobbies = Application(strCookieURL & "strHobbies")
strLNews =   Application(strCookieURL & "strLNews")
strQuote = Application(strCookieURL & "strQuote")
strMarStatus = Application(strCookieURL & "strMarStatus")
strFavLinks = Application(strCookieURL & "strFavLinks")
strRecentTopics = Application(strCookieURL & "strRecentTopics")
strAllowHideEmail = "1" 'not yet used !
strHomepage = Application(strCookieURL & "strHomepage")
strUseExtendedProfile = (strBio + strHobbies + strLNews + strRecentTopics
        + strPicture) > 0
strUseExtendedProfile = strUseExtendedProfile or ((strICQ + strYAHOO +
        strAIM + strFullName*2 + strSex + strCity + strState + strAge +
        strCountry + strOccupation + strFavLinks*2) > 5)
strIcons = Application(strCookieURL & "strIcons")
strGfxButtons = Application(strCookieURL & "strGfxButtons")
strEditedByDate = Application(strCookieURL & "strEditedByDate")
strBadWordFilter = Application(strCookieURL & "strBadWordFilter")
strBadWords = Application(strCookieURL & "strBadWords")
strDefaultFontFace = Application(strCookieURL & "strDefaultFontFace")
strDefaultFontSize = Application(strCookieURL & "strDefaultFontSize")
strHeaderFontSize = Application(strCookieURL & "strHeaderFontSize")
strFooterFontSize = Application(strCookieURL & "strFooterFontSize")
strPageBGColor = Application(strCookieURL & "strPageBGColor")
strDefaultFontColor = Application(strCookieURL & "strDefaultFontColor")
strLinkColor = Application(strCookieURL & "strLinkColor")
strLinkTextDecoration = Application(strCookieURL &
        "strLinkTextDecoration")
strVisitedLinkColor = Application(strCookieURL & "strVisitedLinkColor")
strVisitedTextDecoration = Application(strCookieURL &
        "strVisitedTextDecoration")
strActiveLinkColor = Application(strCookieURL & "strActiveLinkColor")
strHoverFontColor = Application(strCookieURL & "strHoverFontColor")
strHoverTextDecoration = Application(strCookieURL &
        "strHoverTextDecoration")
strHeadCellColor = Application(strCookieURL & "strHeadCellColor")
strHeadFontColor = Application(strCookieURL & "strHeadFontColor")
strCategoryCellColor = Application(strCookieURL & "strCategoryCellColor")
strCategoryFontColor = Application(strCookieURL & "strCategoryFontColor")
```

```
strForumFirstCellColor = Application(strCookieURL &
        "strForumFirstCellColor")
strForumCellColor = Application(strCookieURL & "strForumCellColor")
strAltForumCellColor = Application(strCookieURL & "strAltForumCellColor")
strForumFontColor = Application(strCookieURL & "strForumFontColor")
strForumLinkColor = Application(strCookieURL & "strForumLinkColor")
strTableBorderColor = Application(strCookieURL & "strTableBorderColor")
strPopUpTableColor = Application(strCookieURL & "strPopUpTableColor")
strPopUpBorderColor = Application(strCookieURL & "strPopUpBorderColor")
strNewFontColor = Application(strCookieURL & "strNewFontColor")
strTopicWidthLeft = Application(strCookieURL & "strTopicWidthLeft")
strTopicNoWrapLeft = Application(strCookieURL & "strTopicNoWrapLeft")
strTopicWidthRight = Application(strCookieURL & "strTopicWidthRight")
strTopicNoWrapRight = Application(strCookieURL & "strTopicNoWrapRight")
strShowRank = Application(strCookieURL & "strShowRank")
strRankAdmin = Application(strCookieURL & "strRankAdmin")
strRankMod = Application(strCookieURL & "strRankMod")
strRankLevel0 = Application(strCookieURL & "strRankLevel0")
strRankLevel1 = Application(strCookieURL & "strRankLevel1")
strRankLevel2 = Application(strCookieURL & "strRankLevel2")
strRankLevel3 = Application(strCookieURL & "strRankLevel3")
strRankLevel4 = Application(strCookieURL & "strRankLevel4")
strRankLevel5 = Application(strCookieURL & "strRankLevel5")
strRankColorAdmin = Application(strCookieURL & "strRankColorAdmin")
strRankColorMod = Application(strCookieURL & "strRankColorMod")
strRankColor0 = Application(strCookieURL & "strRankColor0")
strRankColor1 = Application(strCookieURL & "strRankColor1")
strRankColor2 = Application(strCookieURL & "strRankColor2")
strRankColor3 = Application(strCookieURL & "strRankColor3")
strRankColor4 = Application(strCookieURL & "strRankColor4")
strRankColor5 = Application(strCookieURL & "strRankColor5")
intRankLevel0 = Application(strCookieURL & "intRankLevel0")
intRankLevel1 = Application(strCookieURL & "intRankLevel1")
intRankLevel2 = Application(strCookieURL & "intRankLevel2")
intRankLevel3 = Application(strCookieURL & "intRankLevel3")
intRankLevel4 = Application(strCookieURL & "intRankLevel4")
intRankLevel5 = Application(strCookieURL & "intRankLevel5")
strShowStatistics = Application(strCookieURL & "strShowStatistics")
strShowImagePoweredBy = Application(strCookieURL &
        "strShowImagePoweredBy")
strLogonForMail = Application(strCookieURL & "strLogonForMail")
strShowPaging = Application(strCookieURL & "strShowPaging")
strShowTopicNav = Application(strCookieURL & "strShowTopicNav")
strPageSize = Application(strCookieURL & "strPageSize")
strPageNumberSize = Application(strCookieURL & "strPageNumberSize")
strForumTimeAdjust = DateAdd("h", strTimeAdjust , Now())

if strSecureAdmin = "0" then
```

```
            Session(strCookieURL & "Approval") = "15916941253"
end if


on error goto 0
%>
```

Chat Dosyaları

default.asp

```
<%
IF len(Request.Cookies("nick")) = 0 AND len(Request.Form("nick")) = 0
        THEN
%>
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Chat Login</TITLE>
<TITLE>** VBChat v. 1.0 **</TITLE>
<meta name="Microsoft Theme" content="rmnsque 000, default">
</HEAD>
<FRAMESET rows="180,70" FRAMEBORDER="0" BORDER="false">
<noframes>
<BODY bgcolor="#CCCC99" text="#000000" link="#996600"
        vlink="#666666" alink="#336600"><!--mstheme--><font
        face="Times New Roman">
<BR>
<CENTER>Takma adınızı yazınız:</CENTER>
<FORM METHOD="POST" ACTION="default.asp">
<CENTER><INPUT NAME="nick" TYPE="TEXT" SIZE=10></CENTER>
<CENTER><INPUT TYPE="SUBMIT" VALUE="Chat'e Giriş "></CENTER>
</form>
<!--mstheme--></font></BODY>
</noframes>
<FRAME SRC="display.asp" SCROLLING="auto">
<FRAME SRC="message.asp" SCROLLING="no">
</frameset>
</HTML>
<%
ELSE
Response.Cookies("Nick")=Request.Form("nick")
APPLICATION.LOCK

Application("txt10") = Application("txt9")
Application("txt9") = Application("txt8")
Application("txt8") = Application("txt7")
Application("txt7") = Application("txt6")
Application("txt6") = Application("txt5")
Application("txt5") = Application("txt4")
Application("txt4") = Application("txt3")
Application("txt3") = Application("txt2")
Application("txt2") = Application("txt1")
Application("txt1") = "<FONT COLOR=""#0000FF"">** " &
        Request.Form("nick") & " chat osadına geldi **</FONT>"
APPLICATION.UNLOCK
```

```
%>

<%
END IF
%>
```

global.asp

```
<SCRIPT LANGUAGE=VBScript RUNAT=Server>
Sub Application_OnStart
Application("txt1")=""
Application("txt2")=""
Application("txt3")=""
Application("txt4")=""
Application("txt5")=""
Application("txt6")=""
Application("txt7")=""
Application("txt8")=""
Application("txt9")=""
Application("txt10")=""
End Sub
</SCRIPT>
```

display.asp

```
<HTML>
<HEAD>
<META HTTP-EQUIV="REFRESH" CONTENT="5;display.asp">
<title>Chat</title>
<meta name="Microsoft Theme" content="rmnsque 000, default">
<meta name="Microsoft Border" content="tlb, default">
</HEAD>
<BODY bgcolor="#CCCC99" text="#000000" link="#996600"
vlink="#666666" alink="#336600"><!--msnavigation--><table
border="0" cellpadding="0" cellspacing="0"
width="100%"><tr><td><!--mstheme--><font face="Times New
Roman">
<p align="center"></p>

<p align="center"><em>Internet Ortam&#305;nda Yazari&#305;k Dilleri
Uygulamas&#305;</em></p>

<p align="center" style="margin-top: 6; margin-bottom: 0">
</p>
<p align="center" style="margin-top: 6; margin-bottom: 0">
</p>
```

```
<!--mstheme--><p align="center"><img
        src="../_themes/rmnsque/romhorsd.gif" width="600"
        height="10"></p>
<!--mstheme--></font></td></tr><!--msnavigation--></table><!--
        msnavigation--><table border="0" cellpadding="0"
        cellspacing="0" width="100%"><tr><td valign="top"
        width="1%"><!--mstheme--><font face="Times New
        Roman"><p><font size="3"></font></p>
<!--mstheme--></font></td><td valign="top" width="24"></td><!--
        msnavigation--><td valign="top"><!--mstheme--><font
        face="Times New Roman">
<FONT SIZE=2>
<%=Application("txt10")%><BR>
<%=Application("txt9")%><BR>
<%=Application("txt8")%><BR>
<%=Application("txt7")%><BR>
<%=Application("txt6")%><BR>
<%=Application("txt5")%><BR>
<%=Application("txt4")%><BR>
<%=Application("txt3")%><BR>
<%=Application("txt2")%><BR>
<%=Application("txt1")%><BR>
</FONT>
<!--mstheme--></font><!--msnavigation--></td></tr><!--msnavigation--
        ></table><!--msnavigation--><table border="0" cellpadding="0"
        cellspacing="0" width="100%"><tr><td><!--mstheme--><font
        face="Times New Roman">

<p></p>

<!--mstheme--><p align="center"><img
        src="../_themes/rmnsque/romhorsd.gif" width="600"
        height="10"></p>
<p align="center" style="margin-top: 0; margin-bottom: 0"><a
        name="disabled" href="../default.htm" webbot-href="--WEBBOT-
        HOME--"><em><font size="1">BTO304
Ana Sayfas&amp;#305;na Geri Dönü&amp;#351;</font></em></a><font
        size="1"><em><br>
Bu Site en son&amp;nbsp; 08 Şubat 2001
tarihinde güncellenmi&amp;#351;tir.</em></font></p>
<p align="center" style="margin-top: 0; margin-bottom: 0"><font
        size="1"><em>En
iyi Internet Explorer 4.0 veya daha üzeri bir browser'da gözlenir.<br>
sercin@gef.gazi.edu.tr</em></font></p>
<!--mstheme--></font></td></tr><!--msnavigation--></table></BODY>
</HTML>
```

E-posta Listesi Dosyaları

test.html

```
<!doctype html public "-//W3C//DTD HTML 4.0 Transitional//EN">
<html>
<head>
<title>E-Posta Listesi </title>
<meta name="Generator" content="Microsoft FrontPage 4.0">
<meta name="Author" content="">
<meta name="Keywords" content="">
<meta name="Description" content="">
<meta name="Microsoft Theme" content="rmnsque 000, default">
<meta name="Microsoft Border" content="tlb, default">
</head>

<body bgcolor="#CCCC99" text="#000000" link="#996600" vlink="#666666"
        alink="#336600"><!--msnavigation--><table border="0"
        cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%"><tr><td><!--
        mstheme--><font face="Times New Roman">
<p align="center"><img src="_derived/test.html_cmp_rmnsque000_bnr.gif"
        width="600" height="60" border="0" alt="E-Posta Listesi"></p>

<p align="center"><em>Internet Ortam&#305;nda Yazarl&#305;k Dilleri
        Uygulamas&#305;</em></p>

<p align="center" style="margin-top: 6; margin-bottom: 0"><a
        href="../../default.htm"><img
        src="../../_derived/home_cmp_rmnsque000_gbtn.gif" width="95"
        height="20" border="0" alt="Ana Sayfa" align="middle"></a>
</p>
<p align="center" style="margin-top: 6; margin-bottom: 0"><a
        href="../../mpanosu/message.asp"><img
        src="../../_derived/back_cmp_rmnsque000_back.gif" width="100"
        height="20" border="0" alt="Geri" align="middle"></a> <a
        href="../../default.htm"><img
        src="../../_derived/up_cmp_rmnsque000_up.gif" width="100"
        height="20" border="0" alt="Yukarı" align="middle"></a> <a
        href="../../Linkler.htm"><img
        src="../../_derived/next_cmp_rmnsque000_next.gif" width="100"
        height="20" border="0" alt="İleri" align="middle"></a>

</p>
<!--msthemeseparator--><p align="center"><img
        src="../../_themes/rmnsque/romhorsd.gif" width="600"
        height="10"></p>
```

```
<!--mstheme--></font></td></tr><!--msnavigation--></table><!--
            msnavigation--><table border="0" cellpadding="0"
            cellspacing="0" width="100%"><tr><td valign="top"
            width="1%"><!--mstheme--><font face="Times New
            Roman"><p><font size="3"><nobr><a
            href="../../default.htm">Ana Sayfa</a></nobr><br><nobr><
            a
            href="../../about.htm">Ders Hakkında</a></nobr><br><nob
            r><a
            href="../../dersnotu.htm">Ders Notları</a></nobr><br><no
            br><a
            href="../../duyuru.htm">Duyurular</a></nobr><br><nobr><a
            href="../../odevler.htm">Ödevler</a></nobr><br><nobr><a
            href="../../tests.htm">Testler</a></nobr><br><nobr><a
            href="../../sonuclar.htm">Sonuçlar</a></nobr><br><nobr><a
            href="../../zdefteri/konukdefteri.asp">Konuk Defteri</a></n
            obr><br><nobr><a
            href="../../chat/sample.asp">Chat</a></nobr><br><nobr><a
            href="../../forum.htm">Forum</a></nobr><br><nobr><a
            href="../../mpanosu/message.asp">Mesaj Panosu</a></no
            br><br><nobr>E-Posta Listesi</nobr><br><nobr><a
            href="../../Linkler.htm">Linkler</a></nobr></font></p>
<!--mstheme--></font></td><td valign="top" width="24"></td><!--
            msnavigation--><td valign="top"><!--mstheme--><font
            face="Times New Roman">
<form method=post action="maillist.asp">
<p>e-posta   : <input type="text" name="mail"><br>
ekle        : <input type="radio"
            name="eylem" value="ekle" checked><br>
çıkar       : <input type="radio"
            name="eylem" value="cikar"><br>
<input type="hidden" name="list_id" value="1">
<input type="submit" value="Gönder">
<!-- FORM -->

<br>

</p>

</form>
<br><br>
<!--mstheme--></font><!--msnavigation--></td></tr><!--msnavigation--
            ></table><!--msnavigation--><table border="0" cellpadding="0"
            cellspacing="0" width="100%"><tr><td><!--mstheme--><font
            face="Times New Roman">

<p></p>
```

```
<!--msthemeseparator--><p                                    align="center"><img
            src="../../_themes/rmnsque/romhorsd.gif"              width="600"
            height="10"></p>
<p    align="center"    style="margin-top:    0;    margin-bottom:    0"><a
            name="disabled"      href="../../default.htm"      webbot-href="--
            WEBBOT-HOME--"><em><font size="1">BTO304
Ana      Sayfas&#305;na      Geri      Dönü&#351;</font></em></a><font
            size="1"><em><br>
Bu Site en son  08 Şubat 2001
tarihinde güncellenmi&#351;tir.</em></font></p>
<p    align="center"    style="margin-top:    0;    margin-bottom:    0"><font
            size="1"><em>En
iyi Internet Explorer 4.0 veya daha üzeri bir browser'da gözlenir.<br>
sercin@gef.gazi.edu.tr</em></font></p>
<!--mstheme--></font></td></tr><!--msnavigation--></table></body>
</html>
```

maillist.asp

```
<% Response.Buffer = true  %>

<%
' MAILLIST.ASP
%>

<!--#INCLUDE FILE="genel.asp"--><head>

            <style>

            body {font-family : verdana; font-size: 12}

            </style>

<%
            mail = Request.Form("mail")
            eylem = Request.Form("eylem")
            liste_id  = Request.Form("list_id")
            If Not mailpattern(mail) Then
                  gecersiz_mail
            End If


            Set Baglantim = Server.CreateObject("ADODB.Connection")
            Baglantim.Open      ("DRIVER={Microsoft      Access      Driver
           (*.mdb)};DBQ=" & Veri_yolu)
            Set liste = Baglantim.Execute("select * from listeler where
           liste_id=" & liste_id )
            liste_yok = liste.eof
```

```
  If not liste.eof Then
        liste_adi = liste("liste")
  End If
        liste.close
        set liste=nothing

  If liste_yok Then
        hata("Geçersiz liste")
  End If

  If eylem = "ekle" Then
              mailekle()
              mesaj(liste_adi & " mail listesine mail adresiniz ("
& mail & ") eklendi.")
              kapat
        ElseIf eylem = "cikar" then
              mailcikar()
              mesaj(liste_adi & " mail listesinden mail adresiniz
(" & mail & ") çıkarıldı.")
              kapat
        Else
              kapat
              hata("Bir eylem belirtilmemiş")
  End If

%>

<%
        Sub mailekle()
  If not yoktur(mail) Then
        kapat
        hata( mail &" mail listesinde zaten var olan bir mail
adresi")
  End If
  Set ekle = Server.CreateObject("ADODB.RecordSet")
  sql = "select * from mailler"
  ekle.open sql, baglantim, 1, 3
  ekle.addnew
  ekle("mail") = mail
  ekle("liste_id") = liste_id
  ekle.update
  ekle.close
  set ekle = nothing
        End Sub ' cikar
%>


<%
```

```
                Sub mailcikar()
                  If yoktur(mail) Then
                        kapat
                        hata( mail &" mail listesinde olmayan bir mail adresi. ")
                  End If
                  Set sil = Server.CreateObject("ADODB.RecordSet")
                  sql = "delete * from mailler where mail = '" & mail & "' "
                  sil.open sql, baglantim, 0, 1
                End Sub ' cikar
%>

<%
                Function yoktur(mail)
                  set varlik = baglantim.execute("select * from mailler where
                liste_id=" & liste_id & " and mail = '" & mail & "' ")
                  yokturm = varlik.eof
                  varlik.close
                  set varlik = nothing
                  yoktur = yokturm
                End Function ' yok
%>


<%
function mailpattern(email)
                Dim i,j, first, last, char
                i = instr(1, email, "@", vbtextcompare)
                if i > 0 and i < len(email) then
                  first = left(email, i - 1)
                  last = mid(email, i+1, len(email))
                else
                  mailpattern = false
                  exit function
                end if
                i = 0
                do until i = len(first)
                  i = i + 1
                  char = mid(first, i, 1)
                  ' if char is not in [.z-aA-Z0-9]
                  if asc(char) <> 46 and asc(char) <> 95  and (asc(46) < 48 or
                asc(char) > 57) and _
                  (asc(char) < 65 or asc(char) > 90) and (asc(char) < 97 or
                asc(char) > 122) then
                        mailpattern = false
                        exit function
                  end if
                loop
                i = 0
```

```
                nokta = false
                do until i = len(last)
                  i = i + 1
                  char = mid(last, i, 1)
                  ' if char is not in [.z-aA-Z0-9]
                  if asc(char) <> 46 and (asc(46) < 48 or asc(char) > 57) and _
                  (asc(char) < 65 or asc(char) > 90) and (asc(char) < 97 or
                asc(char) > 122) then
                        mailpattern = false
                        exit function
                  end if
                loop
                nokta = false
                If instr(1, last, ".", 1) > 0 then
                  nokta = true
                end if
                mailpattern = nokta
end function
%>


<% ''''''
```

```
                <h4><!--mstheme--><font color="#660000">LÜTFEN GEÇERLİ
              BİR EMAİL ADRESİ GİRİN<!--mstheme--></font></h4>
                <a href="" onclick="history.back(1)">geri dön</a>
                <%
                Response.End
End Sub ' hata
%>

<% '''''''
```

Sınav Dosyaları

giris.asp

```
<html>
<head>
<title>Vize Sınavı 2001</title>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=">
<script language="JavaScript">
<!--
function MM_openBrWindow(theURL,winName,features) { //v2.0
  window.open(theURL,winName,features);
}
//-->

</script>
<meta name="Microsoft Border" content="tlrb, default">
</head>

<body                                                    bgcolor="#cccc99"
            onLoad="MM_openBrWindow('quiz.asp','','width=690,height=600'
            )"><!--msnavigation--><table  border="0"  cellpadding="0"
            cellspacing="0" width="100%"><tr><td>

<p align="center"><strong><font face="Arial" size="3"></font></strong><br>
</p>

<p align="center"> </p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation--><table  border="0"
            cellpadding="0"  cellspacing="0"  width="100%"><tr><td
            valign="top" width="1%">



</td><td valign="top" width="24"></td><!--msnavigation--><td valign="top">
<table   width="100%"   border="0"   cellspacing="0"   cellpadding="0"
            height="100%">

</table>

<!--msnavigation--></td><td  valign="top"  width="24"></td><td  valign="top"
            width="1%">

<p></p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation-->
<table border="0" cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%">
```

```
  <tr>
   <td> </td>
  </tr>
  <!--msnavigation-->
</table>
</body>
</html>
```

quiz.asp

```
<%
'*************************************************************
'*    ASP 101 Sample Code - http://www.asp101.com     *
'*                                                           *
'*  This code is made available as a service to our   *
'*    visitors and is provided strictly for the      *
'*           purpose of illustration.          *
'*                                                           *
'* Please direct all inquiries to webmaster@asp101.com *
'*************************************************************
%>
<meta name="Microsoft Border" content="tlrb, default">
<body bgcolor="#CCCC99" text="#000000" vlink="#800040" link="#800040"
            alink="#800040"><!--msnavigation--><table              border="0"
            cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%"><tr><td>

<p align="center"><strong><font face="Arial" size="3"></font></strong><br>
</p>

<p align="center"> </p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation--><table    border="0"
            cellpadding="0"       cellspacing="0"       width="100%"><tr><td
            valign="top" width="1%">



</td><td valign="top" width="24"></td><!--msnavigation--><td valign="top">
<%
' Takes a integer parameter and converts it to the appropriate letter
Function GetLetterFromAnswerNumber(iInput)
Dim strTemp
            Select Case iInput
              Case 0
                    strTemp = "A"
              Case 1
                    strTemp = "B"
              Case 2
```

```
                strTemp = "C"
            Case 3
                strTemp = "D"
            Case 4
                strTemp = "E"
            Case 5
                strTemp = "F"
        End Select
GetLetterFromAnswerNumber = strTemp
End Function

' To simplify and streamline the code I split this line into many parts,
' wrapped it into a function and commented it so you'd have a better
' chance of figuring out what I'm doing since I usually can't!
Function GetAnswerFromAnswerString(iQuestionNumber, strAnswers)
Dim strTemp
Dim iOffset
        ' I use InStrRev since I want to retrieve the last entered value
        ' in case they went back and changed their mind.

        ' Find the location of the question number we want to use
        iOffset = InStrRev(strAnswers, "|" & iQuestionNumber & "|", -1, 1)

        ' Get our answer by using the offset we just found and then
        moving
        ' right the length of the question indicator to arrive at the
        ' appropriate letter
        strTemp = Mid(strAnswers, iOffset + Len("|" & iQuestionNumber
        & "|"), 1)

        ' There's no way it should be anything else, but to be sure we
        ' convert it to a string and make sure it's uppercase
GetAnswerFromAnswerString = UCase(CStr(strTemp))
End Function
%>
<%
' This code works with either a DB or hard coded in values.  I developed
' it using the DB connection and our sample DB, but switched to the hard
' coded to increase the speed for our site.  Using the DB allows for better
' data encapsulation and easier updates.  It all comes down to your specific
' needs so I gave you both options.

' Set this to True to use the Db.  False to use hard coded values
Const USE_DB_FOR_INFO = TRUE

' These 2 things only apply if you use the DB
' If you're not then they're values are irrelevant
Dim DB_CONN_STRING
```

```
DB_CONN_STRING = "DBQ=" & Server.MapPath("quiz.mdb") & ";"
DB_CONN_STRING = DB_CONN_STRING & "Driver={Microsoft Access
        Driver (*.mdb)};"
DB_CONN_STRING = DB_CONN_STRING & "DriverId=25;FIL=MS
        Access;"
' Lets you run multiple quizzes from one DB by separating by QUIZ_ID!
Const QUIZ_ID = 1


' Now to all our other variables!
Dim cnnQuiz, rsQuiz    'DB objects if we use the DB for the info

Dim I                  'our standard (improperly named) looping variable
Dim iNumberOfQuestions  'the number of questions in the test
Dim iQuestionNumber    'the question we're currently on
Dim strQuestionText    'text of the question to be asked
Dim aAnswers           'array of choices for the question to be asked
                       'if we hard code, then I also use it for the
                       'correct answers when I go to grade the quiz
Dim strAnswers         'stores the question numbers and response choices
                       'seperated by |'s
Dim iScore             'so we know how well the user did
Dim bAbort             'added after I had finished to account for closed sessions
Dim strResults         'another late addition for the each question breakdown!

bAbort = False         'set it to false since we only want to abort in certain
        cases


' If this is the first call to the quiz then init everything
' o/w retrieve values we need.  We check by looking for the
' Question ID from the querystring.
If Request.QueryString("qid") = "" Then
        ' Retrieve and Set the Quiz Info
        If USE_DB_FOR_INFO Then
          ' Code to use DB!
          ' Create DB connection and connect to the DB
          Set cnnQuiz = Server.CreateObject("ADODB.Connection")
          cnnQuiz.Open DB_CONN_STRING

          ' Create RS and query DB for quiz info
          Set rsQuiz = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
          rsQuiz.Open "SELECT * FROM quizzes WHERE quiz_id=" &
        QUIZ_ID & ";", cnnQuiz

          ' Set our session vars
```

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

```
    Session("QuizName")                                    =
CStr(rsQuiz.Fields("quiz_name").Value)
    Session("NumberOfQuestions")                           =
CInt(rsQuiz.Fields("number_of_questions").Value)
    Session("PercentageToPass")                            =
CInt(rsQuiz.Fields("percentage_to_pass").Value)

    ' Close and dispose of our DB objects
    rsQuiz.Close
    Set rsQuiz = Nothing
    cnnQuiz.Close
    Set cnnQuiz = Nothing
  Else
    ' If we're not going to the DB, hard code in values here!
    ' BEGIN HARD CODE
    Session("QuizName") = "ASP 101 Quiz"
    Session("NumberOfQuestions") = 10
    Session("PercentageToPass") = 70
    ' END HARD CODE
  End If

  ' Set our question indicator to 1 and init our answer string
  iQuestionNumber = 1
  Session("AnswerString") = "|"
Else
  'Check to be sure we've still got a session!
  If Session("AnswerString") = "" Then
    Response.Write "I'm sorry, but you've taken too long.  You can
start over by "
    Response.Write      "clicking      <A      HREF="""      &
Request.ServerVariables("URL") & """>here</A>."
    ' I'd normally just do a response.end, but I can't because I'm
inside of our
    ' site template.  I need the script to complete so I've declared
and set a Flag
    'Response.End
    bAbort = True
  End If

  ' Get the number of the question we're processing
  iQuestionNumber = CInt(Request.QueryString("qid"))

  ' Log selected answer to last question
  Session("AnswerString")      =      Session("AnswerString")      &
iQuestionNumber & "|" & _
    GetLetterFromAnswerNumber(CInt(Request.QueryString("sa")))
& "|"
```

```
            ' Increment question identifier
            iQuestionNumber = iQuestionNumber + 1
End If

' If session has expired then skip all the code.
' Equivalently, only run all the code if it hasn't!
If Not bAbort Then

            ' Set this to a local variable to avoid accessing the collection each
            time
            ' This isn't required, but makes it easier for me to access and
            ' supposedly speeds it up... I'm not sure how much, but it can't
            hurt!
            iNumberOfQuestions = Session("NumberOfQuestions")

            ' Check to see it the quiz is over.  If so then show results, o/w
            ' ask the next question
            If iQuestionNumber > iNumberOfQuestions Then
              ' Process results and show end quiz status report

              ' Done for the same reason as for iNumberOfQuestions a few
            lines above
              strAnswers = Session("AnswerString")

              ' Useful for debugging
              'Response.Write strAnswers & "<BR>" & vbCrLf & "<BR>" &
            vbCrLf

              ' Bug hunting once again... I didn't even come across any real
            bugs on this trip!
              ' Could you imagine the ammo I'd take if it was real hunting I
            was doing!
              'For I = 1 to iNumberOfQuestions
              '       Response.Write          GetAnswerFromAnswerString(I,
            strAnswers) & "<BR>" & vbCrLf
              'Next 'I

              ' Retrieve Correct Answers and compare to the entered ones
              If USE_DB_FOR_INFO Then
                    ' Code to use DB!
                    ' Create DB connection and connect to the DB
                    Set                     cnnQuiz                     =
            Server.CreateObject("ADODB.Connection")
                    cnnQuiz.Open DB_CONN_STRING

                    ' Create RS and query DB for quiz info
                    Set rsQuiz = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
                    ' Specify 3, 1 (Static, Read Only)
```

```
        rsQuiz.Open "SELECT * FROM questions WHERE
quiz_id=" & QUIZ_ID & _
                " ORDER BY question_number;", cnnQuiz, 3, 1

        iScore = 0
        I = 1
        Do While Not rsQuiz.EOF
                If
UCase(CStr(rsQuiz.Fields("correct_answer").Value)) = _
                        GetAnswerFromAnswerString(I,
strAnswers) Then

                        iScore = iScore + 1
                        ' This and the Else could be used to output
a
                        ' correctness status for each question
                        ' Also useful for bug hunting!
                        'Response.Write "Right" & "<BR>" & vbCrLf
                Else
                        'Response.Write "Wrong" & "<BR>" &
vbCrLf
                        strResults = strResults & I & ", "
                End If
                I = I + 1
                rsQuiz.MoveNext
        Loop

        ' Close and dispose of our DB objects
        rsQuiz.Close
        Set rsQuiz = Nothing
        cnnQuiz.Close
        Set cnnQuiz = Nothing
 Else
        ' If we're not going to the DB, hard code in answer values
here!
        ' BEGIN HARD CODE
        aAnswers = Array("A", "A", "A", "E", "D", "A", "E", "E",
"A", "A")
        ' END HARD CODE

        iScore = 0
        For I = 1 to iNumberOfQuestions
                If UCase(CStr(aAnswers(I - 1))) = _
                        GetAnswerFromAnswerString(I,
strAnswers) Then

                        iScore = iScore + 1
```

```
                                        ' This and the Else could be used to output
            a
                                        ' correctness status for each question
                                        ' Also useful for bug hunting!
                                        'Response.Write "Right" & "<BR>" & vbCrLf
                                Else
                                        'Response.Write "Wrong" & "<BR>" &
            vbCrLf
                                        strResults = strResults & I & ", "
                                End If
                        Next 'I
                End If

                ' Convert score to a percentage rounded to the whole number
                iScore = Round((iScore / iNumberOfQuestions) * 100)
                %>
<FONT SIZE="+2"><B><%= Session("QuizName") %></B></FONT>
<p><BR>
                <BR>
                <%
                'If iScore >= Session("PercentageToPass") Then
                        'Response.Write "Tebrikler! Sınavı "
                        'Response.Write iScore & "%.<BR>" & vbCrLf
                        'Response.Write "sonuçla bitirdiniz"

                'Else
                        'Response.Write "Üzgünüm! Geçmeniz için % "
                        'Response.Write Session("PercentageToPass") & "% ya
            da daha fazla almalıydınız. "
                        'Response.Write "Ne yazık ki, skorunuz sadece " &
            iScore & "%. "
                        'Response.Write "Testi tekrar <A HREF="""
                        'Response.Write Request.ServerVariables("URL") &
            """>buraya</A>.tıklayarak alabilirsiniz.<BR>" & vbCrLf
                'End If
                'Response.Write "<BR>" & vbCrLf
                'If Len(strResults) <> 0 Then
                        'Response.Write "Aşağıdaki soruları kaçırdınız: " &
            Left(strResults, Len(strResults) - 2)
                        'Response.Write "<BR>" & vbCrLf
                'End If
                %>
<div align="center">
  <p><b><font color="#800040" size="5">ÖNEMLİ !!!</font></b></p>
  <p><font color="#008000"><b><font color="#400040">Sınavınızın geçerli
            olabilmesi
    için aşağıdaki formu dikkatle doldurunuz.</font></b></font></p>
</div>
```

```
<form name="sonuc" method="post" action="sonuc.asp">
 <table width="44%" border="0" align="center" bgcolor="#800040"
        height="148">
  <tr>
   <td width="41%">
    <div align="left"> <font color="#FFFFFF"><b>Adınız</b></font></div>
   </td>
   <td width="59%">
    <div align="center">
     <input type="text" name="HAD">
    </div>
   </td>
  </tr>
  <tr>
   <td width="41%">
    <div                                                    align="left"><font
        color="#FFFFFF"><b>Soyadınız</b></font></div>
   </td>
   <td width="59%">
    <div align="center">
     <input type="text" name="HSOYAD">
    </div>
   </td>
  </tr>
  <tr>
   <td width="41%">
    <div                                                    align="left"><b><font
        color="#FFFFFF">Numaranız</font></b></div>
   </td>
   <td width="59%">
    <div align="center">
     <input type="text" name="HNUMARA" maxlength="11">
    </div>
   </td>
  </tr>
  <tr>
   <td width="41%" height="31">
    <p align="left"><b><font color="#FFFFFF">Sınıfınız</font></b></p>
   </td>
   <td width="59%" height="31">
    <div align="center">
     <input type="text" name="HSINIF">
    </div>
   </td>
  </tr>
 </table>
 <p>
```

```
  <input type="hidden" name="HSCORE" value="<%=iScore%>">
 </p>
 <p align="center">
  <input type="submit" name="TAMAM" value="Gönder">
  <input type="reset" name="Reset" value="Temizle">
 </p>
</form>
<%

            'Response.Write iScore & "%"

            ' This is also where you could log the results if you wanted to.
            ' In it's simplest form, you would simply log strAnswers to a file,
            ' but you could format little "report cards" or log the result to a
            ' separate data source.
          Else
            ' Retrieve and Set the Question Info
            If USE_DB_FOR_INFO Then
                ' Code to use DB!
                ' Create DB connection and connect to the DB
                Set                    cnnQuiz                    =
          Server.CreateObject("ADODB.Connection")
                cnnQuiz.Open DB_CONN_STRING

                ' Create RS and query DB for quiz info
                Set rsQuiz = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
                rsQuiz.Open "SELECT * FROM questions WHERE
          quiz_id=" _
                    & QUIZ_ID & " AND question_number=" &
          iQuestionNumber & ";", cnnQuiz

                ' Set our question info
                strQuestionText                                    =
          CStr(rsQuiz.Fields("question_text").Value)

                ' Get an array of answers
                aAnswers = Array( _
                CStr(rsQuiz.Fields("answer_a").Value & ""), _
                CStr(rsQuiz.Fields("answer_b").Value & ""), _
                CStr(rsQuiz.Fields("answer_c").Value & ""), _
                CStr(rsQuiz.Fields("answer_d").Value & ""), _
                CStr(rsQuiz.Fields("answer_e").Value & ""), _
                CStr(rsQuiz.Fields("answer_f").Value & ""))

                ' This is probably bad coding style, but too bad... it works!
                For I = LBound(aAnswers) To UBound(aAnswers)
                    If aAnswers(I) = "" Then
                        ReDim Preserve aAnswers(I - 1)
```

```
                    Exit For
                End If
            Next ' I

            ' Close and dispose of our DB objects
            rsQuiz.Close
            Set rsQuiz = Nothing
            cnnQuiz.Close
            Set cnnQuiz = Nothing
        Else
            ' If we're not going to the DB, hard code in values here!
            ' BEGIN HARD CODE
            Select Case iQuestionNumber
                Case 1
                    strQuestionText = "What does ASP stand
for?"
                    aAnswers = Array( _
                        "Active Server Pages", _
                        "Additional Sensory Perception", _
                        "Accidental Script Problem", _
                        "Altruistically Solving Problems", _
                        "Additional Sleeping Preferred", _
                        "Any Solution Possible", _
                        "Dnm")
                Case 2
                    strQuestionText = "What command is
&lt;%= %&gt; equivalent to?"
                    aAnswers = Array( _
                        "Response.Write", _
                        "Request.Write", _
                        "Referer.Write", _
                        "Redirect.Write", _
                        "Reasonably.Write", _
                        "Damn It I'm Right!")
                Case 3
                    strQuestionText = "What does &quot;Option
Explicit&quot; do?"
                    aAnswers = Array( _
                        "Requires explicit variable
declaration", _
                        "Makes the computer give you
additional errors", _
                        "Converts a PG rated programming
language into one rated NC-17")
                Case 4
                    strQuestionText = "Which of the following is
not a valid "
```

```
                    strQuestionText = strQuestionText &
"VBScript looping statement?"
                    aAnswers = Array( _
                        "Do...Loop", _
                        "While...Wend", _
                        "For...Next", _
                        "For Each...Next", _
                        "Just do this 10 times you stupid
computer!")
                Case 5
                    strQuestionText = "What language can you
not use to write ASP?"
                    aAnswers = Array( _
                        "VBScript", _
                        "JavaScript (JScript)", _
                        "PerlScript", _
                        "SuperScript")
                Case 6
                    strQuestionText = "Where does ASP code
execute?"
                    aAnswers = Array( _
                        "On the web server", _
                        "In the client's browser", _
                        "On any machine it wants to", _
                        "Reportedly somewhere in
Washington State")
                Case 7
                    strQuestionText = "Which set of acronyms
is not associated with ASP?"
                    aAnswers = Array( _
                        "CDO, CDONTS", _
                        "ADO, RDS, DAO, ODBC", _
                        "IIS, PWS, MMC", _
                        "ADSI, XML", _
                        "B&Ouml;C, OU812, GNR, BTO")
                Case 8
                    strQuestionText = "Which of the following is
not something you can get "
                    strQuestionText = strQuestionText & "from
the Request collection?"
                    aAnswers = Array( _
                        "Cookies", _
                        "Form", _
                        "QueryString", _
                        "ServerVariables", _
                        "Beer", _
                        "ClientCertificate")
                Case 9
```

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

```
                        strQuestionText = "What will this script
output when run?<BR><BR>&lt;%<BR>"
                        strQuestionText = strQuestionText & "Dim
aTempArray<BR>Dim I<BR>"
                        strQuestionText = strQuestionText &
"aTempArray = Array(1, 2, 3)<BR>"
                        strQuestionText = strQuestionText & "For I
= LBound(aTempArray) To "
                        strQuestionText = strQuestionText &
"Ubound(aTempArray)<BR>"
                        strQuestionText = strQuestionText &
"     "
                        strQuestionText = strQuestionText &
"Response.Write I & &quot &quot;<BR>"
                        strQuestionText = strQuestionText & "Next
'I<BR>%&gt;<BR>"
                        aAnswers = Array( _
                                "0 1 2", _
                                "1 2 3", _
                                "0<BR>1<BR>2<BR>", _
                                "1<BR>2<BR>3<BR>")
                Case 10
                        strQuestionText = "What is the URL of the
best ASP web site?"
                        aAnswers = Array("http://www.asp101.com
(yeah... like we'd put any other choices here!)")
        End Select
        ' END HARD CODE
  End If

  ' Now that we've got the variables set...
  ' show the appropriate question and choices
  %>

  <FONT SIZE="+2"><B><%= Session("QuizName")
%></B></FONT><BR>

  <BR>
Durum Çubuğu:
<%
  Const BAR_LENGTH = 160
  If iQuestionNumber = 1 Then
        ' Since a 0 width is ignored by the browsers we need to
remove the image altogether!
        Response.Write "<IMG SRC=""./images/spacer_red.gif""
HEIGHT=""10"" WIDTH="""
        Response.Write BAR_LENGTH
        Response.Write """><BR>"
```

```
                Else
                        Response.Write                                  "<IMG
            SRC=""./images/spacer_blue.gif"" HEIGHT=""10"" WIDTH="""
                        Response.Write (BAR_LENGTH / iNumberOfQuestions)
            * (iQuestionNumber - 1)
                        Response.Write """>"
                        Response.Write "<IMG SRC=""./images/spacer_red.gif""
            HEIGHT=""10"" WIDTH="""
                        Response.Write (BAR_LENGTH / iNumberOfQuestions)
            * (iNumberOfQuestions - (iQuestionNumber - 1))
                        Response.Write """><BR>"
                End If
                %>
Şu Anki Soru <b><%= iQuestionNumber %></b> Toplam Soru <b><%=
            iNumberOfQuestions %></b><BR>

                <BR>

                <STRONG><%=                                     iQuestionNumber
            %>.</STRONG>  <%= strQuestionText %><BR>

                <BR>
<STRONG>Seçenekler:</STRONG>
<OL TYPE="A">
                <%
                For I = LBound(aAnswers) to UBound(aAnswers)
                        Response.Write          "<LI><A          HREF="""          &
            Request.ServerVariables("URL")
                        Response.Write "?qid=" & iQuestionNumber & "&sa=" & I
            & """>"
                        Response.Write aAnswers(I) & "</A></LI>" & vbCrLf
                Next 'I
                %>
                </OL>
                <%
            End If
End If 'bAbort
%>

<script language="JavaScript">

<!-- HIDE FROM OLD BROWSERS

function disable_right_click(e)
{
   var browser = navigator.appName.substring ( 0, 9 );
   var event_number = 0;
   if (browser=="Microsoft")
```

```
        event_number = event.button;
    else if (browser=="Netscape")
        event_number = e.which;

    if ( event_number==2 || event_number==3 )
        {
                alert ("Bu Tuş İşlevi Geçersiz");
        return (false);
        }

    return (true);
}

function check_mousekey ()
{
    var mouse_key = 93;
    var keycode = event.keyCode;

    if ( keycode == mouse_key )
        alert ( "Bu Tuş İşlevi Geçersiz" );
}

function trap_page_mouse_key_events ()
{
    var browser = navigator.appName.substring ( 0, 9 );

    <!-- document.onmousedown = disable_right_click;

    if ( browser == "Microsoft" )
        document.onkeydown = check_mousekey;
    else if ( browser == "Netscape" )
        document.captureEvents( Event.MOUSEDOWN );
}

window.onload = trap_page_mouse_key_events;


// END HIDING -->

</script>
```

sonuc.asp

```
<html>
<head>
<title>Sınav Sonucu</title>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=">
<meta name="Microsoft Border" content="tlrb, default">
```

```
</head>
<body bgcolor="CCCC99" alink="#800040" vlink="#FFFFCC"
link="#800040"><!--msnavigation--><table border="0"
cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%"><tr><td>

<p align="center"><strong><font face="Arial" size="3"></font></strong><br>
</p>

<p align="center"> </p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation--><table border="0"
cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%"><tr><td
valign="top" width="1%">



</td><td valign="top" width="24"></td><!--msnavigation--><td valign="top">
<%
set Recordset1 = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
Recordset1.ActiveConnection = "dsn=SONUCLAR;"
Recordset1.Source = "SELECT * FROM OGRENCILER"
Recordset1.CursorType = 0
Recordset1.CursorLocation = 2
Recordset1.LockType = 3
Recordset1.Open
Recordset1_numRows = 0

set Recordset2 = Server.CreateObject("ADODB.Recordset")
Recordset2.ActiveConnection = "dsn=liste;"
Recordset2.Source = "SELECT * FROM GRUP"
Recordset2.CursorType = 0
Recordset2.CursorLocation = 2
Recordset2.LockType = 3
Recordset2.Open
Recordset2_numRows = 0

XAD = TRIM(Request.Form ("HAD"))
XSOYAD = TRIM(Request.Form ("HSOYAD"))
XNUMARA = TRIM(Request.Form ("HNUMARA"))
XSINIF = TRIM(Request.Form ("HSINIF"))
XSCORE = Request.Form ("HSCORE")

DURUM = TRUE

IF (XAD = "") OR (XSOYAD = "") OR (XNUMARA ="") OR (XSINIF = "")
THEN
DURUM = FALSE %>
<br><br><br><br><br><br>
```

```
<center><font size=5 color=#800040 face="arial">
DİKKAT !!!</font><p>
<font size=3 color=#000000 face="arial">
Sınavınızın <b>geçerli</b> olabilmesi için formdaki tüm alanları
<b>doğru</b> şekilde doldurmanız gerekmektedir.
</font>
<p><a href="javascript:history.back(1)">GERİ DÖN</a></p></center>
<%
END IF


TAMAM=True
Do Until Recordset1.eof
deger2=(Trim(Recordset1.Fields.Item("ogrno").value))
if trim(XNUMARA)=trim(deger2) then
TAMAM=False
exit do
end if
Recordset1.movenext
Loop


if TAMAM=false then %>

<center>
<br><br><br><br><br><br><br>
<font size = 5 color=#800040 face="arial"><b>
<%Response.write("Dikkat !!! "  & "<BR>") %> <br>
</b>
</font>
<b><%Response.write XNUMARA %> </b>
<font size = 3 color=#000000 face="arial">
No'lu öğrenci daha önce kayıt olmuş. <p>
Lütfen girdiğiniz numarayı kontrol edin.</font>
  <p><a href="javascript:history.back(1)">GERİ DÖN</a></p>
</center>

<%
end if

KONTROL=FALSE
Do Until Recordset2.eof
NUM=(Trim(Recordset2.Fields.Item("NUMARA").value))
if trim(XNUMARA)=trim(NUM) then
KONTROL=TRUE
exit do
end if
Recordset2.movenext
```

```
Loop
KONTROL2=FALSE
IF (XAD = "")  OR  (XSOYAD = "")  OR (XNUMARA ="") OR (XSINIF = "")
            THEN
KONTROL2=TRUE
End if

if KONTROL=false  and KONTROL2=FALSE then %>
<center>
<br><br><br><br><br><br><br>
<font size = 5 color=#800040 face="arial"><b>
<%Response.write("Dikkat !!! "  & "<BR>") %> <br>
</b>
</font>
<b><%Response.write XNUMARA %> </b>
<font size = 3 color=#000000 face="arial">
No'lu öğrenci BTÖ304 dersine ait veritabanında bulunamadı !!!<p>
Lütfen girdiğiniz numarayı kontrol edin.</font>
  <p><a href="javascript:history.back(1)">GERİ DÖN</a></p>
</center>

<%
end if


if Tamam=TRUE and DURUM =TRUE and KONTROL =TRUE then
Recordset1.addnew
Recordset1("AD")=XAD
Recordset1("SOYAD")=XSOYAD
Recordset1("OGRNO")=XNUMARA
Recordset1("SINIF")=XSINIF
Recordset1("NOT")=XSCORE
Recordset1.Update
RECORDSET1.CLOSE
RECORDSET2.CLOSE
%>

<br><br><br><br><br><center>
 <p><font          face="Arial"><b><font          color="#008080">Sınav
          bitmiştir...</font></b></font></p>
 <p><font  color="#800040"><b><font  face="Arial">Sayın</font></b></font>
          <font face="Arial">
  <%response.write(XAD & " ")%>
  <%response.write(XSOYAD) %>
  </font></p>
 <table   width="49%"   border="1"   bgcolor="#800040"   align="center"
          bordercolor="#CCCC99">
  <tr>
```

```
      <td width="49%"><font face="Arial"><b><font
            color="#FFFFFF">Numaranız :</font></b></font></td>
      <td width="51%">
       <div align="center"><font face="Arial" color="#FFFFFF">
        <%response.write(XNUMARA) %>
        </font></div>
      </td>
     </tr>
     <tr>
      <td width="49%"><font face="Arial"><b><font color="#FFFFFF">Sınıfınız
            :</font></b></font></td>
      <td width="51%">
       <div align="center"><font face="Arial" color="#FFFFFF">
        <%response.write(XSINIF)%>
        </font></div>
      </td>
     </tr>
     <tr>
      <td width="49%"><font face="Arial"><b><font color="#FFFFFF">Notunuz
            :</font></b></font></td>
      <td width="51%">
       <div align="center"><font face="Arial" color="#FFFFFF">
        <%response.write(XSCORE)%>
        </font></div>
      </td>
     </tr>
   </table>
   <p> </p>
   <p><font face="Arial"><b><U>Uyarı</u>: </b>Eğer yukarıdaki bilgilerde
            herhangi
    bir hata varsa vakit kaybetmeden lütfen dersin öğretim görevlisine
            danışınız.
    </font> </p>
</center>
<%
END IF
%>

<script language="JavaScript">

<!-- HIDE FROM OLD BROWSERS

function disable_right_click(e)
{
   var browser = navigator.appName.substring ( 0, 9 );
   var event_number = 0;
   if (browser=="Microsoft")
      event_number = event.button;
```

```
    else if (browser=="Netscape")
       event_number = e.which;

    if ( event_number==2 || event_number==3 )
       {
                alert ("Bu Tuş İşlevi Geçersiz");
       return (false);
       }

    return (true);
}

function check_mousekey ()
{
    var mouse_key = 93;
    var keycode = event.keyCode;

    if ( keycode == mouse_key )
       alert ( "Bu Tuş İşlevi Geçersiz" );
}

function trap_page_mouse_key_events ()
{
    var browser = navigator.appName.substring ( 0, 9 );

    document.onmousedown = disable_right_click;

    if ( browser == "Microsoft" )
       document.onkeydown = check_mousekey;
    else if ( browser == "Netscape" )
       document.captureEvents( Event.MOUSEDOWN );
}

window.onload = trap_page_mouse_key_events;


// END HIDING -->

</script>
<!--msnavigation--></td><td  valign="top"  width="24"></td><td  valign="top"
            width="1%">

<p></p>

</td></tr><!--msnavigation--></table><!--msnavigation-->
<table border="0" cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%">
 <tr>
  <td> </td>
```

```
  </tr>
  <!--msnavigation-->
</table>
</body>
</html>
```

ÖZGEÇMİŞ

Serçin BEŞİROĞLU 1977 yılında Ankara'da doğdu. 1995'te Gazi Anadolu Lisesi'nden mezun olarak Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü'nde lisans eğitimine başladı. 1997-2000 yılları arasında Siemens Business Services A.Ş.'nde PC ve Network Destek Uzmanı olarak görev yaptı. 1998-1999 öğretim yılında lisans eğitimini bölüm birincisi olarak tamamladı. 2000 yılından beri Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır.